

การสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด :
การวิจัยแบบผสมผสานวิธี

นางสาวณัฏฐการณีย์ ชยุตสาห์กิจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยา
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2557
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FAMILY SUPPORT, MEANING IN LIFE, AND WELLNESS AMONG JUVENILE DELINQUENTS
WITH SUBSTANCE ABUSE: A MIXED METHODS STUDY

Miss Nartragarn Chayutasahakit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Psychology
Faculty of Psychology
Chulalongkorn University
Academic Year 2014
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุข ภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด : การวิจัยแบบ ผสมวิธี
โดย	นางสาวณาตกรการณ ชยุตสาหกิจ
สาขาวิชา	จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศัคนางค์ มณีศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุภาพพรรณ โคตรจรัส)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาค)

ณาตรการณั้ ชยุดสาหกิจ : การสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสขุภาวะใน
 เยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด : การวิจัยแบบผสานวิธี (FAMILY SUPPORT, MEANING IN
 LIFE, AND WELLNESS AMONG JUVENILE DELINQUENTS WITH SUBSTANCE ABUSE: A
 MIXED METHODS STUDY) อ.ที่ปริญษาวิทยานพนธ์หลัก: รศ. ดร.อรุณญา ด้ยคำภีร์, 252 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาอิทธิพลของการสนับสนุนจากครอบครัว และ
 ความหมายในชีวิตที่มีต่อสขุภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด และ (2) ศึกษาประสพการณั้ทาง
 จิตใจด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสขุภาวะของเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สาร
 ติด โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สาร
 เสพติด จำนวน 249 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดที่ตอบ
 แบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณแล้ว จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูล
 ส่วนบุคคล มาตรการสนับสนุนจากครอบครัว มาตรการความหมายในชีวิต มาตรการสขุภาวะ และแนว
 คำถามสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้โมเดลสมการโครงสร้างด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL)
 ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบตามแบบธิมาดิคของโคไลซ์ซี่ ผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิง
 สาเหตุของการสนับสนุนจากครอบครัวที่มีต่อสขุภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมี
 ความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 25.49, df = 22, p =$
 $.27, GFI = .98, RMSEA = .03$) ทั้งนี้ การสนับสนุนจากครอบครัวและความหมายในชีวิตสามารถรวมกัน
 อธิบายความแปรปรวนของสขุภาวะ ได้ร้อยละ 49 ($R^2 = .49, p < .01$) โดยการสนับสนุนจากครอบครัวมี
 อิทธิพลต่อสขุภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า
 อิทธิพลรวมต่อสขุภาวะสูงที่สุด ($\beta = .64, p < .01$) รองลงมาเป็นอิทธิพลทางตรงของการสนับสนุนจาก
 ครอบครัวต่อสขุภาวะ ($\beta = .50, p < .01$) และค่าอิทธิพลทางอ้อมผ่านความหมายในชีวิต ($\beta = .13, p <$
 $.01$) ตามลำดับ นอกจากนี้ ความหมายในชีวิตมีอิทธิพลทางตรงต่อสขุภาวะเท่ากับ .32 ($\beta = .32, p < .01$)
 ด้านผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบ 5 ประเด็นหลัก คือ การขาดการยั้งคิดทำให้กระทำผิดและใช้สารเสพติด
 การเริ่มตระหนักู้ในสขุภาพและการเปลี่ยนแปลงของสขุภาพร่างกาย มุมมองที่เปลี่ยนไปในความสัมพันธ์กับ
 ครอบครัวและคนรอบข้าง การเรียนรู้การจัดการอารมณ์ ความรู้สึกของตน และการเติบโตองงามของสขุ
 ภาวะที่เกิดขึ้นภายหลังการเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ

สาขาวิชา จิตวิทยา

ลายมือชื่อนิสิต .....

ปีการศึกษา 2557

ลายมือชื่อ อ.ที่ปริญษาหลัก .....

5577605338 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORDS: FAMILY SUPPORT / MEANING IN LIFE / WELLNESS / JUVENILE DELINQUENTS WITH SUBSTANCE ABUSE / A MIXED METHODS STUDY

NARTRAGARN CHAYUTASAHAKIT: FAMILY SUPPORT, MEANING IN LIFE, AND WELLNESS AMONG JUVENILE DELINQUENTS WITH SUBSTANCE ABUSE: A MIXED METHODS STUDY. ADVISOR: ASSOC. PROF. DR.ARUNYA TUICOMEPEE, 252 pp.

The purpose of this research study were to examine (1) the influence of family support and meaning in life on wellness of juveniles delinquents with substance abuse, and (2) psychological experiences of family support, meaning in life, and wellness of the juvenile delinquents with substance abuse. The concurrent triangulation mixed methods design was employed. Participants in quantitative method were 249 juvenile delinquents with substance abuse. Eight participants who completed the questionnaires were invited and interviewed for the qualitative study. Instruments included demographic questionnaire, *Perceived Social Support from Parents*, *Purpose in Life*, *Perceived Wellness Survey*, and an interview protocol. Quantitative data were analyzed using Structure Equation Modeling through LISREL. Qualitative data were analyzed using phenomenological analysis. Findings were as follows:

The causal model where family support was used to predict wellness of juvenile delinquents with substance abuse with meaning in life being a mediator, fit the empirical data ($\chi^2 = 25.49$, $df = 22$, $p = .27$, GFI = .98, RMSEA = .03). The model accounted for 49 percent of the variance of wellness ($R^2 = .49$, $p < .01$). The total effect of family support was the most salient in predicting wellness ($\beta = .64$, $p < .01$), followed by the direct effect of family support ($\beta = .50$, $p < .01$), and the indirect effect of family support via meaning in life ($\beta = .13$, $p < .01$), respectively. Additionally, the direct effect of meaning was .32 ($\beta = .32$, $p < .01$). The qualitative findings revealed five themes of psychological experiences; the inattentativeness which lead to falsification and the usage of addictive substances; the awareness of their health conditions along with changes; the aspects about their relationships with family and other associates; learning how to cope with their emotions and fellings; and the personal growth of their wellness after they had moved in the regional juvenile vocational training centres.

Field of Study: Psychology

Student's Signature .....

Academic Year: 2014

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีไม่ได้ หากขาดความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นทั้งผู้คอยให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และช่วยหาวิธีในการแก้ไขปัญหา ช่วยประทับประคองศิษย์คนนี้อย่างดีมาโดยตลอดช่วงระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์เล่มแรกในชีวิตของข้าพเจ้า

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สุภาพรรณ โคตรจรัส ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้เกียรติพิจารณา ทั้งยังกรุณาให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความตรงของมาตรฐานที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ รองศาสตราจารย์สุภาพรรณ โคตรจรัส อาจารย์ธนวัฒน์ ปุณยกนก และนางสุนมา จรุงโรจน์ (อดีตผู้อำนวยการสถานพินิจฯ จังหวัดสงขลา) ที่ให้ความเมตตาในการช่วยตรวจสอบข้อกระทง และให้ความเห็นในการพัฒนามาตรวัดในการวิจัยนี้ รวมถึงขอขอบพระคุณ คุณสิทธิโชค อินทรเทพ นักจิตวิทยาประจำศูนย์ฝึกฯ จังหวัดสงขลา และอาจารย์บุญโรม สุวรรณพาหุ ที่กรุณาประสานงานในการเก็บข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางศูนย์ฝึกฯ เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่สนับสนุนทุนวิจัย ประเภทอุดหนุนการวิจัย ประเภทบัณฑิตศึกษาประจำปี 2558 สำหรับงานวิจัยนี้

นอกจากนี้ ข้าพเจ้าขอขอบทุกความรู้ที่คณาจารย์คณะจิตวิทยา สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษาได้ถ่ายทอดและมอบให้ด้วยความรัก ความปรารถนาดีต่อศิษย์ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการทุกคนที่คอยเอื้ออำนวยความสะดวกทางด้านเอกสารวิชาการต่างๆ ขอขอบคุณนางสาวปาริฉัตร มาตรวิจิตร ที่แม้ว่าจะติดงานเกือบทุกวันแต่ก็ยังสละเวลาที่จะได้พักผ่อนมาช่วยสอนการใช้โปรแกรมลิสเรลเพื่อวิเคราะห์ผลการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ขอขอบคุณคุณอดิگانต์ สนวนทวิ ที่มีส่วนในการช่วยตรวจสอบความถูกต้องของภาษา

ขอขอบคุณความสนุกสนาน และเสียงหัวเราะที่ได้จากเพื่อน พี่น้อง ที่น่ารัก ที่เป็นเพื่อนเล่น เพื่อนออกกำลังกายยามเย็น ที่ทำให้ข้าพเจ้าได้ผ่อนคลายจากความเหนื่อยล้าในการทำวิทยานิพนธ์ รวมถึงขอขอบคุณสถาบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแห่งนี้ที่ได้มอบประสบการณ์ต่างๆ อันเป็นความทรงจำในชีวิต

และสุดท้ายที่ขาดไม่ได้เลยนั่นคือ ขอขอบคุณในความรัก ความอบอุ่น ความใส่ใจ กำลังใจ และการให้ความช่วยเหลือดูแลทุกๆ อย่างตลอดทั้งชีวิตที่ผ่านมา จากครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่งของข้าพเจ้าที่มียาย แม่ พ่อ พี่สาว และชาเย็น (สุนัขแสนรัก) ที่เป็นกำลังใจสำคัญที่สุดในชีวิต ทำให้ข้าพเจ้าสามารถก้าวผ่านทุกๆ ปัญหาและอุปสรรคมาได้ ด้วยกำลังใจที่เปี่ยมล้น จากการที่ครอบครัวคอยโอบอุ้มเสมอมาในยามที่ข้าพเจ้าล้มลง และที่สำคัญที่สุดคือขอขอบคุณตัวเองที่เป็นคนอดทน มีความมานะพยายาม สู้ไม่ท้อถอย มีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการศึกษาหาความรู้ จึงทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ในที่สุด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
1. การสนับสนุนจากครอบครัว (Family support)	10
2. ความหมายในชีวิต (Meaning in life).....	14
3. สุขภาวะ (Wellness).....	19
4. เยาวชนผู้ใช้สารเสพติด (Juvenile delinquents with substance abuse)	26
5. การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research).....	39
6. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
กลุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
การวิเคราะห์ข้อมูล	70

การพิทักษ์สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมการวิจัย	71
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	72
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	92
บทที่ 5 สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	144
สรุปผลการวิจัย.....	144
สมมติฐานการวิจัย	144
วิธีดำเนินการวิจัย	144
ผลการวิจัย.....	147
การอภิปรายผลการวิจัย.....	152
ข้อเสนอแนะ	162
รายการอ้างอิง	167
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	243

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะพื้นฐานต่างๆ (N = 249)	75
ตารางที่ 2	คะแนนต่ำสุด - สูงสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร สังเกตได้.....	79
ตารางที่ 3	ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ 9 ตัวแปร (N = 249)	82
ตารางที่ 4	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการสนับสนุนจากครอบครัว	83
ตารางที่ 5	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลความหมายในชีวิต	84
ตารางที่ 6	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลสุขภาวะ	86
ตารางที่ 7	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ 9 ตัว ของตัวแปรแฝง 3 ตัว ในโมเดล หลัก (N = 249)	89
ตารางที่ 8	ค่าสถิติการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง.....	91
ตารางที่ 9	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	92
ตารางที่ 10	ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล (N=8)	93
ตารางที่ 11	ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก จำแนกตามราย (N=8)	94

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ภาพที่ 2 โมเดลสุขภาวะ (The Wellness Model).....	20
ภาพที่ 3 กงล้อสุขภาวะ (The Wheel of Wellness).....	23
ภาพที่ 4 โมเดลการวัดการสนับสนุนจากครอบครัว	82
ภาพที่ 5 โมเดลการวัดความหมายในชีวิต	83
ภาพที่ 6 โมเดลการวัดสุขภาวะ	85
ภาพที่ 7 โมเดลเชิงสาเหตุของการสนับสนุนจากครอบครัวที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน	87
ภาพที่ 8 ประสบการณ์ทางจิตใจด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุข ภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด	97

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องมีการปรับตัวในหลายด้านเพื่อก้าวไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ในการปรับตัวนี้ แม้ว่าวัยรุ่นบางคนประสบความสำเร็จแต่ก็ยังมีวัยรุ่นรวมถึงเยาวชนไทยจำนวนหนึ่งที่ประสบความล้มเหลวในการปรับตัว ซึ่งในปัจจุบันนี้ พบว่าปัญหาการปรับตัวล้มเหลวของเยาวชนไทย ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมยังคงมีภาพรวมที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นจากสถิติของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 – 2555 ที่รายงานไว้ว่า จำนวนเด็กและเยาวชนที่เดินทางเข้าสู่การดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนยังมีจำนวนเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการกระทำผิดซ้ำที่มีแนวโน้มการเพิ่มสูง โดยสถิติปี พ.ศ.2552 เท่ากับร้อยละ 14.06 และในปี พ.ศ. 2555 เท่ากับร้อยละ 19.98 โดยที่คดีเกี่ยวกับยาเสพติดยังคงเป็นการกระทำผิดที่เกิดขึ้นกับเด็กไทยทั้งผู้ชายและผู้หญิงมากที่สุด นอกจากนี้ ในคดีของการกระทำผิดอื่นๆ ก็พบว่ามักมีการใช้สารเสพติดร่วมด้วย (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2556)

การปรับตัวหลายด้านเพื่อก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพของเยาวชนนั้น ส่งผลต่อการมีสุขภาวะของพวกเขา ซึ่งสุขภาวะ (Wellness) ในที่นี้ หมายถึงภาวะที่เยาวชนรับรู้ตนเองโดยรวม ว่าตนมีความสุข มีการเห็นคุณค่าของชีวิต มีร่างกายที่แข็งแรง มีสุขภาพจิตที่ดี โดยสุขภาวะนี้เป็นการเชื่อมโยงกันอย่างสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ (Organization, 2002) นอกจากนี้ Wu (1973) ได้กล่าวถึง สุขภาวะ ว่าคือ ความรู้สึกร่าเริง ความสามารถในการทำงาน หรือทำหน้าที่ต่างๆ ในชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ และมีความสามารถยืดหยุ่นหรือปรับตัวได้ ท่ามกลางสถานการณ์ต่างๆ ที่รายรอบ การศึกษาที่ผ่านมาระบุว่าการมีสุขภาวะดีมีความสัมพันธ์กับการทำหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพของบุคคล การมีความพึงพอใจในชีวิต และความสุข (Myers, Sweeney, & Witmer, 2000) สุขภาวะจึงเป็นภาวะที่สะท้อนถึงการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีความสุข มีความพึงพอใจกับชีวิต สุขภาวะที่ดีจึงเป็นเสมือนแนวทางที่จะทำให้เยาวชนใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและความสำเร็จต่างๆ ได้ (Diener, Suh, Lucas, & Smith, 1999 อ้างถึงใน Lucas, 2007)

การมีสุขภาวะของเยาวชน ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย โดยเฉพาะปัจจัยแวดล้อมตัวเยาวชน ที่เป็น การค้าจุนหรือการสนับสนุนในด้านต่างๆ จากบุคคลรอบข้าง ดังที่ Mohr, Gelso, and Hill (2005) ระบุว่า การสนับสนุนทางสังคมของบุคคลส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพใจของ พวกเขา ในด้านการสนับสนุนจากครอบครัวของเยาวชนนั้น การมีครอบครัวที่ดี เปรียบเสมือน การมี ภูมิคุ้มกันร่างกายที่ดี หรือการมี “วัคซีนและ/หรือเซรั่ม” ที่คอยปกป้องร่างกายจากโรคร้าย เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันสังคมแรกเริ่มที่เมื่อวัยรุ่นเติบโตมาก็จะพบหรือดำเนินชีวิตผ่านสังคมนี้ เป็นสังคมแรก วัยรุ่นจะได้รับการหล่อหลอม อบรมสั่งสอนเลี้ยงดู เพื่อให้มีพัฒนาการรอบด้าน เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ครอบครัวจึงมีความสำคัญในการเอื้ออำนวยให้พวกเขาสามารถปรับตัวได้ แต่หากเยาวชนนั้นไม่สามารถปรับตัวได้ก็จะทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา กระทบต่อสังคมได้ (Souweidane & Huesmann, 1999) เช่น ปัญหาการติดสารเสพติด การลักขโมย การทะเลาะวิวาทหรือยกพวกตีกัน การล่องละเมิดทางเพศ เป็นต้น

การสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) ของเยาวชน จึงมีความสำคัญในการทำให้ เยาวชนเกิดความรู้สึกมั่นคงทางจิตใจ มีพลังใจ และพร้อมก้าวผ่านหรือฝ่าฟันกับปัญหา และอุปสรรค ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต การสนับสนุนจากครอบครัว โดยทั่วไป หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัว ของเยาวชนมีทัศนคติ และพฤติกรรมที่เป็นการกระตุ้นและส่งเสริม มีความเข้าใจ เอาใจใส่ให้กำลังใจ และมีทัศนคติทางบวก มีการให้คำแนะนำเกี่ยวกับงาน รวมทั้งวิธีแก้ไขปัญหา เต็มใจที่จะรับฟัง สนทนา ให้คำแนะนำ ตลอดจนดูแลและห่วงใยและให้ความสนใจในงานที่ทำอยู่ (Thomas Ashby Wills, Vaccaro, & McNamara, 1992) ในขณะเดียวกัน การสนับสนุนจากครอบครัว ยังเป็นแหล่ง ให้ความช่วยเหลือ เยียวยา บำบัด ฟื้นฟูในยามที่เด็กและเยาวชน ต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤติที่มา กระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของพวกเขา (วิวัฒน์ ศรีนพคุณ, 2525 อ้างถึงใน นพดล คำเต็ม, 2545)

ปัจจัยต่อมาที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าปัจจัยภายนอกที่อยู่รอบๆ ตัวเยาวชน ในการ ส่งเสริมการมีสุขภาวะของเยาวชน คือ ปัจจัยภายในตัวของเยาวชนเอง งานวิจัยที่ผ่านมาระบุว่าการ ติดสารเสพติดในเยาวชน เป็นปรากฏการณ์หนึ่ง que แสดงถึงความความพยายามของพวกเขาในการที่จะ เติมความว่างเปล่า ลดความรู้สึกว่าตนไร้ความหมายในชีวิต ลดความรู้สึกไม่พึงพอใจชีวิตตนหรือลด ภาวะไร้ความสุขเพื่อให้ชีวิตสามารถดำเนินต่อไปได้ หรือ เป็นภาวะที่พวกเขาขาดการรับรู้ความหมาย ในชีวิตนั่นเอง (Newcomb & Harlow, 1986; De la Flor, 1997 อ้างถึงใน Tuicomepee and

Romano, 2005) ศาสตร์ทางด้านจิตวิทยาเชิงบวก ได้เน้นว่า การรับรู้ความหมายในชีวิต (Meaning in life) นี้มีความสำคัญต่อการปรับตัวของเยาวชน กล่าวคือ หากเยาวชนรับรู้ว่าตนเองมีชีวิตอยู่เพื่ออะไรบางสิ่งที่มีความหมาย และมีความสำคัญต่อชีวิต พวกเขาจะมีความสนใจ กระตือรือร้นในการค้นหาตนเองและค้นหาความหมายที่เหมาะสมกับชีวิตของตน มีความพยายามจะเติมเต็มความรู้สึกว่างเปล่าอ้างว้างในชีวิตด้วยการกระทำที่มุ่งสู่เป้าหมายและความหมายในชีวิต ตลอดจนเป็นผู้ที่มีการทุ่มเทตนเองด้วยการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในชีวิต (Crumbaugh & Maholic, 1969; Fabry, 1988 อ้างถึงใน อรรถกวี, 2536) ในทางตรงกันข้าม เยาวชนที่มีการรับรู้ความหมายในชีวิตตนเองต่ำมักจะเป็นผู้ที่ใช้ชีวิตไปวันๆ รับรู้ว่าชีวิตไร้ทิศทาง ไร้ความหมายใดๆ และปล่อยให้ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมกำหนดชีวิตของตน (Crumbaugh & Maholic, 1969; Fabry, 1988 อ้างถึงใน อรรถกวี, 2536) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Vachon (2008) ที่ศึกษาการปรับตัวของผู้รอดชีวิตจากโรคมะเร็ง และพบว่าความเชื่อทางศาสนาและจิตวิญญาณเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้รอดชีวิตค้นพบความหมายในชีวิตและมีสุขภาวะในระหว่างที่ป่วย จนในที่สุดก็สามารถอยู่รอดมาได้

จะเห็นได้ว่าการสนับสนุนจากครอบครัวและการรับรู้ความหมายในชีวิตของเยาวชนไทย เป็นสิ่งที่สังคมควรตระหนักและให้ความสำคัญ เพื่อให้เยาวชนได้มีการปรับตัวที่ดี มีสุขภาวะและมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเยาวชนไทยผู้กระทำความผิดที่ควรได้รับโอกาสในการปรับตัว เพราะการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจเลือกเส้นทางเดินชีวิตของพวกเขา โดยที่ครอบครัวจะทำหน้าที่เป็นกำลังหนุนในยามที่พวกเขาเผชิญกับความทุกข์ ความเจ็บปวด ความพ่ายแพ้ และความสิ้นหวัง ที่สังคมภายนอกนั้นหยิบยื่นให้พวกเขา ซึ่งหากครอบครัวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำหน้าที่ตรงนี้ ครอบครัวก็จะกลายเป็นแหล่งที่ให้เยาวชนได้พักพิงกายและใจ ทำให้เยาวชนพร้อมที่จะรับมือกับสิ่งต่างๆ และก้าวเดินต่อไปได้อย่างมั่นใจ กอรปกับเยาวชนเองตระหนักถึงสิ่งที่เป็นความหมายในชีวิตของตนด้วยแล้ว ก็จะเป็นพลังผลักดันให้กับชีวิตในการก้าวเดินต่อไป

อย่างไรก็ตาม จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นจะเห็นว่า จากงานวิจัยด้านจิตวิทยาการปรึกษาที่ผ่านมานั้นยังไม่ค่อยพบการศึกษาที่มุ่งเน้นหรือศึกษาปัจจัยดังกล่าวด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์มากนัก ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการสนับสนุนจากครอบครัว การรับรู้ความหมายในชีวิต และสุขภาวะของเยาวชนผู้กระทำความผิดที่ใช้สารเสพติด โดยได้ตั้งคำถามการวิจัยคือ (1) โมเดลเชิงสาเหตุของการ

สนับสนุนจากครอบครัวที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ (2) การสนับสนุนจากครอบครัว มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่านหรือไม่ และ (3) ประสบการณ์การสนับสนุนจากครอบครัว การรับรู้ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในวัยรุ่นผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด มีลักษณะอย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธีประเภทเชิงสามเส้าแบบเกิดพร้อมกัน (Concurrent triangulation mixed methods design) ซึ่งเป็นรูปแบบการวิจัยที่เน้นทั้งวิธีการเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยคาดว่าผลการวิจัยนี้จะก่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการสนับสนุนจากครอบครัว การรับรู้ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในวัยรุ่นผู้กระทำผิดและใช้สารเสพติด ได้กว้างลึกซึ่ง ครอบคลุม และนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและส่งเสริมการมีสุขภาวะของเยาวชนที่เคยผ่านการกระทำผิด รวมถึงเพื่อให้สังคมเกิดการตระหนักและเห็นความสำคัญของการสนับสนุนจากครอบครัว และการรับรู้ความหมายในชีวิต ในฐานะที่เยาวชนที่จะก้าวขึ้นมาเป็นกำลังสำคัญของชาติในการช่วยพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการสนับสนุนจากครอบครัว และความหมายในชีวิตที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด
2. เพื่อศึกษาประสบการณ์ทางจิตใจด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการสนับสนุนจากครอบครัว และความหมายในชีวิตที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด และเพื่อศึกษาประสบการณ์ทางจิตใจด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคือเยาวชนผู้ใช้สารเสพติดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย จำนวน 249 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

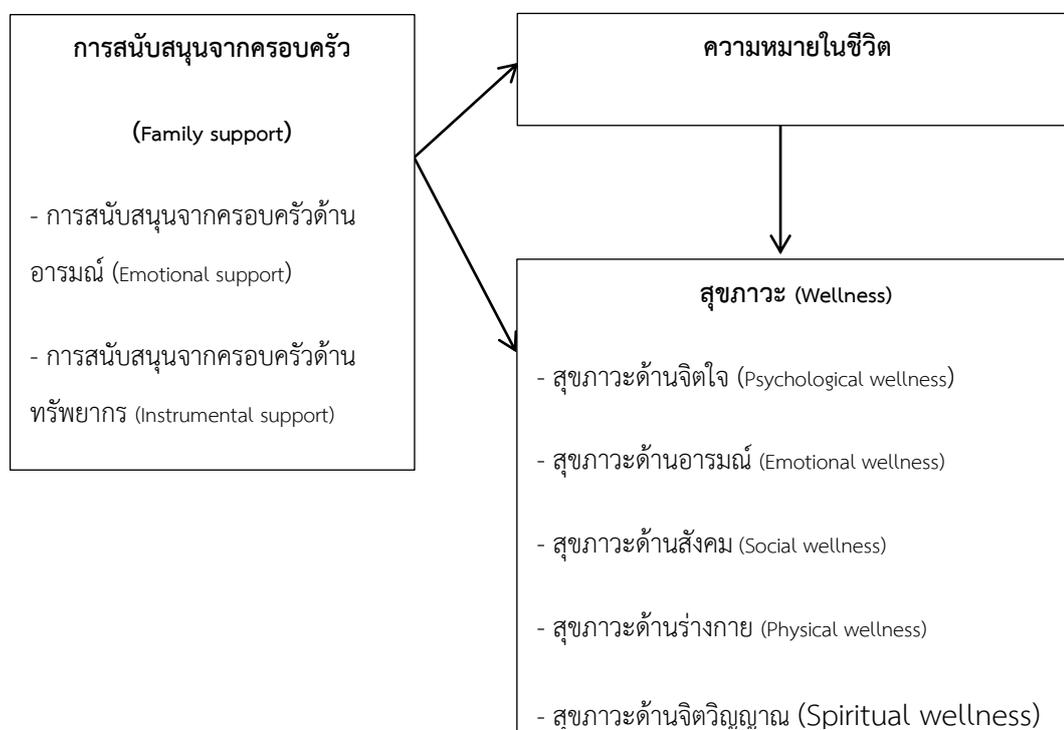
ตัวแปรตาม   มี 1 ตัว ได้แก่ สุขภาวะ

ตัวแปรอิสระ   มี 1 ตัว ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัว

ตัวแปรส่งผ่าน   มี 1 ตัว ได้แก่ ความหมายในชีวิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้สรุปและนำเสนอโมเดลแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะ ซึ่งเป็นโมเดลสมมติฐานในการวิจัยเชิงปริมาณ ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. โมเดลเชิงสาเหตุของการสนับสนุนจากครอบครัวที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่
2. การสนับสนุนจากครอบครัว มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่านหรือไม่
3. ประสบการณ์ด้านจิตใจของการสนับสนุนจากครอบครัว การรับรู้ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในวัยรุ่นผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด มีลักษณะอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

1. โมเดลเชิงสาเหตุของการสนับสนุนจากครอบครัวที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. การสนับสนุนจากครอบครัว มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การสนับสนุนจากครอบครัว (Family Support) หมายถึง การที่เยาวชนผู้ที่ใช้สารเสพติดได้รับความช่วยเหลือ ความรัก ความเอาใจใส่ และได้รับการยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไขจากครอบครัว โดย Wills (1991) ได้ระบุว่าการสนับสนุนจากครอบครัวมี 2 ประเภทกล่าวคือ

1. การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional support) คือ การที่เยาวชนสามารถพูดคุยถึงเรื่องราวและความรู้สึกต่างๆ ของตนกับครอบครัวได้ โดยที่ครอบครัวมีความเอาใจใส่ ให้ความรัก ให้กำลังใจกัน มีความเต็มใจที่จะรับฟัง ให้คำแนะนำ และให้การยอมรับ

2. การสนับสนุนด้านทรัพยากร (Instrumental support) คือ การที่เยาวชนได้รับความช่วยเหลือจากครอบครัวในด้านความรู้ การจัดการหรือแก้ไขปัญหา สิ่งของ เงินทอง หรือแรงงาน

ในการวิจัยครั้งนี้ การสนับสนุนจากครอบครัวประเมินได้จากมาตรวัดการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัวที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากมาตรวัด Perceived Social Support from Parents ของ Wills (1991)

ความหมายในชีวิต (Meaning in Life) หมายถึง การรับรู้ของเยาวชนผู้ใช้สารเสพติดต่อสิ่งที่ทำให้เขาดำรงชีวิตอยู่ เป็นบางสิ่งที่ทำให้บุคคลมีความพยายาม มีกำลังใจในการมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อให้บรรลุในสิ่งที่เป่าหมาย แม้ว่าจะต้องอดทนหรือแลกด้วยความเหนื่อยก็ตาม ซึ่งเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงให้เขาได้สัมพันธ์กับโลกรอบๆ ตัว โดยกระทำผ่านสัมพันธ์ภาพต่อผู้คนรอบข้าง รวมถึงผ่านทัศนคติที่เข้มแข็ง เนื่องจากสิ่งที่เขารอจะได้รับนี้จะนำมาสู่ความรู้สึกเติมเต็มในจิตใจของเขา อันเป็นความหมายในชีวิต ที่ทำให้เขารู้สึกมีคุณค่า มีความหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้ความหมายในชีวิตประเมินได้จากมาตรวัดความมุ่งหวังในชีวิตที่แปลและเรียบเรียงโดยอรัญญา ต้อยคำภีร์ (2544) จากมาตรวัด Purpose in Life (PIL) ของ Crumbaugh และ Maholick (1964)

สุขภาพ (Wellness) หมายถึง ภาวะที่บ่งบอกถึงการรับรู้ตนเองในภาพรวมของเยาวชนผู้ใช้สารเสพติดว่าตนอยู่ในภาวะที่มีความสมดุลทั้งทางกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ปัญญาและการรู้คิด และจิตวิญญาณ กล่าวคือ มีความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาพดี หรือสามารถพัฒนาตนจากภาวะที่เป็นโรค หรือมีความเสี่ยงสู่ภาวะที่ปกติได้ สามารถกระทำการต่างๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพในทุกมิติ รวมถึงสามารถปรับตัวและรับมือรวมถึงจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข สุขภาวะในการวิจัยนี้อิงตามแนวคิดของ T. Adams, Bezner, and Steinhardt (1997) ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

1. สุขภาวะด้านจิตใจ (Psychological wellness) หมายถึง มีความคาดหวังในการมองอนาคตด้านบวก มองโลกในแง่ดี มีความหวังและความใฝ่ฝันที่ดีและเป็นไปได้
2. สุขภาวะด้านอารมณ์ (Emotional wellness) หมายถึง การมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีการยอมรับและเห็นคุณค่าของตนเอง
3. สุขภาวะด้านสังคม (Social wellness) หมายถึง การรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัวและเพื่อน รวมถึงปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
4. สุขภาวะด้านร่างกาย (Physical wellness) หมายถึง การรับรู้และความคาดหวังเกี่ยวกับสุขภาพทางร่างกายในทิศทางบวก (การไม่มีโรคและความเจ็บป่วย) มีค่านิยมเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายที่ดี มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพร่างกาย
5. สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ (Spiritual wellness) หมายถึง การตระหนักถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวของร่างกายและจิต เห็นคุณค่าของตนเองและสรรพสิ่งต่าง ๆ รวมถึงความสงบภายในจิตใจที่มาจากการรับรู้ความหมายและเป้าหมายในชีวิตด้านบวก
6. สุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด (Intellectual wellness) หมายถึง การใช้ปัญญาและเหตุผลเพื่อจัดการและแก้ไขเหตุการณ์และสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต

ในการวิจัยครั้งนี้ สุขภาวะประเมินได้จากมาตรวัดสุขภาวะที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากมาตรวัด Perceived Wellness Survey (PWS) ของ Adams, Bezner และ Steinhardt (1997)

เยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด (Juvenile delinquents with substance abuse) หมายถึง บุคคลหรือวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี (ตามความหมายขององค์การสหประชาชาติ) (สุภักดิ์ อนุกุล, 2528) ที่กระทำความผิดกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือขัดต่อกฎหมายโดยการใช้สารเสพติด ไม่ว่าจะใช้วิธีการกิน ฉีด สูด ดมหรือโดยวิธีอื่นๆ

ประสบการณ์ทางจิตใจ (Psychological experience) หมายถึง การรับรู้ของเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด ทั้งในด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงประสบการณ์ทางจิตใจของการสนับสนุนจากครอบครัว
ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้
เป็นแนวทางในการส่งเสริมการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะของ
เยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด สำหรับนักจิตวิทยาการศึกษา และในวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง
ต่อไป

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชน ผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญต่างๆ โดยประกอบด้วย 1) การสนับสนุนจากครอบครัว 2) ความหมายในชีวิต 3) สุขภาวะ 4) เยาวชนผู้ใช้สารเสพติด 5) การวิจัยแบบผสมวิธี และ 6) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะ ซึ่งแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

1. การสนับสนุนจากครอบครัว (Family support)

1.1 นิยามและขอบเขต

การสนับสนุนจากครอบครัว นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนทางสังคม (Social Support) ซึ่ง (House, Kahn, McLeod, and Williams (1985)) ระบุว่า การสนับสนุนทางด้านสังคม (Social support) หมายถึง สิ่งที่ได้รับได้รับการสนับสนุนทางสังคมในด้านความช่วยเหลือทางด้านข้อมูล ข่าวสาร วัสดุสิ่งของ หรือการสนับสนุนทางด้านจิตใจจากผู้ให้การสนับสนุน ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มคน และเป็นผลให้ผู้รับได้ปฏิบัติหรือแสดงออกทางพฤติกรรมไปในทางที่ผู้รับต้องการ แรงสนับสนุนทางสังคมอาจมาจากบุคคลในครอบครัว เช่น พ่อแม่ พี่น้อง เพื่อนบ้าน ผู้นำชุมชน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนนักเรียน ครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

นอกจากนี้ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมถือเป็นกระบวนการทางสังคมที่มีความสำคัญต่อบุคคลเป็นอย่างมาก มีนักวิจัยได้ทำการศึกษาและให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ดังเช่น Kahn (1997) Cobb, 1976) ได้กล่าวถึงการสนับสนุนทางสังคมว่าเป็นการปฏิสัมพันธ์ของบุคคลอย่างมีจุดมุ่งหมาย มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันรวมถึงการที่บุคคลได้รับข้อมูลที่ทำให้เชื่อว่าตนได้รับความรัก ความเอาใจใส่ การเห็นคุณค่า การยอมรับจากบุคคลรอบข้าง และรับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคมที่มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับ Taylor, Peplau, & Sears, 2000 (อ้างถึงใน Savi Cakar and Karatas, 2012) ที่ระบุว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลผ่านการให้ความต้องการทางจิตใจ การให้วัตถุ การให้ข้อมูล หรือผลป้อนกลับแก่บุคคลที่ตนมี

ปฏิสัมพันธ์ด้วย การสนับสนุนทางสังคมนี้เป็นเสมือนเครื่องมือที่ช่วยลดความเครียดและเพิ่มสุขภาพทางกาย ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอเฉพาะการสนับสนุนจากครอบครัวเท่านั้น

การให้ความหมายของการสนับสนุนจากครอบครัว ขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้ศึกษาแต่ละบุคคล และที่ผ่านมานี้ได้มีผู้ให้ความหมายของการสนับสนุนจากครอบครัวไว้โดยตรงไม่มากนัก ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของการสนับสนุนจากครอบครัวไว้ดังนี้

Kim และ Kim (2003) ได้ให้คำจำกัดความของการสนับสนุนของครอบครัวไว้ว่า การสนับสนุนของครอบครัว หมายถึง การที่หัวหน้าครอบครัวหรือพ่อแม่ได้ดูแลและเกื้อกูลบุตร

Teufel-Shone, Staten, Irwin, Rawiel, Brovo, และ Waykayuta (2005) ได้กล่าวว่า การสนับสนุนของครอบครัว คือ การที่สมาชิกในครอบครัวสามารถแสดงความรู้สึกของตนเองได้อย่างเปิดเผย และมีระดับของความขัดแย้งระหว่างบุคคลในครอบครัวต่ำ

อัครสรา สถาพรวงษา (2551) ได้สรุปนิยามของการสนับสนุนจากครอบครัวจากแนวคิดของ House (1985) ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนทางสังคมที่เป็นแหล่งสนับสนุนปฐมภูมิอันเป็นพื้นฐานที่สำคัญของชีวิต เพราะครอบครัวเป็นกลุ่มที่มีความผูกพันกันตามธรรมชาติ มีความผูกพันทางอารมณ์และจิตใจ มีทัศนคติและพฤติกรรมที่ช่วยกระตุ้นส่งเสริมให้มีการดำเนินชีวิตร่วมกัน เป็นแหล่งให้คำปรึกษา รวมทั้งมีการพึ่งพิงกันทางเศรษฐกิจ สังคม และการปฏิบัติหน้าที่ และมีลักษณะไม่เป็นทางการ ทำให้บุคคลมีความใกล้ชิดสนิทสนม มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีคนคอยรับฟัง ให้คำปรึกษา และคอยช่วยเหลือกันและกัน การสนับสนุนจากครอบครัวจึงเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมแห่งแรกที่บุคคลได้รับด้วยความเต็มใจโดยไม่มีข้อต่อรอง

กล่าวโดยสรุป การสนับสนุนจากครอบครัว หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัวคอยช่วยเหลือกันทั้งในด้านของการเงิน และจิตใจ กล่าวคือ คอยให้ทุนสนับสนุนเงินเจือกัน มีความผูกพันกัน คอยดูแลเอาใจใส่ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ให้คำปรึกษาให้กำลังใจกัน และให้การยอมรับกันโดยปราศจากเงื่อนไข

1.2 องค์ประกอบของการสนับสนุนจากครอบครัว

Blankfeld และ Holahan (1996) ได้ศึกษาองค์ประกอบของการสนับสนุนจากครอบครัวจำนวน 3 องค์ประกอบ และให้นิยามแต่ละองค์ประกอบไว้ดังนี้

1) ความผูกพันแน่นแฟ้น (Cohesion) คือ การที่สมาชิกในครอบครัวมีการช่วยเหลือ และสนับสนุนเกื้อกูลกัน

2) การแสดงออก (Expressiveness) คือ การที่สมาชิกในครอบครัวสามารถแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำได้อย่างเปิดเผย

3) การมีความขัดแย้งในครอบครัวระดับต่ำ (Low conflict) คือ การที่สมาชิกในครอบครัวมีปัญหาขัดแย้งกันในครอบครัว และแสดงออกถึงความโกรธต่ำ

1.3 ประเภทของการสนับสนุนจากครอบครัว

King, et al. (1996) ได้เสนอประเภทของการสนับสนุนของครอบครัวว่าประกอบด้วย การสนับสนุน 2 ด้าน ได้แก่

1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional sustenance) คือ การที่สมาชิกในครอบครัวมีทัศนคติ และพฤติกรรมที่เป็นการกระตุ้นและส่งเสริม เข้าใจ เอาใจใส่ ให้กำลังใจกัน เต็มใจที่จะรับฟัง สนทนา ให้คำแนะนำ และมีทัศนคติทางบวก รวมถึงดูแล ห่วงใย ให้ความสนใจในสิ่งที่สมาชิกทำอยู่

2) การสนับสนุนด้านทรัพยากร (Instrumental support) คือ การที่สมาชิกในครอบครัว แสดงทัศนคติ และพฤติกรรมในการจะช่วยเหลือครอบครัวด้านสิ่งของ เงินทอง หรือแรงงาน รวมถึงมีความเต็มใจที่จะแบ่งเบาภาระในบ้าน

ซึ่งสอดคล้องกับ Kaplan, Cassel, and Gore (1977) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนจากครอบครัวเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจจากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

1) การสนับสนุนด้านความรู้สึกทางสังคม (Socio emotional aid) ได้แก่ การได้รับความรัก ความเข้าใจ ความเห็นใจ การยอมรับและเห็นค่าจากบุคคลที่ตนให้ความสำคัญ

2) การสนับสนุนด้านทรัพยากร (Instrumental aid) ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร การได้รับคำปรึกษา การแบ่งเบาความรับผิดชอบ หรือการช่วยเหลือด้านทรัพย์สินเงินทอง

1.4 การวัดและการประเมินการสนับสนุนจากครอบครัว

ในการวิจัยนี้ได้เลือกใช้มาตรวัดการสนับสนุนจากครอบครัว (Perceived Social Support from Parents) ของ Wills (1991) ซึ่งได้พัฒนามาจากองค์ประกอบทั้ง 2 ด้านของการสนับสนุนทางสังคม (Wills, 1985) โดยมาตรวัดการสนับสนุนจากครอบครัวนี้ แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional support) และการสนับสนุนด้านทรัพยากร (Instrumental support) มาตรวัดนี้ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวนทั้งหมด 15 ข้อโดยที่องค์ประกอบการสนับสนุนด้านอารมณ์มีข้อกระทงจำนวน 7 ข้อ ลักษณะคำถามของข้อกระทงจะเกี่ยวกับประเด็นของการแบ่งปันและการสื่อสารกับพ่อแม่ ส่วนองค์ประกอบการสนับสนุนด้านทรัพยากรมีจำนวนข้อกระทง 8 ข้อ ลักษณะคำถามของข้อกระทงจะเกี่ยวกับประเด็นของการช่วยเหลือช่วยเหลือ เช่น การเดินทาง และการบ้านหรืองานที่โรงเรียน ทั้งนี้ลักษณะของมาตรวัดนี้จะ เป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับผู้ตอบมากที่สุด

3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับผู้ตอบมาก

2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับผู้ตอบน้อย

1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับผู้ตอบน้อยที่สุด

มาตรวัดการสนับสนุนจากครอบครัวนี้มีความสอดคล้องภายใน โดยองค์ประกอบการสนับสนุนด้านอารมณ์มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) เท่ากับ .81 และองค์ประกอบการสนับสนุนด้านทรัพยากรมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) เท่ากับ .74

2. ความหมายในชีวิต (Meaning in life)

2.1 นิยามและขอบเขต

V. E. Frankl (1956) กล่าวว่า ความหมายในชีวิตนั้น หมายถึงการรับรู้ของบุคคลต่อสิ่งที่ทำให้บุคคลนั้นดำรงอยู่ และเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลนั้นมีกำลังใจดำรงชีวิตอยู่อย่างมั่นคงและมุ่งมั่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรคหรือวิกฤตของชีวิต ความหมายในชีวิตเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงบุคคลให้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ในลักษณะของกระทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตอย่างมุ่งมั่น ผ่านสัมพันธภาพต่อผู้คนรอบข้าง และผ่านการมีทัศนคติต่อชีวิตที่เข้มแข็งเพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่ต่อไปได้ ดังเช่นในประโยคที่กล่าวว่า "ในชีวิตของคนๆ หนึ่ง หากเขารู้ว่าเขามีใครบางคน หรือมีบางสิ่งที่เขาใช้ชีวิตอยู่เพื่อแล้ว เขาจะรู้สึกว่าคุณชีวิตมีค่า" (V. Frankl, 1959)

Crumbaugh และ Maholick (1964) กล่าวว่า ความหมายในชีวิต เป็นความสำคัญของการดำรงอยู่ของชีวิตจากมุมมองที่เป็นประสบการณ์ส่วนบุคคล

Battista และ Almond (1988 อ้างถึงใน Chamberlian and Zika, 1998) กล่าวว่า ความหมายในชีวิต คือ การตระหนักรู้ในสิ่งที่ต้องการ ความเกี่ยวเนื่องหรือสอดคล้อง เป้าหมายในการมีชีวิตอยู่ของบุคคล การไล่ตามความต้องการและการบรรลุเป้าหมายซึ่งคุ้มค่ากับความพยายาม และความรู้สึกเต็มเต็มจากการได้บรรลุในเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ Reker และ Wong (1998) ที่กล่าวว่า ความหมายในชีวิต คือการตระหนักรู้หรือเข้าใจในลำดับ ความสอดคล้อง และเป้าหมายในการดำรงอยู่ของบุคคล กล่าวคือ เป็นการพยายามทำตามความต้องการและบรรลุเป้าหมายที่มีความคุ้มค่ากับความพยายาม และเป็นความรู้สึกเต็มเต็มที่เพิ่มเข้ามา

Baumeister (1991) กล่าวว่า ความหมายในชีวิต คือ ความรู้สึกแรกที่เกิดจากการพบคุณค่าที่ตนต้องการ เป้าหมาย ความสามารถ และคุณค่าในตนเอง

Bering (2003) ได้นิยามความหมายในชีวิตว่า หมายถึง ความสามารถของกลุ่มทักษะทางปัญญา เช่น การกระทำต่างๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายและความหมาย และการมองหาความสนใจในชีวิตของบุคคล

อริยัญญา ต้อยคำภีร์ (2553)จากการประมวลนิยามของความหมายในชีวิต ได้ให้คำจำกัดความของความหมายในชีวิตว่า หมายถึง การรับรู้ของบุคคลต่อสิ่งที่ทำให้เขาดำรงอยู่ เป็นบางสิ่งที่คุณค่าเต็มเข้าไปในใจ และเป็นสิ่งที่ “ดี” เขาให้กำลังใจดำรงชีวิตอยู่อย่างมั่นคง และมุ่งมั่นเมื่อเผชิญกับ

อุปสรรคหรือวิกฤตของชีวิต ความหมายในชีวิตเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงบุคคลให้สัมพันธ์กับโลกรอบๆ ตัวเขา ในลักษณะของการกระทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตอย่างมุ่งมั่นผ่านสัมพันธภาพต่อผู้คนรอบตัว และผ่านการมีทัศนคติต่อชีวิตที่เข้มแข็งเพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่ต่อไปได้

กล่าวโดยสรุป ความหมายในชีวิต คือ การรับรู้ของบุคคลต่อสิ่งที่ทำให้บุคคลดำรงชีวิตอยู่ เป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลมีความพยายาม มีกำลังใจในการมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อให้บรรลุในสิ่งที่เป่าหมาย แม้ว่าจะต้องแลกกับความเหนื่อยล้า หรือความอดทนต่อสิ่งต่างๆ ก็ตาม เพราะสิ่งที่บุคคลรอจะได้รับนี้ คุ่มค่าอันจะนำความเต็มเต็มมาสู่จิตใจของบุคคล ซึ่งเป็นความหมายในชีวิตของบุคคล ที่ทำให้บุคคล รู้สึกมีคุณค่า มีความหมาย และเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงบุคคลให้สัมพันธ์กับโลกรอบๆ ตัว ในลักษณะของการกระทำกิจกรรมต่างๆ

2.2 แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง

การรับรู้ความหมายมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีอัตถิภาวะนิยม (Existential theory) ที่เชื่อว่ามนุษย์มีอิสระในการเลือก และมีความรับผิดชอบต่อการกระทำหรือผลจากการตัดสินใจเลือกของตนเอง โดย Viktor E Frankl ผู้พัฒนาจิตบำบัดแนวความหมายในชีวิต หรือ Logotherapy ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานเชิงปรัชญาเกี่ยวกับการรับรู้ความหมายในชีวิตว่า ประกอบด้วยแนวคิดหลัก 3 ประการ ได้แก่ อิสรภาพของเจตจำนง (Freedom of will) เจตจำนงสู่ความหมาย (Will to meaning) และความหมายในชีวิต (Meaning of life) (อริญญา ตัญคำภีร์, 2553) ดังนี้

2.2.1 อิสรภาพของเจตจำนง (Freedom of will)

อิสรภาพของเจตจำนงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้คือการตัดสินใจ ในทุกขณะของมนุษย์ มนุษย์มีส่วนในการกำหนดตนเองได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ภายใต้ขีดจำกัดของสภาพแวดล้อมที่เขาอยู่ การตัดสินใจจึงเป็นคุณภาพของการดำรงอยู่ของมนุษย์ เบื้องหลังการตัดสินใจของบุคคลในแต่ละครั้งจะมีสิ่งที่เรียกว่า “เจตนารมณ (Will)” เป็นตัวกำหนดเสมอ ซึ่งถือได้ว่าเป็นความสามารถในการกำหนดตัวเอง เจตจำนงหรือความมุ่งมั่นนี้ทำให้บุคคลรู้สึกว่าเขามีหลักยึดหรือสิ่งยึดเหนี่ยว เจตนารมณที่อิสระต่อความกดดันต่างๆ ยึดหยุ่นต่อภาวะชีวิตจะบ่งบอกถึงสุขภาพจิตที่ดีของบุคคล ดังนั้น หากบุคคลดำรงอยู่อย่างมีเจตนารมณที่อิสระ บุคคลจะมีความรับผิดชอบต่อการกำหนดชีวิตของตนเอง และใช้ศักยภาพในการเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับตนเองได้

อิสรภาพของเจตจำนงนี้ หมายถึงอิสรภาพในการเลือกกำหนดแนวทางในการใช้ชีวิตของตนเอง มีความกล้าที่จะเป็นเจ้าของการเลือก กล่าวคือ การที่บุคคลรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง รวมถึงการตระหนักว่าตนเป็นผู้กำหนดวิถีชีวิตตนเอง ในทางกลับกัน การเลือกที่ปราศจากอิสรภาพ จะเป็นการเลือกที่ถูกกำหนดโดยอิทธิพลสิ่งแวดล้อมหรือผู้อื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดความวิตกกังวล ความกลัว ความรู้สึกผิด (เพราะไม่ได้รับผิดชอบตนเอง)

การที่บุคคลตัดสินใจเลือกและกระทำบางสิ่งบางอย่าง เรียกได้ว่าเป็นเจตจำนงในการสื่อความหมาย สิ่งที่บุคคลเลือกกระทำ นั่นคือ ความหมายของชีวิต และเมื่อบุคคลเห็นคุณค่าของความหมายก็จะนำพาให้เขาก้าวไปสู่ความหมาย มีอิสรภาพที่จะตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่างๆ ทำให้เกิดการตระหนักว่าเขาทำไปเพื่ออะไร เพื่อใคร ซึ่งสิ่งนี้ Frankl เชื่อว่านั่นคือ “ความรับผิดชอบของบุคคล” นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงอิสรภาพและความรับผิดชอบในตนว่า แม้ว่ามนุษย์ไม่สามารถเป็นอิสระอย่างสมบูรณ์จากเงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามก็ไม่สามารถที่จะลดศักยภาพของความเป็นมนุษย์ลงได้ มนุษย์ยังมีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกในสิ่งต่างๆ โดยที่ตนเป็นผู้กำหนดตนเองว่าเราจะยอมแพ้หรือจะยอมอดทนต่อสู้กับอุปสรรค ปัญหาต่างๆ เหล่านั้น จากข้างต้นนั้นสอดคล้องกับ Corey (1996 อ้างถึงใน Burke, Hackney et al., 1999) ที่กล่าวไว้ว่าโดยธรรมชาติมนุษย์จะสรรคสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตของตนเองอยู่เสมอ เป็นการแสวงหาและทำให้ชีวิตมีความหมาย รวมถึงเป็นการสร้างการตระหนักรู้ในตนเองซึ่งการตระหนักรู้จะทำให้บุคคลนั้นสามารถตัดสินใจเลือก รวมถึงการสร้างทางเลือกของตนเองได้อย่างอิสระ ที่นำไปสู่การมีชีวิตอย่างสมบูรณ์

2.2.2 เจตจำนงสู่ความหมาย (Will to meaning)

เจตจำนงสู่ความหมาย หมายถึง แรงจูงใจภายในที่เป็นแรงบันดาลใจล้ำลึกหรือความปรารถนาดั้งเดิมของมนุษย์ ซึ่งทำให้เขาบรรลุถึงความเป็นไปได้ต่างๆ ของคุณค่าที่เขาถืออยู่ เป็นคุณสมบัติด้านจิตวิญญาณที่ทำให้มนุษย์มีอิสระจากการนี้ถึงแต่ตัวเอง อันนำไปเขามีชีวิตอยู่เหนือตัวตน เช่นในเรื่องของความรัก (Love) และมโนธรรม (Conscience) กล่าวคือ ความรักเป็นประสบการณ์เฉพาะตัวของบุคคล โดยความรักจะทำให้บุคคลกลายเป็นส่วนหนึ่งของผู้อื่น และบุคคลจะไม่นึกถึงแต่ตัวเอง ส่วนมโนธรรมเป็นศักยภาพของบุคคลด้านการคิด การวางแผน หรือการคาดคะเนถึงสิ่งที่เกิดขึ้น และทำให้เขาสามารถตัดสินใจกระทำในสิ่งต่างๆ เพื่อค้นหาความหมายในชีวิต

นอกจากนี้ Frankl ยังกล่าวว่า หากบุคคลเชื่อถือมโนธรรมว่าเป็นสิ่งที่มีอยู่ และรับฟังมโนธรรมของเขาอย่างไรซึ่งเงื่อนไข บุคคลจะมุ่งสู่การค้นพบความหมายในชีวิตด้วยความรู้สึกเป็นเจ้าของชีวิต และรับผิดชอบในการเลือกตัดสินใจเลือกของเขาเอง (อรัญญา ต้อยคำภีร์, 2553) เจตจำนงสู่ความหมายนี้ไม่ได้มีเพียงเฉพาะพื้นฐานของเสรีภาพ ความรับผิดชอบและศักดิ์ศรีเท่านั้น แต่ยังเป็นจุดเริ่มต้นที่เป็นพลังสำคัญในการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์เพื่อการค้นพบความหมายตามเป้าหมายในชีวิตอีกด้วย โดยเป็นตัวเชื่อมระหว่างความรับผิดชอบนำไปสู่การแสดงออกซึ่งการกระทำ

2.2.3 ความหมายในชีวิต (Meaning of life)

เป็นการรับรู้หรือการตอบสนองของบุคคลในแต่ละขณะ เป็นสิ่งที่มีลักษณะเฉพาะตัวซึ่งไม่สามารถเข้าใจได้ด้วยการใช้กระบวนการเชิงเหตุผลโดยตรง แต่จะเข้าถึงความหมายได้นั้นต้องอาศัยความมุ่งมั่น ตั้งใจปฏิบัติเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายบางอย่างในแต่ละขณะ ซึ่งแต่ละบุคคลสามารถค้นพบความหมายของตนเองได้ในลักษณะที่แตกต่างกัน โดยการค้นพบความหมายของชีวิตได้จะเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับชีวิตหรือสถานการณ์นั้นโดยตรง และมนุษย์มีชีวิตอยู่เพื่อที่จะหาความหมายให้ชีวิต (Meaning in life) ของตนเองมากกว่าการมีชีวิตอยู่อย่างไร้ความหมาย จากคำถามที่ว่า “อยู่ไปทำไมหรืออยู่ไปเพื่ออะไร” ความหมายในชีวิตหรือความรับผิดชอบของมนุษย์แต่ละคนนั้นเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมเฉพาะบุคคลที่แตกต่างกันทำให้แต่ละบุคคลล้วนแต่มีความหมายในชีวิตที่ต่างกันไป (อรัญญา ต้อยคำภีร์, 2553)

Frankl มองว่า การเข้าถึงซึ่งความหมายในชีวิตได้นั้น บุคคลจะต้องเชื่อถือในการมีอยู่ หรือปรากฏอยู่ของเขาว่า เป็นสิ่งที่มีความหมายในตัวของมันเอง บุคคลเพียงแต่เป็นผู้ค้นพบความหมายเท่านั้น แต่ไม่ใช่ผู้สร้าง โดยบุคคลสามารถค้นพบความหมายของชีวิตในประสบการณ์แต่ละขณะได้จากแนวทางของคุณค่าต่างๆ 3 แนวทาง อันได้แก่

1) คุณค่าเชิงสร้างสรรค์ (Creative value) เป็นคุณค่าที่บุคคลรับรู้จากการกระทำบางสิ่งบางอย่าง ตระหนักว่าตนมีหน้าที่กระทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้ชีวิตของตนมีความหมาย คุณค่าเชิงสร้างสรรค์นี้ถือได้ว่า เป็นความหมายที่บุคคลได้กระทำสิ่งต่างๆ ให้แก่ชีวิต ยกตัวอย่างเช่น ความหมายในชีวิตอยู่ที่การให้คุณค่าแก่งานที่ตนรักของ Frankl คือ การเขียนตำราเกี่ยวกับจิตบำบัด แนวความหมายในชีวิต โดยการทุ่มเทใจให้กับงานที่เขารักช่วยให้เขามีชีวิตรอด และดำรงชีวิตต่อไปได้ในสถานการณ์ที่โหดร้ายในค่ายกักกันเอาทวิช

2) คุณค่าเชิงประสบการณ์ (Experience value) เป็นคุณค่าที่บุคคลได้รับจากการมีประสบการณ์บางอย่าง หรือประสบการณ์กับบางคนในด้านความรัก ความดีงาม หรือสัจธรรมต่างๆ

ซึ่งคุณค่าเชิงประสบการณ์ถือได้ว่าเป็นความหมายที่บุคคลได้รับจากการมีส่วนร่วมกับโลกรอบๆ ตัวของเขา ดังเช่น Frankl ที่มีการย้ายมุมมองด้านลบในสถานการณ์ของค่ายกักกันชาวยิวของทหารนาซีไปสู่การเฝ้าคิดถึงภรรยาผู้เป็นที่รัก เขาพบว่าความรักของเขาที่มีต่อภรรยาและที่ภรรยามีต่อเขานั้น เป็นความหมายในชีวิตของเขาในขณะนั้น การนึกถึงความรักและตระหนักว่าเขามีมันอยู่ ทำให้เขารอดพ้นจากการตรอมใจ และความทุกข์ทรมานที่เกิดขึ้น ความรักเป็นสิ่งที่ประมาณค่าไม่ได้ และเป็นเป้าหมายอันยิ่งใหญ่ที่มนุษย์สามารถจะค้นพบได้

3) คุณค่าเชิงทัศนคติ (Attitude value) เป็นคุณค่าที่เกิดจากการที่บุคคลเผชิญกับสถานการณ์ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ความสิ้นหวัง ความรู้สึกที่ว่าตนเป็นเหยื่อหรือผู้ถูกกระทำ แล้วสามารถปรับทัศนคติต่อชีวิตหรือค้นพบความหมายบางอย่างที่ทำให้เขาก้าวพ้นจากสถานการณ์ที่หมดหวังเหล่านั้น ได้สามารถเผชิญกับสถานการณ์นั้นด้วยทัศนคติที่แสดงถึงการยอมรับและอยู่กับมันได้อย่างไม่รู้สึกแปลกแยก Frankl กล่าวว่า คุณค่าเชิงทัศนคติ เป็นคุณค่าที่บุคคลเลือกยืนหยัดต่อชะตากรรมอย่างเชื่อถือในชีวิตว่า เป็นสิ่งที่มีค่าในตัวของมันเอง

2.3 การวัดและการประเมินความหมายในชีวิต

มาตรวัดความหมายในชีวิตนั้นมีอยู่หลายมาตรวัด ในงานวิจัยนี้ได้เลือกใช้มาตรวัด Purpose in Life (PIL) ที่แปลและเรียบเรียงโดย อรัญญา ตัญคำภีร์ (2544) พัฒนาโดย Crumbaugh และ Maholick (1964) มาตรวัดความหมายในชีวิต (PIL) ฉบับนี้ เป็นมาตรวัดที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ประเมินการรับรู้เป้าหมายและความหมายในชีวิตตามทฤษฎีจิตบำบัดแนวความหมายในชีวิต หรือ Logotherapy เป็นมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบรายงานตนเอง ลักษณะมาตรวัดเป็นมาตรประมาณค่า (rating scale) 7 ระดับ โดยค่า 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยมากที่สุด ค่า 4 หมายถึง ไม่แน่ใจ และค่า 7 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวนข้อกระทงทั้งหมด 20 ข้อ และคะแนนของมาตรวัดฉบับนี้จะอยู่ในช่วงคะแนนตั้งแต่ 20 ถึง 40 คะแนน จากการนำมาตรวัดฉบับนี้ไปวัดใช้กับกลุ่มคนปกติและคนไข้โรคทางจิตเวช จำนวน 225 คน พบว่า ค่าความเที่ยงของมาตรวัด PIL อยู่ในระดับสูง เนื่องจาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .81 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมนบราวด์เท่ากับ .90 (Crumbaugh, 1964) จากนั้นได้มีการนำไปวัดซ้ำในกลุ่มนักบุญโปเรตสแตนท์ จำนวน 120 คน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .85 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมนบราวด์เท่ากับ .92 (Crumbaugh, 1968) และต่อมา Reker (1979) ได้นำมาตรวัด PIL นี้ไปใช้ทดสอบซ้ำ (ระยะเวลา 6 สัปดาห์) ในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .87

3. สุขภาวะ (Wellness)

3.1 นิยามและขอบเขต

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และพจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ 2530 ให้ความหมายว่า สุขภาวะ หมายถึง ภาวะของคนที่มีความสุข ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีความสุขสบาย ความมีอนามัยดี

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization; WHO) ได้นิยามถึงสุขภาวะ ว่า หมายถึงสุขภาวะที่สมบูรณ์ทางกาย จิตใจ สังคม และปัญญาไม่ใช่เพียงการปราศจากโรคหรือความพิการเท่านั้น และเชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างแท้จริงของสุขภาพที่เกื้อหนุนกันทั้ง 4 มิติได้แก่ กาย จิต สังคม และปัญญา (Organization, 2002)

Robbins, et al. (1991 อ้างถึงใน Stevenson, Greenhorn et al., 1996) ได้นิยามถึงสุขภาวะไว้ว่า เป็นระดับของการบูรณาการและพลวัตของการทำงานที่มุ่งไปข้างหน้าสู่ประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบส่วนตน

Adams (1997) ให้คำจำกัดความของสุขภาวะว่า หมายถึง สุขภาพส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบูรณาการในหลายมิติอย่างสอดคล้องและสมดุล ทั้งในด้านการทำงานและการอยู่ร่วมกัน ซึ่งสามารถใช้ทำนายการมีสุขภาพที่ดีโดยปราศจากเจ็บป่วยของบุคคลได้อย่างเหมาะสม

Messerli และ Oyama (2004) ยังได้กล่าวถึงสุขภาวะว่า เป็นเหมือนแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เน้นถึงการมีสุขภาพร่างกายที่ดี มีจิตวิญญาณและจิตใจที่มีความรู้และกระบวนการส่งเสริมทางบวก ทำให้สุขภาวะนี้กลายเป็นรูปแบบหนึ่งของการค้นพบรูปแบบชีวิตของตนในยุคสมัยที่มีความเครียดมากขึ้นนี้ ซึ่งในการให้คำจำกัดความของสุขภาวะ มีความยากในการที่จะสามารถกำหนดให้จบภายในประโยคเดียว เพราะสุขภาวะนั้นคือ แนวคิดหลายๆ มิติซึ่งประกอบด้วย เรื่องของร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ เพศ การศึกษา อาชีพ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม จรรยาบรรณ สิ่งแวดล้อม และสิ่งที่ส่งเสริมของการดำรงอยู่ของบุคคล

Myers, Sweeney และ Witmer (2000) กล่าวว่า สุขภาวะคือ เส้นทางแห่งชีวิตที่มุ่งเน้นไปสู่การมีสุขภาพที่ดี และมีความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ อีกทั้งยังมีการบูรณาการของบุคคลที่จะดำรงอยู่อย่างเต็มที่เป็นมนุษย์และในสังคมตามธรรมชาติ

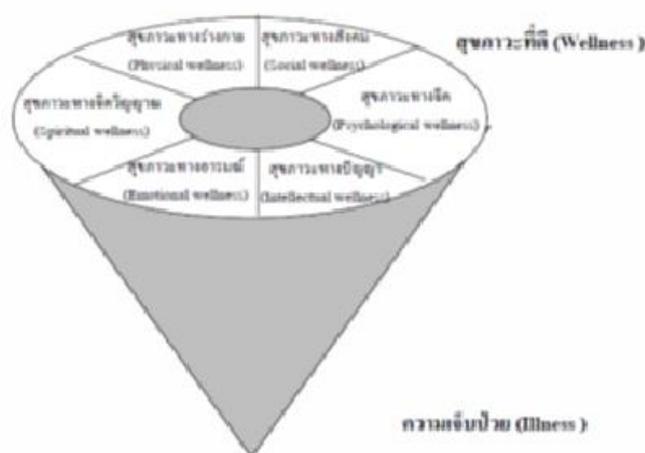
ในประเทศไทย ประเวศ วะสี (2544) ได้กล่าวถึงสุขภาวะแบบองค์รวมว่าหมายถึง สุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิตใจ ทางสังคม และทางปัญญา ซึ่งสุขภาวะทั้ง 4 ด้านจะเชื่อมโยงกัน บูรณาการถึงกัน และอยู่ในกันและกัน โดยคุณภาพทางด้านจิตใจจะมีผลต่อความเป็นอยู่ในสังคมของบุคคลเป็นอย่างมาก ในขณะเดียวกัน สุขภาวะทางจิตก็จะเป็นผลมาจากร่างกาย จิตใจ และสังคมด้วย

กล่าวโดยสรุป สุขภาวะ หมายถึง ภาวะที่บุคคลมีความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาพดี หรือสามารถพัฒนาตนจากภาวะที่เป็นโรคหรือมีความเสี่ยงสู่ภาวะที่ปกติได้ สามารถกระทำการต่างๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพในทุกมิติ รวมถึงสามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ต่างๆ สามารถรับมือและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า มีนักจิตวิทยา นำเสนอแนวคิดสุขภาวะหลายแนวคิดดังนี้

แนวคิดที่ 1 แนวคิดของ Adams (1997) ซึ่งได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาวะว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบหลายมิติ ซึ่งไม่คงที่ กล่าวคือ มีทั้งที่มีความสมดุลในมิติต่างๆ และมีความผันผวนโดยเป็นไปในแบบที่แคบลงโดยแบบจำลองนี้แบ่งเป็น 2 ทิศทางหลัก คือ ทิศในแนวตั้งและทิศในแนวนอน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 2 โมเดลสุขภาวะ (The Wellness Model)

ที่มา : Adams, Bezner, Drabbs, Zambarano, และ Steinhard, 2010, หน้า 166

โมเดลนี้มีลักษณะเป็นรูปกรวยหงาย โดยที่ด้านบนสุดของกรวยหมายถึงการมีสุขภาวะดี (Wellness) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ตามแนวระนาบ ได้แก่ สุขภาวะด้านร่างกาย (Physical wellness) สุขภาวะด้านสังคม (Social wellness) สุขภาวะด้านจิตใจ (Psychological wellness) สุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด (Intellectual wellness) สุขภาวะด้านอารมณ์ (Emotional wellness) และสุขภาวะด้านจิตวิญญาณ (Spiritual wellness) โดยที่แต่ละด้านของสุขภาวะมีความเชื่อมโยงกันอย่างสมดุล ส่วนด้านล่างสุดของกรวยจะเป็นภาวะของความเจ็บป่วย (Illness) เช่นการรับรู้ว่าคุณเองแปลกแยก เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เป็นต้น

ในโมเดลนี้มีมิติทางจิตวิญญาณถูกกำหนดให้เป็นมิติความรู้สึกเชิงบวกของการมีชีวิตอย่างมีความหมาย มิติทางด้านสุขภาวะทางจิตเป็นลักษณะที่บุคคลมีการรับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์เชิงบวกและบริบทของชีวิต เนื่องจากทั้ง 2 องค์ประกอบนี้มีความสัมพันธ์กัน เมื่อพูดถึงมิติทางจิตวิญญาณก็จะหมายถึงมิติทางจิตรวมอยู่ด้วยเช่นกัน

Adam (1997) ระบุว่าสุขภาวะประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ที่เชื่อมโยงกัน ได้แก่ สุขภาวะด้านร่างกาย สุขภาวะด้านสังคม สุขภาวะด้านจิตใจ สุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด สุขภาวะด้านอารมณ์ และสุขภาวะด้านจิตวิญญาณ ทั้ง 6 องค์ประกอบนี้ใช้ในมาตรวัดการรับรู้สุขภาวะ โดยตรงตามการรวบรวมจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) สุขภาวะด้านร่างกาย (Physical wellness) หมายถึงการรับรู้และความคาดหวังเกี่ยวกับสุขภาพทางร่างกายในทิศทางบวก การรับรู้และความคาดหวังเกี่ยวกับสุขภาพทางกายนี้รวมถึง การมีค่านิยมเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายที่ดี การมีกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพร่างกาย ไม่มีโรคและความเจ็บป่วย รวมถึงการมีแนวทางในการดูแลสุขภาพของตนเอง สุขภาวะทางร่างกายนี้จะเกี่ยวข้องกับการทำงานของร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความดันเลือด การไหลเวียนของโลหิต การบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย และการนอนหลับ (Robbins, Powers, & Burgess, 1994)

2) สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ (Spiritual wellness) หมายถึง การมีความตระหนักรู้ถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นเอกภาพของร่างกายและจิต รวมถึงการรับรู้ความหมายและความมุ่งหวังในชีวิตด้านบวก ระหว่างตนเอง ผู้อื่น ธรรมชาติ สิ่งเหนือธรรมชาติ ก่อให้เกิดการเห็นคุณค่าของตนเองและสรรพสิ่งต่างๆ รวมถึงความสงบภายในจิตใจที่มาจากการรับรู้ความหมายและเป้าหมายในชีวิตด้านบวก

3) สุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด (Intellectual wellness) หมายถึงการรับรู้ด้านการรู้คิด การแก้ปัญหา การใช้ปัญญาและเหตุผลเพื่อจัดการและแก้ไขเหตุการณ์และสถานการณ์

ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต มีการมองโลกในแง่ดีต่อเหตุการณ์ กล่าวเผชิญกับปัญหาอย่างท้าทาย แสวงหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมและไม่หนีปัญหา

4) สุขภาวะด้านสังคม (Social wellness) หมายถึง การรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัวและเพื่อน รับรู้ถึงการได้รับความใส่ใจและการช่วยเหลือจากครอบครัว ได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากเพื่อน และยังรวมถึงปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในแต่ละวันด้วย (Robbins et al., 1994)

5) สุขภาวะด้านอารมณ์ (Emotional wellness) หมายถึง การมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีการรับรู้เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง มีการยอมรับและเห็นคุณค่าของตนเอง เกี่ยวกับความสามารถในการจัดการปัญหา การยอมรับ และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

6) สุขภาวะด้านจิตใจ (Psychological wellness) หมายถึง มีความคาดหวังในการมองอนาคตด้านบวก มองโลกในแง่ดี มีความหวังและความใฝ่ฝันที่ดีและเป็นไปได้ ซึ่งเป็นผลจากการรับรู้ถึงของบุคคลเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ อันส่งผลต่อชีวิต (Andell, 1986 อ้างถึงใน O' Donnell, 2007)

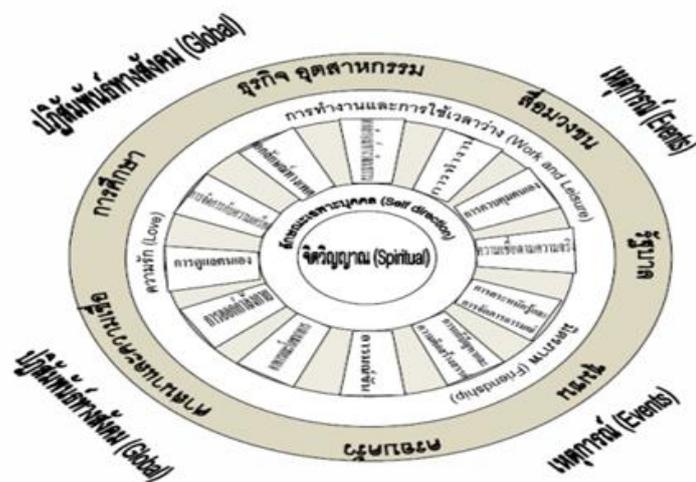
Adam มองว่าสุขภาวะไม่ใช่สิ่งที่คงที่ แต่เป็นความสมดุลขององค์ประกอบในแต่ละด้าน และมีการแปรผันอย่างคงที่ ซึ่งหากบุคคลมีคะแนนสุขภาวะสูงก็จะเป็นการบ่งชี้ถึงการมีสุขภาพที่ดี รวมถึงมีการรับรู้ถึงความหมายและเป้าหมายในชีวิต อีกทั้งยังมีสิ่งที่ดีๆ เกิดขึ้นในชีวิตของบุคคล (T. Adams, Benzer, Garner, & Woodruff, 1998)

แนวคิดที่ 2 แนวคิดกงล้อแห่งสุขภาวะของ Myers Sweeney และ Witmer (1991)

Witmer และ Sweeney (1992) และ Myers และคณะ (2000) ได้เสนอรูปแบบสุขภาวะแบบองค์รวม โดยเน้นไปที่การส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการป้องกันปัญหาด้านจิตใจในทุกวัยตลอดช่วงชีวิตของมนุษย์ รูปแบบของสุขภาวะแบบองค์รวมที่พัฒนาในระยะนี้ ได้นำองค์ความรู้ด้านมานุษยวิทยา สังคมวิทยาและการศึกษาเข้ามาร่วมพิจารณากับองค์ความรู้ทางด้านจิตวิทยา กล่าวคือโมเดลนี้ให้ความสำคัญของการพัฒนาสุขภาวะที่เชื่อมโยงกับบริบทแวดล้อมของบุคคล โดย Myers และคณะเรียกโมเดลนี้ว่า “โมเดลกงล้อสุขภาวะ” (The Wheel of Wellness)

โมเดลกงล้อสุขภาวะนี้ ประกอบด้วยมิติหลัก 5 ด้านที่เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวม โดยมี ด้านแรกคือ ด้านจิตวิญญาณ (spiritual) เป็นแกนกลางของวงล้อ ล้อมรอบด้วย ด้านต่อมาคือ ด้านการมีทิศทางของตนเองและมีเป้าหมายของชีวิต (self-direction) ซึ่งประกอบด้วยด้านย่อย 12 ส่วน เช่น การรับรู้คุณค่า (sense worth) การรับรู้ถึงการควบคุม (sense of control) ความเชื่อบนพื้นฐานของความเป็นจริง (realistic beliefs) การตระหนักรู้ในอารมณ์และการเผชิญปัญหา (emotional

awareness and coping) การแก้ไขปัญหาและการสร้างสรรค์ (problem solving and creativity) การมีอารมณ์ขัน (sense of humor) การมีภาวะโภชนาการที่ดี (nutrition) การออกกำลังกาย (exercise) การดูแลตนเอง (self-care) การจัดการกับความเครียด (stress management) การมีเอกลักษณ์ทางเพศ (gender identify) และการมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (cultural identify) ตามมาด้วยวงแหวนที่สาม คือ ด้านการทำงานและการใช้เวลาว่าง (work and leisure) ด้านมิตรภาพ (friendship) และด้านความรัก (love) มิติหลักทั้ง 5 ด้านในโมเดลนี้ล้อมรอบด้วยบริบทหลัก อีก 2 วงแหวน โดยมี วงแหวนแรก เป็นสถาบันหลักทางสังคมที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่และมีความสัมพันธ์ต่อ 5 มิติหลัก ซึ่งในวงแหวนนี้ประกอบด้วย สถาบันครอบครัว ชุมชน ศาสนา การศึกษา รัฐบาล การสื่อสาร และการดำเนินธุรกิจ วงแหวนรอบนอกสุด จะเป็นระบบใหญ่ที่ส่งผลต่อทั้งสถาบันหลักที่แวดล้อมบุคคลและมิติหลักทั้ง 5 ด้าน ระบบใหญ่เหล่านี้ ได้แก่ การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว การก่อการร้าย การจลาจล และอื่น ๆ รายละเอียดต่างๆ ดังปรากฏในแผนภาพที่ 2

ภาพที่ 3 กงล้อสุขภาพ (The Wheel of Wellness)

ที่มา : Witmer, Sweetney, และ Myers 2004 หน้า 355

ในแผนภาพที่ 2 Myer และคณะ (2004) อธิบายองค์ประกอบหลัก 5 ด้านและด้านย่อยที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับสุขภาวะ ดังนี้

1) องค์ประกอบด้านจิตวิญญาณ (Spirituality) คือ การตระหนักรู้ในความรู้สึกอันลึกซึ้งถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือความรู้สึกเชื่อมโยงกับจักรวาล ในเรื่องของความเชื่อ ศาสนา หรือ ค่านิยม ซึ่งองค์ประกอบด้านนี้จะ เป็นลักษณะที่เป็นแกนกลางของบุคคลที่มีสุขภาพดี กล่าวคือ เป็น แหล่งของมิติต่างๆ ของความสุขในมิติด้านอื่นๆ

2) องค์ประกอบด้านการกำหนดตนเอง (Self-direction) เป็นการกำหนดเพื่อไปสู่เป้าหมายระยะยาว อันประกอบด้วยปัจจัยในด้านต่างๆ ได้แก่

2.1) ด้านการตระหนักรู้และจัดการกับอารมณ์ (Emotional awareness and Coping) คือ ความนับถือตนเอง มีอัตมโนทัศน์ทางบวก ซึ่งการจะมีอัตมโนทัศน์ทางบวกได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญคือ ความเป็นอิสระแก่ตน การสนับสนุนทางสังคม การควบคุมตนเองจากภายในหรือความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน ซึ่งความนับถือตนเองสูงนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บ รวมถึงเสริมสร้างความเป็นอยู่ที่ดี

2.2) ด้านการควบคุมตนเอง (Self-control) เป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับอำนาจควบคุมภายในตน (Internal locus of control) ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นตนสามารถกำหนดได้ บุคคลจะมีความวิตกกังวลต่ำ มีพฤติกรรมที่เอื้อและส่งเสริมให้มีการดูแลสุขภาพ เช่น การควบคุมน้ำหนัก การออกกำลังกาย เป็นต้น

2.3) ด้านความเชื่อที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง (Realistic beliefs) บุคคลมักถูกรบกวนจากตัวความคิดของตนเอง ซึ่งคนที่มีสุขภาพดีจะสามารถรับรู้ข้อมูลต่างๆ ได้ตามความเป็นจริง และสามารถยอมรับได้ว่าตนเองนั้นไม่ได้สมบูรณ์แบบในทุกๆ ด้าน

2.4) ด้านการจัดการความเครียด (Stress management) คือ การแสดงอารมณ์อย่างเหมาะสม รวมถึงมีอารมณ์ทางบวก

2.5) ด้านการแก้ไขปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ (Problem solving and Creativity) คือ การที่บุคคลสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดที่มีเหตุผล มีทิวทัศน์วิจาร์ณตนเองต่ำ มีความอดทนต่อความกดดัน และมีการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ซึ่งบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงมักมีความนับถือตนเองและมีความพึงพอใจในตนในระดับสูง

2.6) ด้านอารมณ์ขัน (Sense of humor) คือ การมีอารมณ์ขันโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การหัวเราะ จะทำให้กล้ามเนื้อได้ผ่อนคลาย ช่วยเพิ่มพูนระบบภูมิคุ้มกันทนต่อความกดดัน และช่วยให้ปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

2.7) ด้านโภชนาการ (Nutrition) จะมีความสัมพันธ์กันในเรื่องของการบริโภคอาหารกับสุขภาพ การกระทำ อารมณ์ และความยืนยาวของชีวิต

2.8) ด้านการออกกำลังกาย (Exercise) เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการช่วยป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บ และยังช่วยส่งเสริมสุขภาพให้แข็งแรง อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองอีกด้วย

2.9) ด้านการดูแลตนเอง (Self-care) คือ การมีนิสัยระมัดระวังในความปลอดภัย ปกป้องตนเองจากภัยอันตรายต่างๆ พร้อมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพชีวิต

2.10) ด้านการเผชิญกับความเครียด (Coping) บุคคลสามารถจัดการกับความเครียดได้โดยมีวิธีการต่างๆ ในการจัดการกับความเครียด เช่น การฝึกการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ การกล้าแสดงออก การแก้ไขปัญหา และมีการสนับสนุนทางสังคมที่ดี

2.11) ด้านเอกลักษณ์ทางเพศ (Gender identity) บุคคลรู้ถึงความเป็นหญิงเป็นชายของตนตามนิยามและโครงสร้างวัฒนธรรม มีความสบายใจในความเป็นเพศของตน

2.12) ด้านเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural identity) เป็นความคิดที่มีหลายมิติที่รวมถึงเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ โดยที่ความประทับใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมจะทำให้บุคคลมีความเข้มแข็งและงอกงาม

3) องค์ประกอบด้านการทำงานและการใช้เวลาว่าง (Work and Leisure) คือ การที่บุคคลรู้สึกว่าตนมีความสามารถในด้านการงานส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในชีวิต เวลาว่างหรือการเล่น โดยในเพศชายที่ได้รับการยอมรับในด้านการงาน จะช่วยให้เพิ่มความเชื่อมั่นและการควบคุมตนเองได้ดี และในเพศหญิงนั้น การมีรายได้ดีทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดี

4) องค์ประกอบด้านมิตรภาพ (Friendship) คือ การรวมเอาความสัมพันธ์ทางสังคมทั้งหมดไม่ว่าจะเป็น ความห่วงใย การให้คุณค่าแก่ผู้อื่น ซึ่งทั้งสองประการดังกล่าวนี้เป็นความสนใจทางสังคมอันเป็นธรรมชาติภายในของมนุษย์ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม รวมถึงการตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางสังคมของมนุษย์ สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้บุคคลไม่รู้สึกลำบากใจโดดเดี่ยว อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์กับความนับถือตนเองด้วย

5) องค์ประกอบด้านความรัก (Love) คือ ความรู้สึกของบุคคลว่าตนเป็นที่รักของคนรอบๆข้าง มีความผูกพัน ใกล้ชิด เกื้อกูลกัน เป็นความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน โดยความรักนอกจากจะช่วยปกป้องบุคคลจากโรคทางกายและทางใจแล้ว ยังช่วยในเรื่องของการมีอายุที่ยืนยาวอีกด้วย

อาจกล่าวได้ว่า กงล้อสุขภาพเป็นการรวบรวมเอาลักษณะต่างๆ ของบุคคลที่มีสุขภาพดีตลอดช่วงชีวิต อันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาบุคคลให้มีความเป็นอยู่ที่ดี โดยมีจุดแข็งและทรัพยากรในตัวบุคคลเป็นพื้นฐาน ซึ่งอาจมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบในบางด้านในการดำเนินชีวิต

3.3 การวัดและการประเมินสุขภาพ

ในปัจจุบัน มีมาตรวัดสุขภาพที่ใช้กันอยู่ 5 มาตรวัด ได้แก่ 1. มาตรวัด PWS (Perceived Wellness Survey) 2. มาตรวัด CAWS (The Children and Adolescent Wellness Scale) 3. มาตรวัด (5F - Wel) 4. มาตรวัด WEL Inventory (The Wellness Evaluation of Lifestyle) และ 5. มาตรวัด Adult and Youth forms (Wellness Assessment) จากการศึกษที่ผ่านมาเกี่ยวกับมาตรวัดสุขภาพ ยังไม่มีการบูรณาการองค์ประกอบที่ส่งผลต่อสุขภาพของบุคคลอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ มาตรวัดสุขภาพที่มีอยู่นั้นยังเป็นการศึกษาที่แยกย่อยในแต่ละมิติทางสุขภาพของบุคคล ซึ่งสุขภาพที่ดีนั้นไม่สามารถชี้วัดได้โดยการดูเพียงมิติของการมีสุขภาพกายดี กินอยู่ที่ดี และมีดีอื่นๆ เท่านั้น แต่จะต้องพิจารณาในทุกมิติของสุขภาพแบบองค์รวม ไม่สามารถมองแยกส่วนได้

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้มาตรวัด PWS (Perceived Wellness Survey) เป็นมาตรวัดสุขภาพที่เป็นไปตามกรอบแนวคิดของ Adams, Bezner และ Steinhardt (1997) เนื่องจากเป็นมาตรวัดที่เน้นการรับรู้ต่างๆ ของบุคคล อย่างเป็นองค์รวม และมีคุณภาพที่ดี (Adams et al., 1997; Adams, Bezner, Drabbs, Zambarano, & Steinhardt, 2000) โดยมาตรวัด PWS นี้ ประเมินสุขภาพ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตวิญญาณ ด้านปัญญาและการรู้คิด ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านอารมณ์ โดยมาตรวัดนี้จะมีจำนวนข้อกระทงทั้งสิ้น 36 ข้อ ลักษณะของมาตรวัดเป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 6 ระดับ โดยที่ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยมากที่สุด ส่วน 6 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด และจากการที่นำมาตราวัดนี้ไปใช้วัดในกลุ่มพนักงานบริษัทจำนวน 558 คน ที่มีอายุเฉลี่ย 36.8 ปี พบว่า มาตรวัดมีความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานและมีความสอดคล้องภายใน โดยมีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .88 ถึง .93

4. เยาวชนผู้ใช้สารเสพติด (Juvenile delinquents with substance abuse)

4.1 นิยามและขอบเขต

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน มีผู้ให้คำนิยามของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด (Juvenile offender) ไว้หลากหลาย เช่น

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (Juvenile Delinquency) หมายถึง การที่เด็กและเยาวชนกระทำพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมาย โดยเด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 15 ปีบริบูรณ์ ส่วนเยาวชน (ตามความหมายในระดับสากลโดยองค์การสหประชาชาติ) หมายถึง คนในวัยหนุ่มสาวที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี (สุภักดิ์ อนุกุล, 2528) ซึ่งนักอาชญาวิทยาส่วนใหญ่ไม่ถือว่าการกระทำผิดของ

เด็กและเยาวชนนั้นเป็นอาชญากรรม แต่เรียกว่า เป็นการกระทำผิดหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบน (Delinquency) (บุญเพราะ แสงเทียน, ม.ป.ป.) และเรียกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดว่า “Juvenile Offender” (Loeber & Farrington, 1998 อ้างถึงใน สุภัทรา ปกาสิทธิ์, 2551)

สุชา จันทน์เอม (2542) กล่าวถึงเด็กกระทำผิดว่าหมายถึง “เด็กที่กระทำผิดอาญา รวมทั้งเด็กที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดสำหรับเด็ก”

สุพัตรา สุภาพ (2541) ได้ให้ความหมายของเด็กกระทำผิดว่า หมายถึง เด็กเกเร เด็กเร่รอน ขอดทาน หนีโรงเรียน และที่รุนแรงคือการกระทำผิดกฎหมาย เช่น การทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ กระทำอนาจาร และข่มขืน กระทำผิดว่าด้วยอาวุธปืน วัตถุระเบิด รวมถึงการขายหรือการใช้สารเสพติด เป็นต้น

นอกจากนี้ Kratcoski (1990 อ้างถึงใน Boehnke & Bergs-Winkels, 2002) ยังได้ให้คำจำกัดความของ การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนว่า หมายถึง เด็กและเยาวชนที่มีอายุตามเกณฑ์ที่สังคมกำหนดกระทำพฤติกรรมที่ละเมิดต่อบรรทัดฐานของสังคมนั้นๆ ซึ่งเป็นการกระทำที่ทำให้เด็กและเยาวชนนั้นต้องเข้าสู่การดำเนินคดีของศาลและเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับ เสริน ปุณณะหิตานนท์ (2533 อ้างถึงใน ปิยะณัฐ แยมสรवल, 2553) ที่กล่าวว่า การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน หมายถึง พฤติกรรมบางอย่างที่ขัดแย้งหรือต่อต้านสังคมและตัวบุคคล ผิดไปจากกรอบบรรทัดฐานและกฎหมายทางสังคม และมักกระทบต่อกลุ่มในทางด้านลบหรือทางที่ไม่ดี

ส่วนนิยามหรือความหมายของ “การใช้สารเสพติด” ได้มีผู้นิยามไว้ดังนี้

การใช้สารเสพติด หมายถึง การใช้สารหรือยาซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ บุคคลที่เสพหรือรับสารเสพติดนี้เข้าสู่ร่างกายไม่ว่าโดยวิธีการใดก็ตาม จะทำให้บุคคลตกอยู่ในใต้อิทธิพลของสารนั้นทางด้านจิตใจหรือรวมทั้งทางด้านร่างกาย และอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อยๆ จนทำให้สุขภาพนั้นเสื่อมโทรมลง ที่สำคัญเมื่อถึงเวลาอยากเสพแต่ไม่ได้เสพ จะมีอาการผิดปกติทางด้านจิตใจ หรือรวมทั้งทางด้านร่างกายขึ้นในบุคคลผู้ใช้สารเสพติดได้ (กระทรวงยุติธรรม, 2546)

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) ให้ความหมาย การใช้สารเสพติดว่าหมายถึง การใช้สารใดๆ ก็ตามที่เมื่อบุคคลเสพหรือรับเข้าสู่ร่างกายด้วยการกิน ฉีด สูบ หรือดม หรือด้วยวิธีใดก็ตาม จะมีผลต่อจิตใจและร่างกายของบุคคลผู้ใช้สารเสพติด ดังนี้

1) การเสพติดทางใจ (Psychological dependence) หรือการเสพจนเป็นนิสัย (Habituation) เป็นภาวะที่ผู้เสพมีความรู้สึกสบายใจหลังจากที่ได้เสพยาแล้ว ซึ่งผู้เสพจะมีการปรับตัวทางอารมณ์ กล่าวคือ จะมีความต้องการในการเสพ โดยเริ่มจากความต้องการเพียงเล็กน้อย จนเพิ่มปริมาณมากขึ้นๆ

2) การเสพติดทางร่างกาย (Physical dependence) ระบบในร่างกายจะเกิดการปรับตัวต่อยาที่เสพเข้าไป ทำให้เซลล์ต่างๆในร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเซลล์สมอง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้แบ่งได้เป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 เป็นระยะหลังเสพยาเข้าไปแล้ว และระยะที่ 2 คือระยะหมดฤทธิ์ยา ซึ่งทำให้ผู้เสพเกิดความต้องการเสพยาขึ้นมาอีก

3) ความทน (Tolerance) หมายถึง ผู้เสพมีความต้องการเสพยาในปริมาณที่มากขึ้น เพื่อจะทำให้เกิดผลที่ผู้เสพต้องการเช่นเคย

4) การเสพติดเรื้อรัง (Addiction) หมายถึง ผู้เสพมีความต้องการที่จะเสพแล้วเสพอีก มีความต้องการยาเป็นจำนวนมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจอย่างเห็นได้ชัด และไม่สามารถหยุดยั้งการเสพนี้ได้

นอกจากนี้ นักจิตวิทยามองว่า การติดสารเสพติดของเยาวชน เป็นปรากฏการณ์หนึ่ง que แสดงถึงความล้มเหลวในการปรับตัว หรือเป็นความพยายามของเยาวชนที่จะเติมเต็มความว่างเปล่าในชีวิต เพื่อที่จะลดความรู้สึกไร้ซึ่งความหมายและความไม่พึงพอใจในชีวิตลง และสามารถที่จะดำเนินชีวิตต่อไปได้ (อรัญญา ต๋ยคำภีร์, 2545)

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า เยาวชนผู้ใช้สารเสพติด หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 15-25 ปี ที่กระทำพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือขัดต่อกฎหมายโดยการใช้สารเสพติด ไม่ว่าจะใช้วิธีการกิน ฉีด สูบ ดม หรือด้วยวิธีใดก็ตาม และอาจต้องมีการเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งอาจส่งผลให้มีความผิดปกติทางอารมณ์และพฤติกรรมของบุคคล อันนำไปให้เกิดผลเสียต่อร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

4.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้ใช้สารเสพติด

4.2.1 วัยรุ่นและการกระทำผิด

พัฒนาการทางบุคลิกภาพและอารมณ์ของบุคคลพัฒนามาตั้งแต่แรกเกิด โดยเด็กจะค่อยๆ เรียนรู้ที่จะแสดงออกในอารมณ์ของตนว่าควรแสดงออกอย่างไรในขณะนั้น ซึ่งการพัฒนาทักษะทางอารมณ์นี้สำคัญมากต่อพฤติกรรมของบุคคลและการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสังคม ซึ่งในแต่ละสังคมจะมีความเหมาะสมที่แตกต่างกันออกไป และมีการพัฒนาจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของเด็กและเยาวชนในที่สุด

เนื่องด้วยธรรมชาติของพัฒนาการ ฮอร์โมนและวุฒิภาวะ ที่ทำให้เมื่อบุคคลเข้าสู่วัยรุ่นจะมีลักษณะทางอารมณ์ที่รุนแรง และแปรปรวน ขึ้นๆ ลงๆ รวมถึงความคิด ความรู้สึก และการกระทำต่างๆ ของวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งในตนเองด้วย หรือที่ Hall (1904 อ้างถึงในประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2553) เรียกว่า วยพายุบูแคม (Storm and Stress) ซึ่งในช่วงวัยรุ่นนี้ยังมีการเพิ่มของอารมณ์ในแง่ลบอีกด้วย (Paeratakul, White, Williamson, Ryan, & Bray, 2002) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวัยรุ่นตอนต้น กล่าวคือ วัยรุ่นต้องปรับตัวต่อสิ่งต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม แต่ท้ายที่สุดแล้ว วัยรุ่นก็จะพัฒนาทักษะในการจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้และเห็นความสำคัญในการควบคุมอารมณ์ เพื่อที่จะสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมได้อย่างราบรื่น ซึ่งหากวัยรุ่นไม่สามารถจัดการกับอารมณ์เหล่านี้ได้ จะเกิดปัญหาและนำไปสู่ปัญหาที่รุนแรงได้ เช่น ปัญหาการใช้สารเสพติด ปัญหาการกระทำผิดกฎหมาย (Saarni, 1999 อ้างถึงใน Santrock, 2005)

นอกจากนี้ วัยรุ่นยังเป็นวัยของการค้นหาเอกลักษณ์แห่งตน (Self-identity) (Erikson, 1950 อ้างถึงใน Santrock, 2005) การเข้าใจในความเป็นตนเองนั้นเป็นโครงสร้างการรับรู้ของวัยรุ่นต่อสังคมแวดล้อม มีอิทธิพลที่สำคัญมาจากการมีบทบาทต่างๆ ในฐานะที่ตนเป็นสมาชิกในกลุ่มสังคมที่เขาอยู่ กล่าวคือ ความเป็นตัวเองของวัยรุ่นนั้นขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญ ดังมุมมองจากนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ไว้ว่า เราไม่ควรมองบุคลิกภาพของวัยรุ่นเพียงคุณลักษณะส่วนตัว แต่ควรเข้าใจในแง่ของบริบทและสภาวะการณ์ของสิ่งแวดล้อมด้วย (Mischel, 1968, 2004 อ้างถึงใน Santrock, 2005) ซึ่งสอดคล้องกับที่ Marcia (1996 อ้างถึงใน Santrock, 2005) ที่ได้สรุป

ช่วงการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) การสลายความเป็นตัวเองลง (2) การสร้างความเป็นตัวเองขึ้นใหม่ และ (3) การทำให้ตนที่เกิดขึ้นมีความมั่นคงด้วยการหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียว อธิบายว่า วัยรุ่นที่มีความสามารถในการค้นหาเอกลักษณ์ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ทั้ง 3 ส่วน จะสามารถปรับตัวได้ดี แต่หากวัยรุ่นที่ยังไม่สามารถค้นหาเอกลักษณ์แห่งตนได้สำเร็จ มักจะมีความสับสนในตนเอง ไม่สามารถทราบถึงความต้องการและความสามารถของตนเอง มีบุคลิกภาพที่ไม่ยืดหยุ่น หัวรั้น และชอบทำตามกลุ่ม อาจกล่าวได้ว่า ช่วงวัยรุ่นจึงเป็นช่วงที่บุคคลกำลังสับสนในการค้นหาเอกลักษณ์แห่งตน (Santrock, 2005) ดังนั้น หากวัยรุ่นไม่สามารถค้นหาเอกลักษณ์แห่งตนได้ จะทำให้วัยรุ่นไม่สามารถรู้จักตัวเองได้อย่างแท้จริง เกิดความสงสัย สับสนในบทบาทหน้าที่ และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง อีกทั้งยังมีความไม่เข้าใจในสถานะของตนเองที่มีต่อสังคม อันเป็นสาเหตุให้วัยรุ่นไม่สามารถอยู่ร่วมกับสังคม เกิดพฤติกรรมถอนตัวจากสังคมและอาจนำไปสู่พฤติกรรมการกระทำผิดได้ (Santrock, 2003 อ้างถึงใน ปิยะณัฐ แยมสรवल, 2553)

Piaget (1932) เชื่อว่า พัฒนาการทางสังคมในด้านคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชนในช่วงวัยรุ่นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม อันเป็นองค์ประกอบทางบุคลิกภาพที่สำคัญ โดยคุณธรรมของบุคคลจะพัฒนาขึ้นในช่วงวัยเด็กจนถึงวัยรุ่นผ่านปัจจัยทางครอบครัว สังคม สิ่งแวดล้อม (Santrock, 2005) รวมถึงอิทธิพลจากสังคมแวดล้อมที่เขาเติบโตขึ้นมา ซึ่งหล่อหลอมขึ้นมาเป็นโครงสร้างทางความคิด ที่พัฒนาผ่านการให้และรับ (Give and Take) ระหว่างตัวบุคคลกับสังคมแวดล้อม แต่สำหรับในครอบครัวที่พ่อแม่ใช้อำนาจมาก เด็กมีแนวโน้มที่จะพัฒนาเหตุผลทางคุณธรรมจริยธรรมได้น้อย เพราะมักจำและทำตามกฎเกณฑ์ประจำวันด้วยการเชื่อฟังมากกว่ากระทำด้วยเหตุผล สอดคล้องกับที่ Kohlberg (1969) เชื่อว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของบุคคลกับสังคมนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะมีผลต่อการพัฒนาเชิงคุณธรรมและจริยธรรม

อาจกล่าวได้ว่า พัฒนาการสำคัญอย่างยิ่งต่อการเติบโตของเด็กและเยาวชน ซึ่งพัฒนาการของเด็กและเยาวชนจะมีมากน้อยเพียงไรนั้น สามารถดูได้จากการอยู่ร่วมกันกับสังคม หรือบทบาทของเยาวชนที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมรอบตัวนั่นเอง และจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า เยาวชน ต้องผ่านพัฒนาการในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ ที่มีความสับสนในการค้นหาเอกลักษณ์แห่งตนเพื่อจะเข้าใจบทบาทของตนเองในสังคมนั้น อีกทั้งยังเป็นช่วงของการพัฒนาโครงสร้างทางคุณธรรมอันจะนำมาซึ่งจริยธรรมที่ใช้อยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งพัฒนาการเหล่านี้สำคัญ

อย่างยิ่งต่อเยาวชนในการที่จะอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข อย่างไรก็ตาม พัฒนาการเหล่านี้ต่างขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายหลากประกอบกัน ที่ส่งผลต่อทิศทางของพัฒนาการในเยาวชนแต่ละคน ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงดูหรือการสนับสนุนของครอบครัว สังคมแวดล้อม กลุ่มเพื่อน หากเด็กและเยาวชนสามารถผ่านพัฒนาการในช่วงดังกล่าวนี้ไปได้โดยปกติ เยาวชนก็จะรู้จักสถานะบทบาทที่ถูกต้องของตนเอง มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสังคมแวดล้อม แต่หากเด็กและเยาวชนบางคนที่ไม่สามารถผ่านพัฒนาการธรรมชาติของอารมณ์ที่รุนแรง หุนหันพลันแล่น และขาดการยับยั้งชั่งใจนี้ไปได้ ก็จะมีโอกาสที่จะกระทำผิดกฎหมาย หรือกระทำในสิ่งที่ขัดต่อกฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานทางสังคม ที่เรียกว่า “การกระผิดของเด็กและเยาวชน”

4.2.2 ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่อธิบายถึงเยาวชนที่กระทำผิด

1) *ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)* โครงสร้างบุคลิกภาพของมนุษย์มี 3 ลักษณะ ได้แก่ Id, Ego และ Super Ego (Freud, 1856 อ้างถึงใน Freud and Bonaparte, 1954) เป็นกระบวนการทางจิตและหล่อหลอมรวมกลายเป็นบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคล ซึ่งบุคลิกภาพที่เหมาะสมคือ การมี Ego ที่ควบคุม Id และ Super Ego ให้ทำงานร่วมกันได้อย่างสมดุล (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2539) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์นี้ให้ความสำคัญในช่วง 5 ปีแรกของชีวิตว่า เป็นช่วงเวลาสำคัญที่สุดที่จะเสริมสร้างบุคลิกภาพให้กับเด็กในอนาคต (กุลยา พิสิษฐ์สังขการ, 2549)

จากแนวคิดของ Freud (1961 อ้างถึงในประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2553) อาจอนุมานได้ว่า สาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เป็นผลมาจากลักษณะบุคลิกภาพที่ได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเด็ก โดยเริ่มแรกเด็กอาจมีความคิด ความต้องการ และแสดงพฤติกรรมต่างๆ ตามสัญชาตญาณดิบ (Id) แต่จากการที่เด็กได้รับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ ครอบครัว รวมถึงกฎเกณฑ์ประเพณีวัฒนธรรมในสังคม ซึ่งเปรียบเสมือนพลังจาก Super Ego ทำให้เด็กเรียนรู้และเข้าใจว่าพฤติกรรมใดเหมาะสมหรือพฤติกรรมใดขัดต่อระเบียบของสังคม และสามารถแสดงพฤติกรรมของตัวเองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ Eisseler (1995 อ้างถึงใน Prins, 2002) ที่กล่าวว่า ในเยาวชนผู้กระทำผิดนั้น บางครั้งที่ Super Ego อ่อนแอ หรือมีแรงผลักดันจากสัญชาตญาณดิบ (Id) มากเกินกว่าที่ Super Ego จะควบคุมได้ เยาวชนจึงกระทำพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากวัฒนธรรมหรือ

บรรทัดฐานทางสังคม ทั้งนี้ ถ้าขาดการอบรมสั่งสอนที่แข็งแกร่งจากครอบครัว เด็กจะใช้ Id เป็นที่มาของการแสดงออกทางพฤติกรรมของตนเองโดยไม่คำนึงถึงกฎกติกาทางสังคม ดังปรากฏจาก Schafer & Knudten, 1970 อ้างถึงใน ปิยะณัฐ แยมสรवल, 2553) ที่กล่าวว่า การอบรมในวัยเด็กที่ไม่แข็งแกร่งพอ จะทำให้เด็กใช้สัญชาตญาณดิบ (id) เป็นที่มาของการแสดงพฤติกรรมโดยไม่คำนึงถึงกฎกติกาของสังคม และนำไปสู่การกระทำผิด แนวคิดนี้ยังสอดคล้องกับรายงานของ Lillyquist (1980) ที่สนับสนุนว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการกระทำผิดนั้นคือ “การขาดความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่ และลูกในระยะเริ่มแรกของชีวิต” ซึ่งเป็นที่มาของการขาดการปลูกฝังศีลธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งจะช่วยป้องกันการกระทำผิดในเวลาต่อมา ซึ่งการขาดในตรงนี้จะเป็สาเหตุให้เด็กและเยาวชนมีสภาพจิตใจที่เป็ียงเบน และอาจกระทำพฤติกรรมที่อันตรายต่อสังคมหรือการกระทำผิดนั่นเอง

2) ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning)

จากแนวคิดของ Skinner (1990) กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม และพฤติกรรมของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากผลกรรม (Consequence) ที่เกิดขึ้น 2 ประเภท ได้แก่ (1) ตัวเสริมแรง (Reinforcer) มีผลให้บุคคลกระทำพฤติกรรมมากขึ้น และ (2) ตัวลงโทษ (Punishment) มีผลให้บุคคลกระทำพฤติกรรมน้อยลง

การเสริมแรง เป็นการทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มมากขึ้น โดยผลกรรมที่เพิ่มพฤติกรรมดังกล่าวเรียกว่า “ตัวเสริมแรง” ซึ่งการเสริมแรงจะมี 2 ลักษณะ ได้แก่

1. การเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) คือ การเสริมแรงที่มีผลทำให้พฤติกรรมที่ได้รับการเสริมเรานั้นมีความถี่ของพฤติกรรมที่ได้รับการเสริมเรานั้นมีความถี่ของพฤติกรรม

2. การเสริมแรงทางลบ (Negative reinforcement) คือ การเสริมแรงที่มีผลทำให้เพิ่มความถี่ของพฤติกรรม อันเป็นผลมาจากการแสดงพฤติกรรมดังกล่าวนั้น สามารถถอดถอนจากสิ่งเร้าที่ไม่พึงพอใจออกไปได้ ซึ่งการเสริมแรงทางลบจะมี 2 ลักษณะคือ พฤติกรรมหลีกเลี่ยง และ พฤติกรรมหลีกเลี่ยง โดยเมื่อบุคคลต้องเผชิญกับสิ่งเร้าที่ไม่พึงพอใจ บุคคลจะแสดงพฤติกรรมอื่นเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงสภาพการณ์ที่ไม่พึงพอใจนั้น ส่วนพฤติกรรมหลีกเลี่ยง เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการ

ได้รับสัญญาณว่าเหตุการณ์ที่ไม่พึงพอใจจะเกิดขึ้น บุคคลจะหลีกเลี่ยงสิ่งเร้านั้นด้วยการแสดงพฤติกรรมอื่นแทน

โดยตัวเสริมแรงที่ใช้ในนั้น แบ่งเป็น 2 ชนิด ได้แก่

1. ตัวเสริมแรงปฐมภูมิ (Primary reinforcer) เป็นตัวเสริมแรงที่มีคุณสมบัติในการเพิ่มพฤติกรรมในตัวเอง เนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตได้ เช่น อาหาร น้ำ ความร้อน อากาศ ความหนาว ความเจ็บปวด

2. ตัวเสริมแรงทุติยภูมิ (Secondary reinforcer) เป็นตัวเสริมแรงที่ต้องผ่านกระบวนการพัฒนาคุณสมบัติของการเป็นตัวเสริมแรง โดยนำไปสัมพันธ์กับตัวเสริมแรงปฐมภูมิ เช่น คำชมเชย เงิน หรือตำแหน่งหน้าที่

จากทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำนี้ สามารถใช้อธิบายได้ทั้งการกระทำผิดโดยทั่วไปของเยาวชนและการกระทำผิดของเยาวชนในเชิงพฤติกรรมได้ ซึ่งอาจอนุมานได้ว่า เยาวชนผู้กระทำผิดอาจได้รับการเสริมแรงทำให้เกิดพฤติกรรมการกระทำผิดขึ้น หรืออาจไม่ได้รับการลงโทษที่เหมาะสม โดยตัวเสริมแรงในเด็กและเยาวชน อาจไม่จำเป็นต้องเป็นเงินหรือวัตถุสิ่งของ แต่อาจเป็นในเรื่องของชื่อเสียงหรือการได้รับการยอมรับในกลุ่ม ที่สามารถเป็นตัวเสริมแรงได้เช่นกัน (สุภัทรา ปกาสิทธิ, 2551) อย่างไรก็ตาม การที่เด็กและเยาวชนเหล่านั้นต้องเข้าไปอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้น บางคนอาจรับรู้ว่าเป็นวิธีการลงโทษ แต่ในกลับกันบางคนอาจตีความว่าเป็นการได้รับการเสริมแรงก็ได้ ที่อาจมาจากความภาคภูมิใจที่เขาได้รับการยอมรับ หรืออาจประเมินว่าตัวเองมีความกล้าหาญที่สามารถเข้าไปอยู่และผ่านสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนหรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนออกมาได้ ดังนั้น การที่เยาวชนถูกกักกันอาจเป็นได้ทั้งการลงโทษ และการเสริมแรงก็ได้ ขึ้นอยู่กับทัศนคติของแต่ละคนที่มีต่อการถูกกักกันนี้

3) ทฤษฎีกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Theory) ทฤษฎีกระบวนการทางปัญญา มองการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ว่าเป็นกระบวนการที่ตอบสนองซึ่งกันและกัน โดยอธิบายการเกิดพฤติกรรมที่หลากหลายของบุคคลว่าเป็นผลมาจากกระบวนการคิดภายในที่หลากหลาย

กล่าวคือ เริ่มจากเมื่อเกิดแรงขับภายในที่เป็นความต้องการก็จะเกิดกระบวนการคิดภายในตามมาเพื่อหาหนทางแสดงพฤติกรรมในการตอบสนองต่อแรงขับดังกล่าว

ทฤษฎีนี้จึงอธิบายการกระทำผิดของเยาวชนว่า เกิดจากกระบวนการคิดภายในที่บกพร่อง ผิดพลาด หรือแตกต่างไปจากบรรทัดฐานของสังคม โดย Robins and Hayes (1993) สามารถอธิบายนำทฤษฎีกระบวนการทางปัญญานี้ มาอธิบายพฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้ดังนี้ (Robins & Hayes, 1993)

1. ความหุนหันพลันแล่น (Impulsivity) หมายถึง การซึ่งใจระหว่างแรงขับของความต้องการกับการกระทำตามความต้องการนั้น โดยในเยาวชนผู้กระทำผิดอาจขาดพัฒนาการที่จะเรียนรู้การยับยั้งซึ่งใจระหว่างที่เกิดแรงขับภายใน หรือขาดทักษะที่จะพิจารณาเลือกกระทำที่เหมาะสมและหลากหลาย หรือขาดการเรียนรู้ในพฤติกรรมทางเลือกอื่นๆ เพื่อใช้ตอบสนองแรงขับภายในของตน เยาวชนเหล่านี้จึงมักมีพฤติกรรมเกิดขึ้นตามหลังแรงขับภายในโดยทันทีทันใด อาจเรียกสิ่งดังกล่าวได้ว่า “ความหุนหันพลันแล่น” ซึ่งจะนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายได้

2. แรงควบคุมภายใน (Locus of control) หมายถึง ความเข้มข้นของการรับรู้พฤติกรรมของตนผ่านกระบวนการควบคุมภายใน บุคคลเรียนรู้ที่จะรับรู้พฤติกรรมของตนผ่านวิจาร์ณญาณ เมื่อแรงควบคุมภายในมีน้อยเกินไป บุคคลจึงขาดการคิดไตร่ตรองด้วยวิจาร์ณญาณ จึงเป็นเหตุให้เกิดพฤติกรรม หรือการตัดสินใจที่ไม่เหมาะสม

3. การสมมติบทบาท (Role taking) หมายถึง ความสามารถที่จะมองหรือเข้าใจในสิ่งต่างๆ ผ่านมุมมองของผู้อื่น ในเยาวชนหลายๆ รายที่ขาดทักษะนี้ จึงไม่สามารถรับรู้ได้ว่าการตัดสินใจ หรือการกระทำของตนเหมาะสมกับการรับรู้ของผู้อื่นหรือไม่ หรือพฤติกรรมของตนนั้นขัดต่อบรรทัดฐานทางสังคมหรือไม่

4. เหตุผลเชิงคุณธรรมและจริยธรรม (Moral reasoning) หมายถึง สามัญสำนึกที่ถูกพัฒนาขึ้นในช่วงวัยรุ่นตอนต้นผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและกฎเกณฑ์ต่างๆ ในสังคม บุคคลจะใช้เหตุผลเชิงคุณธรรมดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองแรงขับภายในของตน ซึ่งความเหมาะสมจะตั้งอยู่บนพื้นฐานทางคุณธรรมที่สอดคล้องตรงกับบรรทัด

ฐานของสังคม แต่ในเยาวชนผู้กระทำผิดนั้นจะมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม
นั่นเอง

4) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมตามแนวคิดของ Bandura (1989) มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมร่วมกับปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ปัญญา ชีวภาพ และสิ่งภายในอื่นๆ ที่ต่างกำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal determinism) โดยเกิดขึ้นจากการสังเกตตัวแบบ และสามารถอธิบายได้ด้วยกระบวนการหลักๆ 4 ประการด้วยกัน ได้แก่ (1) ความใส่ใจ (Attention) (2) การจดจำ (Retention) (3) การแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Production) และ (4) แรงจูงใจ (Motivation) บุคคลจะเรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสมผ่านการสังเกตตัวแบบที่ตนสนใจและให้ความสำคัญ ซึ่งการทำตามตัวแบบจนเกิดเป็นพฤติกรรมหรือไม่นั้น จะขึ้นกับผลกรรมของตัวแบบ

ดังเช่น Baker และ Mednick (1984 อ้างถึงใน Mednick, Baker, & Carothers, 1990) ที่พบว่า ผู้กระทำผิดที่มีพ่อเคยกระทำผิดมาก่อน จะกระทำความผิดในคดีร้ายแรงมากกว่ากลุ่มที่พ่อแม่ไม่เคยกระทำผิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองของเด็กเคยถูกจับหรือเป็นแบบอย่างในการกระทำผิดให้เด็กอายุต่ำกว่า 10 ปีเห็น จะทำให้เป็นการเพิ่มแนวโน้มที่เด็กจะกระทำผิดร้ายแรงเมื่อโตเป็นวัยรุ่น (Farrington, 1989 อ้างถึงใน ปิยะณัฐ แยมสรवल, 2553)

5) ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการทางสังคม (Theory of Psychosocial Development) ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการทางสังคม เชื่อว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของมนุษย์คือ ปฏิสัมพันธ์กันระหว่างพ่อแม่ลูก และบุคคลอื่นในสังคม แรงขับจากภายในร่างกาย และอิทธิพลจากวัฒนธรรม รวมถึงลักษณะของแต่ละบุคคล ซึ่ง Erikson (1968 อ้างถึงใน Munley 1975) เชื่อว่า สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กในแต่ละขั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการบุคลิกภาพขั้นที่ 5 (Identity vs. Identity confusion) ที่มีอิทธิพลกับการกระทำผิดมากที่สุด เนื่องจากเป็นระยะที่เด็กก้าวเข้าสู่วัยรุ่น และอยู่ในช่วงการค้นหาเอกลักษณ์แห่งตนพร้อมๆ กับเกิดความสับสนในบทบาทของตนเอง หากวัยรุ่นไม่สามารถค้นหาเอกลักษณ์ก็จะพัฒนาไปสู่ความสับสนในเอกลักษณ์ของตนเอง เป็นผลให้วัยรุ่นไม่รู้จักตนเองอย่างแท้จริง และอาจก้าวไปสู่การตัดสินใจที่ผิดได้

ทั้งนี้ บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตัวเองและการพัฒนาบุคลิกภาพขั้นนี้ของวัยรุ่นนั้น คือ พ่อ แม่ กลุ่มเพื่อน และบุคคลใกล้ชิด ในบางครั้งบทบาทที่บุคคลเลือกเดินนั้นเป็นบทบาทที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม ทำให้พัฒนาเป็นบุคลิกภาพที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งเรียกลักษณะนี้ว่า “การก่อรูปของเอกลักษณ์ในเชิงลบ” อันเป็นพื้นฐานของพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน และเสี่ยงต่อการกระทำที่ผิดกฎหมาย เอกลักษณ์ในเชิงลบนี้จะทำให้เยาวชนไม่รู้สึถึงคุณค่าของตนเองจากผู้อื่น และเมื่อถึงจุดหนึ่งที่เขารู้สึกว่าตนเองไร้ค่า การตัดสินใจใดๆ ก็จะไปปราศจากคุณธรรมต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายในเยาวชน (Randall, 1960)

นอกจากนี้ Erikson (1968) ยังได้กล่าวถึงเด็กและเยาวชนเอาไว้ในอีกหนึ่งแนวคิดก็คือ “การชะงักของพัฒนาการทางสังคม (Psychological moratorium)” ซึ่งคือ การที่เยาวชนในช่วงวัยรุ่นหลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงการเป็นผู้ใหญ่ เพราะรู้สึกว่าจะต้องแบกรับหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ วัยรุ่นยังต้องการความสนุกสนานไม่ต้องการรับผิดชอบใดๆ ทั้งต่อตนเองและสังคม วัยรุ่นจึงอาจมีพฤติกรรมในทางเบี่ยงเบนและไม่รับผิดชอบ นำไปสู่หนทางแห่งอาชญากรรม หรือการกระทำที่ผิดกฎหมาย เช่น การติดยาเสพติด การลักขโมย การรวมแก๊งอันธพาล เป็นต้น

6) ทฤษฎีพฤติกรรมก้าวร้าว (*Theory of Aggressive Behavior*) Parsons

(1947 อ้างถึงใน Brownfield 1987) เชื่อว่า พฤติกรรมก้าวร้าวในเยาวชนและวัยรุ่นนั้นพัฒนามาจากพื้นฐานที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ความไม่เต็มเต็มภายใน เป็นผลมาจากการได้รับความรักความอบอุ่นไม่เพียงพอจากครอบครัว เกิดเป็นความคับข้องใจและพัฒนาเป็นความก้าวร้าวในที่สุด หรือเกิดความไม่แน่ใจว่าตนเองเป็นที่ต้องการหรือไม่ และพัฒนาเป็นความกลัว ซึ่งจะแสดงออกให้เห็นในรูปแบบของพฤติกรรมก้าวร้าว

2. ความไม่สามารถทำตามเป้าหมายได้ ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวอาจถูกกำหนดโดยสังคม ครอบครัว หรือมาตรฐานต่างๆ ของสังคม เมื่อเยาวชนไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะทำตามเป้าหมายดังกล่าวได้ จึงเกิดเป็นความเครียด รวมถึงเป็นความเจ็บปวด ที่ร่วมกันแสดงออกในรูปแบบของพฤติกรรมก้าวร้าว เยาวชนจะถอนตัวจากการรับผิดชอบต่อเป้าหมายทั้งหมด และเกิดเป็นการชะงักของพัฒนาการทางสังคม (Psychological moratorium) นำไปสู่เส้นทางของอาชญากรรม

โดยพฤติกรรมก้าวร้าวนี้เป็นเสมือนสิ่งที่จะช่วยลดความไม่สบายใจ ความคับข้องใจ ด้วยการใช้พฤติกรรมก้าวร้าว จนในที่สุดก็นำไปสู่การกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือก่ออาชญากรรม

4.3 สถานการณ์การใช้สารเสพติดในวัยรุ่น

จากสถิติของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนตั้งแต่ปี พ.ศ.2551-2555 รายงานว่า จำนวนเด็กและเยาวชนที่เดินทางเข้าสู่การดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนยังมีจำนวนเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการกระทำผิดซ้ำที่มีแนวโน้มการเพิ่มสูง โดยสถิติปี พ.ศ.2552 เท่ากับ ร้อยละ 14.06 และในปีพ.ศ.2555 เท่ากับ ร้อยละ 19.98 (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2556) โดยคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังคงเป็นการกระทำผิดที่เกิดขึ้นกับเด็กไทยทั้งผู้ชายและผู้หญิงมากที่สุด นอกจากนี้ ฐานิส ศรียะพันธ์ (2556 อ้างถึงใน ชุติพร บุตรโคตร และชนากานต์ อาหารประชาชาติ, 2556) ยังได้กล่าวอีกว่า ในคดีของการกระทำผิดอื่นๆ ก็พบว่ามักมีการใช้สารเสพติดร่วมด้วยเช่นกัน

4.4 สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นใช้สารเสพติด

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นใช้สารเสพติด ไม่ได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเท่านั้น แต่เกิดจากหลายปัจจัยสนับสนุนกัน ดังนี้

- 1) ลักษณะบุคลิกภาพและจิตใจ
- 2) อยากรทดลอง เป็นสาเหตุอันดับแรกของการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น (สุกมา แสงเดือนฉาย, 2544) เนื่องจาก วัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง แสดงความคึกคะนอง เกิดความสงสัยว่ายาเสพติดมีรสชาติเป็นอย่างไร และเมื่อมีโอกาสและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวย จึงทำให้เกิดความต้องการทดลองได้ง่าย
- 3) การหนีปัญหา โดยหันมาเสพยาเสพติดเพื่อลืมปัญหาหรือความทุกข์ต่างๆ โดยพยายามใช้ฤทธิ์ของยาเพื่อมาเปลี่ยนความรู้สึกจากทุกข์ให้มีความสุข สบายใจ กระปรี้กระเปร่า (สุกมา แสงเดือนฉายและคณะ, 2544)

4) บุคลิกภาพของวัยรุ่นเอง เช่น การเป็นคนใจร้อน ตี้อารมณ์ (Douglas & Irving, 1995 อ้างถึงใน Kimmel & Weiner, 1995) การมีพฤติกรรมเลียนแบบ กลัวว่าตนเองจะแตกต่างไปจากเพื่อนและถูกชักจูงได้ง่าย อีกทั้งต้องการให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ความรู้สึกด้อย ไร้ค่า มีจิตใจอ่อนไหวง่าย ไม่มั่นใจในตนเอง ขาดที่พึ่งทางใจหรือถูกกดดันคาดหวังมากเกินไปจนไม่สามารถทนได้ ต้องการพึ่งพิงผู้อื่นสูง ห่างเหินกับผู้อื่นใกล้ชิด หรือเข้ากับผู้อื่นได้ยาก

5) ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น สภาพครอบครัวที่แตกแยก ขาดความอบอุ่น พ่อหรือแม่ติดยาเสพติด ทำให้วัยรุ่นเห็นเป็นเรื่องธรรมดา เห็นเป็นความง่ายในการหาซื้อยาเสพติด และอาจเลียนแบบได้โดยง่าย หรือกลุ่มเพื่อนที่เสพยาเสพติด ที่ชักจูงแนะนำให้ใช้ เนื่องจากวัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน ต้องการการยอมรับจากเพื่อน อาศัยกลุ่มเพื่อนเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ (มนัส สุนทรโชติ และเพ็ญพักตร์ อุทิศ, 2556)

4.5 กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของเด็กและเยาวชน

สำหรับกฎหมายอาญาไทย แม้ว่าจะไม่ได้บัญญัติความหมายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไว้อย่างชัดเจน แต่กฎหมายไทยให้ยึดกฎหมายอาญาในการจำแนกความผิดเช่นเดียวกับประชาชนในวัยอื่นๆ แต่จะมีความแตกต่างในกระบวนการทางกฎหมาย กล่าวคือ ตั้งแต่การถูกจับกุม การสอบปากคำ การควบคุมตัวหรือกักตัว การพิพากษา ไปจนถึงบทลงโทษ ซึ่งในทุกขั้นตอนเยาวชนที่กระทำผิดจะได้รับการพิทักษ์สิทธิ์อย่างเข้มงวดจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน รวมถึงมีกระบวนการพิพากษาตัดสินแยกจากประชากรวัยอื่นๆ โดยศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 มาตรา 11 ระบุไว้ว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีดังต่อไปนี้

- 1) คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำผิด
- 2) คดีอาญาที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้โอนมาตามมาตรา 61 วรรคหนึ่ง
- 3) คดีครอบครัว ได้แก่ คดีฟ้องหย่าหรือร้องขอต่อศาล หรือกระทำการใดๆ ในทางศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัว แล้วแต่กรณีซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

4) คดีที่ศาลจะต้องพิพากษาหรือสั่งเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนตามบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัว

จากข้างต้น เห็นได้ว่าการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในประเทศไทยนั้นได้รับการดูแลจากหน่วยงานเฉพาะที่คำนึงถึงวุฒิภาวะของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กและเยาวชนผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มิใช่ในฐานะอาชญากรแต่ถือเป็นการกระทำที่ขาดวุฒิภาวะที่เพียงพอ (ประธาน วัฒนวาณิชย์, 2530) ซึ่งในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการทางกฎหมายมีรายละเอียดมากมายในแง่ของระเบียบปฏิบัติ โดยเริ่มตั้งแต่เมื่อเด็กและเยาวชนต้องหว่ากระทำผิดจะต้องมีการดำเนินการสืบสวนสอบสวน ตลอดจนถึงจับกุมไปดำเนินคดี

5. การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research)

5.1 นิยามและขอบเขต

การวิจัยแบบผสมวิธีนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้จำนวนหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยสามารถรวบรวมได้ดังนี้

Creswell (2009) กล่าวว่า การวิจัยแบบผสมวิธี เป็นการออกแบบการวิจัยซึ่งอาศัยข้อตกลงเบื้องต้นของหลักปรัชญาและวิธีการตรวจสอบ วิธีการจะเป็นเครื่องชี้แนะโดยตรงในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งวิธีการวิจัยแบบผสมวิธีจะเน้นที่การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการผสมผสานข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการศึกษากรณีเดียวหรือชุดการศึกษา การตอบคำถามการวิจัยจะใช้ทั้งวิธีการปริมาณและคุณภาพรวมกันในการศึกษาเรื่องเดียวกัน โดยใช้การทดลอง การสำรวจ การศึกษาชาติพรรณวรรณา กรณีศึกษา และการออกแบบอีกหลายรูปแบบที่ผู้วิจัยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์และทางมนุษยศาสตร์ เพื่อให้ผู้วิจัยเข้าใจปัญหาวิจัยมากกว่าการใช้เพียงวิธีใดวิธีหนึ่งเท่านั้น

Brewer และ Hunter (1989 อ้างถึงใน Creswell, 2009) กล่าวถึง การวิจัยแบบผสมวิธีว่าเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และผสมผสานทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพในการศึกษาเรื่องเดียวกัน เพื่อที่จะเข้าใจปัญหาวิจัย ซึ่งนับว่าเป็นวิธีการตรวจสอบที่ถูกต้อง

เนาวรัตน์ พลายน้อย (2549) กล่าวว่า วิธีวิจัยแบบผสมวิธี เป็นการวิจัยที่ผสมผสานวิธีคิดและระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากการสังเกตกิจกรรม การร่วมกิจกรรมในพื้นที่ การ

เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะๆ จากผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารโครงการและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้กำหนดนโยบาย ผู้รับผิดชอบ และบุคลากรในองค์การที่ดำเนินงานโครงการในพื้นที่นั้น

กนกวรรณ สร้อยคำ (2550) กล่าวว่า การวิจัยแบบผสมวิธี เป็นเทคนิควิธีวิจัยที่เป็นการนำเทคนิควิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาผสมผสานกันในการทำวิจัยเรื่องเดียวกัน เพื่อที่จะตอบคำถามการวิจัยได้สมบูรณ์มากขึ้น จากในอดีตที่มีแนวคิดพื้นฐานมาจากการหลอมรวมระหว่างปรัชญาของกลุ่มปฏิฐานนิยมและกลุ่มปรากฏการณ์นิยม หรือที่เรียกว่า กลุ่มปฏิบัตินิยม (Pragmatist)

5.2 ความสำคัญของการวิจัยแบบผสมวิธี

รายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ในเชิงเปรียบเทียบสามารถสรุปสาระสำคัญได้โดยทั่วไป (Leedy & Ormrod, 2005) ดังนี้

งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้เพื่อตอบคำถามในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยมุ่งอธิบาย ทำนาย และควบคุมสภาพการณ์ต่างๆ มักเริ่มต้นด้วยการมีสมมติฐานที่ต้องการทดสอบ มีตัวแปรที่สนใจศึกษาชัดเจน มีการพยายามควบคุมตัวแปรภายนอกไม่ให้มาเกี่ยวข้องกับผลวิจัย โดยใช้การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และวิเคราะห์ข้อมูล หาข้อสรุปด้วยวิธีการทางสถิติ

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ซับซ้อน เพื่อทำความเข้าใจหรือบรรยายปรากฏการณ์จากมุมมองของผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ ซึ่งมักจบลงด้วยสิ่งที่เป็นแนวโน้ม หรือข้อเสนอสมมติฐานที่ต้องการทดสอบต่อไป

จะเห็นได้ว่า การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ต่างมีความเหมาะสมในแง่ของการแสวงหาคำตอบที่แตกต่างกัน เพราะการออกแบบการวิจัยทั้ง 2 แบบนี้ ต่างมีจุดเด่นและข้อจำกัดของตัวเอง ทั้งนี้ หากเราสามารถนำทั้ง 2 รูปแบบการวิจัยมาเสริมเติมเต็มในกระบวนการวิจัยซึ่งกันและกัน ก็จะเป็นการช่วยเพิ่มจุดเด่นและลดข้อจำกัด ซึ่งเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือในการวิจัย และความครอบคลุมชัดเจนของผลการวิจัยยิ่งขึ้น วิธีการดังกล่าวนี้ เรียกว่าเป็น “A mixed methods design หรือ การวิจัยแบบผสมวิธี” นั่นเอง

5.3 ประเภทของวิธีการออกแบบการวิจัยแบบผสมวิธี

วิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) สามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การประยุกต์ลักษณะเดียว (Single application) และการประยุกต์ลักษณะพหุ (Multiple application) โดยการผสมจะเกิดขึ้นภายในขั้นตอนของการวิจัย ซึ่งกระบวนการวิจัยที่ใช้อาจเป็นเชิงปริมาณ แต่การรวบรวมข้อมูลอาจเป็นเชิงคุณภาพ หรือในทางตรงข้ามกระบวนการวิจัยที่ใช้อาจเป็นเชิงคุณภาพ แต่การรวบรวมข้อมูลอาจเป็นเชิงปริมาณ ด้วยการปรับข้อมูลเชิงปริมาณให้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ

นอกจากนี้ การออกแบบการวิจัยแบบผสมวิธียังสามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภทใหญ่ๆ (Creswell, 2007 อ้างถึงใน กนกวรรณ สร้อยคำ, 2550) ดังนี้

1) การออกแบบฝังตรึง-รูปแบบความสัมพันธ์ (The embedded design-correlational model) อันดับแรกจะใช้ข้อมูลเชิงปริมาณในการตอบคำถามการออกแบบความสัมพันธ์ และข้อมูลเชิงคุณภาพถูกฝังตรึงภายในการออกแบบความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ของการอธิบายวิธีการที่สัมพันธ์กับการทำนายตัวแปรตาม

2) การออกแบบการอธิบาย-ตามด้วยรูปแบบการอธิบาย (The explanatory design-follow-up explanations model) ใช้การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเป็นขั้นตอนแรกและเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นขั้นตอนต่อไป ขั้นตอนนั้นจะใช้ผลของขั้นแรก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายผลเหล่านั้น

3) การออกแบบการอธิบาย-รูปแบบการเลือกผู้มีส่วนร่วม (The explanatory design-participant selection model) เป็นการออกแบบการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเป็นขั้นตอนแรก และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นขั้นตอนถัดมา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งเลือกผู้มีส่วนร่วมมีลักษณะที่ดีที่สุดมาตอบคำถามวิจัยเชิงคุณภาพ

4) การออกแบบการสำรวจ-รูปแบบการพัฒนาเครื่องมือ (The explanatory design-instrument development model) ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นขั้นตอนแรก และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเป็นขั้นตอนถัดไป จากนั้นเชื่อมโยงโดยการพัฒนาเครื่องมือ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับผลของการศึกษาในขั้นตอนแรก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและสร้างเครื่องมือให้สำเร็จตามหัวข้อที่สนใจ

5) การออกแบบการสำรวจ-รูปแบบการพัฒนาเทคนิคการแบ่งประเภท (The explanatory design-taxonomy development model) การออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ทั้ง 2 วิธี กล่าวคือ ถ้าขั้นตอนแรกเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและใช้ทฤษฎีเทคนิคการแบ่งประเภท

ขั้นตอนที่ 2 จะถูกเชื่อมโยงโดยการทดสอบเชิงปริมาณของผลในขั้นแรก ซึ่งเน้นขั้นตอนเชิงคุณภาพ และจุดมุ่งหมายเพื่ออ้างอิงปริมาณด้วยผลเชิงคุณภาพ

5.4 เป้าหมายของวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology)

การออกแบบแผนการวิจัยแบบผสมวิธีนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายประการ ดังนี้ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2545)

- 1) เพื่อเป็นการตรวจสอบสามเส้า ซึ่งเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นในผลของการวิจัยนั้นเพิ่มมากขึ้น
- 2) เพื่อเป็นการเสริมหรือเติมให้สมบูรณ์ เช่น ตรวจสอบประเด็นที่ซ้ำซ้อนหรือประเด็นที่แตกต่างของปรากฏการณ์ที่ศึกษา
- 3) เพื่อเป็นการริเริ่ม เช่น ค้นหาประเด็นที่ผิดปกติ ชัดแย้ง หรือในมุมมองที่เป็นทัศนะใหม่ๆ เป็นต้น
- 4) เพื่อเป็นการพัฒนา เช่น นำเอาผลจากการศึกษาในขั้นตอนหนึ่งไปใช้ให้เป็นประโยชน์กับในอีกขั้นตอนหนึ่ง
- 5) เพื่อเป็นการขยายขอบข่ายของงานวิจัยให้กว้างขวางขึ้น

5.5 การออกแบบและการดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Designing and conducting mixed methods research)

การออกแบบและการดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ ดังนี้

- 1) รูปแบบของการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมพร้อมเพรียงกัน (Concurrent forms of mixed method data collection) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมเพรียงกัน การวิเคราะห์ การดำเนินการต่างๆ โดยมีจุดประสงค์ที่แตกต่างกัน เพื่อให้ข้อค้นพบบรรจบกัน ซึ่งเป็นการทำเพื่อให้ได้ผลจากข้อมูลแบบอื่น โดยวิธีอื่น เพื่อการเชื่อมโยงข้อมูลสำหรับเปรียบเทียบ
- 2) รูปแบบของการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมตามลำดับเวลา (Sequential forms of mixed method data collection) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ โดยการผสมวิธี 2 ขั้นตอน โดยที่เป็นการนำข้อมูลเชิงคุณภาพเข้ามาช่วยอธิบายหรือสร้างขึ้นอยู่กับผลเชิงปริมาณในตอนแรก (Creswell, Plano Clark, Gutmann, & Hanson, 2003) กล่าวคือ ผู้วิจัยต้องการนำผลจาก

การวิจัยเชิงปริมาณมาใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพต่อ กล่าวคือ ขั้นตอนแรกเป็นศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อค้นหาตัวแทนที่จะนำไปศึกษาเชิงคุณภาพต่อไป (Morgan, 1998; Tashakkori & Teddlie, 1998 อ้างถึงใน Tashakkori & Cresswell, 2007) และในขั้นสุดท้ายก็นำผลจากการศึกษาเชิงคุณภาพมาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การออกแบบวิจัยแบบผสมผสานวิธีประเภทเชิงสามเส้าแบบเกิดพร้อมกัน (Concurrent triangulation mixed methods design) ซึ่งเป็นประเภทการออกแบบการวิจัยที่ผู้วิจัยเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพพร้อมกัน โดยที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับข้อมูลทั้งสองประเภทเท่ากัน การวิเคราะห์ข้อมูลอาจแยกกัน และการบูรณาการจะเกิดขึ้นในขั้นตอนการตีความข้อมูล เพื่อยืนยันความถูกต้องหรือตรวจสอบผลการวิจัยที่ได้จากข้อมูลแต่ละประเภท (Hanson, Creswell, Clark, Petska, & Creswell, 2005) การออกแบบการวิจัยแบบนี้ทำให้ได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนสมบูรณ์ ตามสภาพและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสุขภาวะของเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด

6. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1 งานวิจัยด้านการสนับสนุนจากครอบครัวในเยาวชนและบุคคลทั่วไป ผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด และเยาวชนทั่วไป ภาพรวมพบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมากที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยบุคคลที่รับรู้ว่ามีครอบครัวดี พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่ ให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ จะส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ดี (Bierhoff, 2002) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น ดังงานวิจัยเช่น

Wills, Vaccaro, & McNamara (1992) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ในชีวิต การสนับสนุนจากครอบครัว และทักษะความสามารถในวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติด (สูบบุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์ หรือสูบเฮโรอีน) โดยทดสอบปัจจัยเสี่ยง (เหตุการณ์ในชีวิตทางลบ) และปัจจัยปกป้อง (สัมพันธ์ภาพในครอบครัวที่มีการสนับสนุนกัน) โดยการสนับสนุนจากครอบครัวในการวิจัยนี้หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ถึงความรู้สึกได้รับความช่วยเหลือและการสนับสนุนเมื่อมีปัญหา ไม่ว่าจะ

เป็นในด้านของการเงิน การศึกษา อารมณ์และจิตใจ ซึ่งการสนับสนุนจากครอบครัวนี้ประกอบด้วย การสนับสนุน 2 ด้านใหญ่ๆ คือ (1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional support) และ (2) การสนับสนุนด้านทรัพยากร (Instrumental support) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ วัยรุ่นอายุ 11 - 13 ปี (เกรด 6 - 8) ที่ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนที่อยู่ในระบบเขตทางศาสนาในเมืองแมนฮัตตันและบร็อกซิง รัฐนิวยอร์กจำนวนทั้งหมด 1,289 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่อยู่เกรด 6 จำนวน 457 คน เกรด 7 จำนวน 446 คน และที่อยู่เกรด 8 จำนวน 386 คน อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 11.7, 12.7 และ 13.7 ปี ตามลำดับ และ เป็นชาวผิวดำ 25% ชาวลาตินอเมริกา 51% และชาวผิวขาว 17% ซึ่งทั้งหมดนี้จัดเป็นกลุ่มที่มาจาก กลุ่มรายได้น้อยกว่าค่าเฉลี่ยในรัฐ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ แบบสอบถามส่วนบุคคล มาตรการ เหตุการณ์ในชีวิตทางลบ (Negative Life Events) มาตรการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว (Perceived Social Support from Parents) มาตรการสมรรถนะ (Competence Scales) และ แบบสอบถามการใช้สารเสพติด การวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ในการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดใน ระดับสูง ได้แก่ เหตุการณ์ในชีวิตทางลบและอารมณ์ทางลบ และปัจจัยปกป้องที่ส่งผลให้วัยรุ่นมีการ ปรับตัวที่ดีและมีการใช้สารเสพติดในระดับต่ำ ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัว (การสนับสนุนทาง อารมณ์และการสนับสนุนทางด้านทรัพยากรจากพ่อแม่) และสมรรถนะของพ่อแม่ (ระดับการศึกษา และทักษะทางสังคมของพ่อแม่)

การศึกษาของ Lemos, Antunes, Baptista, Tufik, Mello และ Formigoni (2012) ที่ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากครอบครัวและความเข้มข้นของความหมตหวัง ความ ซึมเศร้า และความวิตกกังวล ในผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่าติดสารเสพติด (ดื่มแอลกอฮอล์และเสพยา เสพติด) ตามเกณฑ์ของ DSM-IV จำนวน 60 คน และผู้ป่วยที่เข้าข่ายการติดสารเสพติดแต่ยังไม่ถึง เกณฑ์ทาง DSM-IV จำนวน 65 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้แก่ มาตรการรับรู้การสนับสนุน จากครอบครัว (Family Support; FSPI) มาตรการความซึมเศร้า (Beck Depression Inventory; BDI) มาตรการความวิตกกังวล (Beck Anxiety Inventory; BAI) และมาตรการความหมตหวัง (Beck Hopelessness Scale) ในการวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์การถดถอย โลจิสติกในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยนี้พบว่า บุคคลที่มีคะแนนการสนับสนุนจากครอบครัวสูง และมีความหมตหวังต่ำมีความสัมพันธ์กับการติดสารเสพติดในทางลบ บุคคลที่มีคะแนนความวิตก

กังวลสูงจะมีแนวโน้มในการติตสารเสพติดสูง และยังพบว่าเฉพาะกลุ่มที่ได้รับการวินิจฉัยว่าติตสารเสพติดนั้น คะแนนการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคะแนนด้านความซึมเศร้า ความวิตกกังวล และความหมอดหวังในทางบวก กล่าวได้ว่า บุคคลที่ติตสารเสพติดและมีการรับรู้ด้านการสนับสนุนจากครอบครัวในระดับต่ำมักมีความซึมเศร้า ความวิตกกังวล และความหมอดหวังในระดับสูง ดังนั้น การสนับสนุนจากครอบครัวจึงเป็นปัจจัยที่สังคมควรให้ความสำคัญ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการบำบัด เยียวยา รักษาบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มคนที่มีการใช้สารเสพติด

ต่อมาในปีเดียวกัน Barnes และ Farrell (1992) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสนับสนุนจากพ่อแม่ (Parental support) และการควบคุมของพ่อแม่ (Parental control) ซึ่งเปรียบเสมือนตัวแปรที่ใช้ทำนายความสัมพันธ์ของการดื่ม การกระทำผิด และพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้คือวัยรุ่นจำนวน 699 คนและครอบครัว การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการเลี้ยงดูของพ่อแม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการสนับสนุนและการควบคุมจากพ่อแม่ต่อการดื่ม แอลกอฮอล์ การกระทำผิด และพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า ในครอบครัวผิดำจำนวน 211 ครอบครัวนั้น การสนับสนุนและการกำกับดูแลจากพ่อแม่ (Monitoring) นั้นเป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ การกระทำผิด และพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น นอกจากนี้ยังพบว่า การคบเพื่อนยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ยังคงเป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญของพฤติกรรม การดื่ม และการคบเพื่อนยังเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูของพ่อแม่อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Barber, Stolz, Olsen, Collins, and Burchinal (2005) ที่พบว่ารูปแบบการเลี้ยงดูของพ่อแม่และพัฒนาการในวัยรุ่นนั้นเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนจากพ่อแม่ และ/หรือการควบคุมของพ่อแม่ ส่งผลต่อวัยรุ่นหลายด้านด้วยกันไม่ว่าจะเป็นด้านความสำเร็จ ความก้าวร้าว และการใช้สารเสพติด ซึ่งกล่าวได้ว่าปัจจัยการสนับสนุนและการควบคุมจากแม่นั้นถือได้ว่าเป็นโครงสร้างหลักในการเลี้ยงดูนั่นเอง

ต่อมา Barnes, Farrell, and Banerjee (1994) ยังได้ศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเรื่องปัจจัยด้านครอบครัว (การสนับสนุน การดูแล และการสื่อสารระหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่น) ส่งผลต่อการดื่ม แอลกอฮอล์และพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอื่นๆ ในวัยรุ่นผิดำและผิวดำจากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั่วไป จากการขลาดแคลนการวิจัยที่เป็นระบบในเรื่องปัจจัยด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อพัฒนาการของรูปแบบการดื่มของวัยรุ่นผิดำและผิวดำ ดังนั้นในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาแบบระยะยาว โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นวัยรุ่นอายุ 13-16 ปี ที่อาศัยในเมืองบัฟฟาโล รัฐนิวยอร์ก จำนวน 699

คน ผลการวิจัยพบว่า แม้ว่าวัยรุ่นผิวดำจะมาจากครอบครัวที่มีพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวมากกว่าและมีรายได้ น้อยกว่า แต่วัยรุ่นผิวดำกลับมีอัตราการไม่ดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่า และมีอัตราการติดแอลกอฮอล์ต่ำ กว่าวัยรุ่นผิวขาว อย่างไรก็ตาม ปัจจัยการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ยังคงเป็นปัจจัยทำนายที่สำคัญของวัยรุ่น ทั้งผิวดำและผิวขาว นอกจากนี้ยังพบว่า ศาสนา เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยป้องกันจากการติด แอลกอฮอล์ของวัยรุ่น และวัยรุ่นผิวขาวมีความหวั่นไหวง่ายกว่าหรือดื่มแอลกอฮอล์ตามเพื่อนมากกว่า ในวัยรุ่นผิวดำ

งานวิจัยต่อมาที่นำเสนอผลด้านบวกของการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัวและการใช้สาร เสพติดในวัยรุ่น คือ Tuttle (1995) ที่ศึกษาในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 1,938 คน ในการ วิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ (Multivariate Analysis of Variance) โดยใช้เกรดในโรงเรียนเป็นตัวแปรร่วมพบว่า ตัวทำนายการใช้สารเสพติดที่ดีที่สุดคือ การ รับรู้ถึงการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ที่เรียกว่า Emotional autonomy กล่าวคือนักเรียนที่มีการสนับสนุนจากครอบครัวที่ดีจะมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ในระดับสูง จะพบว่ามีแนวโน้มในการใช้สารเสพติดต่ำกว่านักเรียนที่มีระดับการสนับสนุนจากครอบครัวและวุฒิ ภาวะทางอารมณ์ต่ำกว่า นอกจากนี้ Mason และ Windle (2001) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องเกี่ยวกับปัจจัย ด้านครอบครัว เช่น การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (Family social support) ปัจจัยด้านการ นับถือศาสนา โรงเรียน และเพื่อนที่ส่งผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น การวิจัยนี้เป็นการ ศึกษาวิจัยในระยะยาว แบ่งเป็น 4 ช่วงๆ ละ 6 เดือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นวัยรุ่น ตอนกลางที่ศึกษาในโรงเรียนเขตนอกเมืองในนิวยอร์กตะวันตกจำนวนทั้งหมด 840 คน แบ่งเป็นเพศ ชายจำนวน 443 คน และเพศหญิงจำนวน 397 คน และผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคม จากครอบครัวส่งผลต่อการลดการดื่มแอลกอฮอล์ และการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นมีความสัมพันธ์ โดยตรงกับการคบเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์และมีผลการเรียนที่ลดลง นอกจากนี้ยังพบอีกว่าวัยรุ่นที่ ได้ผลการเรียนดีสามารถทำนายการเพิ่มขึ้นในระดับปานกลางของการสนับสนุนทางสังคมจาก ครอบครัวอีกด้วย

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทย อนุพงศ์ จันทร์จุฬา สุดใจ พันธุ์ภักดี สินี วงษ์โสพานากุล และ นวลจันทร์ โอทอง (2555) ได้ศึกษาวิจัยเชิงบรรยายเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจาก ครอบครัว และการกำกับตนเองเพื่อการเลิกยาเสพติดของผู้ป่วยติดยาเสพติด แบบกรณีศึกษาในศูนย์

บำบัดรักษาเยาเสพติดภาคใต้ โดยการสนับสนุนจากครอบครัวหมายถึง การที่บุคคลได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูล และการสนับสนุนในด้านต่างๆ เมื่อมีปัญหาจากครอบครัว ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้านใหญ่ๆ (House & Weaver, 1985 อ้างถึงใน G. A. Adams et al., 1996) ได้แก่ (1) การสนับสนุนด้านข่าวสารข้อมูล (Information support) (2) การสนับสนุนด้านวัตถุสิ่งของ เงินทอง และร่างกาย (Instrumental support) (3) การสนับสนุนด้านการประเมิน (Appraisal support) และ (4) การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotion support) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ป่วยที่มารับการบำบัดที่ศูนย์บำบัดรักษาเยาเสพติดสงขลา และปัตตานี จำนวน 126 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด การสนับสนุนทางสังคมของ House (1981) และกรอบแนวคิดการกำกับตนเองของ Bandura (1977) ร่วมกับการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการติดเยาเสพติด ผลการวิจัยพบว่า ผู้ป่วยติดเยาเสพติดในศูนย์บำบัดรักษาเยาเสพติดภาคใต้มีการสนับสนุนจากครอบครัวสัมพันธ์กับการกำกับตนเองเพื่อการเลิกเยาเสพติดโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาขั้นตอนของการกำกับตนเอง พบว่าทุกขั้นตอนมีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนของครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านของการสนับสนุนจากครอบครัว พบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์กับการกำกับตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้านของการสนับสนุนจากครอบครัวกับรายขั้นตอนการกำกับตนเองพบว่า การสนับสนุนด้านอารมณ์ ด้านการประเมินคุณค่าด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านทรัพยากร มีความสัมพันธ์กับการกำกับตนเองด้านการสังเกตตนเอง การตัดสินใจ และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองในการเลิกเยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีการกำกับตนเองเพื่อการเลิกเยาเสพติดโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 2.76, SD = 0.54$) เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนของการกำกับตนเอง พบว่า ขั้นตอนการสังเกตตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 2.62, SD = 0.70$) ขั้นตอนการตัดสินใจ ($M = 2.93, SD = 0.63$) และขั้นตอนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ($M = 2.81, SD = 0.65$) อยู่ในระดับสูง ส่วนการสนับสนุนจากครอบครัวเพื่อการเลิกเยาเสพติด โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 3.12, SD = 0.55$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การสนับสนุนด้านอารมณ์ ($M = 3.08, SD = 0.67$) การสนับสนุนด้านการประเมินค่า ($M = 3.22, SD = 0.58$) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ($M = 3.07, SD = 0.65$) และการสนับสนุนด้านทรัพยากร ($M = 3.13, SD = 0.66$) อยู่ในระดับสูง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการ

พัฒนาความสามารถในการเลิกยาของผู้ป่วยยาเสพติดได้ด้วยตนเอง โดยมีแนวทางในการสนับสนุนของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยยาเสพติด

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในกลุ่มของความหมายในชีวิตและการใช้สารเสพติด งานวิจัยในกลุ่มนี้สนับสนุนแนวคิดที่ว่า การติดสารเสพติดคือส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์ของความรู้สึกว่าชีวิตตนไร้ความหมาย หรือ ที่ Frankl (1959) เรียกว่า “สูญญากาศแห่งการดำรงอยู่ (existential vacuum)” อันเป็นผลมาจากความอัดอั้นใจ ความคับข้องใจในสภาพความต้องการของการดำรงชีวิต และมักพบในวัยรุ่น เพราะมักมีความเก็บกด มีความก้าวร้าว และมีการติดสารเสพติด

ตัวอย่างเช่น Shillingford (1992) ได้ศึกษาอิทธิพลของตัวแปร 3 ตัว คือ เหตุการณ์ในชีวิตที่กีดกันดึงเครียด สถานการณ์ที่คนรู้สึกว่าตนขาดเสรีภาพหรือถูกควบคุม และภาวะที่ตนไร้ความหมาย ว่าส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดและการดื่มสุราหรือไม่ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาในวิทยาลัยแห่งหนึ่งจำนวน 150 คน ที่มีอายุระหว่าง 17-19 ปี เป็นเพศชายจำนวน 38 คน และเพศหญิงจำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยมาตรวัดเหตุการณ์ในชีวิตที่กีดกันหรือดึงเครียด แบบสำรวจประสบการณ์ชีวิต มาตรวัดการรับรู้การควบคุมตนเอง มาตรวัดความเชื่ออำนาจภายในและภายนอกตน มาตรวัดภาวะตนไร้ความหมาย มาตรวัดความมุ่งหวังในชีวิต มาตรวัดพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคม และมาตรวัดการติดสุรา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เหตุการณ์ในชีวิตที่กีดกันดึงเครียด สถานการณ์ที่คนรู้สึกว่าตนขาดเสรีภาพหรือถูกควบคุม และภาวะที่ตนไร้ความหมาย มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดและการดื่มสุราของนักศึกษา กล่าวคือ นักศึกษาที่มีความเครียดสูงร่วมกับมีเหตุการณ์ในชีวิตที่กีดกันดึงเครียด ตกอยู่ในสถานการณ์ที่คนรู้สึกว่าตนขาดเสรีภาพหรือถูกควบคุม และมีภาวะที่ตนไร้ความหมาย จะหันไปพึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักศึกษาที่มีความเครียดแต่มีตัวแปรทั้งสามตัวในระดับต่ำ

งานวิจัยในประเทศไทย อีก 3 เรื่อง ที่นำเสนอแง่มุมด้านบวกของการรับรู้ความหมายในชีวิต ตัวอย่างเช่น อริญญา ตัญคำภีร์ (2536) ได้ศึกษาผลของจิตบำบัดแบบโลกอสต่อการเพิ่มความมุ่งหวังในชีวิตของหญิงในสถานสงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอชไอวี โดยกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้เป็นหญิงในสถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดตระการจำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 12 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 12 คน กลุ่มทดลองจะได้รับการปรึกษา

แบบโลกอสเป็นเวลา 3 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยมาตรวัดความมุ่งหวังในชีวิต (PIL) ของ Crumbaugh และ Maholick (1969) และแบบสัมภาษณ์ความมุ่งหวังในชีวิตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการศึกษาแบบโลกอสนั้นมีค่าคะแนนความมุ่งหวังในชีวิตสูงกว่ากลุ่มควบคุมและสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ต่อมา อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ (2539) ได้ศึกษาผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบแสวงหาความหมายต่อการเพิ่มความเข้มแข็งในการมองโลก (ความสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต) ของผู้ติดยา โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้เป็นเพศชายที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 10 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 10 คน โดยที่กลุ่มทดลองจะได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบแสวงหาความหมายต่อการเพิ่มความเข้มแข็งในการมองโลกคนละ 6 ครั้ง อย่างต่อเนื่องกัน เป็นเวลา 3 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง 40 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือมาตรวัดความเข้มแข็งในการมองโลกที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสำรวจความเข้มแข็งในการมองโลกของ Antonovsky (1987) โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคของทฤษฎีของจิตบำบัดแบบแสวงหาความหมายในชีวิต ได้แก่ เทคนิคการสนทนาแบบโสเครติส เทคนิคความขัดแย้งอย่างตั้งใจ เทคนิคการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และเทคนิคการลดความคิดหมกมุ่น ในการสนทนากับผู้รับการปรึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบแสวงหาความหมายมีคะแนนความเข้มแข็งในการมองโลกสูงกว่ากลุ่มควบคุม และสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ บุญญรัตน์ ทรงพาณิชย์ (2544) ได้ศึกษาผลของจิตบำบัดแบบแสวงหาความหมายต่อความหมายในชีวิตของผู้ลี้ภัย โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือผู้ลี้ภัยที่อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทยจำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 12 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 12 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มทดลองจะได้รับจิตบำบัดแบบแสวงหาความหมายเป็นรายบุคคลสัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง 30 นาที ทั้งหมด 6 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือมาตรวัดความหมายในชีวิตที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากมาตรวัด MIST ของ Patricia L. Starch การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความหมายในชีวิตด้วยวิธีการทดสอบค่าที (t -test) และผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่

ได้รับจิตบำบัดแบบแสวงหาความหมายในชีวิตมีคะแนนการเห็นความหมายในชีวิตสูงกว่าก่อนทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6.3 งานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ของการมีสุขภาวะและการใช้สารเสพติดในวัยรุ่น

ตัวอย่างเช่น Newcomb และ Harlow (1986) ได้ศึกษาสุขภาวะในวัยรุ่นที่เคยใช้สารเสพติด โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้คือกลุ่มเด็กในระดับมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัยที่มีอายุ 12-18 ปี และกลุ่มเด็กในระดับมหาวิทยาลัยที่มีอายุ 17-19 ปี ผลการศึกษานี้พบว่า ทั้ง 2 กลุ่มมีแบบจำลองเชิงสาเหตุของตัวแปรทางด้านสุขภาวะที่สำคัญ 4 ด้านด้วยกัน ซึ่งได้แก่ (1) เหตุการณ์ความเครียดในชีวิตที่ไม่สามารถควบคุมได้ (2) การสูญเสียการควบคุมตนเอง (3) ความรู้สึกว่าตนไร้ความหมาย และ (4) ความถี่ของการใช้สารเสพติด

สี่ปีต่อมา Harlow และ Newcomb (1990) ได้ศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของตัวแปรความหมายและความพึงพอใจในชีวิตจากการตรวจสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือ กลุ่มคนทั่วไปจำนวน 841 คน ผลการศึกษานี้พบว่า โครงสร้างของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความหมายและความพึงพอใจในชีวิตแบ่งออกเป็น 3 ลำดับชั้น ได้แก่ (1) ความพึงพอใจในสัมพันธภาพกับเพื่อน ซึ่งประกอบด้วยด้านย่อยๆ คือ ด้านความพึงพอใจในสัมพันธภาพแบบผูกพันใกล้ชิด ความพึงพอใจในสัมพันธภาพกับครอบครัว ความมุ่งหวังในชีวิต ความรู้สึกว่าตนไร้ความหมาย ความรู้สึกว่าตนไร้อำนาจ การรับรู้ทางเลือกในชีวิต และความพึงพอใจในงานและความพึงพอใจในสุขภาพ (2) ความพึงพอใจในสัมพันธภาพ ประกอบด้วยด้านของการดำรงชีวิตอย่างมีความหมาย และความพึงพอใจในงานและสุขภาพ และ (3) ความหมายและความพึงพอใจในชีวิต นอกจากนี้ Cowen (1994) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเพิ่มสุขภาวะทางจิตในประเด็นเกี่ยวกับความท้าทายและโอกาสต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนางานวิจัยก่อนหน้า โดยเริ่มจากการพิจารณารูปแบบของสุขภาวะและการเพิ่มสุขภาวะว่ามีความแตกต่างจากแนวคิดที่มีอยู่อย่างไรและอะไรที่สามารถนำเอาไปใช้ได้ ผลการวิจัยนี้พบว่า มี 5 แนวทางที่จำเป็นในสังคมในการทำให้บุคคลมีสุขภาวะเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ (1) การสร้างความผูกพันที่เป็นประโยชน์ตั้งแต่เด็ก (2) การได้รับความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับวัย (3) การได้รับการวางแผนที่ช่วยสนับสนุนต่อการปรับตัว (4) การเลี้ยงดูอย่างให้พลังหรืออำนาจ และ (5) การได้รับทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการจัดการปัญหาหรือความเครียดต่างๆ ในชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยอีกด้านหนึ่งนำเสนอว่า วัยรุ่นผู้ใช้สารเสพติดมักมีปัญหาด้านสุขภาวะ ดังเช่นในงานวิจัยของ Asgeirsdottir, Sigfusdottir, Gudjonsson และ Sigurdsson (2011) ระบุว่าวัยรุ่นที่มีปัญหาด้านอารมณ์ (โกรธและซึมเศร้า) มักจะมีความขัดแย้งหรือความรุนแรงในครอบครัว มีพฤติกรรมทำร้ายตนเองและการใช้สารเสพติด อีกทั้งยังพบอีกว่าสุขภาวะที่บกพร่องจากปัญหาด้านอารมณ์โกรธร่วมกับการมีความขัดแย้งหรือความรุนแรงในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดเพิ่มสูงขึ้น (วิชุดา กิจธรรม, 2555) ในทางกลับกัน Wills, Walker, Mendoza, และ AINETTE (2006) พบว่าวัยรุ่นที่มีสุขภาวะ เช่น มีการจัดการปัญหาได้ดีจากการควบคุมตนเองในด้านอารมณ์ และพฤติกรรมที่ดีก็จะช่วยลดแนวโน้มของการใช้สารเสพติด (บุหรี เครื่องตี๋แมลลกอฮอลล์ และกัญญา) ลงได้

นอกจากนี้ จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องความหมายในชีวิตและสุขภาวะ ยังพบว่าทั้งคูมีความสัมพันธ์กันในด้านบวก ดังเช่น อรัญญา ตัญคำภีร์ (2545) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความหมายและความพึงพอใจในชีวิตของเยาวชนไทยที่ติดสารเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบแบบจำลองเชิงสาเหตุของความหมายและความพึงพอใจในชีวิตของเยาวชนไทยผู้ติดสารเสพติด เพื่อให้สามารถอธิบายปรากฏการณ์ของเยาวชนไทยผู้ติดสารเสพติดในแง่มุมมองของสุขภาวะได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยตัวแปรในแบบจำลองประกอบด้วยตัวแปรหลัก 3 ตัวแปรคือ (1) ภูมิหลัง หมายถึง อายุ ระยะเวลาการติดสารเสพติด และจำนวนครั้งของการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล (2) ความหมายในชีวิต หมายถึง การแสวงหาเป้าหมายและความหมายในชีวิต และความหมายของชีวิตที่ผ่านความทุกข์ และ (3) ความพึงพอใจในชีวิต หมายถึง ความมุ่งหวังในชีวิต และความสุข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้คือเยาวชนไทยเพศชายที่ติดสารเสพติดแอมเฟตามีนและเข้ารับการรักษาในสถาบันธัญญารักษ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ในระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึง 1 พฤษภาคม 2544 จำนวน 370 คน และกลุ่มตัวอย่างทุกคนนั้นตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งผลการวิจัยนี้พบว่า แบบจำลองเชิงสาเหตุของความหมายและความพึงพอใจในชีวิตของเยาวชนไทยผู้ติดสารเสพติดสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรในแบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของความหมายในชีวิตได้ร้อยละ 30 และอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจในชีวิตได้ร้อยละ 7 โดยที่ความหมายในชีวิตได้รับอิทธิพลทางตรงจากภูมิหลังและความพึงพอใจในชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความพึงพอใจในชีวิตนั้นได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากภูมิหลังผ่านความหมายใน

ชีวิตแต่ไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการศึกษาข้างต้นนี้แสดงให้เห็นถึง แบบจำลองยังไม่ใช่แบบจำลองเชิงสาเหตุของความหมายและความพึงพอใจในชีวิตที่ดีที่สุด ดังนั้นการพัฒนาแบบจำลองนี้ควรมีการนำตัวแปรอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อความหมายและความพึงพอใจในชีวิตเข้ามาเพิ่มในแบบจำลองเพื่อให้แบบจำลองความหมายและความพึงพอใจในชีวิตมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

อีกการศึกษาหนึ่ง โดย Vachon (2008) ได้ศึกษาเรื่องความหมายในชีวิต จิตวิญญาณ และสุขภาวะในผู้ป่วยมะเร็งที่มีชีวิตรอด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแนวคิดของความหมายในชีวิต จิตวิญญาณ และสุขภาวะในผู้ป่วยที่รอดพ้นจากมะเร็ง ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การทบทวนวรรณกรรมต่างๆ หนังสือ และจากประสบการณ์ส่วนบุคคลที่เปรียบเสมือนผู้บำบัดรักษาและผู้รอดพ้นจากมะเร็ง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยมะเร็งที่มีชีวิตรอดนั้นมักจะใช้เรื่องของศาสนาและความเชื่อทางด้านจิตวิญญาณมาเป็นตัวที่ทำให้ได้พบกับความหมายในชีวิตในระหว่างที่ป่วย อีกทั้งยังเป็นเสมือนเส้นทางที่ช่วยในการจัดการกับสิ่งที่กำลังมาเยือนนั้นก็คือเรื่องของความตายนั่นเอง

และ Maton (1990) ได้ทำการศึกษาวิจัยกับวัยรุ่นตอนปลายและวัยรุ่นนอกเมืองที่มีความเสี่ยง พบว่า การที่บุคคลได้ร่วมทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหมายในชีวิตนั้นมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต สุขภาวะ (Well-being) และรวมถึงการเห็นคุณค่าในตนเองด้วย กล่าวได้ว่า เมื่อวัยรุ่นได้มีโอกาสสัมผัสกับความหมายในชีวิต ความหมายในชีวิตดังกล่าวจะเป็นเสมือนปัจจัยหนึ่งที่เข้ามาช่วยส่งเสริมให้วัยรุ่นมีพลังหรือมีชีวิตชีวามากขึ้น

6.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านการสนับสนุนจากครอบครัว และความหมายในชีวิต

พบว่าตัวแปรทั้งคู่มิมีความสัมพันธ์กัน ดังเช่น Benard (1991) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเลี้ยงดูแบบยึดหยุ่นในเด็ก ซึ่งวิธีการเลี้ยงดูดังกล่าวเป็นปัจจัยที่เป็นประโยชน์ต่อเด็กทั้งในบริบทของทางครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ผลการวิจัยนี้พบว่า การดูแลและการสนับสนุนจากครอบครัวนั้นเป็นเหมือนการหยิบยื่นโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการมีชีวิตของตนได้อย่างเต็มที่ และมีความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับในงานวิจัยอื่นๆ ที่พบว่าการดูแลและการสนับสนุนจากครอบครัวยังคงเป็นตัวแปรที่สำคัญสำหรับเด็กและวัยรุ่น (Rutter, 1979; Demos, 1989; Feldman, Stiffman, and Jung, 1987 อ้างถึงใน Benard, 1991) เช่นเดียวกับ Feldman, Stiffman, และ Jung (1987) ที่พบว่าความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวนั้นจะเป็นตัวทำนายผลของพฤติกรรมในเด็กได้ดีที่สุด

นอกจากนี้ในงานวิจัยของ Rutter (1979) ยังได้พบว่า ความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่ก็จะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยปกป้องไม่ให้เด็กมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ แม้ว่าสภาพแวดล้อมทางบ้านจะมีความรุนแรงก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับ Baumrind (1985) ที่ได้กล่าวไว้เช่นกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lambert, Stillman, Baueister, Fincham, Hicks และ Graham (2010) ที่ศึกษาว่าครอบครัวเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญในส่วนของความหมายในชีวิตของวัยรุ่นสาว ซึ่งผลการวิจัยพบว่า บทบาทของความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความสำคัญของการรับรู้ความหมายในชีวิต และกล่าวโดยสรุปว่า สำหรับวัยรุ่นสาวนั้น ความสัมพันธ์ในครอบครัวถือได้ว่าเป็นแหล่งทรัพยากรแรกของความหมายในชีวิตที่จะช่วยทำให้รู้สึกถึงความหมายในสิ่งต่างๆ ของบุคคล

หลายงานวิจัยได้ระบุว่าปัจจัยครอบครัวในด้านต่างๆ เป็นตัวช่วยปกป้องเด็ก โดยประมาณ 2 ปีที่ผ่านมา ปัจจัยด้านการดูแลและการสนับสนุนจากครอบครัว เป็นปัจจัยที่เริ่มมีการให้ความสนใจมากขึ้น และยังกล่าวว่าครอบครัวที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีความคาดหวังและมีความชัดเจนต่อพฤติกรรมของบุตรหลานสูง มักจะมีการเปิดโอกาสให้เด็กได้มีการเรียนรู้และสัมผัสกับความหมายในชีวิตและการงานร่วมกันกับสมาชิกในครอบครัว

กล่าวโดยสรุป งานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนจากครอบครัวและความหมายในชีวิตเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดีในวัยรุ่น โดยการเรียนรู้การสนับสนุนจากครอบครัว ในด้านต่างๆ และการรับรู้ความหมายในชีวิต จะทำให้บุคคลเกิดความเข้มแข็ง ซึ่งจะนำไปสู่การมีสุขภาวะที่ดีต่อไป จึงมีความเป็นไปได้ว่า การสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะน่าที่จะมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยผู้วิจัยได้นำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัยดังหัวข้อที่จะกล่าวต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาอิทธิพลของการสนับสนุนจากครอบครัว และความหมายในชีวิตที่มีต่อสุขภาพในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด และ (2) ศึกษาประสบการณ์ทางจิตใจด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาพของเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธีประเภทเชิงสามเส้าแบบเกิดพร้อมกัน (Concurrent triangulation mixed method designs) การวิจัยแบบผสมวิธีประเภทเชิงสามเส้าแบบเกิดพร้อมกันนี้ เป็นประเภทการออกแบบการวิจัยที่ผู้วิจัยเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพพร้อมกัน โดยที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับข้อมูลทั้งสองประเภทเท่ากัน มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่แยกจากกัน และมีการบูรณาการในขั้นตอนการอภิปรายผลเพื่อพิจารณาว่าข้อมูลมีความสอดคล้องตรงกันมากน้อยเพียงใด และเพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องหรือตรวจสอบผลการวิจัยที่ได้จากข้อมูลแต่ละประเภท (Hanson, Creswell, Plano Clark, Petska & Creswell, 2005) การวิจัยแบบผสมวิธีประเภทเชิงสามเส้าแบบเกิดพร้อมกันนี้ มีความเหมาะสมกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากเป็นรูปแบบที่ทำให้เกิดการขยายความรู้ความเข้าใจในประเด็นที่ศึกษาได้กว้างขวางขึ้น ซึ่งการใช้วิธีวิจัยมากกว่าหนึ่งวิธีจะช่วยให้สามารถเข้าใจปัญหาตลอดจนตอบคำถามการวิจัยได้ชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเยาวชนชายและหญิงผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย คือ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 9 จังหวัดสงขลา ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2558 โดยไม่กำหนดสัดส่วนเพศชายและหญิง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังต่อไปนี้

เกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่

(1) เป็นเยาวชนทั้งชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี

(2) เป็นเยาวชนผู้กระทำผิดตามคำตัดสินของศาลและใช้สารเสพติด โดยถูกส่งตัวมาที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 9 จังหวัดสงขลา

(3) มีความยินดีในการเข้าร่วมการวิจัย

(4) สามารถเข้าใจและสื่อสารภาษาไทยได้ดี

เกณฑ์การคัดออก ได้แก่ เป็นเยาวชนที่รายงานว่าตนเองมีความคิดอยากทำร้ายตนเอง หรือมีแนวโน้มการฆ่าตัวตายสูง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 249 คน โดยมีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามข้อเสนอแนะของ (Tabachnick and Fidell (2012)) ที่ว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ควรมีขนาดอย่างน้อย 200 - 300 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 249 คน ในการตอบแบบสอบถามสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 8 คนเป็นเยาวชนชายและหญิงที่ตอบแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณแล้ว และสมัครใจที่จะให้ข้อมูลสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล (ได้แก่ เพศ อายุ ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว (จำนวนพี่น้อง จำนวนสมาชิกครอบครัว) ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทรสชาติที่ใช้และความถี่ที่เคยใช้ และข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา) มาตรการสนับสนุนจากครอบครัว มาตรการความหมายในชีวิต มาตรการสุขภาพ และแนวคำถามสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับการอยู่อาศัย (ก่อนหน้าเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ) จำนวนครั้งที่เข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ความถี่ในการใช้สารเสพติด และการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น

2. มาตรการวัดการสนับสนุนจากครอบครัว

มาตรการวัดการสนับสนุนจากครอบครัวชุดนี้ประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 19 ข้อ ลักษณะเป็นแบบประเมินตนเองว่าข้อความแต่ละข้อตรงกับสิ่งที่ตนรับรู้มากน้อยเพียงใด โดยมีมาตราประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ โดยค่า 1 หมายถึง ตรงกับผู้ตอบน้อยที่สุด และค่า 4 หมายถึง ตรงกับผู้ตอบมากที่สุด

การพัฒนามาตรการวัดการสนับสนุนจากครอบครัวในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนวทางในการพัฒนามาจากมาตรการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว (Perceived Social Support from Parents) ที่พัฒนาโดย Wills (1991) ซึ่งแบ่งการสนับสนุนจากครอบครัวออกเป็น 2 องค์ประกอบคือ การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional Support) และการสนับสนุนด้านทรัพยากร (Instrumental Support) (Wills, 1985) ซึ่งมีข้อกระทง 15 ข้อ และมีค่าความเที่ยงของมาตรการวัดโดยที่องค์ประกอบ การสนับสนุนด้านอารมณ์มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) เท่ากับ .81 และองค์ประกอบการสนับสนุนด้านทรัพยากรมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .74

เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล

มาตรการวัดการสนับสนุนจากครอบครัวชุดนี้ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 19 ข้อ จำแนกเป็น 2 ด้านคือ การสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์ (Emotional Support) จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 และการสนับสนุนจากครอบครัวด้านทรัพยากร (Instrumental Support) จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 และ 19 มีลักษณะการตอบเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ คือ ตรงมากที่สุด ตรงมาก ตรงน้อย และไม่ตรงเลย มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 19 - 76 คะแนน โดยในมาตรการวัดนี้ประกอบไปด้วยข้อทั้งกระทงทางบวกและทางลบ เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อกระทงทางบวก จะให้ 1 คะแนนถ้าตอบไม่ตรงเลย 2 คะแนนถ้าตอบตรงน้อย 3 คะแนนถ้าตอบตรงมาก และ 4 คะแนนถ้าตอบตรงมากที่สุด ส่วนข้อกระทงทางลบ จะต้องได้รับการกลับค่าคะแนนก่อนที่จะนำมารวมคะแนนกับข้ออื่นๆ ซึ่งข้อกระทงทางลบมีจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 4, 5, 12, 16, 18 และ 20 การคิดคะแนน สำหรับการวิจัยครั้งนี้คิดคะแนนแยกเป็น 2 ตัวแปร ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์ และการสนับสนุนจากครอบครัวด้าน

ทรัพยากร ในการตอบมาตรการวัดสามารถเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบมากที่สุด โดยระบุว่าตนเองมีความตรงตามข้อกระทงมากน้อยเพียงใด

การแปลผลคะแนน (หาก) คะแนนการสนับสนุนจากครอบครัวทั้งฉบับมีคะแนนสูง หมายถึง เยาวชนประเมินว่าตนเองว่าเป็นผู้ที่ครอบครัวมีการดูแล ให้ความสนใจ ใส่ใจ คอยช่วยเหลือในเรื่องเงินทอง รวมถึงให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำในระดับสูง คะแนนต่ำ หมายถึง เยาวชนประเมินตนเองว่าเป็นผู้ที่ครอบครัวมีการดูแล ให้ความสนใจ ใส่ใจ คอยช่วยเหลือในเรื่องเงินทอง รวมถึงคำปรึกษาหรือคำแนะนำในระดับต่ำ (หาก) คะแนนในด้านการสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์สูง หมายถึง เยาวชนมีแนวโน้มของการรับรู้ว่าคุณครอบครัวมีการดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก ให้กำลังใจสูง คะแนนในด้านการสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์ต่ำ หมายถึง เยาวชนมีแนวโน้มของการรับรู้ว่าคุณครอบครัวมีการดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก ให้กำลังใจต่ำ หากคะแนนในด้านการสนับสนุนจากครอบครัวด้านทรัพยากรสูง หมายถึง เยาวชนมีแนวโน้มของการรับรู้ว่าคุณครอบครัวมีความช่วยเหลือในด้านการเงิน ความรู้ และการจัดการแก้ไขปัญหาสูง คะแนนในด้านการสนับสนุนจากครอบครัวด้านทรัพยากรต่ำ หมายถึง เยาวชนมีแนวโน้มของการรับรู้ว่าคุณครอบครัวมีความช่วยเหลือในด้านการเงิน ความรู้ และการจัดการแก้ไขปัญหาต่ำ ทั้งนี้ การสนับสนุนจากครอบครัวทั้ง 2 ด้านนั้นไม่ใช่ลักษณะที่ตรงกันข้ามกัน เพราะในบุคคลหนึ่งๆ อาจมีการรับรู้ถึงลักษณะของการสนับสนุนจากครอบครัวเพียงด้านใดด้านหนึ่ง (ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์หรือได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวด้านทรัพยากร) หรือมีทั้งสองด้าน (ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์และการสนับสนุนจากครอบครัวด้านทรัพยากร) หรืออาจไม่มีทั้งสองด้าน (ไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์และการสนับสนุนจากครอบครัวด้านทรัพยากร) ก็เป็นไปได้

ขั้นตอนในการพัฒนามาตรวัดการสนับสนุนจากครอบครัว

การพัฒนามาตรวัดการสนับสนุนจากครอบครัว มีขั้นตอนการพัฒนาโดยละเอียดดังนี้

1) การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อสร้างนิยามเชิงปฏิบัติการ การพัฒนามาตรวัดการสนับสนุนจากครอบครัวในครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาจากมาตรวัดการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว (Perceive Social Support from Parents) ตามแนวคิดของ Wills (1991) ผู้วิจัยจึงได้ขออนุญาตไปยัง

ผู้พัฒนามาตรวัดในต่างประเทศเพื่อพัฒนามาตรวัดเป็นฉบับภาษาไทย ระหว่างการแปลผู้วิจัยได้ปรึกษาและให้อาจารย์ที่ปรึกษา (รองศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์) เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องในการแปลมาตรวัดชุดนี้ ผู้วิจัยได้เรียบเรียงนิยามการสนับสนุนจากครอบครัวแต่ละด้านและเนื้อหาของข้อกระทงให้มีบริบทที่ง่ายต่อความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเยาวชนไทยผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยที่ยังคงองค์ประกอบของการสนับสนุนจากครอบครัวตามแนวทางของมาตรวัดเดิมซึ่งนิยามเชิงปฏิบัติการของการสนับสนุนจากครอบครัวและองค์ประกอบแต่ละด้าน มีดังนี้ การสนับสนุนจากครอบครัว (Family Support) หมายถึง การที่เยาวชนผู้ใช้สารเสพติดได้รับความช่วยเหลือ ความรัก ความเอาใจใส่ และได้รับการยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไขจากครอบครัว การสนับสนุนจากครอบครัวแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ การสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์ และการสนับสนุนจากครอบครัวด้านทรัพยากร (Emotional and Instrumental support) ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

ด้านที่ 1 การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional support) คือ การที่เยาวชนสามารถพูดคุยถึงเรื่องราวและความรู้สึกต่างๆ ของตนกับครอบครัวได้ โดยที่ครอบครัวมีความเอาใจใส่ให้ความรัก ให้กำลังใจกัน มีความเต็มใจที่จะรับฟัง ให้คำแนะนำ และให้การยอมรับ

ด้านที่ 2 การสนับสนุนด้านทรัพยากร (Instrumental support) คือ การที่เยาวชนได้รับความช่วยเหลือจากครอบครัวในด้านความรู้ การจัดการหรือแก้ไขปัญหา สิ่งของ เงินทอง หรือแรงงาน

2) การสร้างข้อกระทงของมาตรวัด เมื่อผู้วิจัยได้นิยามเชิงปฏิบัติการที่ชัดเจนแล้ว จากนั้นผู้วิจัยได้สร้างข้อกระทงจากนิยามเชิงปฏิบัติการดังกล่าวข้างต้นโดยทำการปรับปรุงข้อกระทงในแต่ละด้านเพิ่มตามความเหมาะสมของกลุ่มประชากรเป้าหมาย ได้ข้อกระทงด้านการสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์ 9 ข้อ และการสนับสนุนจากครอบครัวด้านทรัพยากร 11 ข้อ รวม 20 ข้อ ประกอบด้วยข้อกระทงทางบวกรวม 13 ข้อ และข้อกระทงทางลบรวม 7 ข้อ

3) การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาของข้อกระทงแต่ละข้อเมื่อได้ข้อคำถามจากนิยามเชิงปฏิบัติการทั้ง 2 ด้านแล้ว จากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน ดังภาคผนวก ก) พิจารณาและประเมิน

คำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องกับลักษณะการสนับสนุนจากครอบครัวตามองค์ประกอบทั้ง 2 ด้านตามนิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational definition) ปรับปรุงภาษาถ้อยคำ และเพิ่มข้อกระทงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้มีข้อกระทงทั้งหมดจำนวน 20 ข้อ ได้แก่ ด้านที่ 1 การสนับสนุนด้านอารมณ์จำนวน 9 ข้อ และด้านที่ 2 การสนับสนุนด้านทรัพยากรจำนวน 11 ข้อ ตัวอย่างข้อกระทงที่ปรับ เช่น “ฉันสามารถพูดเปิดใจกับคนในครอบครัวได้” หรือ “ยามที่ฉันมีปัญหา เมื่อได้พูดคุยกับคนในครอบครัวก็ทำให้ฉันรู้สึกดีขึ้น” เป็นต้น

4) การทดลองใช้มาตรวัดและการพิจารณาคัดเลือกข้อกระทง ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่ได้จัดเป็นชุดเครื่องมือ และนำไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 82 คน นำผลจากการสำรวจที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพรายข้อโดย การทดสอบอำนาจจำแนกของข้อกระทงแต่ละข้อ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีจำแนกกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยกลุ่มกลุ่มสูงคือคนที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 ขึ้นไป ($n = 24$) และกลุ่มต่ำคือคนที่มีค่าคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 ลงมา ($n = 24$) และหาค่าอำนาจการจำแนกด้วยการวิเคราะห์ค่าสถิติที (t -test) จากการใช้การทดสอบค่าที (Independent Samples T-Test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (หนึ่งหาง) หากข้อกระทงใดไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะถูกคัดออกจากมาตรวัด ซึ่งจากการทดสอบค่าที พบว่าข้อกระทงทั้ง 20 ข้อ มีคะแนนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่มีข้อกระทงใดถูกคัดออก

5) ผู้วิจัยนำข้อกระทงที่ผ่านการทดสอบค่าที (t -test) มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อกระทงที่เหลือในมาตรวัด (Corrected Item-Total Correlation-CITC) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Critical $r = .220$) ครั้งที่ 1 พบว่าในมาตรวัดการสนับสนุนจากครอบครัวมีข้อกระทงที่ถูกคัดออก คือ ข้อที่ 20 และเมื่อนำมาคำนวณค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อกระทงที่เหลือในมาตรวัดที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Critical $r = .220$) ครั้งที่ 2 พบว่า ไม่มีข้อกระทงที่ถูกคัดออก ดังนั้น จากข้อกระทงทั้งหมด 20 ข้อ จึงเหลือข้อกระทงทั้งสิ้นจำนวน 19 ข้อ ที่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อกระทง และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ในด้านการสนับสนุนด้านอารมณ์ เท่ากับ .78 การ

สนับสนุนด้านทรัพยากร alpha) เท่ากับ .77 และมาตรวัดทั้งฉบับ เท่ากับ .86 (รายละเอียด ในภาคผนวก ค)

3. มาตรวัดความหมายในชีวิต

มาตรวัดความหมายในชีวิตนี้เป็นมาตรวัดที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินการรับรู้เป้าหมาย และความหมายในชีวิตตามในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด ผู้วิจัยพัฒนามาจากมาตรวัดความหมายในชีวิต (Purpose in Life Test; PIL) ที่แปลและเรียบเรียงโดย อรรถัญญา ต้อยคำภีร์ (2544) ตามแนวคิดของ Crumbaugh และ Maholick (1964) โดยจากมาตรเดิมประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 20 ข้อคะแนน จากการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อหาค่าความเที่ยง มีความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) ซึ่งได้ค่าความเที่ยงระหว่าง .81 ถึง .85 และ อรรถัญญา ต้อยคำภีร์ (2542) รายงานค่าความเที่ยงของมาตรวัด PIL ในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาไทย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .84 ผู้วิจัยได้พัฒนาให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ทำให้มาตรวัดนี้ที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยข้อกระทงรวมทั้งสิ้น 18 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 7 ระดับ โดยค่า 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยมากที่สุด ค่า 4 หมายถึง ไม่แน่ใจ และค่า 7 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด คะแนนรวมของมาตรวัดอยู่ระหว่าง 18 ถึง 126

เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล

มาตรวัดความหมายในชีวิตชุดนี้ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ มีลักษณะการตอบเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 7 ระดับ คือ ตรงมากที่สุด ตรงมาก ตรงน้อย และไม่ตรงเลย มีช่วงคะแนนตั้งแต่

18 - 126 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับมาตรนี้ จะให้ 1 คะแนนถ้าตอบไม่เห็นด้วยมากที่สุด 2 คะแนนถ้าตอบไม่เห็นด้วยมาก 3 คะแนนถ้าตอบไม่เห็นด้วย 4 คะแนนถ้าตอบไม่แน่ใจ 5 คะแนนถ้าตอบเห็นด้วย 6 คะแนน ถ้าตอบเห็นด้วยมาก และ 7 คะแนนถ้าตอบเห็นด้วยมากที่สุด การคิดคะแนนคือ นำคะแนนที่ได้จากมาตรวัดของทุกข้อมารวมเข้าด้วยกัน โดยการตอบมาตรวัดสามารถเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบมากที่สุด โดยระบุว่าตนเองมีความรู้สึกตามข้อกระทงมากน้อยเพียงใด

การแปลผลคะแนน (หาก) คะแนนความหมายในชีวิตมีคะแนนสูง หมายถึง เยาวชนประเมินว่าตนเองเป็นผู้ที่มีเป้าหมายในชีวิต รู้ว่ามีชีวิตอยู่เพื่ออะไร เพื่อใคร ในระดับสูง คะแนนต่ำ หมายถึง เยาวชนประเมินตนเองว่าเป็นผู้ที่มีเป้าหมายในชีวิต รู้ว่ามีชีวิตอยู่เพื่ออะไร เพื่อใคร ในระดับต่ำ

ขั้นตอนในการพัฒนามาตรวัดความหมายในชีวิต

การพัฒนามาตรวัดความหมายในชีวิต มีขั้นตอนการพัฒนาโดยละเอียดดังนี้

1) การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความหมายในชีวิต เพื่อสร้างนิยามเชิงปฏิบัติการ การพัฒนามาตรวัดความหมายในชีวิตในครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาจากมาตรวัดความหมายในชีวิต (Purpose in Life Test; PIL) ที่แปลและเรียบเรียงโดย อรรถญา ต้อยคำภีร์ (2544) ตามแนวคิดของ Crumbaugh และ Maholick (1964) ผู้วิจัยมีการเรียบเรียงนิยามความหมายในชีวิตและเนื้อหาของข้อกระทงที่ตรงกับบริบทของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด ซึ่งนิยามเชิงปฏิบัติการของความหมายในชีวิตคือ การรับรู้ของเยาวชนผู้ใช้สารเสพติดต่อสิ่งที่ทำให้เขาดำรงชีวิตอยู่ เป็นบางสิ่งที่ทำให้บุคคลมีความพยายาม มีกำลังใจในการมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อให้บรรลุในสิ่งที่เป่าหมาย แม้ว่าจะต้องอดทนหรือแลกด้วยความเหนื่อยก็ตาม ซึ่งเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงให้เขาได้สัมพันธ์กับโลกรอบๆ ตัว โดยกระทำผ่านสัมพันธ์ภาพต่อผู้คนรอบข้าง รวมถึงผ่านทัศนคติที่เข้มแข็ง เนื่องจากสิ่งที่เขารอจะได้รับนี้จะนำมาสู่ความรู้สึกเติมเต็มในจิตใจของเขา อันเป็นความหมายในชีวิต ที่ทำให้เขารู้สึกมีคุณค่า มีความหมาย

2) ผู้วิจัยนำมาตรวัดที่มีการปรับแก้เนื้อหาแล้วไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาของข้อกระทงแต่ละข้อ จากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน ดังภาคผนวก ก) พิจารณาและประเมินคำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องกับลักษณะความหมายในชีวิตตามนิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational definition) ปรับปรุงภาษาถ้อยคำตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3) หลังจากได้รับการอนุญาตจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยนำมาตรวัดความหมายในชีวิต (Purpose in Life Test; PIL) ที่ได้ไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 82 คน นำผลจากการสำรวจที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพรายข้อโดย การทดสอบอำนาจจำแนกของข้อกระทงแต่ละ

ข้อ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีจำแนกกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยกลุ่มสูงคือคนที่มีค่าคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 ขึ้นไป ($n = 22$) และกลุ่มต่ำคือคนที่มีค่าคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 ลงมา ($n = 24$) และหาค่าอำนาจการจำแนกด้วยการวิเคราะห์ค่าสถิติที (t -test) จากการใช้การทดสอบค่าที (Independent Samples T-Test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (หนึ่งหาง) หากข้อกระทงใดไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะถูกคัดออกจากมาตรวัด ซึ่งจากการทดสอบค่าที พบว่าข้อกระทงที่ถูกตัดออกคือ ข้อที่ 15

4) ผู้วิจัยนำข้อกระทงที่ผ่านการทดสอบค่าที (t -test) มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อกระทงที่เหลือในมาตรวัด (Corrected Item-Total Correlation-CITC) โดยการเทียบกับค่า r วิกฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (Critical $R = .220$) ครั้งที่ 1 พบว่า ข้อกระทงที่ถูกคัดออกเพิ่มในขั้นนี้คือ ข้อที่ 10, 14 และ 18 แต่เนื่องจากข้อกระทงที่ 14 และ 18 มีค่า Corrected Item-Total Correlation (CITC) ใกล้เคียงกับค่า Critical R ประกอบกับมาตรวัดความหมายในชีวิตมาตรนี้เป็นมาตรระดับมาตรฐาน ผู้วิจัยจึงเลือกเก็บข้อกระทงที่ 14 และ 18 ไว้ ดังนั้น จากข้อกระทงทั้งหมด 20 ข้อ จึงเหลือข้อกระทงทั้งสิ้นจำนวน 18 ข้อ และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .83 (รายละเอียด ดังภาคผนวก ค)

5) ทำการปรับปรุงภาษาในข้อกระทงที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมข้ออื่นๆ ในมาตรวัดทั้งหมดต่ำกว่าค่า r วิกฤติแต่ยังครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญขององค์ประกอบ เพื่อความเหมาะสมในการนำไปใช้จริงกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย

4. มาตรวัดสุขภาวะ

มาตรวัดสุขภาวะชุดนี้ประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 31 ข้อ ลักษณะเป็นแบบประเมินตนเองว่าข้อความแต่ละข้อตรงกับตนมากน้อยเพียงใด เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 6 ระดับ โดยที่ค่า 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยมากที่สุด และค่า 6 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด การพัฒนามาตรวัดสุขภาวะในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนวทางในการพัฒนามาจากมาตรวัดการรับรู้สุขภาวะ Perceived Wellness Survey (PWS) ที่พัฒนาโดย Adams, Bezner และ Steinhardt (1997) Adams และคณะ ซึ่งแบ่งสุขภาวะออกเป็น 6 มิติ ได้แก่ สุขภาวะด้านจิตใจ (Psychological

wellness) สุขภาวะด้านอารมณ์ (Emotional wellness) สุขภาวะด้านสังคม (Social wellness) สุขภาวะด้านร่างกาย (Physical wellness) สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ (Spiritual wellness) และสุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด (Intellectual wellness) ซึ่งมีข้อกระทง 36 ข้อ จากการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อหาความเที่ยงชนิดของความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) ซึ่งได้ค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .88 ถึง .93 และมาตรวัดมีความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน จากการที่มาตรวัดนี้ถูกนำไปใช้วัดในกลุ่มพนักงานบริษัทจำนวน 558 คน ที่มีอายุเฉลี่ย 36.8 ปี

เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล

มาตรวัดสุขภาวะชุดนี้ประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 31 ข้อ จำแนกเป็น 6 มิติ ได้แก่ สุขภาวะด้านจิตใจ (Psychological Wellness) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 1, 10, 16 และ 22 สุขภาวะด้านอารมณ์ (Emotional Wellness) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ข้อ 2, 5, 11, 17, 23 และ 28 สุขภาวะด้านสังคม (Social Wellness) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ข้อ 3, 6, 12, 18, 24 และ 29 สุขภาวะด้านร่างกาย (Physical Wellness) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ข้อ 7, 13, 19, 25 และ 30 สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ (Spiritual Wellness) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ข้อ 4, 8, 14, 20, 26 และ 3 และสุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด (Intellectual Wellness) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 9, 15, 21 และ 27 มีลักษณะการตอบเป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 6 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยมาก และไม่เห็นด้วยเลย มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 31 - 186 คะแนน โดยในมาตรวัดนี้ประกอบไปด้วยข้อทั้งกระทงทางบวกและทางลบ เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อกระทงทางบวก จะให้ 1 คะแนนถ้าตอบไม่เห็นด้วยเลย 2 คะแนนถ้าตอบไม่เห็นด้วยมาก 3 คะแนนถ้าตอบไม่เห็นด้วย 4 คะแนนถ้าเห็นด้วย 5 คะแนนถ้าตอบเห็นด้วยมาก และ 6 คะแนนถ้าตอบเห็นด้วยมากที่สุด ส่วนข้อกระทงทางลบจะต้องได้รับการกลับค่าคะแนนก่อนที่จะนำมารวมคะแนนกับข้ออื่นๆ ซึ่งข้อกระทงทางลบมีจำนวน 11 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 6, 8, 9, 11, 14, 17, 22, 24, 26 และ 30 การคิดคะแนน สำหรับการวิจัยครั้งนี้คิดคะแนนแยกเป็น 6 ตัวแปร ได้แก่ สุขภาวะด้านจิตใจ สุขภาวะด้านอารมณ์ สุขภาวะด้านสังคม สุขภาวะด้านร่างกาย สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ และสุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด ในการตอบมาตรวัดสามารถเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบมากที่สุด โดยระบุว่าตนเองมีการรับรู้ตนตรงตามข้อกระทงมากน้อยเพียงใด

การแปลผลคะแนนหากคะแนนสุขภาวะทั้งฉบับมีคะแนนสูง หมายถึง เยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดประเมินว่าตนเองเป็นผู้ที่มีการรับรู้ตนเองในภาพรวมว่าอยู่ในภาวะที่มีความสมดุลทั้งทางกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ปัญญาและการรู้จักคิด และจิตวิญญาณ กล่าวคือ มีความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาพดี หรือสามารถพัฒนาตนจากภาวะที่เป็นโรคหรือมีความเสี่ยงสู่ภาวะที่ปกติได้ สามารถกระทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพในทุกมิติ รวมถึงสามารถปรับตัวและรับมือรวมถึงจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในระดับสูง คะแนนต่ำ หมายถึง เยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดประเมินว่าตนเองเป็นผู้ที่มีการรับรู้ตนเองในภาพรวมว่าอยู่ในภาวะที่มีความสมดุลทั้งทางกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ปัญญาและการรู้จักคิด และจิตวิญญาณ กล่าวคือ มีความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาพดี หรือสามารถพัฒนาตนจากภาวะที่เป็นโรคหรือมีความเสี่ยงสู่ภาวะที่ปกติได้ สามารถกระทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพในทุกมิติ รวมถึงสามารถปรับตัวและรับมือรวมถึงจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในระดับต่ำ

สำหรับรายด้านมีการแปลผล คือ คะแนนสุขภาวะด้านจิตใจสูง หมายถึง เยาวชนมีแนวโน้มการรับรู้ว่ามีความคาดหวังในการมองอนาคตด้านบวก มองโลกในแง่ดี มีความหวังและความใฝ่ฝันที่ดี และเป็นไปได้สูง คะแนนสุขภาวะด้านจิตใจต่ำ หมายถึง เยาวชนมีแนวโน้มของการรับรู้ว่ามีความคาดหวังในการมองอนาคตด้านบวก มองโลกในแง่ดี มีความหวังและความใฝ่ฝันที่ดีและเป็นไปได้ต่ำ

คะแนนสุขภาวะด้านอารมณ์สูง หมายถึง เยาวชนมีแนวโน้มการมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีการยอมรับและเห็นคุณค่าของตนเองสูง คะแนนสุขภาวะด้านอารมณ์ต่ำ หมายถึง เยาวชนมีแนวโน้มการมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีการยอมรับและเห็นคุณค่าของตนเองต่ำ

คะแนนสุขภาวะด้านสังคมสูง หมายถึง เยาวชนมีแนวโน้มการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัวและเพื่อน รวมถึงปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นสูง คะแนนสุขภาวะด้านสังคมต่ำ หมายถึง เยาวชนมีแนวโน้มการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัวและเพื่อน รวมถึงปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นต่ำ

คะแนนสุขภาวะด้านร่างกายสูง หมายถึง เยาวชนมีแนวโน้มการรับรู้และความคาดหวังเกี่ยวกับสุขภาพทางร่างกายในทิศทางบวก (การไม่มีโรคและความเจ็บป่วย) มีค่านิยมเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายที่ดี มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพร่างกายสูง คะแนนสุขภาวะด้านร่างกายต่ำ หมายถึง

เยาวชนมีแนวโน้มการรับรู้และความคาดหวังเกี่ยวกับสุขภาพทางร่างกายในทิศทางบวก (การไม่มีโรคและความเจ็บป่วย) มีค่านิยมเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายที่ดี มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพร่างกาย

คะแนนสุขภาวะด้านจิตวิญญาณสูง หมายถึง เยาวชนมีแนวโน้มการตระหนักถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวของร่างกายและจิต เห็นคุณค่าของตนเองและสรรพสิ่งต่าง ๆ รวมถึงความสงบภายในจิตใจที่มาจากการรับรู้ความหมายและเป้าหมายในชีวิตด้านบวกสูง คะแนนสุขภาวะด้านจิตวิญญาณต่ำ หมายถึง เยาวชนมีแนวโน้มการตระหนักถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวของร่างกายและจิต เห็นคุณค่าของตนเองและสรรพสิ่งต่าง ๆ รวมถึงความสงบภายในจิตใจที่มาจากการรับรู้ความหมายและเป้าหมายในชีวิตด้านบวกต่ำ

คะแนนสุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิดสูง หมายถึง เยาวชนมีแนวโน้มการใช้ปัญญาและเหตุผลเพื่อจัดการและแก้ไขเหตุการณ์และสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตสูง คะแนนสุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิดต่ำ หมายถึง เยาวชนมีแนวโน้มการใช้ปัญญาและเหตุผลเพื่อจัดการและแก้ไขเหตุการณ์และสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตต่ำ

ขั้นตอนในการพัฒนามาตรวัดสุขภาวะ

การพัฒนามาตรวัดสุขภาวะ มีขั้นตอนการพัฒนาโดยละเอียดดังนี้

1) การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะเพื่อสร้างนิยามเชิงปฏิบัติการ การพัฒนามาตรวัดสุขภาวะในครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาจากมาตรวัดการรับรู้สุขภาวะ (Perceived Wellness Survey; PWS) ตามแนวคิดของ Adams, Bezner และ Steinhardt (1997) ผู้วิจัยจึงได้ขออนุญาตไปยังผู้พัฒนามาตรวัดในต่างประเทศเพื่อพัฒนามาตรวัดเป็นฉบับภาษาไทย ระหว่างการแปลผู้วิจัยได้ปรึกษาและให้อาจารย์ที่ปรึกษา (รองศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์) เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องในการแปลมาตรวัดชุดนี้ ผู้วิจัยมีการเรียงเรียงนิยามสุขภาวะแต่ละด้านและเนื้อหาของข้อกระทงให้มีบริบทที่ง่ายต่อความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเยาวชนไทยผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยที่ยังคงองค์ประกอบของสุขภาวะตามแนวทางของมาตรวัดเดิม ซึ่งนิยามเชิงปฏิบัติการของสุขภาวะคือ ภาวะที่บ่งบอกถึงการรับรู้ตนเองในภาพรวมของเยาวชนผู้ใช้สารเสพติดว่าตนอยู่ในภาวะที่มีความสมดุลทั้งทางกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ปัญญาและการรู้คิด และจิต

วิญญาณ กล่าวคือ มีความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาพดี หรือสามารถพัฒนาตนจากภาวะที่เป็นโรคหรือมีความเสี่ยงสู่ภาวะที่ปกติได้ สามารถกระทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพในทุกมิติ รวมถึงสามารถปรับตัวและรับมือรวมถึงจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข สุขภาวะแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านที่ 1 สุขภาวะด้านจิตใจ (Psychological wellness) หมายถึง มีความคาดหวังในการมองอนาคตด้านบวก มองโลกในแง่ดี มีความหวังและความใฝ่ฝันที่ดีและเป็นไปได้

ด้านที่ 2 สุขภาวะด้านอารมณ์ (Emotional wellness) หมายถึง การมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีการยอมรับและเห็นคุณค่าของตนเอง

ด้านที่ 3 สุขภาวะด้านสังคม (Social wellness) หมายถึง การรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัวและเพื่อน รวมถึงปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

ด้านที่ 4 สุขภาวะด้านร่างกาย (Physical wellness) หมายถึง การรับรู้และความคาดหวังเกี่ยวกับสุขภาพทางร่างกายในทิศทางบวก (การไม่มีโรคและความเจ็บป่วย) มีค่านิยมเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายที่ดี มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพร่างกาย

ด้านที่ 5 สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ (Spiritual wellness) หมายถึง การตระหนักถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวของร่างกายและจิต เห็นคุณค่าของตนเองและสรรพสิ่งต่าง ๆ รวมถึงความสงบภายในจิตใจที่มาจากการรับรู้ความหมายและเป้าหมายในชีวิตด้านบวก

ด้านที่ 6 สุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด (Intellectual wellness) หมายถึง การใช้ปัญญาและเหตุผลเพื่อจัดการและแก้ไขเหตุการณ์และสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต

2) ผู้วิจัยนำมาตรวัดที่มีการปรับแก้เนื้อหาแล้วไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาของข้อกระทงแต่ละข้อ จากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน ดังภาคผนวก ก) พิจารณาและประเมินคำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องกับลักษณะสุขภาวะตามนิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational definition) ปรับปรุงภาษาถ้อยคำตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3) ผู้วิจัยนำมาตรวัดสุขภาวะ (Perceived Wellness Survey; PWS) ที่ได้ไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 8 จังหวัดสุ

ราษฎร์ธานี จำนวน 82 คน นำผลจากการสำรวจที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพรายข้อ โดย การทดสอบอำนาจจำแนกของข้อกระทงแต่ละข้อ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีจำแนกกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยกลุ่มสูงคือคนที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 ขึ้นไป ($n = 22$) และกลุ่มต่ำคือคนที่มีค่าคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 ลงมา ($n = 25$) และหาค่าอำนาจการจำแนกด้วยการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ (t -test) จากการใช้การทดสอบค่าที (Independent Samples T-Test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (หนึ่งหาง) หากข้อกระทงใดไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะถูกตัดออกจากมาตรวัด ซึ่งจากการทดสอบค่าที พบว่าข้อกระทงที่ถูกตัดออกคือ ข้อที่ 4, 6 และ 7

4) ผู้วิจัยนำข้อกระทงที่ผ่านการทดสอบค่าที (t -test) มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อกระทงที่เหลือในมาตรวัด (Corrected Item-Total Correlation-CITC) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Critical R = .220) ครั้งที่ 1 พบว่าในมาตรวัดสุขภาวะ มีข้อกระทงที่ถูกตัดออก คือ ข้อที่ 24, 31, 34 และ 36 แต่เนื่องจากข้อกระทงที่ 24 และ 34 มีค่า Corrected Item-Total Correlation (CITC) ใกล้เคียงกับค่า Critical R ประกอบกับมาตรวัดสุขภาวะนี้เป็นมาตรระดับมาตรฐาน ผู้วิจัยจึงเลือกเก็บข้อกระทงดังกล่าวไว้ ดังนั้น จากข้อกระทงทั้งหมด 36 ข้อ จึงเหลือข้อกระทงทั้งสิ้นจำนวน 31 ข้อที่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อกระทง และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .89

5) ทำการปรับปรุงภาษาในข้อกระทงที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมข้ออื่นๆ ในมาตรวัดทั้งหมดต่ำกว่าค่า r วิฤติแต่ยังครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญขององค์ประกอบ เพื่อความเหมาะสมในการนำไปใช้จริงกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย

5. แนวคำถามสัมภาษณ์ (Interview protocol)

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พัฒนาแนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์ในเรื่องประสบการณ์การสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดและใช้สารเสพติด ในการพัฒนาแนวทางสัมภาษณ์นี้ ผู้สัมภาษณ์คือ ตัวของผู้วิจัย ได้ศึกษานำร่องการสัมภาษณ์ เยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน 2-3 ราย จากนั้นได้นำผลการสัมภาษณ์มาปรับปรุงแนวทางการสัมภาษณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป ซึ่งแนวทางในการสัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

1) การสร้างความคุ้นเคย และสัมพันธ์ภาพ โดยผู้สัมภาษณ์แนะนำตัวเอง วัตถุประสงค์ของการวิจัย และพูดคุยถามประเด็นทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล เช่น ข้อมูลส่วนตัว เกี่ยวกับครอบครัว เป็นต้น

2) ต่อมาเป็นประเด็นหลักที่เกี่ยวกับประสบการณ์การสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะ ซึ่งมี แนวคำถาม 3 ข้อ กล่าวคือ

ข้อที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับการสนับสนุนจากครอบครัว ผู้วิจัยได้พูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลถึงความ เป็นอยู่ของผู้ให้ข้อมูลกับสมาชิกในครอบครัว รวมถึงความหมายของความสัมพันธ์ ความผูกพันใกล้ชิด ประสบการณ์ที่ยังคงอยู่ในความทรงจำเกี่ยวกับการสนับสนุนจากครอบครัว ของความคิดและ ความรู้สึกที่มีในประสบการณ์ดังกล่าว เป็นต้น

ข้อที่ 2 ผู้สัมภาษณ์ได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในเรื่องประสบการณ์เกี่ยวกับความหมายในชีวิต โดยเริ่มจากการที่พูดคุยถึงความมากน้อยของการที่ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ชีวิตตนมีความหมายและมีคุณค่า มีเป้าหมาย และ/หรือสิ่งยึดเหนี่ยวในชีวิต จากนั้นจึงพูดคุยถึงตัวอย่างเรื่องราวประสบการณ์ชีวิต หรือ เหตุการณ์ที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ชีวิตมีความหมาย รวมถึง ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของผู้ให้ ข้อมูลในเรื่องราวเหล่านั้น เป็นต้น

ข้อที่ 3 ประเด็นสุดท้าย ผู้สัมภาษณ์ได้พูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลในเรื่องประสบการณ์เกี่ยวกับการ มีสุขภาวะ โดยเริ่มจากการพูดคุยถึงความมากน้อยของการรับรู้สุขภาวะหรือความเป็นอยู่ที่ดีใน ภาพรวม และต่อมาในแต่ละด้านย่อย (ด้านสุขภาพร่างกาย การรู้คิดอารมณ์ การเห็นคุณค่าใน ตนเอง ความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง และสิ่งยึดเหนี่ยวในชีวิต เป็นต้น) จากนั้นจึงพูดคุยถึงตัวอย่าง ประสบการณ์การมีสุขภาวะในแต่ละด้านที่ผู้ให้ข้อมูลเป็นอยู่ รวมทั้ง รายละเอียดเรื่องราว ความคิด และความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลในเรื่องราวความเป็นอยู่เหล่านี้

3) สุดท้าย เป็นการปิดการสัมภาษณ์ โดยผู้สัมภาษณ์ถามผู้ให้ข้อมูลถึงสิ่งที่อยากบอก เพิ่มเติม (หากมี) และกล่าวขอบคุณผู้ให้ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมในการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาการวิจัยในมนุษย์
  2. ผู้วิจัยติดต่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยจากอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จากนั้นผู้วิจัยได้ขอเข้าพบอดีตผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา และนักจิตวิทยาประจำศูนย์ฝึกฯ เขต 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเขต 9 จังหวัดสงขลา เพื่อชี้แจงข้อมูลโครงการวิจัยและประสานงานในการเข้าเก็บข้อมูล
  3. เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ขอความร่วมมือจากนักจิตวิทยา และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในการคัดกรองเบื้องต้น รวมทั้งการนัดพบกับเยาวชน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย และขอทราบความสมัครใจของเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดในการเข้าร่วมการวิจัย
- ทั้งนี้ ในช่วงเวลาของการคัดกรองและเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้การเข้าไปฝังตัวในศูนย์ฝึกฯ เพื่อสร้างสัมพันธภาพ และสร้างความคุ้นเคยกับเยาวชน ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม ที่เก็บข้อมูลวิจัย โดยการเข้าไปแนะนำตัวและพูดคุยเล็กน้อยกับเยาวชน จากการเยี่ยมชมการเป็นอยู่ของเยาวชนภายในศูนย์ฝึกฯ โดยภาพรวม และกิจกรรมต่างๆ ที่เยาวชนเรียนรู้จากทางศูนย์ฝึกฯ โดยมีนักจิตวิทยาและเจ้าหน้าที่ที่ดูแลเยาวชนเป็นผู้พาเดินชมและแนะนำในส่วนต่างๆ ของทางศูนย์ฝึกฯ
4. เมื่อเยาวชนสมัครใจที่จะร่วมในการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ขอนัดพบเพื่ออธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัยและตอบคำถามต่าง ๆ พร้อมทั้งให้เยาวชน ได้ทราบข้อมูลสำหรับผู้ร่วมการวิจัยและข้อมูลในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย
  5. จากนั้น ผู้วิจัยจึงให้เยาวชนตอบแบบสอบถาม จำนวน 1 ครั้ง ตามวันเวลาที่ได้นัดหมาย โดยการตอบแบบสอบถามใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที โดยไม่มีการระบุชื่อของเยาวชนในแบบสอบถามดังกล่าว พร้อมกับสอบถามความสมัครใจในการให้สัมภาษณ์

ทั้งนี้ในการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยได้ให้เยาวชนผู้เข้าร่วมการวิจัยตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง ยกเว้นในกรณีที่เยาวชนผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่สามารถอ่านและเข้าใจภาษาไทยได้ ผู้วิจัยจึงเป็นผู้อ่านข้อความในแบบสอบถามให้เยาวชนตอบทีละข้อจนครบ

6. หลังจากได้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจากการวิจัยเชิงปริมาณแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นัดหมายเยาวชนที่ตอบแบบสอบถามและมีความสมัครใจในการให้สัมภาษณ์ข้อมูล เพื่ออธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัยและตอบคำถามต่าง ๆ ในส่วนของการสัมภาษณ์ จากนั้น ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง จำนวน 1 ครั้ง โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 90 - 120 นาที และผู้วิจัยได้ขออนุญาตบันทึกเสียงสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลก่อนการสัมภาษณ์ทุกครั้ง รวมถึงการจดบันทึกขณะสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ถูกต้องตรงตามที่ท่านได้ให้ข้อมูล

7. จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลภายหลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ และให้ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนะเพิ่มเติมหากข้อมูลยังไม่ครบถ้วน ทั้งนี้ ในการถอดความบทสัมภาษณ์ตลอดจนขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมโดยไม่มีการระบุชื่อของผู้ให้ข้อมูล บุคคล หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจจะบ่งชี้ตัวผู้ให้ข้อมูลได้ โดยผู้วิจัยใช้นามสมมติและรหัสแทนชื่อเฉพาะดังกล่าวทั้งหมด ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีการเก็บรักษาไว้เป็นความลับในที่ที่ไม่มีใครสามารถเข้าถึงได้นอกจากตัวผู้วิจัย และข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายทิ้งทันทีหลังจากการวิจัยเสร็จสิ้น

8. จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูล แบบสอบถามที่สมบูรณ์และข้อมูลสัมภาษณ์ที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ จากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ในการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การหาค่าสถิติพื้นฐาน (จำนวนและร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สัมประสิทธิ์การกระจาย ($C.V.$) ค่าความเบ้ (SK) และความโด่ง (KU)) และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) เพื่อตอบสนองสมมติฐานการวิจัย

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงสัมภาษณ์ในเชิงลึกมาวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ระหว่างการเก็บข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) เพื่อตอบคำถามการวิจัย สุดท้ายเป็นการเรียงร้อยเรื่องราวตามประเด็นหลักที่ ค้นพบร่วมกับการนำบริบทที่ศึกษามาอธิบาย ความน่าเชื่อถือของงานวิจัยใช้วิธีการตรวจสอบแบบ สามเส้าด้านข้อมูลโดยการเก็บข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูล และช่วยให้ได้ข้อมูลที่ ครอบคลุม และการตรวจสอบสามเส้าด้านการศึกษาความระหว่างนักวิจัย สำหรับความน่าเชื่อถือของ งานวิจัย (Trustworthiness) ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูล ช่วยให้ ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม รวมถึงการตรวจสอบสามเส้าด้านการศึกษาความระหว่างนักวิจัย (Investigator triangulation) และการให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง (Member check)

การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ผู้วิจัยมีการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูลโดยคำนึงถึงความยินดีของผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นหลัก ตั้งแต่เริ่มกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล จนกระทั่งนำเสนอผลการวิจัย โดยผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ การวิจัย และลักษณะการสัมภาษณ์เชิงลึก มีการขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและชี้แจงให้ทราบ สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัยในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ ขออนุญาตบันทึกเสียง และ นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงไปถอดความ เก็บรักษาไว้เป็นความลับและทำลายข้อมูลที่ได้จากการ บันทึกเสียงเมื่อสิ้นสุดการวิจัย ในส่วนของข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลเน้นว่าไม่ต้องการเปิดเผย ผู้วิจัยได้ตัดช่วง นั้นออกไม่นำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และเมื่อผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่าข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลส่วน ใดที่มีผลกระทบต่อบุคคลที่ 3 โดยไม่มีความหนักแน่นเพียงพอในการนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการตัดออกจากการรวบรวมข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยทำการ นำเสนอในภาพรวม และใช้นามสมมุติแทนชื่อจริง เป็นต้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็นสองส่วน กล่าวคือ ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแบ่งเป็น 4 ตอน (ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น การทดสอบโมเดลการวิจัย และการทดสอบค่าอิทธิพล) และส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง บรรยายลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทรสชาติที่ใช้และความถี่ที่เคยใช้ และข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพที่ผ่านมา การอยู่อาศัย(ก่อนหน้า) โดยใช้ค่าสถิติความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ค่าสถิติพื้นฐานที่ได้จากการวิเคราะห์ที่นำมาแสดงในตาราง ได้แก่ ช่วงพิสัย, ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สัมประสิทธิ์การกระจาย ($C.V.$) ความเบ้ (SK) และความโด่ง (KU) ของความหมายในชีวิต สุขภาวะ และการสนับสนุนจากครอบครัว

ตอนที่ 3 การทดสอบโมเดลเชิงสาเหตุของการสนับสนุนจากครอบครัวที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ตอนที่ 4 การทดสอบค่าอิทธิพล (อิทธิพลโดยรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม) ของการสนับสนุนจากครอบครัว และความหมายในชีวิตที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด

สัญลักษณ์แทนตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรสังเกตได้

EFS	หมายถึง	การสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์ (Emotional support)
IFS	หมายถึง	การสนับสนุนจากครอบครัวด้านทรัพยากร (Instrumental support)
ME	หมายถึง	ความหมายในชีวิต (Meaning in Life)
PSW	หมายถึง	สุขภาวะด้านจิตใจ (Psychological wellness)
EMW	หมายถึง	สุขภาวะด้านอารมณ์ (Emotional wellness)
SOW	หมายถึง	สุขภาวะด้านสังคม (Social wellness)
PHW	หมายถึง	สุขภาวะด้านร่างกาย (Physical wellness)
SPW	หมายถึง	สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ (Spiritual wellness)
INW	หมายถึง	สุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด (Intellectual wellness)

ตัวแปรแฝง

FS	หมายถึง	การสนับสนุนจากครอบครัว (Family support)
ME	หมายถึง	ความหมายในชีวิต (Meaning in life)
W	หมายถึง	สุขภาวะ (Wellness)

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิจัย

<i>N</i>	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย
<i>M</i>	หมายถึง	ค่ามัธยฐานคณิตเลขคณิตของคะแนน
<i>SD</i>	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

<i>Min</i>	หมายถึง คะแนนต่ำสุด
<i>Max</i>	หมายถึง คะแนนสูงสุด
TE	หมายถึง อิทธิพลรวม
DE	หมายถึง อิทธิพลทางตรง
IE	หมายถึง อิทธิพลทางอ้อม
χ^2	หมายถึง ค่าไคว-สแควร์
χ^2 / df	หมายถึง ค่าไคว-สแควร์สัมพัทธ์
<i>GFI</i>	หมายถึง ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness-of-fit index)
<i>RMR</i>	หมายถึง ค่ารากเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root Mean Square Residual)
<i>RMSEA</i>	หมายถึง ค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation)
<i>r</i>	หมายถึง สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน
R^2	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
<i>b</i>	หมายถึง สัมประสิทธิ์ความถดถอย
<i>t</i>	หมายถึง ค่าสถิติที
β	หมายถึง สัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณคือ เยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 8 จังหวัด

สุราษฎร์ธานี และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 9 จังหวัดสงขลา จำนวน 249 คน เป็นเพศชายจำนวน 224 คน (คิดเป็นร้อยละ 90) 157 คน นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 63.10 และศาสนาอิสลาม 90 คน ร้อยละ 36.10 ด้านการศึกษา ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.35) สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะพื้นฐานต่างๆ (N = 249)

ลำดับที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	224	90.00
	หญิง	25	10.00
2	ศาสนา		
	พุทธ	157	63.10
	อิสลาม	90	36.10
	ข้อมูลขาดหาย	2	0.80
3	อายุ		
	15 – 17 ปี	116	46.59
	18 – 20 ปี	123	49.40
	21 – 23 ปี	9	3.61
	ข้อมูลขาดหาย	1	0.40

(M = 17.67, SD = 1.38, Range = 15 – 23 ปี)

4	ระดับการศึกษา		
	ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1 - 3)	10	4.02
	ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4 - 6)	81	32.53
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - 3)	124	49.80
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - 6)	32	12.85
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	1	0.40
	ข้อมูลขาดหาย	1	0.40
<hr/>			
5	การอยู่อาศัย (ก่อนหน้า)		
	บิดา มารดา	190	76.31
	ญาติ พี่น้อง ปู่ย่า ตายาย	17	6.83
	เพียงลำพัง	19	7.63
	อื่นๆ (สามี ภรรยา ลูก ฯลฯ)	3	1.20
	ข้อมูลขาดหาย	20	8.03
<hr/>			
6	จำนวนครั้งที่เข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ		
	ครั้งที่ 1	221	88.76
	ครั้งที่ 2	22	8.84
	ข้อมูลขาดหาย	6	2.41

7	ความถี่ในการใช้สารเสพติด		
	น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์	30	12.05
	2 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์	83	33.33
	4 - 5 ครั้งต่อสัปดาห์	24	9.64
	เกือบทุกวัน	107	42.97
	ข้อมูลขาดหาย	5	2.01
8	การรับรู้สุขภาพของตัวเองเมื่อเทียบกับคนอื่น		
	แข็งแรงดี	204	81.90
	ไม่ค่อยแข็งแรง	45	18.10
	เจ็บป่วยบ่อยๆ	0	0.00

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

โมเดลการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 9 ตัวแปร จากผลการวิเคราะห์สถิติบรรยายพบว่า ตัวแปรสังเกตได้ของความหมายในชีวิต มีค่าเฉลี่ยเฉลี่ยสูงสุด คือ 5.47 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .93 คะแนน มีพิสัยอยู่ในช่วงระหว่าง 2.78 ถึง 7.00 คะแนน ค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นลบ ซึ่งเป็นลักษณะการแจกแจงข้อมูลเป็นลบ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความหมายในชีวิตสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย และมีค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งเป็นลบ แสดงว่าคะแนนความหมายในชีวิตของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายค่อนข้างมาก กล่าวคือ โควงการแจกแจงมีลักษณะเตี้ยกว่าโค้งการแจกแจงปกติ

ตัวแปรสังเกตได้ของสุขภาวะ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.95 ถึง 4.29 คะแนน โดย สุขภาวะด้านจิตใจ (PSW) มีค่าเฉลี่ยในระดับสูง คือ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .69 คะแนน มีพิสัยอยู่ในช่วงระหว่าง

2.25 ถึง 6.00 คะแนน ค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นบวก แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนสุขภาพจิตใจต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย และมีค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งเป็นบวก แสดงว่าคะแนนสุขภาพจิตใจส่วนใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายค่อนข้างน้อย กล่าวคือ โค้งการแจกแจงมีลักษณะสูงกว่าโค้งแจกแจงปกติ รองลงมา ได้แก่ สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ (SPW) มีค่าเฉลี่ย 4.01 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .68 คะแนน มีพิสัยอยู่ในช่วงระหว่าง 2.00 ถึง 6.00 คะแนน ค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งเป็นบวก สุขภาวะด้านอารมณ์ (EMW) มีค่าเฉลี่ย 4.00 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .64 คะแนน มีพิสัยอยู่ในช่วงระหว่าง 2.33 ถึง 5.67 คะแนน ค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งเป็นลบ สุขภาวะด้านสังคม (SOW) มีค่าเฉลี่ย 3.99 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .65 คะแนน มีพิสัยอยู่ในช่วงระหว่าง 1.50 ถึง 5.83 คะแนน ค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นลบ และมีค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งเป็นบวก สุขภาวะด้านร่างกาย (PHW) มีค่าเฉลี่ย 3.98 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .66 คะแนน มีพิสัยอยู่ในช่วงระหว่าง 2.00 ถึง 6.00 คะแนน ค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งเป็นบวก และสุขภาพจิตด้านปัญญาและการรู้คิด (INW) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 3.95 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .61 คะแนน มีพิสัยอยู่ในช่วงระหว่าง 2.00 ถึง 5.50 คะแนน ค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นลบ และมีค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งเป็นบวก ตามลำดับ

ตัวแปรสังเกตได้ของการสนับสนุนจากครอบครัว มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.10 ถึง 3.12 คะแนน โดยการสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์ (EFS) มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูง คือ 3.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .47 คะแนน มีพิสัยอยู่ในช่วงระหว่าง 1.44 ถึง 4.00 คะแนน ค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นลบ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนการสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์สูงกว่าคะแนนเฉลี่ย และมีค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งเป็นบวก แสดงว่าคะแนนการสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์ส่วนใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายค่อนข้างน้อย กล่าวคือ โค้งการแจกแจงมีลักษณะสูงกว่าโค้งแจกแจงปกติ และการสนับสนุนจากครอบครัวด้านทรัพยากร (IFS) มีค่าเฉลี่ย 3.12 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .46 คะแนน มีพิสัยอยู่ในช่วงระหว่าง 1.70 ถึง 4.00 คะแนน ค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นลบ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนการสนับสนุนจากครอบครัวด้านทรัพยากรสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย และมีค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งเป็นลบ แสดงว่าคะแนนการสนับสนุนจากครอบครัวด้าน

ทรัพยากรของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายค่อนข้างมาก กล่าวคือ โควีการแจกแจงมีลักษณะเตี้ยกว่าโค้งการแจกแจงปกติ

ตารางที่ 2

คะแนนต่ำสุด - สูงสุด ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปรสังเกตได้	Min	Max	M	SD	C.V.	SK	KU
ความหมายในชีวิต	2.78	7.00	5.47	.93	.17	-.37	-.61
สุขภาวะด้านจิตใจ	2.25	6.00	4.29	.69	.16	.01	.38
สุขภาวะด้านอารมณ์	2.33	5.67	4.00	.64	.16	.35	-.05
สุขภาวะด้านสังคม	1.50	5.83	3.99	.65	.16	-.07	.89
สุขภาวะด้านร่างกาย	2.40	6.00	3.98	.66	.17	.36	.30
สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ	2.00	6.00	4.01	.68	.17	.43	.65
สุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด	2.00	5.50	3.95	.61	.15	-.08	.42
การสนับสนุนด้านอารมณ์	1.44	4.00	3.10	.47	.15	-.39	.38
การสนับสนุนด้านทรัพยากร	1.70	4.00	3.12	.46	.15	-.19	-.42

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ทั้ง 9 ตัวแปร ดังตารางที่ 3 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 จำนวน 32 คู่ จากทั้งหมด 36 คู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .11 ถึง .59 โดยมีความผันแปรร่วมกัน (R^2) อยู่ระหว่าง .01 ถึง .35 เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สามารถกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ

จากการพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ของระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม พบว่าตัวแปรสังเกตได้ของการสนับสนุนจากครอบครัว (FS) ทั้ง 2 ตัวแปรคือ การสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์ (EFS) และการสนับสนุนจากครอบครัวด้านทรัพยากร (IFS) มีสหสัมพันธ์

ทางบวกกับตัวแปรสังเกตได้ของความหมายในชีวิต (Meaning in life) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรสังเกตได้ของสุขภาวะ (W) คือ สุขภาวะด้านจิตใจ (PSW) สุขภาวะด้านอารมณ์ (EMW) สุขภาวะด้านสังคม (SOW) สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ (SPW) และสุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด (INW) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีสหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับสุขภาวะด้านร่างกาย

ตัวแปรสังเกตได้ของความหมายในชีวิต (Meaning in life) มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาวะ (W) คือ สุขภาวะด้านจิตใจ (PSW) สุขภาวะด้านอารมณ์ (EMW) สุขภาวะด้านสังคม (SOW) สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ (SPW) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด (INW) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่มีสหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับสุขภาวะด้านร่างกาย

เมื่อวิเคราะห์สถิติ Bartlett's test of sphericity มีค่าเท่ากับ 592.57 ($p < .01$, $df = 36$) หมายความว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีไกเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy) ที่มีค่าเท่ากับ .827 ที่แสดงว่าข้อมูลชุดนี้มีความสัมพันธ์กัน เหมาะที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

ตารางที่ 3

ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ 9 ตัวแปร (N = 249)

ตัวแปร	1	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2
1. ความหมายในชีวิต (.85)									
2.1 สุขภาวะด้านจิตใจ .34** (.48)									
2.2 สุขภาวะด้านอารมณ์ .47** .40** (.43)									
2.3 สุขภาวะด้านสังคม .32** .43** .40** (.50)									
2.4 สุขภาวะด้านร่างกาย .12 .28** .22** .28** (.41)									
2.5 สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ .35** .28** .49** .49** (.44)									
2.6 สุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด .16* .29** .24** .35** .42** .32** (.04)									
3.1 การสนับสนุนด้านอารมณ์ .32** .42** .34** .38** .12 .22** .23** (.76)									
3.2 การสนับสนุนด้านทรัพยากร .29** .34** .34** .35** .11 .30** .24** .59** (.75)									
M	5.46	4.27	3.98	3.97	3.96	4.00	3.93	3.09	3.11
SD	.95	.71	.65	.66	.68	.69	.62	.47	.46

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแนวทแยง คือ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = .827

Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square = 592.57, df = 36, p < .01

ตอนที่ 3 การทดสอบโมเดลการวิจัย

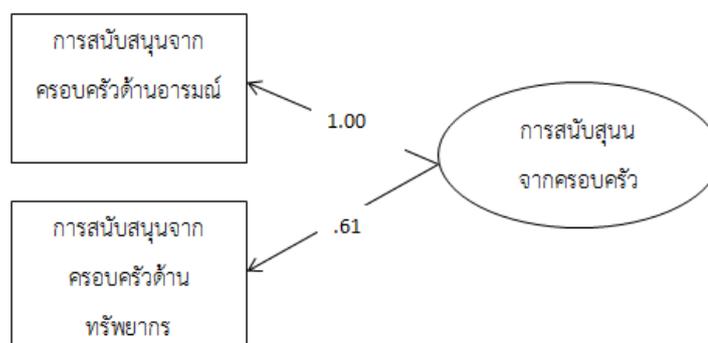
การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานต่างๆในการวิจัยนี้ ทำด้วยโปรแกรมลิสเรลเวอร์ชัน 8.72 เพื่อวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการเชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์

โมเดลสมการโครงสร้างในการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรแฝงภายนอก 1 ตัวแปร คือ การสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) และตัวแปรแฝงภายใน 2 ตัวแปร คือ ความหมายในชีวิต (Meaning in life) และสุขภาวะ (Wellness) และมีตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 9 ตัวแปร

การทดสอบโมเดลการวัดเบื้องต้น

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ห้่องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานของโมเดลการวัดตัวแปรการสนับสนุนจากครอบครัว และตัวแปรสุขภาวะ กับกลุ่มตัวอย่างจริงในงานวิจัยจำนวน 249 คน ผลการวิเคราะห์พบดังนี้

ผลการวัดการสนับสนุนจากครอบครัว

$$\chi^2 = .00, df = 0, p = 1.00, RMSEA = .00$$

การวัดการสนับสนุนจากครอบครัว การวัดการสนับสนุนจากครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว ซึ่งค่าน้ำหนักมาตรฐานของ การสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์ และการสนับสนุนจากครอบครัว เท่ากับ 1.00 และ .61 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ .00 โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .10 ที่องศาอิสระ 0 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.001 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMSEA) เท่ากับ .00
รายละเอียดค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4

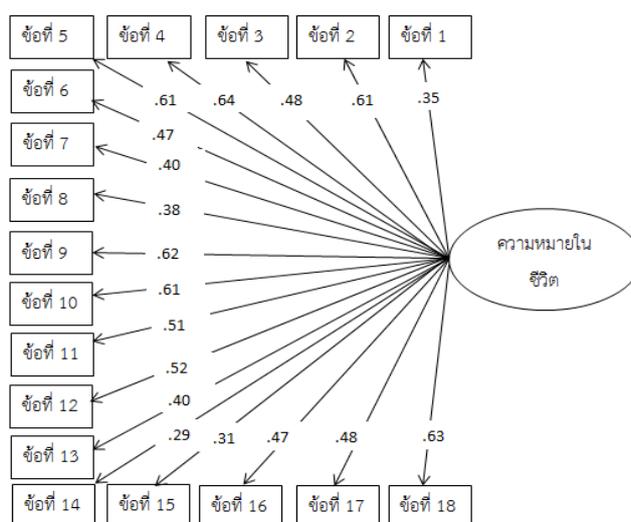
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการสนับสนุนจากครอบครัว

ตัวแปรสังเกตได้	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	R^2	<i>SC</i>
การสนับสนุนจากครอบครัว	1.00	-	-	1.00	1.00
ด้านอารมณ์					
การสนับสนุนจากครอบครัว	.60	-	-	.37	.61
ด้านทรัพยากร					

$$\chi^2 = 0.00, df = 0, p = 1.00, RMSEA = .00$$

หมายเหตุ *b* = น้ำหนักองค์ประกอบ, *SE* = ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน, *t* = ค่าสถิติทดสอบที, R^2 = ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย, *SC* = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน, - หมายถึง ไม่รายงานค่า *t* และ *SE* เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับที่ประมาณค่าขึ้นจากรากที่สองของความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้

2) โมเดลการวัดความหมายในชีวิต

$$\chi^2 = 223.30, df = 127, p = 0.00, RMSEA = .005$$

ภาพที่ 5 โมเดลการวัดความหมายในชีวิต

โมเดลการวัดความหมายในชีวิต ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 18 ตัว ซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ .29 ถึง .64 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการทดสอบค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ .223.30 โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .00 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 127 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .91 ดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .88 ค่าดัชนีของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ .18 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMSEA) เท่ากับ .05 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ .96 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลความหมายในชีวิต

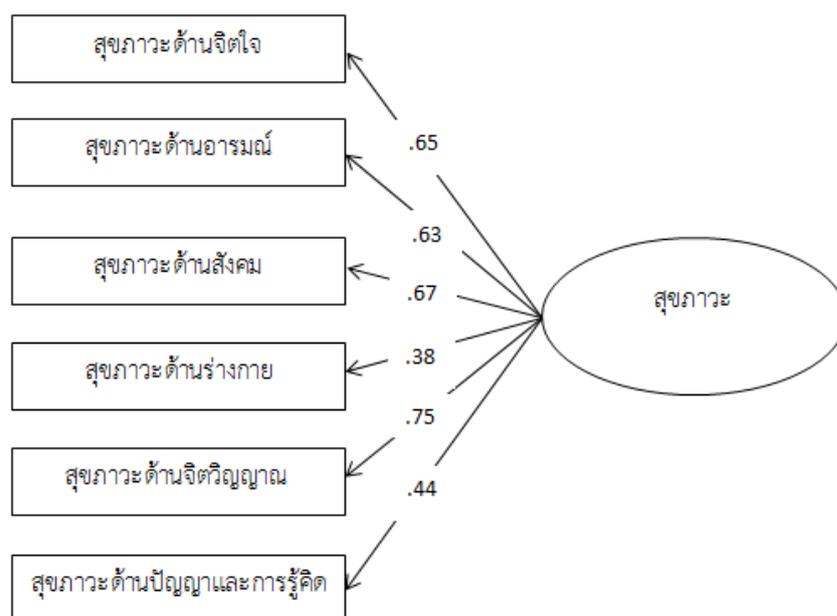
ตัวแปรสังเกตได้	b	SE	t	R^2	SC
ข้อที่ 1	.52	-	-	.12	.35
ข้อที่ 2	1.14	-	-	.38	.61
ข้อที่ 3	.87	-	-	.23	.48
ข้อที่ 4	1.07	-	-	.41	.64
ข้อที่ 5	1.14	-	-	.37	.61
ข้อที่ 6	.89	-	-	.22	.47
ข้อที่ 7	.65	-	-	.16	.40
ข้อที่ 8	.59	-	-	.15	.38
ข้อที่ 9	.91	-	-	.38	.62
ข้อที่ 10	1.03	-	-	.37	.61
ข้อที่ 11	.98	-	-	.26	.51
ข้อที่ 12	1.00	-	-	.27	.52
ข้อที่ 13	.69	-	-	.16	.40
ข้อที่ 14	.57	-	-	.09	.29
ข้อที่ 15	.54	-	-	.10	.31

ข้อที่ 16	.78	-	-	.22	.47
ข้อที่ 17	.83	-	-	.23	.48
ข้อที่ 18	1.10	-	-	.39	.63

$$\chi^2 = 223.30, df = 127, p = .00, GFI = .91, AGFI = .88, RMSEA = .05, CFI = .96$$

หมายเหตุ b = น้ำหนักองค์ประกอบ, SE = ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน, t = ค่าสถิติทดสอบที, R^2 = ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย, SC = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน, - หมายถึง ไม่รายงานค่า t และ SE เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับที่ประมาณค่าขึ้นจากรากที่สองของความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้

3) โมเดลการวัดสุขภาวะ

$$\chi^2 = 4.13, df = 7, p = .76, RMSEA = .00$$

ภาพที่ 6 โมเดลการวัดสุขภาวะ

โมเดลการวัดสุขภาวะ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว ซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของสุขภาวะด้านจิตใจ สุขภาวะด้านอารมณ์ สุขภาวะด้านสังคม สุขภาวะด้านร่างกาย สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ และสุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิดเท่ากับ .65, .63, .67, .38, .75 และ .44 ตามลำดับ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการทดสอบค่าสถิติไค-สแควร์

(χ^2) มีค่าเท่ากับ 4.13 โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .76 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 7 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .99 ดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .98 ค่าดัชนีของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ .23 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMSEA) เท่ากับ .00 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 รายละเอียดค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลสุขภาวะ

ตัวแปรสังเกตได้	B	SE	t	R ²	SC
สุขภาวะด้านจิตใจ	1.85	-	-	.43	.65
สุขภาวะด้านอารมณ์	2.45	-	-	.40	.63
สุขภาวะด้านสังคม	2.64	-	-	.44	.67
สุขภาวะด้านร่างกาย	1.28	-	-	.14	.38
สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ	3.12	-	-	.56	.75
สุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด	1.10	-	-	.19	.44

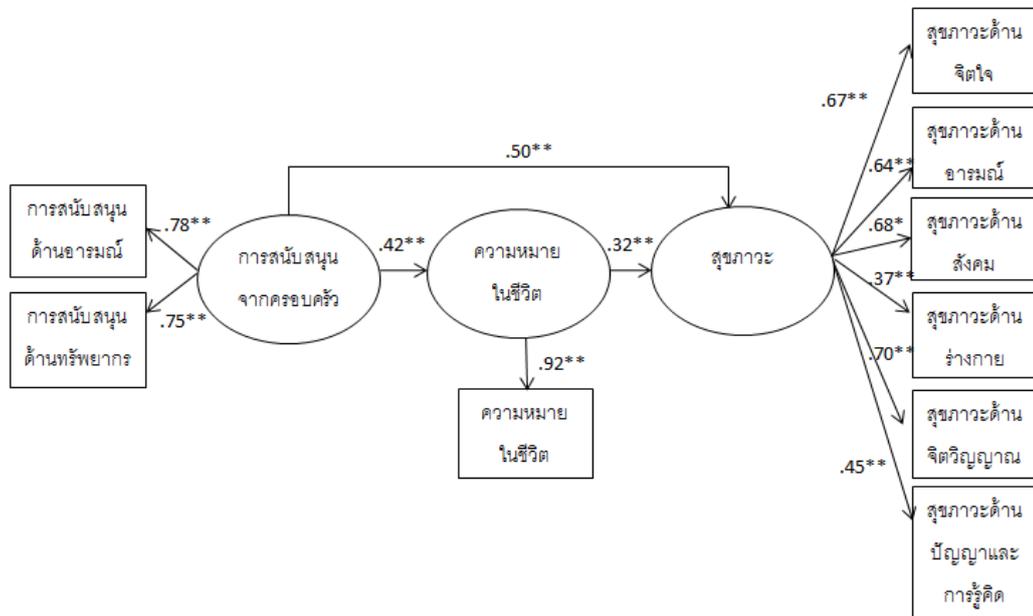
$\chi^2 = 4.13, df = 7, p = .76, GFI = .99, AGFI = .98, RMSEA = .00, CFI = 1.00$

หมายเหตุ b = น้ำหนักองค์ประกอบ, SE = ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน, t = ค่าสถิติทดสอบที่, R^2 = ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย, SC = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน, - หมายถึง ไม่รายงานค่า t และ SE เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับที่ประมาณค่าขึ้นจากรากที่สองของความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้

ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง

การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุของการสนับสนุนจากครอบครัวต่อสุขภาวะ โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน ด้วยการใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้างในเบื้องต้น และเนื่องจากตัวแปรแฝง การสนับสนุนจากครอบครัว มีตัวแปรสังเกตได้เพียงตัวแปรเดียว จึงต้องทำการกำหนดค่าด้วยค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นให้กับความแปรปรวนของตัวแปรนี้ พบว่าโมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูล

เชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไควร์-สแควร์ เท่ากับ 76.28 ระดับนัยสำคัญ .000 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .95 ค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ .09 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ .03 และค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ .95 ผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับโมเดลโดยพิจารณาปรับตามดัชนีปรับรูปแบบ ซึ่งอนุโลมให้ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กันได้ โดยโมเดลการวัดนี้มีค่าสถิติไคว-สแควร์ (chi-square) เท่ากับ 25.49 ($\chi^2 = 25.49, df = 22, p = .27$) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .98 ค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ .03 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ .01 และค่าไควร์-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2 / df) เท่ากับ 1.16 และค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ .99 (ดังปรากฏในภาคผนวก จ) จะเห็นได้ว่าค่าสถิติของโมเดลนี้มีค่า GFI ที่เข้าใกล้ 1 และค่าไควร์-สแควร์สัมพันธ์มีค่าน้อยกว่า 2 แสดงให้เห็นว่าโมเดลสมการโครงสร้างนี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 ดังแสดงในภาพที่ 7

$$\chi^2 = 25.49, df = 22, p = .27, RMSEA = .03$$

ภาพที่ 7 โมเดลเชิงสาเหตุของการสนับสนุนจากครอบครัวที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ 9 ตัวแปร โดยพิจารณาตามตัวแปรแฝง ดังแสดงในตารางที่ 4 มีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรการสนับสนุนจากครอบครัว พบว่าตัวแปรที่มีน้ำหนักสำคัญที่สุดคือ การสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์ (EFS) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .78 ($p < .01$) และการสนับสนุนจากครอบครัวด้านทรัพยากร (IFS) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .75 ($p < .01$)

2. ตัวแปรความหมายในชีวิต มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .92

3. ตัวแปรสุขภาวะ พบว่าตัวแปรที่มีน้ำหนักสำคัญที่สุดคือ สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ (SPW) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .70 ($p < .01$) รองลงมาคือ สุขภาวะด้านสังคม (SOW) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .68 ($p < .01$) สุขภาวะด้านจิตใจ (PSW) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .67 ($p < .01$) สุขภาวะด้านอารมณ์ (EMW) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .64 ($p < .01$) สุขภาวะปัญญาการรู้คิด (INW) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .45 ($p < .01$) และสุขภาวะด้านร่างกาย (PHW) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .37 ($p < .01$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ 9 ตัว ของตัวแปรแฝง 3 ตัว ในโมเดลหลัก (N = 249)

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกต ได้	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ (b)	ค่าความคลาด เคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ มาตรฐาน (B)	ค่าสถิติ t
การสนับสนุน จาก ครอบครัว	ด้านอารมณ์	.36**	.03	.78	11.38**
	ด้านทรัพยากร	.34**	.03	.75	11.00**
ความหมาย ในชีวิต	ความหมาย ในชีวิต	1.00	-	.92	-
สุขภาวะ	ด้านจิตใจ	.46	-	.67	-
	ด้านอารมณ์	.41**	.05	.64	7.91**
	ด้านสังคม	.44**	.05	.68	8.28**
	ด้านร่างกาย	.24**	.05	.37	5.02**
	ด้านจิต วิญญาณ	.48**	.06	.70	7.57**
	ด้านปัญญา และการรู้คิด	.27**	.05	.45	5.96**

** $p < .01$

ตอนที่ 4 การทดสอบค่าอิทธิพล

จากการวิเคราะห์คะแนนมาตรฐาน (Standardized solution) อิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรแต่ละคู่ สามารถอธิบายผลการทดสอบสมมติฐานได้ ดังนี้

การทดสอบอิทธิพลทางตรง พบว่า การสนับสนุนจากครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาวะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .50 ซึ่งเป็นอิทธิพลทางบวก แสดงให้เห็นว่าการที่เยาวชนรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีสุขภาวะเพิ่มขึ้น ความหมายในชีวิตมีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาวะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .32 ซึ่งเป็นอิทธิพลทางบวก แสดงให้เห็นว่าการที่เยาวชนรับรู้ความหมายในชีวิตเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีสุขภาวะเพิ่มขึ้น และพบว่าการสนับสนุนจากครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อความหมายในชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นอิทธิพลทางบวก ค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .42 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการที่เยาวชนมีการสนับสนุนจากครอบครัวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความหมายในชีวิตเพิ่มขึ้น

การทดสอบอิทธิพลทางอ้อม พบว่า การสนับสนุนจากครอบครัวมีอิทธิพลทางบวกต่อสุขภาวะผ่านตัวแปรความหมายในชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .13 แสดงให้เห็นว่าเยาวชนที่มีทั้งการสนับสนุนจากครอบครัวที่ดีและความหมายในชีวิตสูงมีสุขภาวะที่ดีตามไปด้วย ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อ 2

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของสมการโครงสร้างตัวแปรแฝงภายใน พบว่า การสนับสนุนจากครอบครัวสามารถอธิบายความแปรปรวนของความหมายในชีวิตได้ร้อยละ 18 ($R^2 = .18, p < .01$) และการสนับสนุนจากครอบครัวและตัวแปรความหมายในชีวิต สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสุขภาวะได้ร้อยละ 49 ($R^2 = .49, p < .01$)

ตารางที่ 8

ค่าสถิติการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง

ตัวแปรสาเหตุ		ตัวแปรผล					
		ความหมายในชีวิต			สุขภาวะ		
		DE	IE	TE	DE	IE	TE
การสนับสนุน	<i>b</i>	.36	-	.36	.50	.13	.64
จากครอบครัว	<i>SE</i>	.07	-	.07	.09	.04	.09
	<i>t</i>	5.55	-	5.55	5.70	3.52	7.16
	β	.42**	-	.42**	.50**	.13**	.64**
ความหมาย	<i>b</i>	-	-	-	.37	-	.37
ในชีวิต	<i>SE</i>	-	-	-	.09	-	.09
	<i>t</i>	-	-	-	4.02	-	4.02
	β	-	-	-	.32**	-	.32**
R Square		.18			.49		
χ^2		25.49, <i>df</i> = 22 , <i>p</i> = .27					
RMSEA		.03					
RMR		.01					
GFI		.98					
CFI		.99					
(สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรแฝง)		การสนับสนุนจาก ครอบครัว		ความหมายในชีวิต		สุขภาวะ	
การสนับสนุนจากครอบครัว		(.84)					
ความหมายในชีวิต		.42		(.85)			
สุขภาวะ		.64		.53		(.79)	

*p < .05. **p < .01.

ตารางที่ 9

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ข้อที่	สมมติฐานการวิจัย	ผลการวิเคราะห์
1.	โมเดลเชิงสาเหตุของการสนับสนุนจากครอบครัวที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์	สนับสนุน
2.	การสนับสนุนจากครอบครัว มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน	สนับสนุน

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา เพื่อศึกษาถึงประสบการณ์ทางจิตใจในด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อที่จะเข้าใจถึงความคิดและความรู้สึกของอย่างครอบคลุม จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลเป็นเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 9 จังหวัดสงขลา จำนวน 8 ราย โดยมีลักษณะทั่วไป จำแนกตามเพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา การอยู่อาศัย (ก่อนเข้ามาในศูนย์ฝึกฯ) จำนวนครั้งที่เข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ และความถี่ในการใช้สารเสพติดที่ผ่านมา โดยที่ในช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลมีอายุระหว่าง 17-19 ปี เป็นเพศชายจำนวน 6 ราย และเป็นเพศหญิงจำนวน 2 ราย การศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนต้นจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย และผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้สารเสพติดเกือบทุกวัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 10

ตารางที่ 10

ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล (N=8)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	6	75.00
หญิง	2	25.00
อายุ		
17 ปี	2	25.00
18 ปี	3	37.50
19 ปี	3	37.50
ระดับการศึกษา		
ป.1-4	1	12.50
ป.5-6	1	12.50
ม.1-3	4	50.00
ม.4-6	2	25.00
การอยู่อาศัย(ก่อนเข้ามาในศูนย์ฝึกฯ)		
บิดาและ/หรือมารดา	8	100.00
จำนวนครั้งที่เข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ		
ครั้งที่ 1	7	87.50
ครั้งที่ 2	1	12.50
ความถี่ในการใช้สารเสพติดที่ผ่านมา		
2-3 ครั้งต่อสัปดาห์	3	37.50
4-5 ครั้งต่อสัปดาห์	1	12.50
เกือบทุกวัน	4	50.00

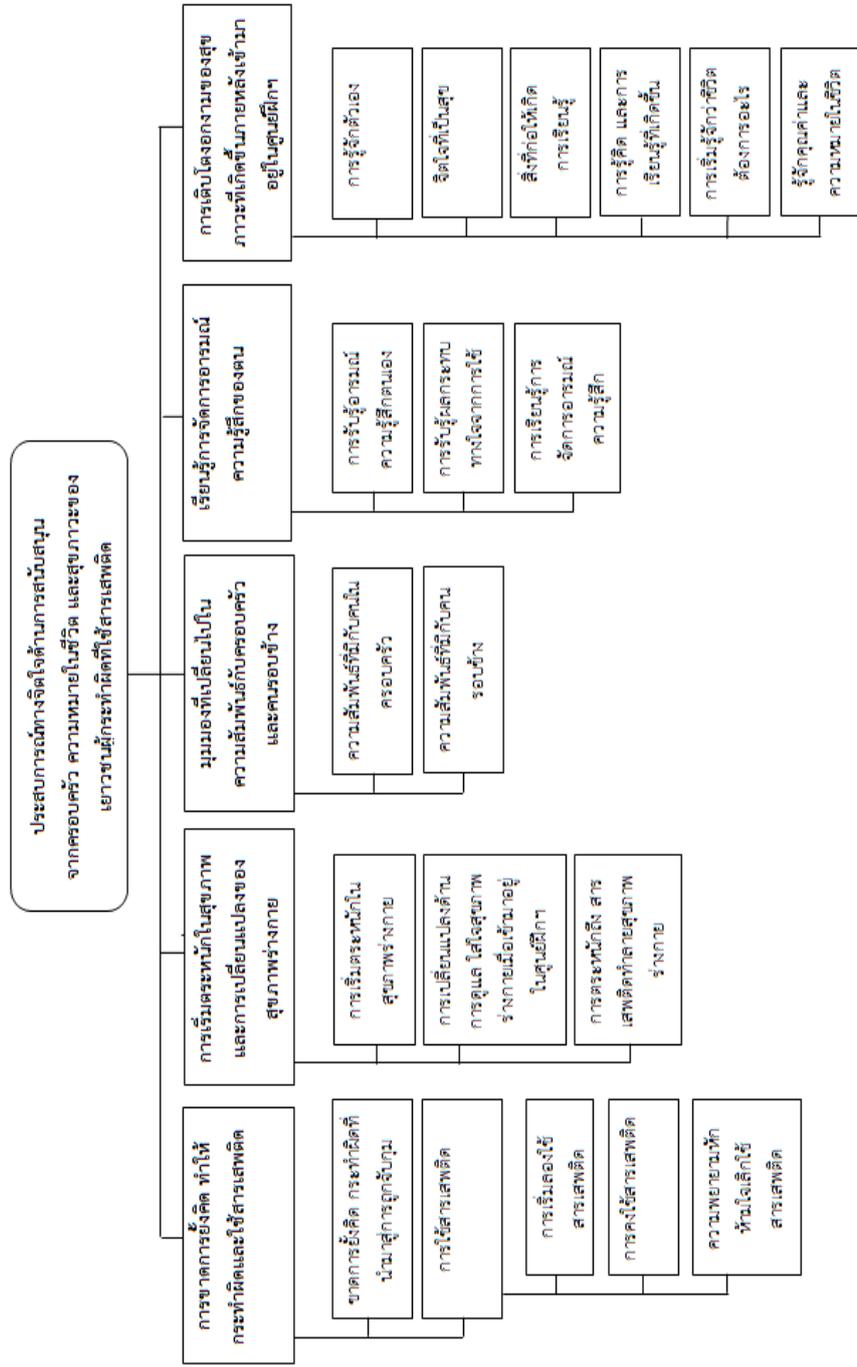
ตารางที่ 11

ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก จำแนกตามราย (N=8)

ID	นาม สมมติ	เพศ	อายุ (ปี)	ศาสนา	ระดับ ชั้น	คดีที่ถูกจับกุมและ/ หรือ การใช้สารเสพติด (ที่ผ่านมา)	ภูมิหลังครอบครัว
1	ทาล	ชาย	19	อิสลาม	ม.1-3	- ข้อหาชิงทรัพย์ - เริ่มจากการสูบบุหรี่ ต่อ ด้วยการใช้ ยาบ้า กระทั่ง กัญชา ยาไอซ์ โซแล็ม ยาไอซ์ผสม ยาบ้า และแคปซูล ผสมยาแก้ไอ - ใช้เกือบทุกวัน	- ทั้งพ่อและแม่ต่าง มีครอบครัวใหม่ และได้แยกทาง กับครอบครัว ใหม่แล้วเช่นกัน - ปัจจุบันอยู่กับพ่อ อาชีพค้าขาย (ขนม) แม่มี อาชีพรับจ้าง (โรงงานผลิตถุง มือ) มีพี่น้อง 3 คน เป็นพี่ชาย คนโต และมี น้องชาย 2 คน
2	แคน	ชาย	19	อิสลาม	ม.4-6	- ใช้สารเสพติดเกือบ ทุกวัน - ใช้ยาไอซ์ กระทั่ง และยาบ้า	- เป็นพี่ชายคนโตมี น้องสาว 2 คน - สนิทกับแม่ (อาชีพค้าขาย) - มองว่าพ่อไม่มี ความรับผิดชอบ (ไม่ทำงาน)

3	กอล์ฟ	ชาย	18	พุทธ	ม.1-3	- ครั้งแรกถูกจับในเรื่องกระท่อม(ต้องไปเข้าค่าย) - ครั้งนี้ถูกจับกุมในข้อหาพยายามฆ่า	- อาศัยอยู่กับแม่ยายและพ่อเลี้ยงซึ่งพ่อเลี้ยงกับแม่ช่วยกันค้าขาย(อาหาร) - พ่อแต่งงานใหม่มีลูกอีก 2 คน - สนิทกับแม่และยาย
4	เอ้	หญิง	18	พุทธ	ป.1-4	- ช่วยเพื่อนวิ่งราวทรัพย์ - ไข่มุกรี่ กระท่อม เหล้า เบียร์ กาว ยาบ้า ยาไอซ์ และ กัญชา - ไข่มุกรี่ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์	- พ่อแม่แยกทางกัน - ปัจจุบันอยู่กับแม่(พนักงานโรงงาน) - ไม่สนิทกับใครในบ้านเป็นพิเศษ
5	สอง	ชาย	17	พุทธ	ม.4-6	- ใช้กระท่อม ยาไอซ์ ยาบ้า กัญชา มาโนะบุกรี่ ยาเค และ เหล้า - ใช้ 4-5 ครั้งต่อสัปดาห์	- เป็นลูกคนกลาง มีพี่ชายกับน้องชาย - พ่อแม่อยู่ด้วยกัน - พ่อเป็นตำรวจ แม่เป็นแม่บ้าน

6	วัตร	ชาย	18 ปี	พุทธ	ม.1-3	- ซ้อหาทำร้าย ร่างกายและเรื่อง ยาเสพติด - ใช้กระท่อม ยาบ้า โซแล็ม ยาอี ยาเส้น บุหรี เหล้าแห้ง และยาเค - ใช้เกือบทุกวัน	- เป็นลูกคนเดียว ในพ่อแม่ เดียวกัน แต่มีพี่ อีก 4 คน (ลูกติด จากแม่) พ่อและ แม่มีอาชีพกรี๊ด ยาง (สวนตัวเอง)
7	ทัน	ชาย	19 ปี	อิสลาม	ป.5-6	- ซ้อหาเมียอรุณปิ่นไว้ ในครอบครอง - ครั้งนี้ถูกซ้อหาเมีย เสพติดไว้ใน ครอบครอง - ใช้บุหรี กัญชา เหล้า กระท่อม และโซแล็ม - ใช้เกือบทุกวัน	- เป็นลูกคนกลาง มีพี่ชายและ น้องสาว - รับรู้ว่าพ่อแม่คอย ให้ความ ช่วยเหลือตน - ความสัมพันธ์ใน ครอบครัวนั้นดี
8	นาว	หญิง	17 ปี	พุทธ	ม.1-3	- ซ้อหาเมียเสพติดไว้ ในครอบครอง - ใช้ยาบ้า และยา ไอซ์ - ใช้ 2-3 ครั้งต่อ สัปดาห์	- พ่อแม่แยกทาง กัน - อาศัยอยู่กับพ่อ แม่เลี้ยง และ สนิทกับพี่ชาย (ลูกแม่เลี้ยง) - พ่อขับรถสิบล้อ

ภาพที่ 8 ประสบการณ์ทางจิตใจด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาพในเยาวชนผู้กระทำการผิดที่ใช้สารเสพติด

ตอนที่ 2 ประสบการณ์ทางจิตใจในด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาพของเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด

ประกอบด้วย 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) การขาดการยั้งคิดทำให้กระทำผิด และใช้สารเสพติด (2) การตระหนักในสุขภาพและการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพร่างกาย (3) มุมมองที่เปลี่ยนไปในความสัมพันธ์กับครอบครัวและคนรอบข้าง (4) การเรียนรู้การจัดการอารมณ์ ความรู้สึกของตน และ (5) การเติบโตองงามของสุขภาพที่เกิดขึ้นภายหลังเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ

ประเด็นที่ 1 การขาดการยั้งคิดทำให้กระทำผิดและใช้สารเสพติด

ในเรื่องการขาดการยั้งคิดทำให้กระทำผิดและใช้สารเสพติด เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึง ประเด็นย่อย 2 ประเด็น คือ ขาดการยั้งคิด กระทำผิดที่นำมาสู่การถูกจับกุม และการใช้สารเสพติด ดังนี้

1.1 ขาดการยั้งคิด กระทำผิดที่นำมาสู่การถูกจับกุม

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่รายงานถึงประสบการณ์ในการถูกจับกุมในคดีต่างๆ เช่น ร่วมกับเพื่อนชิงทรัพย์ มียาเสพติดในครอบครองเพื่อใช้เสพและจำหน่าย พยายามฆ่าผู้อื่น ทั้งนี้พวกเขาได้บอกว่า การกระทำผิดข้างต้นเกิดขึ้นเพราะความต้องการช่วยเหลือเพื่อน หรือมีสาเหตุมาจากผู้อื่นเช่น เพื่อนขอให้รับผิดแทน ดังคำกล่าวที่ว่า

“ชิงทรัพย์ เพื่อนชวนกันไปจี้โทรศัพท์ เอาปืนไปจี้ เพื่อนขอร้องให้ผมไปช่วย เค้กติดหนี้นำแท็บเล็ตของแม่เค้ก 700 แล้วไม่มีตั้งไปไถ่คืน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ตอนนั้น ยานั่นที่แคนโดนมันไม่ใช่ของแคนด้วย ตอนนั้นแคนขับรถกับแฟนก็ไปนัดเจอกับเพื่อนก็ว่าจะไปเล่นด้วยกัน แฟนก็ไม่รู้หรอก แฟนนั่งอยู่บนรถ แล้วแคนก็นั่งคุยกับมันแบบ สโลว์เรานับถือมันเป็นพี่เรา ไว้ใจอะไรกันได้ คนที่เรารัก เคารพ ก็ไปนั่งคุยกัน ลักพักก็มีกระบะคันนิ่งมาก็ตกใจ แล้วมันมีของไง แล้ว เออ มาใช้ๆ พอลักพักมีอีกคันนิ่งมาข้างหลัง แคนไม่รู้แน่ะ แฟนแคนมันก็มอง แต่มันไม่รู้เรื่อง แล้วขับมาช้าๆ อยู่ดีๆ มันจอด แล้วตั้งแคนมันก็ตั้งอยู่บนโต๊ะม้าหินอ่อน ก็นั่งๆ

อยู่กับมัน ไม่มีใครแจ้งมันที่แต่มันดูพิรุณ ตำรวจก็ลงมาจับปั๊บ ก็เค้าก็ถามว่าเล่นยาเพราะนั่งติดๆ มั่วหมดแล้ว ติดให้มันใกล้ๆ เค้าก็เห็นเค้าก็ถามๆ เค้าก็ตรวจ เพื่อนแค้นก็บอกให้รับแทนหน่อย ภาษาอิสลาม ให้รับแทนหน่อย ตอนนั้นก็ถูกผู้ชายพอ อะไรจะเกิดขึ้นเดี๋ยวมันรับผิดชอบแทน แคนอึ้ง ทำตัวไม่ถูกเลย เหมือนฝัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“พยายามฆ่า ก็มีไปเข้าค่าย โดนจับคดีกระท่อม ก็ศาลสูงเค้าเข้าค่ายลดลง แล้วมันมีคืนแรก ครับ เพื่อนเค้าไปแก๊งกัน เพื่อนของผมไปแก๊งอีกคนอีกกลุ่มนึง (แล้ว) อีกกลุ่มนึงลุกขึ้นมาหาเรื่องอะไรแบบนี้ แล้วที่หลังอันเค้ามาใส่พวกผม ต่อยตี แล้วหลังจากนั้นก็ทะเลาะวิวาท แล้วก็ไปเพื่อน เพื่อนของผมไปแทงกลุ่มเค้า แล้วเราติดไปด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ก็เหมือนอยู่ข้างนอกที่ว่า เข้ามาในนี้ก็โดนวิงราวทรัพย์ก็ไม่ได้เกี่ยวกับคนนั้นที่เพราะไปช่วยคนนี้หรือ เพื่อนมันขาดตังแบบนี้ มันไม่ได้เกี่ยวกับเราหรือ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

นอกจากนี้ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงสาเหตุการกระทำผิดที่นำมาสู่การถูกจับกุมอีกว่า มีสาเหตุมาจากการที่ขาดการยั้งคิด จึงทำให้แก้ไขปัญหาย่างรวดเร็วและขาดการคิดทบทวนในการแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสม ดังเช่นที่เยาวชนเล่าว่า

“เค้าติดหนี้จำนำแท็บเล็ตของแม่เค้า 700 (บาท) แล้วไม่มีตังไปไถคืน เค้าก็โม้ว่าจะทำยังไง จริงๆ มีทางแก้ (ที่เรา) ไม่ทันคิด ผมกับเค้าจริงๆ ไปยืมของญาติแบบนี้ได้ ไม่ทันคิดไปจี๋เลย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“แต่ด้วยความไม่รู้จะไปทางไหน ก็ช่วยไป (ช่วยเพื่อนทำความผิด) วิงราว ก็เลยโดนจับมาพบรักสูงสุด (พบกับตำรวจ) ก็หนูเล่นไม่ใส่หมวกไม่ปิดหน้าเลย ไปแบบกลางวันหน้าราชภัฏ เลยโดนตามมาเป็นพรวนเลย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

นอกจากนี้เยาวชนผู้ให้ข้อมูลหลายราย ยังบอกว่าพวกเขามีการใช้สารเสพติดมาก่อนที่จะถูกจับกุม ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น “ที่ผมถูกคดีนี้ ผมกินมาโน (สารเสพติดชื่อโซแลม) ผมมากินมาโนกับเบียร์เนี่ย แล้วได้เกิดเรื่อง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

1.2 การใช้สารเสพติด

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงประสบการณ์ของตนในการใช้สารเสพติด 3 ประการ ได้แก่ (1) การเริ่มลองใช้ (2) การคงใช้สารเสพติด และ (3) ความเข้มแข็งของจิตใจในการพยายามเลิกใช้สารเสพติด ดังนี้

1.2.1 การเริ่มลองใช้สารเสพติด

1.2.1.1 ความอยากรู้อยากลอง

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลทุกคนรายงานถึงการเริ่มลองใช้สารเสพติดว่า เริ่มใช้สารเสพติดตอนอายุประมาณ 12 - 14 ปี หรือตอนที่กำลังเรียนอยู่ชั้น ป. 5 - ม. ต้น โดยมักเริ่มจากการสูบบุหรี่ การใช้ยาไอซ์ ยาบ้า หรือน้ำกระท่อม ในช่วงเริ่มลองใช้ ส่วนใหญ่มาจากการที่เพื่อนหรือรุ่นพี่มาชักชวนให้ลองใช้ยา และตัวของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลเองด้วยที่มีใจที่อยากรู้อยากลองใช้สารเสพติดอยู่เป็นทุนเดิม ทั้งนี้ แม้ว่าพวกเขาเหล่านั้นรู้ว่าการใช้สารเสพติดนั้นไม่ดีรวมถึงครอบครัวก็บอกไม่ให้ยุ่งเกี่ยว แต่ด้วยความอยากรู้อยากลองของพวกเขาที่มีเหนือสิ่งดังกล่าว จึงทำให้พวกเขาเริ่มลองใช้สารเสพติด ดังเช่นที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายงานว่า

“ป.6 เพื่อนชวนไปเล่นบุหรี่ปีก่อน ก็มีใจอยากเหมือนกันแต่ว่าพอดีเพื่อนชวนพอดี อยากรู้อยากลองรู้ว่าเพื่อนเป็นยังไง อยากรู้อยากเห็น เห็นเค้าสูบ อยากรอง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“คนที่แบบว่าพอเริ่มรู้จักเพื่อน เริ่มตอนนั้นป.4 เริ่มลักสูบบุหรี่แล้ว เพราะว่ามีเพื่อนตรงนั้น แบบจะไม่มีเพื่อนคนไหนที่ไม่ยุ่งเลย ยาเสพติด แล้วมันเกิดการลองดูมัย ลองดูแล้วมึงจะติดใจ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“เริ่มจากบุหรี กัญชา บุหรีก่อน เริ่มใช้ตอน 13 ปี ใช้มาตลอด...
 วัยรุ่นอยากลอง ก็หลายๆ สิ่งหลายๆ อย่าง มันอยากลอง ลองว่าเป็นยังไง”
 (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

1.2.1.2 ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลจากการใช้สารเสพติด

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวว่า การที่พวกเขาขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนในเรื่องผลหรือโทษที่จะเกิดขึ้นหลังการใช้สารเสพติด ทำให้พวกเขาหลงเชื่อในคำพูดของเพื่อนที่อวดอ้างถึงสรรพคุณทางด้านบวกของผลที่จะได้จากการใช้สารเสพติด เช่น ผิวขาว หน้าใส เป็นต้น จึงเริ่มสนใจอยากลอง และเริ่มลองใช้สารเสพติด ดังเห็นได้จากข้อมูลที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายงานว่า “อ้อ เริ่มแรกยาไอซ์ พี่รู้จักยาไอซ์มะ แคนไต้ยีน มันเป็นความคิดที่ผิดที่เค้าบอกว่าเวลาเล่นแล้วหน้าใสก็เลย ตอนนั้นก็ยังมีเงินอยู่นะ เพื่อนก็บอกว่าลองเล่นดูมันขาวจริงนะเว้ย ก็อยากขavn นะอะ แล้วแคนก็เลยลองก็ลอง พอหลังจากนั้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

1.2.1.3 ความเป็นวัยรุ่นที่เสียหน้าไม่ได้และต้องการการยอมรับจาก

เพื่อน

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลบางรายยังมีการรับรู้การเป็นวัยรุ่นว่า วัยรุ่นห้ามเสียหน้า เมื่อเพื่อนทำให้ลองใช้สารเสพติดจึงไม่สามารถปฏิเสธได้ หรือจากการที่พวกเขาเชื่อว่าการใช้สารเสพติดนั้นดูเท่ สนุกและท้าทาย และเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน จึงทำให้พวกเขาเริ่มลองใช้สารเสพติด ดังเช่นที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“อยากรู้ อยากเห็น เห็นเค้าสูบ อยากลอง มันก็ดูเท่แบบนี้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ความที่เป็นวัยรุ่นก็ไม่อยากเสียหน้าแบบนี้ อืม บางทีก็เอาตะกั่วอะไรแค่นี้ ประมาณนี้ หลากอย่าง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ครับ ก็เห็นรุ่นพี่ที่บ้านกินน้ำกระท่อมกันความคิดตอนนั้นก็อยากจะทำในกลุ่มนั้น อยากจะอยู่กับพี่ๆ เค้าใช่ปะ อาครับ ก็เลยเข้าไปกินน้ำกระท่อมดู แบบว่าอยากจะทำ เพื่ออยากเท่ อยากอะไรยังเงี้ย ไม่รู้ ความคิดตอนนั้น มัน ตอนเราไม่เล่นทีนะ ตอนนั้นคิดว่า มันอยู่เป็นอะไรดี มันอยู่กับหลายๆ คนดี มันอยู่เป็นแก๊งเป็นกลุ่มครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

1.2.1.4 เครียดจากปัญหาในครอบครัว เพื่อน

นอกจากนี้ ในการเริ่มลองใช้สารเสพติด เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงความรู้สึกเบื่อ เหงา เซ็ง เครียด กัดฟัน จากการไม่มีเพื่อน หรือทะเลาะกับเพื่อนกับคนในครอบครัว จนทำให้รู้สึกหาทางออกไม่ได้ จึงเริ่มหันมาพึ่งสารเสพติดเพื่อช่วยคลายเครียด คลายทุกข์ ดังกรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น

“ก็มีบ้างครับ เซ็งๆ เบื่อๆ ครับ ก็อยากนั่งร่วมกับเพื่อน ก็นั่งรวมกับพี่ๆ อย่างเนี่ย พี่ๆ เค้าก็ชวน...ครั้งที่ 2 นั้นไปลอง ก็เครียด หงุดหงิดอะไรแบบนี้ เผื่อมันจะหายเครียดอะไรแบบนี้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ตอนนั้นก็เครียดมากเลย คือพ่อด้วยความที่พ่อด่าบ้างอะไรบ้าง คือแอกกดดันตรงว่าทำไมหนูต้องออกมาอยู่ร้านอาหาร เพราะว่าเค้า (เพื่อนกลุ่มกะเทย) ก็รอให้หนูเล่นยาบ้า หนูลองเล่นครั้งแรก”

ในเยาวชนผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวถึงสิ่งที่ทำให้เริ่มลองใช้สารเสพติด เนื่องจาก ความน้อยใจที่คนในครอบครัวที่ไม่ค่อยให้ความดูแล ใส่ใจ จึงทำพฤติกรรมที่ไม่ดี เกเร หรือการใช้สารเสพติด เพื่อเรียกร้องความสนใจจากครอบครัว ดังเช่นที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“ใช้สำคัญที่สุดเลยแค้นว่า จุดเริ่มต้นมาจากครอบครัวนี่แหละ เพราะบางคนคนในครอบครัวไม่มีความรับผิดชอบ เหมือนพ่อไปมีเมียน้อยบ้าง แล้วมันเกิดจะหนี เค้าน้อยใจ ไปเชื่อเพื่อนขนาดคนในครอบครัวยังไม่สนใจเรา”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“เหมือนที่หนูพูดเสมอ ว่าเค้ายังไม่สนใจเราเลย แล้วเรื่องอะไรเราต้องสนใจไปแคร์ เค้า เค้าจะเป็นยังไงก็เรื่องของเค้า เค้าไม่สนใจหนู... (ทำให้) เหมือนไม่ได้ต้องการความรักจากครอบครัวต้องการความรักจากอย่างอื่นนิ ความสุขจากอย่างอื่นนิ สารตัวที่มันช่วยมาแบบนี้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

1.2.2 การคงใช้สารเสพติด

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลทุกคนได้กล่าวถึงการที่ยังคงมีการใช้สารเสพติดอย่างต่อเนื่อง โดยใช้สารเสพติดชนิดอื่นๆ ต่อมาเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็น เหล้า เบียร์ ยาบ้า กระท่อม กัญชา ยาไอซ์ โซลแลม (มาโน) กาว ยาเค ยาอี เหล้าแห้ง รวมถึงมีการเพิ่มปริมาณและความถี่ในการใช้สารเสพติดตัวเดิม และมีการใช้แบบผสมที่เป็นการใช้สารเสพติดมากกว่า 1 ชนิดร่วมกัน เพื่อขยับระดับในความแรงของฤทธิ์สารเสพติด เช่น แคปซูลผสมยาแก้ไอ เป็นต้น ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น

“ยาบ้าเลย เป็นปีเหมือนกัน ปีนี้ถึงแล้วก็มาเล่นอย่างอื่นต่อครับ แล้วก็เล่นกระท่อม น้ำกระท่อม... ก็มีผสม ก็นานเกือบๆ ปีเหมือนกัน แล้วก็ยังเล่นอีกแต่ว่าเรื่อยๆ ก็มากัญชาต่อแบบที่แรกเล่นใบจากแล้วก็ไปสูบไอนั้นเลย บ้องเลย... มีมาลองไอซ์ต่อ แล้วก็ผสมกับยาบ้า ใช้โซลแลม แล้วก็มาเล่นแคปซูลกับยาแก้ไอ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ก็มีอื่นๆ เช่น น้ำกระท่อม กัญชา มาโน คล้ายๆ ยากล่อมประสาทแบบนี้... แล้วก็น้ำท่อม แล้วก็กินเหล้ากินเบียร์ แล้วก็พอเล่นกาวเสร็จก็อยู่ที่นี้ เล่นยา พอเล่นยาบ้า อ้าวเริ่มไปยาไอซ์ อ้อแล้วก็กัญชา”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

ทั้งนี้ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้เล่าถึงสิ่งที่ทำให้มีการคงใช้สารเสพติด ซึ่งได้แก่ การที่ยังมีเพื่อนหรือพี่คอยมาชวนใช้สารเสพติด การที่ยังคงต้องเห็นเพื่อนสูบ รวมถึงความเคยชินของเยาวชนเองในการใช้สารเสพติด ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น

“เพราะบางที่ส่วนหนึ่งที่แรงมากบางที่เพื่อนนี่แรง ตัวเองดูมากที่สุดเลย เวลาไปเที่ยว สมมติว่ามีงานสังสรรค์อะไร บางที่เพื่อนชวน เออ มันหนุกนะ... บุหรี่ถามเล่นมัย บุหรี่สูบมัย หนูบอกว่าหนูยังสูบนะ แต่ถ้าเป็นเหล้ามันต้องมีอยู่แล้ว ธรรมดาเพราะบางที่เราเวลาเราสนุกๆ เฮฮาอาจจะมิกัญชาเข้ามาบ้างก็ได้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

อีกทั้งเยาวชนผู้ให้ข้อมูลบางรายได้เล่าว่าการที่พวกเขาายังมีการคงใช้สารเสพติดมาต่อเนื่อง โดยมีการใช้ชนิดอื่นๆ ต่อมานั้น เป็นเพราะความแปลกใหม่ การที่ไม่เคยเห็นมาก่อน ทำให้มีความรู้สึกว่ามันน่าลองใช้ และจากความอยากรู้ อยากเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนเป็นว่าเพื่อนรู้สึกอย่างไรบ้าง เมื่อเห็นอาการของเพื่อนหลังจากใช้สารเสพติดชนิดหนึ่ง รวมถึงมีการเล่าว่าเป็นเพราะความออร์อย

กลิ่นหอมเหมือนซ็อกโกแลต หรือในเรื่องของราคาของสารเสพติดชนิดเดิมที่เคยใช้นั้นมีราคาแพงหรือขาดตลาด จึงทำให้มีการเปลี่ยนไปใช้สารเสพติดชนิดอื่นที่มีราคาถูกกว่า ที่ทำให้พวกเขายังคงมีการใช้สารเสพติด ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“เพื่อน เค้าก็ลองมาจากมาเลก็ชวน แล้วไม่เคยเห็นก็ลองเลย ผสมด้วยผสมกับยาบ้า ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ด้วย ก็เห็นอาการเพื่อนมันสูบ มันสูบแล้วมันไม่เต็ม มันหยุดหงิด เราก็มารู้มันเป็น อะไรของมัน เราไม่เข้าใจมันไง ก็เลยเอา ไหนลอง อยากรองดูว่าเป็นยังไงแบบนี้...เพื่อนไม่ เข้าใจจะด่าก็ยังไม่ยอมอยู่ชั๊ม๊ย เลยลองดีกว่าก็เลยลอง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ตอนมันใช้ วิธีการเล่นนะมันจะมีกลิ่นหอม กลิ่นหอมเหมือนซ็อกโกแลต อยากรองแค่ครั้งเดียว จะลองดูว่ามันเป็นยังไง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

มีเยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งที่เล่าว่า การที่ลองใช้สารเสพติดชนิดอื่นต่อมานั้นส่วนหนึ่งเป็นเพราะการที่รุ่นพี่ในกลุ่มที่ใช้สารเสพติดด้วยกันนั้นห้ามไม่ให้ตนใช้ ทำให้ต้องแอบชวนเพื่อนไปใช้สารเสพติดตัวดังกล่าว ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า “พี่ๆ บางคนในกลุ่มเค้าก็ห้าม ห้ามเรา ไม่อยากให้เราเล่นมากกว่านี้ แล้ว ไปแอบลอง ลองชวนเพื่อนไปอย่างเงี้ยครับ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

นอกจากนี้ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลหลายรายยังได้เล่าถึงสิ่งที่ทำให้พวกเขามีการคงใช้สารเสพติดมาต่อเนื่องมา ส่วนหนึ่งเพราะผลในการใช้สารเสพติด เมื่อเสพแล้วจะมีอาการมึนๆ หลับง่าย สนุกสนาน เฮฮา ขยันทำงาน และที่สำคัญคือช่วยให้ไม่รู้สึกริ๊งเครียด ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“ก็แบบ กินแบบ มันแล้วมันก็มีมึนๆ หลับง่ายไร ก็เหมือนแบบทำงานสูทำงานได้ ต่อจากท่อม”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“เครียด แบบว่ากินเหล้าแห่งนี้ มันจะเป็นเครียด แต่กินพวกโซลั่มไรอย่างเงี้ยมันจะช่วยไม่ให้เครียดไรเงี้ย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“เราชอบใช้ ดิจใจครับ มันสนุก มันท้าทายเวลาตำรวจบุกจับ เวลาหนีสนุก ดี เค้าไปที่บ้าน ตำรวจ ผมก็หนีออกทางหลังบ้าน ตำรวจจับไม่ได้ มันสนุก แบบเราหนีพ้นแล้ว แล้วกลับมาให้เค้าเห็นอีกรอบแบบนี้ ให้เค้าโกรธ มายั่ว”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

1.2.3 ความพยายามหักห้ามใจเลิกใช้สารเสพติด

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเกือบทุกคนต่างมีมุมมองต่อการพยายามหักห้ามใจในการเลิกใช้สารเสพติดว่า การเลิกใช้สารเสพติดได้นั้นต้องมีจิตใจที่เข้มแข็งมากพอ เพราะเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความพยายามที่จะเอาชนะทั้งใจตัวเองและเอาชนะสภาพแวดล้อมรอบตัวที่เป็นสิ่งเร้าให้พวกเขากลับไปใช้ อย่างไรก็ตามจะต้องใช้เวลาในการเลิก โดยการค่อยๆ เลิก ค่อยๆ ลด ปริมาณการใช้สารเสพติดลง ไม่สามารถเลิกใช้สารเสพติดได้แบบทันทีทันใด ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น

“แต่ถ้าให้เลิกทีเดียวหนูว่าลำบากนะของแบบนี้ แต่ต้องมีความพยายามมากพอเพราะว่า หลายสิ่งหลายอย่าง สถานที่อยู่ เรามีเพื่อน จุดนี้แบบนี้ มันหลายๆ อย่างอะ แต่ที่ว่าถ้ามีใจแข็งพอที่จะเลิกตรงนี้ได้ แต่ถ้าว่าให้เลิกทั้งหมดมันใช่ เพราะเรายังมีเพื่อนในนี้ แต่ถ้าให้กลับมายุ่ง สักสิ่งตัดได้ ยาเสพติดตัดได้อยู่แล้ว ถ้ายาบ้า ยไอซ์นี่เรามั่นใจนะ แต่ถ้าเป็นตัวอื่นไม่มั่นใจเหมือนกัน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“เลิกยากครับ มันต้องใช้เวลาค่ะ ผม ทั้งที่ใจเราแล้วสภาพแวดล้อม คือออกไปจากนี้ท่า.. เราหยุดไม่ได้ทีเดียว”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

ทั้งนี้ ได้มีเยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความอยากใช้สารเสพติดกับความอยากกินข้าว ว่าไม่เหมือนกัน โดยที่ความรู้สึกอยากกินข้าวนี้จะอยากกินเมื่อรู้สึกหิวหรือไม่อิ่ม แต่ความอยากยานั้นจะอยากตอนใดก็ได้ ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายงานว่

“มีก็เสพ ไม่มีก็ไม่เสพ ถ้ามันไม่มีเลยมันก็อยู่ได้ ถ้าเห็นเพื่อนสูบก็อยาก มันก็อยากจะสูบบ่น... ไอ้นี้มันอิมท่ากินได้ ไม่เหมือน อิมก็มันสูบได้ ไม่อิมก็มันสูบได้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

อย่างไรก็ตามเยาวชนผู้ให้ข้อมูลมีการรายงานว่า พวกเขาไม่มั่นใจว่าจะสามารถเลิกใช้สารเสพติดได้ เนื่องจากภายนอกศูนย์ฝึกฯ ไม่ได้สภาพแวดล้อมที่ช่วยเอื้อต่อการพยายามเลิกใช้สารเสพติด ดังเช่นสภาพแวดล้อมในศูนย์ฝึกฯ ที่จะมีข้อบังคับ กฎเกณฑ์ที่เยาวชนจะต้องปฏิบัติตาม เช่น การไม่อนุญาตให้ใช้สารเสพติด เป็นต้น ทำให้เยาวชนมองว่า การพยายามเลิกใช้สารเสพติดนั้นเป็นเรื่องที่ยากลำบาก เมื่อต้องออกไปใช้ชีวิตภายนอกศูนย์ฝึกฯ ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“เลยบางที่ถ้าคิดส่งๆ ไป มันก็ไม่ค่อยมั่นใจเหมือนกัน เหมือนที่เราบอกว่าเราจะเลิกยาไม่ยุ่งกับอะไรเลยนี้ เราไม่มั่นใจนะตรงนั้น เพราะว่าเหตุการณ์จริงมันไม่เหมือนข้างในนี้ ในนี้ลองเอายาเข้ามาตะ ก็ต้องเกมอีก มันดูตบๆ หรือ มันดูไม่ได้เพราะเราไม่มี..อันนั้น”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

นอกจากนี้ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลยังได้กล่าวถึงปัจจัยด้านการเงิน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการเลิกใช้สารเสพติด โดยกล่าวว่า หากไม่มีเงินเพียงพอในการซื้อสารเสพติด ก็สามารถทำให้หยุดหรือเลิกใช้สารเสพติดได้ ดังเช่นการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลว่า “ส่วนมากบางคนพอเสฟเข้าไปแล้วก็ไม่พออื่น แล้วพอไม่มีเงินแล้วเที่ยวไปลักขโมย แล้วแบบนั้น แล้วผมไม่มีแบบนั้น คือถ้าไม่มี อดก็อดเลยพั้นนั้นครับ เหมือนถ้ามีตั้งปุ๊บ มีไม่พอ ผมก็ซื้อของกินเนี่ย ก็ตัดใจไปเลยอะก็ไม่เอาหยุดได้หมดเนี่ยถ้าผมจะหยุด ผมเลิกได้ครับทุกตัว ผมมั่นใจเลยผมทำได้เต็ม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

สิ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพยายามเลิกใช้สารเสพติดของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลตัวต่อมา คือ ผลจากการใช้สารเสพติด (เฮโรอีน) ที่ก่อให้เกิดอันตรายถึงขั้นถึงขั้นเสียชีวิต ที่ทำให้เยาวชนข้อมูลส่วนใหญ่รายงานว่าไม่กล้าลองใช้ และผลจากการใช้สารเสพติด (โซแล็ม) ที่มักทำให้มีเรื่องกับผู้อื่น ที่ทำให้เยาวชนผู้ให้ข้อมูลหลายรายมีไม่ค้อยอยากกลับไปใช้อีก ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลแล้วว่า

“เห็นผลแล้วเพื่อนตาย ไม่เอา ครับ 2 อย่างนี้ไม่เล่น ฉีดกับดมเข้าไปงมูมไม่เล่น เพื่อนชวนแล้วไม่อยากจะเล่น รู้ว่าผลเป็นยังไง”

“ตอนที่กิน (โซแล็ม) ไปมีเรื่อง ตัวนี้แรงเลยเลิกเลย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

และเยาวชนผู้ให้ข้อมูล 2 รายได้เล่าถึงประสบการณ์จากการเห็นเพื่อนที่เคยใช้สารเสพติดสามารถพยายามเลิกใช้สารเสพติดได้สำเร็จว่า อาจเป็นเพราะการมีครอบครัว (ภรรยา หรือ

สามี) ที่จะมีการให้สัญญากับครอบครัวในการเลิกใช้สารเสพติด ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลว่า

“ถ้ามีเมียแบบนี้ทำว่าจะเลิกได้ หลายคนแล้วมีเมีย สัญญาว่าจะไม่เล่นเพื่อนเค้าเลิกจริง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“จนกระทั่งมาอยู่กับแฟน มาเจอแฟนแล้วอยู่กับแฟน เพราะว่าหนูก็ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องยาอะไรแบบนี้เลย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

ท้ายสุด ในส่วนของการพยายามเลิกใช้สารเสพติด มีเยาวชนผู้ให้ข้อมูลเพียง 1 ราย เท่านั้นที่กล่าวพูดได้อย่างเต็มปากเต็มคำว่าตอนนี้สามารถเลิกใช้สารเสพติดได้แล้วจริง แม้ว่ายังคงคบเพื่อนที่ใช้สารเสพติดอยู่ก็ตาม แต่ไม่ได้หันกลับไปใช้สารเสพติดอีก ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลว่า

“พอมาในนี้ก็เลิกได้เลย เลิกได้เลยจริงๆ เพื่อนก็บอกว่ามึงใช้ได้นี่หว่าเออ มึงเก่ง ทวะ อะไรแบบนี้...ถึงเราคุยแต่เราไม่ได้เล่นด้วยใจ ก็ไม่ได้ตามก็เลิกได้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

ประเด็นที่ 2 การเริ่มตระหนักในสุขภาพและการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพร่างกาย

ในประเด็นการรับรู้สุขภาพนี้ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้เล่าถึงการตระหนักในสุขภาพร่างกายของตนเองและการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพร่างกายในช่วงเวลา ก่อนและหลังการเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ กล่าวคือ ในช่วงก่อนมาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรับรู้สุขภาพร่างกายมีความเสื่อมโทรม แต่หลังเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ สุขภาพร่างกายเริ่มมีการฟื้นตัว ดังจะเห็นจากประเด็นย่อยใน 3 ประเด็นต่อไปนี้

2.1 การเริ่มตระหนักในสุขภาพร่างกายเมื่อเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีการตระหนักในสุขภาพร่างกายว่า มีสุขภาพร่างกายที่ดีขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากการที่เข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ได้มีการหยุดใช้ยาเสพติดหรือใช้สารเสพติดน้อยลง ทำให้สุขภาพร่างกายที่เคยเสื่อมโทรมกลับมาแข็งแรงสมบูรณ์ขึ้น รวมถึงมีการทำความสะอาดร่างกาย

บ่อยขึ้น และไม่ค่อยเจ็บป่วยได้ง่าย แม้ว่าในเยาวชนผู้ให้ข้อมูลบางรายจะยังรับรู้ว่าคุณภาพร่างกายของตนยังไม่ถึงกับสมบูรณ์แข็งแรงเต็มที่ แต่โดยภาพรวมแล้ว เยาวชนผู้ให้ข้อมูลทุกคนรายงานว่ามีความพึงพอใจกับสุขภาพร่างกายขณะที่อยู่ในศูนย์ฝึกฯ ดังเช่นที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“ความแข็งแรงของร่างกายตอนนี้อยู่ในระดับ) 8 (เมื่อก่อน) 6 ตอนนี้อยู่พอใจ ในนี้ สะอาดกว่า... อยากให้สมบูรณ์แข็งแรง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เมื่อก่อนเพราะใช้ยาเยอะ ค่อนข้างเยอะ (จึงทำให้) ตอนนี้ออกกำลังกายดูรู้เลยว่าเมื่อก่อนไม่แข็งแรงเลย ไม่มีแรง แทบจะไม่มีแรงเลยร่างกาย แรงก็รู้สึกแรงเยอะขึ้น ร่างกายก็เปลี่ยนเมื่อก่อนแบบมันไม่ใช่คนผอม แบบมันอ้วน อ้วนเพราะกินเยอะ ถึงแคนเล่นแต่แคนก็กินนะเมื่อก่อน รู้ว่ามัน ต่างมันไม่มีแรงเลย... แต่ตอนนี้ทั้งกายทั้งใจพร้อมหมดเลยทุกอย่าง ก็ดีขึ้นมากเลยรู้สึกตัวเอง แข็งแรง อยากให้เป็นอย่างนี้ตลอด อยากให้ดีขึ้นเรื่อยๆ ไม่อยากให้เป็นแบบ เมื่อก่อนภูมิต้านทาน แคนน้อยนะ ก็แบบเดือนนึงต้องมีประมาณ 2-3 ครั้ง แคนเป็นไขนะ ประมาณ 2 ครั้งต้องมี ต้องมีตลอดเลย มันเป็นอาการ อยู่ดีๆ ก็เป็นไข้ ไม่โดนฝน ไม่โดน เป็นไข้ เจ็บท้องมั่งอะไรบ้าง พอมาในนี้ก็ แคนเข้ามาปีกว่าแคนนับได้แคนป่วย 2 ครั้งได้ ก็ไม่ได้ไปเอา (ยา) ไม่ได้สนใจอะไร ไข้อะไรแทบจะไม่เป็นเลย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ความแข็งแรงของร่างกายตอนนี้อยู่ในระดับ) 8 ไม่ได้ใช้ยาเสพติด (เมื่อก่อน) 6 เหนื่อยง่าย ไม่เหมือนตอนนี้...ไม่เต็มที่ ไม่แข็งแรงมากเกินไป เล่นกีฬามันไม่ค่อยเหนื่อย มันไม่ค่อยเหนื่อยเท่าไร มีเหนื่อย มีหอบบ้าง... พอใจ ไม่ต้องแข็งแรงมาก ไม่ได้คาดหวังครับ ไม่ได้คาดหวังอะไรมากมายกับเรื่องสุขภาพ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“ความแข็งแรงของร่างกายตอนนี้อยู่ในระดับ) 8 ปกติ (เมื่อก่อน) 6 เหมือนยังต้องพักกายในนี้อีกนาน สุขภาพดี (ตอนนี้)... พอใจครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

2.2 การเปลี่ยนแปลงด้านการดูแล ใส่ใจสุขภาพร่างกาย

ในเรื่องการดูแล ใส่ใจสุขภาพร่างกาย เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้รายงานถึงเปลี่ยนแปลงของการกระทำต่างๆ ที่เป็นการดูแลและให้ความใส่ใจต่อสุขภาพร่างกาย เช่น มีการทำงานทุกวัน ไม่เสพยาเสพติด ออกกำลังกาย (เดิน วิ่ง เล่นฟุตบอล เตะตะกร้อ กระโดดเชือก ยกดัมเบล) มีการควบคุมน้ำหนัก ดูแลเรื่องอาหารการกิน (กินอาหารครบ 3 มื้อ ตรงเวลา) และควบคุมปริมาณอาหารบ้าง และมีการรักษาความสะอาดของร่างกายและบำรุงผิวพรรณเป็นประจำ รวมถึงมีการพยายามคงความสมบูรณ์ของร่างกายและพักผ่อนอย่างเพียงพอ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“เล่นกีฬา แคนชอบออกกำลังกายมาเลยตอนนี้ ชอบทำทุกอย่าง วิ่ง กระโดดเชือก ยกดัมเบลบ้างอะไรบ้าง เล่นกล้ำม ตอนแรกๆ ก็พอ เพราะแคนรู้สึกตัวแคนอ้วนก็เลยลด วิ่งๆ มากๆ กินข้าวน้อย อยากรู้อย่างไร ที่นี่นะ ตอนเช้าจะกินเยอะ เพราะมันย่อยง่ายตอนเช้า ก็กินให้หมก 1 ถาดนั้นแหละ อยากรู้อย่างไรด้วย กินหมด กินทุกอย่าง กินเยอะมาเลย เมื่อก่อนใครๆ ก็งั้น ส่วนมากคนเล่นยาจะไม่กินไขมันจะผอม แต่แคนพ่อแม่ดูไม่ออก ก็ยังเหมือนเดิม อ้วนเหมือนเดิม แล้วกินเยอะมาก เวลาเล่นเสร็จปั๊บก็ไปกินต่อ กินเยอะด้วย... (การรักษาความสะอาด) ต่าง โคตรต่างกันเลย ต่างกันมาเลยครีบ เมื่อก่อนอยู่ข้างนอกแปรงฟัน 3 วันครั้ง มาอยู่ที่นี่ 3 ครั้งต่อวัน เราก็เพิ่งมารู้อันนี้แหละ โห เราโคตรสกปรกเลย ไม่สนใจตัวเอง ไม่ดูแลตัวเองเลย ก็พอมาอยู่ที่นี่แหละรู้เลยว่าเปลี่ยน ทุกอย่างเลย ฟันอะไรแบบนี้ รักษาทุกอย่างเลย รักษา ไอ้ ก็แบบแปรงฟันทุกวันไรแบบนี้ ก็อาบน้ำขัดตัวขัดไร”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ไม่ค่อยดูแล (ตัวเอง) นะ เป็นประเภทที่อ้วนก็ได้ ผอมก็ได้ ไม่เคยจะแคร์อยู่แล้ว... (เมื่อก่อน) ก็อาบน้ำปกติละ รอบนึ่ง ตื่นตอนไหนก็อาบน้ำ ส่วนมาก ตอนเย็น บางทีก็ยังไม่ได้นอนเลย นั่งทำไอโฟนไอนี้ นั่งทำทั้งคืน... (ตอนนี้) อิมก็ดีขึ้น ก็ดูแลตัวเองมากขึ้น ความไม่ชอบใช้เครื่องสำอางอะไรนี้ เหมือนครีมทาหน้า แป้งแบบนี้ แต่มาอยู่ที่นี่มัน มันใช้จนชินแล้ว ต้องใช้ทุกวัน ก็ใช้ครีมทาหน้า โลซงโลซัน ปกติหนูอยู่ข้างนอกหนูไม่ทา เพราะมันต้องใช้เวลานานในการแต่งตัว บางทีก็ไม่ต้องหิวหมไปเลย ไม่คือว่า ข้างในมันเหมือนอยู่ว่างไม่รู้จะทำอะไรเหมือนตอนเช้ากว่าเดียว ถ้าเราไม่ทาครีมเดี๋ยวก่อนก็ต้องนั่งรอเพื่อนทาครีมให้เสร็จอยู่ดี กว่า

จะก่อนข้าวก็ต้องนั่งรอเพื่อนเค้าแต่งตัว ถ้าจั่งนี้เราก็มีเวลาเหลือเยอะ ก็นั่งทาโลชั่น ทาครีม แบบเนี้ยะ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“เมื่อก่อนตอนที่ว่าหนูอยู่บ้านก็คือไม่ค่อยจะได้ดูแลตัวเองเท่าไร ส่วนมากจะทุ่ม เวลาให้ แฟน ให้ลูกของแฟนซะมากกว่า ไม่ได้ดูแลตัวเอง ก็เหมือนแบบดูแลเค้า เหมือน แบบพาลูกเค้าไปเที่ยวบ้าง อะไร อยู่กับลูกเค้ามากกว่าที่จะอยู่กับตัวเอง เพราะอยู่คนเดียว ไม่ค่อยชอบอยู่คนเดียวเท่าไร ก็คือมาอยู่ที่นี่ก็ก็ยังได้ออกกำลังกายบ้าง ได้ดูแลตัวเองบ้าง อะไรแบบนี้ ก็ เหมือนช่วงตอนเย็นๆ เค้าจะ แอโรบิค หรือไม่ก็ถ้าเกิดไม่แอโรบิค หนูก็จะวิ่ง ก็ รอบสำนักงานข้างหน้านี้ วันละ 10 รอบ ก็วิ่งกับเพื่อนๆ ถ้าฝนตก ก็บางทีก็เที่ยวเดินป่าอยู่ กับเพื่อน 2 คนนี้ เดินไปเดินมาแล้วก็อ่านหนังสือมั่ง... ถ้าเรื่องอาหารการกินก็ อยู่ที่นี้มันก็ ดูแลได้ไม่มากเพราะเหมือนต้องจำเป็น เพราะว่ามันมีไก่อทุกวัน เพราะ ที่นี้มันมีอิสลามเยอะ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

2.3 การตระหนักถึง สารเสพติดทำลายสุขภาพร่างกาย

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลตระหนักได้ว่า ที่ผ่านมานั้นสิ่งที่ทำลายสุขภาพร่างกายมากที่สุดคือ การใช้ สารเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า กัญชา ยาไอซ์ และโซแลม (มาโน) ซึ่งทำให้มีอาการติดยา เมา ควบคุม ตัวเองไม่ได้ (ขาดสติ) รู้สึกมีเมื่อย นึกหรือคิดอะไรไม่ค่อยออก ต้องใช้เวลานึกนาน จำอะไรไม่ค่อยได้ นอนไม่หลับ หรือว่ง เพลีย เหนื่อยง่าย หมดแรง หอบหืดบางครั้ง ไอหรืออ้วกเป็นเลือด รู้สึกว่าบ้าน หมุนทั้งคืน หน้ามืด รู้สึกร้อนอบอ้าวจากภายในร่างกายทำให้อยู่นิ่งไม่ได้ หรือมีอาการตีต รวมถึงมี อาการเสปตาเมื่อเจอแสง อีกทั้ง การใช้สารเสพติดยังส่งผลให้เซ็ชื้อและกระดูกเสื่อม สมองเสื่อม และ เจ็บป่วยหรือไม่สบายได้ง่าย ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“ก็มียานั้นแล เนี่ยกัญชาแหละ กับยาบ้า (บั่นทอนร่างกายเป็นพิเศษ) ก็ยาบ้าผม ไม่ได้นอนเลยกัญชาทำให้ผมตื่นขึ้นมาแล้วเพลีย ก็มีบุหรีแหละ ก็เหนื่อย เหนื่อยง่าย ก็หอบ หืด เหนื่อยบางครั้งจนแหบไปเลย เวลาวิ่งอะไรแบบนี้ มันตีตหมดแล้ว”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ยาเสพติด กินแล้วมันไม่รู้เรื่อง (โซแลม) มันคล้ายๆ ว่าพอเรากินบ๊ีบ มันเป็นยาชนิดหนึ่ง ก็เอาฤทธิ์มันจริงๆ มันแรงกว่าทุกๆ อย่าง เพราะว่ามันจะทำลายสมองโดยเฉพาะเลย แต่ถ้าคนธรรมดา กินแล้วมันจะลดยแบบไม่รู้เรื่อง ประสาทไปเลย ประสาทกิน... แต่ตอนมันหมดดี แล้วตอนที่มันขาด ช่วง สมมติตอนเราไม่ได้นอนสัก 10 วันนะ แล้วมันขาดนี้ ที่นี้แรงก็หมด ผอม อยู่ซัดเหมือนคนไม่มีเลือด มันซัด มันผอมไปเลย แล้วอยู่ๆ บางที่แรงมันหมดเลย นั่งอยู่ตรงนั้นหมดแรงไปเลย เหมือนช่วงยามันขาด อันนี้เหมือนมันเป็นทำได้ทุกอย่าง ไม่ต้องกินข้าวเลย บางที่หลายวันไม่ต้องกินข้าว ไม่รู้จะไปได้ไง ข้าวไม่กิน กินแต่น้ำแต่เหล้า แต่พอกลับมาฟื้น ร่างมันจะอ้วนเร็วเลย พอเรากลับมากิน มันจะอ้วนเร็วมาก อืม เหมือนขาดนาน พออยู่เต็มๆ กินรัวๆ เลย กินเหมือนผิอยู่ในนะ... บางทีนี่ถ้าเวลาปกติเราเดินช้า พอเราออกมานอกบ้านข้างพอโดนแสงนี้มันมันไปเลย มันเหมือนกับมีน้ๆ ไปเลย มันแสบตา มันพามันหัวไปเลยถ้าเดิน แดดแรงเกิน... อยู่ข้างนอกเราเล่นยานี ตัวเล็ก ตัวเล็ก ร่างกายถ้าดู มันก็ปกติดี แต่แค่มันซัดเป็นช่วงๆ แต่เหมือนสมองไปแล้วมันตั้งกลับยาก เหมือนคิดอะไรไม่ค่อยออกแล้ว เหมือนจากที่เราเขียนถูก ไม่ถูกบางที่เราลืมไปเลย บางที่ค่าง่ายๆ เหมือนคำว่า วันนั้นคำว่าอะไรอะ อ้อ เกียรติอะไรเงี้ย เขียนไม่ถูก นั่งอยู่พักนึง มันอยู่ๆ มันง มันจะเป็นบางช่วงเหมือนที่เราเขียนแล้วอยู่ๆ มันลืมไปเลย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“อืม ถ้ากินมากๆ มันก็เส้นเหมือนกัน แต่ว่าถ้ากินเยอะๆ มันก็ติดกัน... ตอนแรกๆ ที่ผมเข้ามาเนี่ย เซ็ดหมดทั้งร่างนั้นแล พอไม่ได้กิน... มีน้ๆ ครับ เวลาพอเล่นยานี้ กระดูกเนี่ย เวลาเล่นบอลอะไรเนี่ย หัวเข้าผมเนี่ยมันชอบหลุด เริ่มเจ็บ เสียหลายอย่างเพราะยาเสพติดเนี่ย ครับ มันทำให้กระดูกเสีย ข้อเสีย เดียวนี้พอขยับอะไรหนักๆ แล้วหัวเข้ามันหลุด เจ็บมันจะกลับเข้าเอง ไม่หาย แล้ว เป็นอยู่อย่างเนี่ยอ่านออกจากผ้า”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

นอกจากนี้ มีเยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งที่รายงานถึงผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย จากการเคยใช้สารเสพติดแล้วต้องหยุดใช้ว่า มีอาการเมื่อยหลัง เมื่อยแขน เซ็ดเมื่อยทั้งตัว และรู้สึกทรมาน ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลว่า

“ถ้าไม่ได้กินก็ ครับ เข้าเส้นนั้น ถ้าไม่ได้กินก็เซ็ดหมदनั้นแล ครับ ตอนแรกๆ ที่ผม
เข้ามานี่ เซ็ดหมदनั้นร่างนั้นแลพอไม่ได้กิน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

ประเด็นที่ 3 มุมมองที่เปลี่ยนไปในความสัมพันธ์กับครอบครัวและคนรอบข้าง

ในประเด็นของมุมมองที่เปลี่ยนแปลงไปในความสัมพันธ์กับครอบครัวและคนรอบข้างนี้
เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ที่พวกเขารับรู้ระหว่างตัวเองกับคนในครอบครัวและตัวเอง
กับคนรอบข้าง และมุมมอง ความรู้สึกของพวกเขาที่มีต่อคนในครอบครัวและคนรอบข้าง ดังจะเห็น
จาก 2 ประเด็นย่อยดังนี้

3.1 ความสัมพันธ์ที่มีกับคนในครอบครัว

3.1.1 ความสัมพันธ์ที่มีกับคนในครอบครัว ในช่วงก่อนเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ

ด้านความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวในช่วงก่อนเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ เยาวชนผู้ให้
ข้อมูลส่วนใหญ่กล่าวว่า พวกเขาไม่ค่อยสนิทสนมกับพ่อ เพราะพ่อเป็นคนนิ่งๆ ประกอบกับความไม่
กล้าและไม่รู้ว่าจะต้องเริ่มอย่างไรในการเข้าไปพูดคุยด้วย ทำให้ไม่ค่อยได้พูดคุยกับพ่อ และในบางครั้ง
ก็รู้สึกน้อยใจและไม่เข้าใจในสิ่งที่พ่อเป็นหรือทำต่อพวกเขา ดังเช่นการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล
ว่า

“ไม่ค่อยมีเวลากับแก (พ่อ) ครับ ไม่ค่อยอยู่กับแกครับ ไม่ค่อยได้พูดกัน
เวลาผมตื่นสาย เวลานอนที่บ้านตื่นมาแกนั่งดูโทรทัศน์อยู่ ผมก็เดินเข้าไปในครัว
อาบน้ำแล้วก็กินข้าว แล้วผมขอเบียร์เท่านั้นแล ขอเบียร์แล้วก็ไปบ้านเพื่อน ผมรู้ แต่ผม
ไม่อยากจะถาม ดูแกออกนั้นแล แต่ว่าแกอยากให้เราไปแกพูดก่อนแต่ที่ผมไม่กล้าพูด
กับแกก่อน ครับ แกอยากจะทำกับเราเนี่ย แต่ว่าไม่ ไม่กล้า (ตัวเองไม่กล้า)... กับพ่อ
ผมไม่ค่อยกล้าพูด”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

รวมถึงในเยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งที่กล่าวว่าพ่อเลี้ยงดูตนด้วยเงิน ไม่ได้ให้ความ
สนใจ ใส่ใจ หรือความอบอุ่นกับตน ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลว่า

“เมื่อก่อนหนู เวลาอยู่กับพ่อ เวลาอยู่ที่บ้านแล้วคือแบบ เค้าชอบกดดันนั้น หนูแบบ จะให้หนูอยู่ในกฎ ออกจะเชิงตามใจไปในเรื่องการใช้จ่ายมากกว่า การใช้เงินมากกว่าการเอาใจใส่อะไรแบบนี้ คือแกลจะเลี้ยง จะเลี้ยงหนูด้วยการใช้เงินมากกว่า เหมือนแบบเหมือนมีของเหมือน iphone ออกใหม่อย่างนี้ หนูบอกว่าพ่ออยากได้จัง พุด ก็แค่พูดคำเดียวแกก็ไปซื้อมาให้ ก็ว่าแค่พูด ส่วนมากอยู่กับพ่อ ด้วยการที่ว่าใช้เงินมากกว่านั้นแหละ

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

สำหรับความสัมพันธ์กับแม่ก่อนมาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าแม่จะให้ความสนิทสนม คอยเป็นห่วงเป็นใย เช่น คอยโทรตามไม่ให้กลับบ้านดึก คอยใส่ใจ ดูแล ให้ความช่วยเหลือ รับฟังทุกเรื่องราวปัญหา ให้คำปรึกษาและคำแนะนำ แม้ว่าแม่จะชอบพูดสอนหรือบ่นทำให้รู้สึกรำคาญบ้างก็ตาม ทำให้เมื่อเวลาที่มีปัญหาจึงกล้าบอก กล้าพูดคุยกับแม่ในเกือบทุกเรื่อง ดังกรรณการของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น

“แม่ แม่ไม่ค่อยชิน (ซัดใจ) เวลาพุด พอดูอะไรแกรับฟัง แกลเข้าใจทุกเรื่อง ครับ เวลาไปกินท่อม ผมบอกขอเบี่ยแม่ไป ซื่อท่อม 100-200 (บาท) แม่ก็ให้อะ ก็ตามใจ แกว่าอย่าแกว่ากินน้ำท่อม อย่างเดียวได้ แกว่าอย่าใส่สารอย่างอื่นสารที่ สารเคมี แกว่ากินท่อมอื่นกิน ได้ แต่ว่าถ้าเล่นยาบ้า ยาไอซ์ แกลไม่ให้... รักแม่ ฮั่นแล เวลาผมมีเรื่อง มีปัญหาอะไร ผมเปิดใจพุดกับแม่กล้าพุด แม่ บอกหมดเวลามีอะไร พอบอกแล้วแม่เข้าใจ ผมนะ หลายอย่างเนี่ย แล้วเวลาพอดผม พ่อผมเดินมาอึ้นนั้น ทะลายแก๊งอึ้น แม่ผมเนี่ยโทรมาบอกให้ไปชะก่อน แกลสงสารนั้น ถ้าไปก็ ผมถูกอึ้นแล อึ้นแล แล้วผมได้สนิทกับแม่เพราะบางเรื่องแบบเนี่ย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลบางรายยังได้มีการรายงานว่า รู้เพียงว่าครอบครัวรักพวกเขา แต่พวกเขายังสัมผัสไม่ได้ถึงความรักที่คนครอบครัว (พ่อ แม่) มีให้ ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“เค้า (แม่) เป็นคนที่แข็ง แข็งมากๆ แกลปฏิบัติกับเราแบบว่ามันเป็นคนหน้าทีของเค้า ที่เค้าต้องทำอะไรให้มันกิน ต้องให้ตั้งมัน ซื่ออะไรมาให้มัน มันอยากกินอะไรต้องทำให้มัน คือมันเหมือนเป็นหน้าที่ของแม่ที่ต้องทำให้ลูก ถ้ามแกล พุดมัย แกลไม่พุดนะ

เข้าใจแถมะ เออ แค่อยากให้แสดงออก แต่ว่าบางทีหนูก็อยากถาม เหมือนถามว่าแม่รัก
หนูมั๊ย อะไรแบบนี้คงจะยาก แก่ก็ชอบตอบว่าเออ ถ้าไม่รู้ แล้วมีงู จะอยู่กับมีงูทำไม มีงู
มีงูอยู่ตะ ทำตัวยิ่งกว่าเทพบุตร พี่มีงู เค้าต้องทำงาน เค้าต้องเลี้ยงลูก แล้วมีงูละ งานการไม่
ทำ ขอแต่ตั้ง สงสารแกบ้าง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“พ่อรัก เค้ารักผมมากนั่นแล พี่บอก แต่ผมไม่รู้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“อยู่กับพ่อคือ ก็คือเค้าทำไม่เป็น คือเค้าแสดงออกไม่เป็นว่าต้องแสดงยังไง
ว่าลูกถึงจะรู้ว่าเค้ารัก ว่าเค้าเป็นห่วงอะไร”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

3.1.2 ความสัมพันธ์ที่มีกับคนครอบครัว ขณะอยู่ในศูนย์ฝึกฯ

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงความสัมพันธ์กับคนครอบครัวขณะอยู่ในศูนย์ฝึกฯว่า คน
ในครอบครัวรัก ห่วงใย และให้ความใส่ใจตนมาก จากการที่ถูกจับกุมแล้วครอบครัวมาเยี่ยมที่ศูนย์ฝึก
ฯ รวมถึงมีการถามไถ่ความเป็นอยู่ภายในศูนย์ฝึกฯ การเรียน และมีการให้กำลังใจด้วยคำพูดที่บอกให้
อดทนทำตัวดี ๆ และการกระทำที่ทำให้รู้สึกดี รวมทั้งมีความเข้าใจกันมากขึ้นกับคนในครอบครัว ดังที่
เยาวชนผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“ถ้าอาต๊ยะ ลองอยู่กับเค้า (แม่) ดีๆ เหมือนช่วงนั้นที่ว่าเล่นกันอยู่ที่บ้าน
อยู่ๆ เค้าเป็นได้ทั้งพ่อ ทั้งพี่ ทั้งเพื่อน เค้ารับได้หมดในคำพูดของเรา เค้ารับได้หมด
ต่อให้เราพูดยังไง ด้วยความที่แกรู้ว่าเราเป็นคนยังไง...คือ ปกติมันคล้ายๆ กับ
คล้ายๆ คนนอกมองเหมือนเรามือคติดกับครอบครัว แต่พอได้มาอยู่ตรงนี้จริงๆ ได้รู้ว่า
ความจริงเค้าพินันๆ นะ เค้ารักเรานะ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ซึ่งใจรักที่พ่อแม่มาเยี่ยม ซึ่งในความรักที่เค้ารักผมอะ ถ้าเค้าไม่รักเค้าคง
ไม่มาเยี่ยม เค้าก็เตือนแล้วว่าอย่าเกี่ยวข้องกับยา”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

ในเยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งได้กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงของ แม่ หลังจากที่เธอเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ โดยแม่มีการย้อนมองถึงสิ่งที่ผ่านมาในด้านความสัมพันธ์กับลูกๆ ทำให้แม่เริ่มหันมาให้ความสนใจเขามากขึ้นกว่าเดิม รับฟังสิ่งที่เขาต้องการ ใช้เหตุผลในการพูดคุย ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างไม่ใช่เพียงแค่การพูดสอนเท่านั้น รวมถึงเข้าใจวัยรุ่นมากขึ้น จากการที่แม่ยอมเปลี่ยนตนเอง เช่น เริ่มมีการหัดเล่นเฟสบุ๊ก เพื่อให้เข้าใจลูกและตามลูกได้ทัน ซึ่งการเปลี่ยนของแม่ก็ทำให้ความสัมพันธ์กันในครอบครัวดีขึ้นอย่างมาก และทำให้เขากล้าที่จะแสดงความรักต่อครอบครัวด้วยการกอด การหอมพ่อแม่ จากที่ก่อนหน้านี้ไม่เคยทำมาก่อน รวมถึงมองเห็นคุณค่าของความรักจากครอบครัวอีกด้วย ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลว่า

“เดี๋ยวนี้รักกันมากเลย ก็พอตั้งแต่เข้ามาอยู่ในนี้เรารู้เลยว่าเออ ใครนะที่รักเราจริงๆ ใครที่มาเยี่ยมเราทุกวัน เอาข้าวมาให้กิน พอเราอยู่ในนี้ไม่ใช่แล ไม่ใช่เพื่อนไม่ใช่แฟน แต่เป็นแม่กับพ่อ ใช่ เหมือนเพื่อนก็มีอยู่แหละที่มาเยี่ยม ก็ไม่เท่าพ่อแม่ เรารู้เลยว่าพ่อแม่รักเรามากนะ ตั้งแต่เมื่อก่อน พอเราคิดว่าที่พ่อแม่ทำกับเรามันไม่ใช่ แต่เมื่อก่อนเราแทบไม่เห็นค่ามันเลย เดี่ยวนี้พ่อแม่ต้องมาก่อน เพื่อนอะไรก็ทีหลัง กลับไปต้องกอด จากเมื่อก่อนไม่เคยกอดนะ เดี่ยวนี้กลับไปทั้งกอดทั้งหอม... เป็นคนอยู่กับแม่ จะสนิทกับแม่มากกว่า มีแม่เหมือนมีเพื่อน คนเข้าใจลูกได้ดี เข้าใจลูกทุกอย่าง ก็เล่นเฟสด้วย เข้าใจลูก อ้อเป็นแบบนี้ละ เข้าใจแล้วว่าทำไมลูกเล่นเฟส ต้องมีพัฒนาการต้องตามลูกให้ทัน...เออ บ่นมันบ่นอย่างเดียว แคนก็ไม่ชอบ แคนก็เข้าใจน้อง แคนไปบ้านน้ำแคน ดูเค้าดูลูกแบบใช้เหตุผลมากกว่า จะพูดกันอะไรแบบนี้มันไม่ดี คือมันเกี่ยวกับการสอนลูก เด็กอะไรต้องสอนยังไง แคนก็พยายามเอาเรื่องนี้ไปเล่าให้แม่ฟัง ต้องคุยด้วยเหตุผล แม่ก็เปลี่ยน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

ในส่วนของมุมมองที่มีต่อครอบครัวที่ผ่านมาของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล พวกเขาได้รายงานทั้ง 2 ด้านคือมีทั้งในผู้ที่รายงานว่าครอบครัวของตนเป็นครอบครัวที่ดีและไม่ดี มีการรายงานว่าครอบครัวนั้นมีส่วนทำให้ตนเข้าไปเกี่ยวข้องหรือใช้สารเสพติดและครอบครัวไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในเยาวชนผู้ให้ข้อมูลที่รายงานว่าครอบครัวมีส่วนทำให้ตนใช้สารเสพติดนั้น เกิดจากการที่ครอบครัวตามใจตนมากเกินไปทำให้เคยตัว และคิดว่าครอบครัวจะอนุญาตให้ทำในสิ่งที่ยากจะทำเสมอไม่ว่าสิ่งนั้นจะถูกหรือผิดก็ตาม ในทางกลับกัน การที่ครอบครัวไม่ค่อยตามใจในสิ่งที่ตนต้องการ

ครอบครัวทำให้รู้สึกกดดัน เครียดจนหาทางออกไม่ได้ และไม่ค่อยเลี้ยงดู ดูแล ใส่ใจ หรือให้ความอบอุ่น ใกล้ชิดผูกพันนั้น มีส่วนทำให้เยาวชนหันหน้าเข้าหาสารเสพติดได้เช่นกัน รวมถึง ญาติพี่น้องที่พวกเขาสนิทสนมด้วยที่มีการเสพยาหรือขายยาเสพติดมาชักชวนให้ลองใช้สารเสพติด ที่ทำให้พวกเขามีการใช้สารเสพติด ดังเช่นการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลว่า

“ครอบครัวไม่ค่อยดีครับ แม่กับพ่อแยกกัน... ครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับยา เล่นยาแบบนี้ เค้าตามใจ ตามใจมาก พ่อแม่ ก็ไม่ค่อยเลี้ยงดู พ่อแม่อยู่ต่างหากแล้วแต่เราจะทำ อะไร... ญาติเล่นยาเหมือนกัน ญาติเล่นยาเสพติดเหมือนกัน...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวที่อยากเปลี่ยนแปลง โดยเยาวชนบางรายมีการรายงานว่าจะอยากเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์กับพ่อคือ อยากให้หันหน้ามาคุยกันมากขึ้น ได้ปรับความเข้าใจกัน ได้พูดแบบเปิดใจกัน เพราะเวลามีเรื่องอะไรจะได้ปรึกษาแบบผู้ชายกับผู้ชาย รวมถึงอยากที่จะเปลี่ยนแปลงที่ตัวเองโดยทำตัวเป็นคนดีมากขึ้น ไม่ทะเลาะกับพ่อขยันทำงาน โดยที่ไม่ได้ต้องการให้พ่อต้องเปลี่ยนแปลงอะไร (จากมุมมองของผู้ให้ข้อมูลเพศชาย) และ (ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลหญิงรายหนึ่ง) อยากให้พ่อเลี้ยงดูแบบหันมาให้ความสนใจ ใส่ใจ ให้ความรู้สึกอบอุ่นทางกายและใจมากกว่าเงินทอง ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายงาน เช่น “กับพ่อเลี้ยงอยากให้หันหน้าเข้ามาคุยกันเนี่ย ว่ามีเรื่องอะไรก็ได้ปรึกษาแบบผู้ชายกับผู้ชายเนี่ย น่าจะเข้าใจกันง่าย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

3.2 ความสัมพันธ์ที่มีกับผู้คนรอบข้าง

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรายงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่มีกับผู้คนรอบข้าง โดยมีรายละเอียดแบ่งเป็น 3 ช่วง ได้แก่ (1) ความสัมพันธ์กับผู้คนรอบข้าง ในช่วงก่อนหน้าใช้สารเสพติด (2) ความสัมพันธ์กับผู้คนรอบข้าง ในระหว่างที่ใช้สารเสพติด และ (3) ความสัมพันธ์กับผู้คนรอบข้าง ในช่วงหลังจากมีการหยุดใช้สารเสพติด

3.2.1 ความสัมพันธ์กับผู้คนรอบข้าง ในช่วงก่อนหน้าใช้สารเสพติด

ในช่วงก่อนใช้สารเสพติด เยาวชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการประเมินความสัมพันธ์กับคนรอบข้างว่า มีความสัมพันธ์ที่ดี รวมถึงรับรู้ว่าคุณสมบัติในสังคมมองว่าพวกเขาเป็นคนดี ได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ และรับความไว้วางใจจากผู้อื่น ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น

“เพื่อนผู้หญิงก็ช่วยเหลือกันตลอด เพื่อนผู้หญิงก็คอยให้ลอกการบ้าน ช่วยๆ แคนตลอดอยู่คนเดียวแบบนี้ตอนม.3 ห้องที่เก่งที่สุดแล้ว ก็เพื่อนๆ ก็ช่วยกัน ดึง แคนก็จบ รู้เลยเพื่อนรักเรา”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“เมื่อก่อนแบบเป็นเด็กที่เรียนด้วยแบบว่า ยังใส่ชุดนักเรียนอยู่เนี่ย แล้วก็เหมือนไปรับเพื่อนอะไรเงี้ย เวลาตอนเราเรียนอยู่ถ้าไปกับวัดนั่นไปไหนก็ได้อะไรเงี้ยอะไรเงี้ยเค้าจะไวใจ ไปรับเพื่อนๆ แบบนี้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“ญาติ จากที่เค้าคือตอนแรกขออะไรเค้าก็จะให้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

3.2.2 ความสัมพันธ์กับผู้คนรอบข้าง ในระหว่างที่ใช้สารเสพติด

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงในช่วงที่คนรอบข้างเริ่มรู้ว่าพวกเขามีการใช้สารเสพติด โดยพวกเขาถือว่าความสัมพันธ์กับคนรอบข้างเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น ความสัมพันธ์กับญาติๆ รวมถึงคนอื่นรอบข้างในสังคมก็เริ่มมองพวกเขาไปในทางที่ไม่ดี ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายงานว่

“กับเพื่อน กับครอบครัวเปลี่ยนแปลงเยอะ ก็เล่นยาแบบนี้ ไปทำร้าย พุดไม่ดี”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ก็ญาติบางคนเปลี่ยน ก็เป็นอย่าง เมื่อก่อนก็เป็นอย่าง ไม่ตามใจฉัน เมื่อก่อนครับ ก็ มีบ้างตามใจครับ ให้ตั้งมาก พอเค้ารู้ว่าเล่นสารเสพติดก็เค้าก็ไม่ค่อยให้ตั้งมาก”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“พอหลังจากนั้นพอไม่เรียนนั้นแบบว่า ถูกจับอะไรบ้าง หลังประกันบ้าง ถ้าไปกับเรานี้ให้ไป แต่กลับมาเพื่อนจะถูกด่า จะบอกทุกครั้งเลยว่าถูกด่า จะไปถูกจับอีกมัย ก็จะมีการพูดตามหลังตามมาอย่างงี้ ครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

3.2.3 การรับรู้ความสัมพันธ์กับผู้ครอบข้าง ในช่วงหลังจากมีการหยุดใช้สาร

เสพติด

ช่วงหลังจากมีการหยุดใช้สารเสพติด เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายงานถึงความสัมพันธ์กับคนรอบข้างว่า มีทั้งคนที่เชื่อมั่นว่าพวกเขาสามารถเปลี่ยนแปลงหรือหยุดใช้สารเสพติดได้แล้วจริง กับคนที่ไม่เชื่อว่าพวกเขาจะสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองโดยหยุดใช้สารเสพติดได้ และในส่วนของความสัมพันธ์โดยภาพรวมกับคนรอบข้างนั้น เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเกือบทุกคนมีการประเมินความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับค่อนข้างสูง คือ ประมาณระดับ 7-10 ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลว่า

“คนอื่นก็ยังคงดูเราไม่ตายนั่นแหละ ถึงบอกไปเค้าก็ไม่เชื่อ เวลาไปข้างนอก บอกว่า แคนตีแล้วนะ เค้าก็ไม่เชื่อหรอก เมื่อก่อนแคนร้าย มองแคนในทางไม่ดี ก็เมื่อก่อนแคนเกรไชมัยพีแปง นั่นแหละคล้ายๆ ว่าไอ้เนี่ยมันติดคุก นั่นแหละ ทำไม่ดีเด็กมันร้ายแบบนี้ แต่ครู อะไร เมื่อก่อนเค้ารู้ว่าแคนไม่ได้เป็นคนแบบนี้ ก็ครูที่ปรึกษาไง เค้ารู้ว่าแคนไม่ได้เป็นคนแบบนี้ ก็มันเปลี่ยนเพราะเรื่องนี้ พอกลับไป ครูก็ยังไม่ลืมเรา กลับไปก็เข้าไปหาพวกผู้ใหญ่แบบนี้ เค้าก็ชอบให้เข้าไปหา เค้าก็ให้คำปรึกษาเราแบบนี้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ถ้ามุมมองของคนอื่นก็จะเป็นคนที่ว่าร้ายมาก อารมณ์ร้อนมาก อึมแล้วที่
น้ำ เหมือนครูเจ้าหน้าที่เค้ายังบอกเลย มันจะทำอะไรช่างมัน มันจะทำอะไร ยิ่งงั้น
ก็ไม่เคยผิดอยู่แล้ว ปล่อยไป... (ระดับความสัมพันธ์ในศูนย์ฝึกฯ) กับเพื่อนให้ 8... มี
รุ่นพี่ข้างใน ตัวเล็กนิดนึง แต่อายุมากกว่า (ที่ทำให้เรารู้สึกดี) แอบบอกให้คิดให้ดี แอบ
บอก ไม่มาห้ามอะไรนะ แต่แอบบอกให้คิดให้ดีนะ เธอพอได้แล้ว แอบไม่ได้ประมาณว่า
มากดเรา แต่แอบพูดแบบนี้ๆ แต่แอบพูดให้เราคิด ว่าเออแม่เธอรออยู่นะ เธอก็รู้ว่าแม่
เธอเป็นอะไร ก็เหมือนดั่งสิ่งที่เราคิดออกมา ดั่งขึ้นมาผูกใจเรานะเค้าดั่ง เค้ารู้ว่าเรามี
อะไร เราอยู่กับเค้ามาก เรามีอะไรเราปรึกษาเค้าหมด เวลาอยู่กับเค้าพูดได้ทุกเรื่อง
แอบไม่ได้มาบอกว่าเออ เธอควรทำแบบนี้ๆ แอบมีวิธีสอนที่แบบว่า แอบจะไม่สนใจ
แล้วเธอก็รู้ว่าจะอะไรผิดอะไรถูก ไม่ใช่เธอไม่รู้ที คือว่าแอบไม่ได้ค่อยมานั่งพูด แบบ
พะเน้าพะนอ แบบเอาใจเหมือนกับว่าหลอกให้เด็ก ชื่อชนมมาหลอกแบบนี้ มันไม่ใช่
คือว่าเอาแบบตรงๆ เลย ชัดตรง เธอก็รู้ว่าอะไรผิด อะไรถูก แบบนี้ ถ้าว่าเอา
จริงๆ แอบเป็นคนไข้ใจเรามากที่สุดเลย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

ประเด็นที่ 4 การเรียนรู้การจัดการอารมณ์ ความรู้สึกของตน

ในเรื่องการเรียนรู้การจัดการอารมณ์ ความรู้สึกของตนนี้ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึง
ประเด็นย่อย 3 ประเด็นคือ การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกตนเอง การรับรู้ผลกระทบทางใจจากการใช้
สารเสพติด และการเรียนรู้การจัดการอารมณ์ ความรู้สึก ดังนี้

4.1 การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกตนเอง

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลมีการรายงานการรับรู้เกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึกด้านลบที่เป็นสิ่งบั่นทอน
คุณภาพจิตใจในชีวิตที่ผ่านมา เช่น โกรธ หงุดหงิด รำคาญ เครียด ผิดหวัง เบื่อ เซ็ง เศร้า เสียใจ
ว่าเหว เป็นต้น อันเนื่องมาจากปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านอนาคต ด้านอิสรภาพใน
ชีวิต ทะเลาะกับคนครอบครัวหรือเพื่อน เป็นต้น ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น

“(หงุดหงิด) เรื่องชีวิตอนาคต ไม่รู้เหมือนกัน อนาคตตอนไหน อนาคตข้างหน้าจะ
เป็นยังไง อึม...บางทีก็ไม่มีอะไร เล่นยา อึม เซ็ง ไม่รู้จะทำอะไร เบื่อ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“รู้สึกว่าเขา ถ้าอยู่บ้านนั้นอยู่คนเดียว คนอื่นออกไปทำงานกันหมด กลางวัน... ก็เบื่อข้างชีวิตตัวเองเนี่ย ออกจากโรงเรียนแบบเนี่ย แบบไม่มีเพื่อนไรแบบนี้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“คือแกลคนเดียว แกลหาเรื่อง แกลุ่นวาย ทำรำคาญที่สุด ทั้งชีวิตไม่เคยเห็นใครน่ารำคาญเท่านี้เลย เหมือนบางทีเคยรู้สึกอยากตาย อยู่ลอยๆ ไปเลย เบื่อ ไม่อยากมีชีวิตอยู่ เข้าใจมั๊ย อยู่แล้วเหมือนรำคาญตัวเอง รำคาญที่เป็นแบบนี้ อยากจะเดินด้วยตัวเอง เหมือนเราไม่เป็นตัวของตัวเอง อยากเดินด้วยตัวเอง แต่เราเดินไม่ได้ เหมือนต้องให้เค้า (หัวหน้าทีมล็กทรัพย์) เป็นคนขับรถ เหมือนรถคันนี้เป็นชีวิตเรา ต้องให้เค้าเป็นคนขับให้พาทางนี้ ทั้งๆ ที่เราบอกเค้าว่าเราอยากขับเอง แต่เราไม่ได้ขับ มันต้องมีชีวิตอยู่ไปตลอด เช่น หนูถอยออกมาแล้ว หนูอยากจะทำด้วยตัวเอง ก็ต้องเอาเชือกมาร้อยอยู่ได้ แล้วก็ลากกลับไป นำเปื่อเหมือนลากควาย เหมือนเลี้ยงควายตัวนึง ควายมันจะไปไม่ยอมปล่อยให้มันไป ไม่ให้ควายไปกินหญ้าเอง ให้มันไปหาหญ้าที่มันอยากกินและ แต่กลับลากไปกินหญ้าตรงนี้ที่เค้าอยากให้มันกิน เพื่อจะให้เกลี้ยงตรงนั้นแหละ ทั้งๆ ที่ควายไม่ได้อยากกินหญ้าตรงนั้นเลยนะ มันอยากไปอื่น มันอยากมีชีวิตอิสระ อยากจะเดิน ไม่ต้องเอามันไปผูกกับเสา นั้นแหละ เอามันไปผูกอยู่ได้ ทั้งๆ ที่มันไม่ยอมอยู่ และพอสมมติเชือกนั้นหลุดยังเลือกไปเอาเชือกไปมัดขา มันอีกไม่ให้มันไป ถ้าปาดคอได้แกปาดคอไปแล้ว เพื่อไม่ให้ควายไป ยอมฆ่ามันดีกว่าฟังคนอื่นจะได้ไม่ใช่ประโยชน์กับมันต่อ แกลเป็นแบบนี้ แกลทำเหมือนแกลรักเหมือนแกลหวง หวงมากๆ แต่ไม่ได้หวง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ผมเรียนไม่เก่งแล้วผมท้อ เพราะว่าผมทำไม่เป็น เรียนไปก็เท่านี้แหละ แล้วเวลาทำการบ้านไร เวลาเข้ากลุ่มไรนี่ฮันแล แล้วมันลำบากผม ทำไม่ค่อยเป็นหนะ แล้ว... เวลาเค้าให้ทำงาน (กลุ่ม) แล้วผมทำไม่เป็น แล้วผมช่วยอะไรเค้า (ไม่ได้)... ผมอยากออกจากโรงเรียนนั่นแหละ แต่ว่าแม่ไม่ให้ออกอะ ผมว่าผมเรียนไม่ได้จริงๆ แล้วผมก็ร้อง แกลก็ร้องนะ ครับ ผมก็เสียใจเนี่ย เพราะว่าผมเรียนไม่รู้เรื่องเลยนั้น ผมพยายามฟังเค้าอธิบายแล้ว ผมก็ไม่รู้เรื่องเลย

ครับ ครับ นั่นแหละทำให้ผมเบื่อนั่นแล ผมขยันนั่นแล แต่ว่าผมทำไม่เป็น ไม่รู้จะทำยังไง ขยัน
ไปก็เท่านั้นแล”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

4.2 การรับรู้ผลกระทบทางใจจากการใช้สารเสพติด

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้ถึงผลกระทบจากการใช้สารเสพติดที่เข้ามาบั่นทอนจิตใจ โดนที่
พวกเขาบอกว่า จากการใช้สารเสพติดที่ผ่านมานั้น เป็นการทำลายตัวเองในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งความรู้สึกแยะต่อตัวเองที่เกิดขึ้น นั่นคือการที่ตนเองกลายเป็นคนติดยาต่างๆ ที่เริ่มมาจากเพียง
ความอยากสู้อากลองใช้สารเสพติดเท่านั้น กลายเป็นคนที่ระแวง ขาดความมั่นใจในตัวเอง ขี้หงุดหงิด
อารมณ์แปรปรวน เหล่านี้ทำให้เยาวชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีความรู้สึกว่าเขาไม่น่าลองใช้สารเสพ
ติดเลย ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“ธรรมดาเหมือนกัน แยะที่สุดเลยถ้าเล่นยา ไปติด แคะจะลองแต่ไปติด บางทีก็คิด
เหมือนกัน เเท่ตรงไหน ไม่เห็นจะเท่เลย... ทำลายทุกสิ่งทุกอย่าง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“บางทีแค้นว่า กลัวเพื่อนตำหนิมั้ย พอตั้งแต่เล่นยาแหละจะคุยกับเพื่อนยังไม่กล้า
พอ เดียวนี้คำพูดแค้นอะไรมันก็เปลี่ยนเพราะเล่นยาแหละแค้นว่า เวลาออกมาพรีเซนต์
ข้างหน้ารู้สึกไม่กล้า กลัวมันไม่ใช่เหมือนเมื่อก่อน กลัวเพื่อนจะดูเราในทางไม่ดีบ้าง เพราะ
แค้นกลับไปบางทีก็น้อยใจ เหมือนกับบางทีพีแแบ่ง กลับไปปั๊บ สายตาเค้า สายตาของคน
ที่เห็น ไอ้นี่มันไม่ดีขึ้นหว่า มันกลับมาอีกแล้ว เนอะ ก็ทำให้เรารู้สึกน้อยใจเหมือนกัน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“(ตอนเล่นยา) แยะมากคะ คิดแล้วมันระแวง บางทีเวลาขาด ใจมันพาเซ็ง เวลาไม่มี
แต่โดยที่ว่า พอเล่นยาไปแล้วมัน ก็อะไรสักนิดมันหงุดหงิด ไม่ถูกใจ ยิ่งกว่าคนท้องอีก เค้า
เรียกอะไร อารมณ์แปรปรวน แล้วยู้งง บางทีร้ายๆ จนทำให้เหมือนกับว่า เรา บางทีเราก็ก้าว
ไปเลยกับยาเสพติด ไม่อยากยุ่งเลย เพราะรู้ว่าถ้าเข้าไปยุ่ง ภูตต้องเป็นคนแบบนี้แล้วหลาว...
หนักสุดตอนนั้นไปนั่งอยู่ในเปลว แต่จริงๆ ไม่ได้บ้า ถ้าเรากลับมาบ้าน เดียวต้องมานั่งฟังเสียง
ไอโน้ไอนี้หลาว พอไปที่เพื่อน เดียวก็รำคาญ เข้าใจมั๊ย เหมือนอยากหาเงียบๆ แต่ยังไม่ไป
ทำไม อืม เหมือนจะกลัวไปเลยกับยาเสพติดนี้ เพราะว่าเราสมองอ่อนกัน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

4.3 การเรียนรู้การจัดการอารมณ์ ความรู้สึก

ในขณะการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยให้เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้ประเมินระดับของการจัดการอารมณ์ ความรู้สึกและปัญหาที่เกิดขึ้น พวกเขามีการรายงานว่า พวกเขาสามารถจัดการกับอารมณ์ ความรู้สึก และปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดีกว่าเดิม โดยส่วนหนึ่งนั้นเป็นเพราะการใช้ชีวิตภายในศูนย์ฝึกฯ นั้นทำให้ต้องมีการปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนๆ ครู หรือเจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกฯ ได้ และปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ ของทางศูนย์ฝึกฯ ดังการรายงานของผู้ให้ข้อมูลว่า

“ (ระดับการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก) 8 หรือ 9 ครับ... (การจัดการอารมณ์ก่อนหน้ากับ ตอนนี้) ต่าง (ก่อนหน้านี้) ก็ ควบคุมไม่ค่อยได้ ประมาณ 4 ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ปรับเนี่ย ความคิดที่ว่าผมคิดตามผิดๆ เนี่ย ปรับเอง ผมคิดขึ้นมาเอง ลองคิด เปรียบเทียบกันดูอะครับ...ปรับสภาพ ก็ไม่ต้องไปดูหน้าอะไรเค้า เวลาเค้าคุยอะไร”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลยังได้รายงานถึงวิธีการในการจัดการปัญหาที่พบว่า มีความแตกต่างไปจากเดิม โดยวิธีการในการจัดการปัญหาก่อนหน้าเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ นั้น ส่วนใหญ่พวกเขามักใช้อารมณ์ในมากกว่าใช้เหตุผลในการจัดการปัญหา เช่น ใช้กำลังในการแก้ไขปัญหاتهละาะวิวาทแทนการพูดคุย ใช้สารเสพติดช่วยคลายเครียด รวมถึงมีการทำบางอย่างเพื่อเป็นการประชดชีวิต เช่น สัก หรือ ใช้สารเสพติด เป็นต้น ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น

“เมื่อก่อน ตอนนี่ มันต่างกันคนละขั้วเลยแบบสุดๆ มากๆ เลย เปลี่ยนไปเลยจากเมื่อก่อนนี้ใครทำอะไรหน่อยก็ใส่ทันทีเลย ใช้กำลัง เหมือนถ้าเพื่อนชนก็ไปเลย ฉะแบบไม่ต้องพูดเลย ไม่ชอบพูด เวลาพูดมันขัดใจก็โมโห มันต้องไปเลย ไม่ชอบมานั่งพูด เคืองๆ กัน ใช้ อารมณ์มากๆ เลย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ถ้าอยู่ข้างนอกเรามีตัวช่วย อย่างน้อยถ้าเราเครียด ไปหาอะไรทำเดี๋ยวก็น่าหาย คือข้างนอกซื้อบุหรี่ปาลูป”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“อยู่ๆ กับมันให้ได้ แต่เหมือนกับตอนหนูอยู่ข้างนอกอื่น พอหนูมีเรื่องอะไรไม่สบายใจอื่น ด้วยความที่หนูไม่กล้าพูดกับพ่อ หนูพูดกับพ่อไม่ได้ก็ไปพูดกับแม่เลี้ยง ถึงหนูก็เลยแบบ

เหมือนกับเก็บกตเนาะ หนูระบายอย่างเดียว ก็คือระบายลงเฟสบ้าง ระบายลงอะไรบ้างแบบ
นี้ ก็เคยมีอะคะ หนูก็นั่งคุยกับกระจกว่า นาวทำไมนาวต้องคอยช่วยแต่คนอื่นนะ ทำไมนาวไม่
ช่วยเหลือตัวเองบ้าง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

ส่วนวิธีการที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเกือบทุกคนใช้ในการจัดการปัญหา ณ ขณะอยู่ในศูนย์ฝึกฯ นี้
คือ ใช้การหลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงปัญหาแทน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้มีปากเสียงกันหรือเถียงกันกับอีกฝ่ายซึ่งทำ
ให้เกิดอารมณ์รุนแรงขึ้นทั้ง 2 ฝ่าย วิธีการเหล่านี้เป็นวิธีการที่พวกเขาเชื่อว่าจะช่วยทำให้สามารถ
กลับมาพูดคุยกันได้ อยู่ร่วมกันได้อีกเช่นที่พวกเขาเล่าว่า เวลาที่เครียด หงุดหงิด หรือโกรธ จะใช้การ
ฟังเพลง ใช้การเขียนบันทึก เขียนระบายอารมณ์ความรู้สึกแล้วฉีกทิ้ง หวออะไรทำเพื่อไม่ให้รู้สึกกดดัน
เช่น การปลูกต้นไม้ การเลี้ยงปลา ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา ควบคุมอารมณ์ หรือเข้าห้องสมุดไป
อ่านหนังสือซึ่งช่วยทำให้เพลิดเพลินจนลืมโกรธ เป็นต้น ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“เพื่อนมาขัดใจก็มี แต่เราก็พยายามเลี่ยงไปเลย ไม่อยู่ เดินหนี ถ้าเรายังอยู่อีกแค้น
ว่าแค้นอยู่ไม่ได้นะ เพราะว่าบางทีมันยังอยู่นานอีก พยายามจะหาเรื่องเดินไปไกลๆ แล้ว
ละบัด เดินหนีดีกว่าหลีกเลี่ยงดีกว่า เลี่ยงได้ก็เลี่ยงไป เดี่ยวอารมณ์ดีเดี๋ยวมันก็เหมือนเดิม ถ้า
เราใช้อารมณ์ตอนนั้นก็เลย แค้นใช้แบบนั้น”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“เข้าห้องสมุดอ่านหนังสืออะไรดีดีกว่า มันลืมไปเลย บางทีเราเพลิน เราอ่านเกี่ยวกับ
เรื่องนั้น มันเพลิน มันลืมไปเลยที่เราทำอะไรที่ตรงนี้ เดินหนี หลีก บางทีก็เข้าข้างไปช่วยครู
ทำงานดีกว่า มีปากเสียงกับเพื่อนอะไรดี แล้วเดินหลีกกันดีกว่า เพื่อไม่ให้เถียงกับเค้า แบบ
เราเดินหนี เป็นฝ่ายหนีสักคน ถ้าเราอยู่ต่อมันอาจจะมึนอะไรมากกว่านี้ละ เกิดอารมณ์ทั้ง 2
ฝ่าย มีคนเคยบอก”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“ก็จะชกอารมณ์ทางสีหน้าแล้วก็บางทีก็อาจจะ ตีลูกมึน หัวเราะ ทำเป็นหัวเราะ ทำ
เป็นตีลูกมึนหัวเราะ ตลกเนาะ อะไรแบบนี้ ก็ไปอีกทางนึง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

เยาวชนผู้ให้ข้อมูล จำนวนทั้งหมด 8 ราย มี 1 ราย บอกถึงวิธีการจัดการปัญหาที่เปลี่ยนไป จากที่ก่อนเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ เวลาที่โกรธหรือไม่พอใจจะใช้วิธีการเก็บเงียบ เพราะประหม่นแล้ว กลัวเรื่องจะยาวไม่จบสิ้น และอย่างไรก็ตามตนนั้นก็เป็ฝ่ายเสียเปรียบทำให้รู้สึกเก็บกด จนกระทั่งเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ที่ทำให้รู้สึกว่าคุณสามารถปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกได้มากขึ้น จึงทำให้ในช่วงแรกเข้ามา เวลาที่โกรธ ไม่พอใจจะใช้การฟุ้งชนปัญหา โดยการใช้อารมณ์มาก่อนเหตุผลเพื่อให้ตนนั้นรู้สึกโล่งก่อน แล้วค่อยมาใช้เหตุผลพูดคุยกันภายหลัง แต่ในช่วงระยะหลังๆ มานี้จะเริ่มเหลือการใช้ อารมณ์ในการจัดการปัญหาเฉพาะกับเรื่องที่หนักมากๆ เท่านั้น ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“จากที่เดิมที่ว่า ต่อให้โกรธไงก็ต้องเก็บอยู่แล้ว เพราะอยู่กับรุ่นพี่คนนั้นเราต้องเก็บ ถ้าเราไม่เก็บก็เป็นเรื่อง มันรบกวนยววนะ มันคนละรุ่น ผู้หญิงกับผู้ชายด้วย ยังไงเราก็แพ้เค้า แต่อยู่ในนี้ไม่รู้อะไร ก็ทำ พอหงุดหงิดบีบเข้าไปเลย เค้าไม่รู้หรอกว่าเราจะทำอะไร เดินบางทีเรานึกจะต่อยก็ต่อย... เมื่อก่อนคือว่าเดินหนี แต่เดี๋ยวนี้ฟุ้งชน คือว่าให้พ้นโล่งก่อน ขอให้โล่งก่อน แต่ที่จริงเดี๋ยวนี้พอมีปัญหาบ้าง แต่มันก็ดีกว่าเก่าตรงที่ว่าไม่ใช่ฟุ้งชน ก็เงียบๆ ดูสถานการณ์ว่าถ้าต้องให้มันหนักจริงๆ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

ในเวลาเศร้าใจหรือทุกข์ใจนั้นเยาวชนผู้ให้ข้อมูลบางรายก็ใช้วิธีการอยู่เฉยๆ ฟังเพลง หรือใช้การนอนเพื่อจะได้ไม่ต้องคิดมากเพราะถ้ายังคิดก็จะยิ่งเศร้า ส่วนแต่ในเวลาที่ผิดหวังก็อาจจะมีบ้างที่ปรึกษาคนในครอบครัว ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“(เศร้า) ก็อยู่เฉยๆ ฟังเพลงครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ก็นอนหลับ... คืออย่าไปคิดมัน ยิ่งคิดก็ยิ่งเศร้า หรือเล่นกีฬา ออกกำลังกาย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

นอกจากนี้ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้เล่าถึงสิ่งที่มีส่วนช่วยในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก ของพวกเขาว่าได้แก่ เรื่องคำสอนทางศาสนารวมถึงคำสอนของญาติ ที่ช่วยให้ใจเย็นและหลีกเลี่ยงการมีเรื่องกับคนอื่น เรื่องสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับในศูนย์ฝึกฯ ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้พวกเขาอดทนและใจเย็น เพราะหากทำผิดกฎจะต้องเกมคือ เป็นการตกลงไปอยู่ชั้น 5 ซึ่งจะไม่สามารถลาเยี่ยมบ้านได้ รวมถึงตอนที่ญาติมาเยี่ยมที่ศูนย์ฝึกฯ ก็ไม่สามารถออกไปด้านนอกศูนย์ฝึกฯ ได้ และยังไม่สามารถเข้าร่วมโครงการของทางศูนย์ฝึกฯ ได้อีกด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายหากต้องเสียชั้นที่เคยพยายาม

ประทับประคองมา เพราะไม่ว่าขณะนั้นพวกเขาจะอยู่ในขั้นใดก็ตาม หากทำผิดกฎแล้วนั้นพวกเขาจะต้องตกลงไปอยู่ในขั้น 5 ทันที อีกทั้งเยาวชนผู้ให้ข้อมูลยังได้รายงานถึงการคำนึงถึงเรื่องอนาคตการเรียน และครอบครัวที่เข้ามามีส่วนร่วมช่วยให้พวกเขารู้สึกดีขึ้น ทำให้ใจเย็นมากขึ้น ดังที่ผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“ญาติมาสอนเราให้ควบคุมอารมณ์แบบนี้ สอนแบบถ้ามีเรื่อง อย่าไปมีเรื่อง ก็ให้หลีกเลี่ยง ให้หลีกเลี่ยงก่อน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ถ้าเรื่องอารมณ์เค้า (ศาสนาอิสลาม) สอนว่า ถ้าใจเย็น อดทนมากๆ พระเจ้านะ พระอัลเลาะห์รัก แล้วจะให้เรารู้สึกดีขึ้นประมาณนี้ ได้บุญเยอะอะไรแบบนี้ แล้วอีกอย่างตัวลัทธิประโยชน์อะไรด้วย เวลาถ้าเราทำซุบ ถูกลง ก็ยิ่งไกลกว่าบ้านเรามาก แต่มันก็ไกลพอแล้ว โดนย้ายที่พักใจ ย้ายไปอยู่เรือนจำสุราษฎร์ฯ บ้าง แล้วแต่เค้าจะส่งไป มันก็เป็นส่วนหนึ่ง แล้วก็โดนตกขั้น 5 ไม่สามารถกลับเยี่ยม บ้านได้ ไม่สามารถเข้าโครงการได้... ก็เสียชีวิตเนอะอูตล่าวห์เก็บไว้ตั้งนานแล้วขั้น แต่ไปต่อเพื่อนแบบนี้แล้วเกมขึ้นมา มันไม่คุ้ม... แคนห่วย เรื่องเรียนด้วย เพราะแคนยังคิดจะเรียนอยู่ก็เลย เนอะ อดทน อดทนไว้บ้าง บางทีมันก็มีอยู่แล้วไง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“(โกรธ) อยู่คนเดียว แต่บางทีอยู่คนเดียวหนักกว่าเก่านะ เพราะมันคิด จากที่เราคิดเรื่อง คิดไปเป็นสิบเลย อยู่คนเดียวบ้าง บางทีก็เปิดเพลงนั่งร้องเพลง ชวนเพื่อนมาแหกปากกันข้างบ้าน แต่บางทีช่วงหลังๆ พอคิดถึง (ครอบครัว) แล้วรู้สึกดี”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

ประเด็นที่ 5 การเติบโต งามของสุขภาพที่เกิดขึ้นภายหลังเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ

ในเรื่องการเติบโตของสุขภาพที่เกิดขึ้นภายหลังเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงประเด็นย่อย 6 ประเด็นด้วยกัน ได้แก่ การรู้จักตนเอง จิตใจที่เป็นสุข สิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ การรู้จักคิดและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น การเริ่มรู้จักว่าชีวิตต้องการอะไร และรู้จักคุณค่าและความหมายในชีวิต ดังนี้

5.1 การรู้จักตนเอง

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่กล่าวถึงการรู้จักตัวเองในช่วงก่อนหน้าที่จะเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ว่า พวกเขาเป็นคนที่ร่าเริง ชอบช่วยเหลือผู้อื่น โดยเฉพาะกับเพื่อนแล้วนั้นยิ่งเต็มที่ จะให้ความช่วยเหลือ และไม่ว่าเพื่อนขออะไรจะให้ตลอด มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก กินอยู่ง่ายๆ แต่มีอารมณ์ร้อน โกรธหรือหงุดหงิดง่าย ไม่ยอมใครหากถูกหาเรื่อง มักใช้กำลังในการจัดการปัญหาที่ก่อนแล้วค่อยมานั่งพิจารณาด้วยเหตุผลทีหลัง และมักมองว่ารู้จักตัวเองดีมากแต่นึกไม่ค่อยออกเมื่อให้พูดถึงตัวเอง ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“(ระดับการรู้จักตัวเอง) รู้จักดีมาก ให้ 10 เลย รู้ว่าผมชอบอะไรเนี่ย ผมต้องทำอะไร เหมือนเวลาผมอยากทำอะไรเนี่ย ผมต้องได้ทำอะไร ชอบ ชอบนะ ชอบอะไรผมก็รู้ว่า ชอบอะไร อยากได้อะไร อยากทำอะไรรู้หมด ใจร้อน... ผม ยอมไม่ได้ครับ มันอึดอัดใจอั้น แล้วถ้าถูกทำแล้วไม่ได้ทำกลับ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“กับเพื่อนไม่ว่าจะมีอะไร ไม่ว่าเพื่อนจะผิดจะถูก ช่วยก่อน เข้าข้างเพื่อน กับเพื่อนๆ ที่อยู่กับเราทุกวัน แล้วก็มีน้ำใจ ถ้าผิดก็เข้าข้างอยู่ เป็นคนพูดมาก อยู่กับเพื่อนพูดมาก ชอบเล่นกับเพื่อนเนี่ย ชอบหยอก ชอบแกล้งเพื่อน อยู่ข้างนอกก็คิด แบบพวกมาซื้อขายอะไรแบบนี้ มาแบบไหนวะคนนี่ มันใช้หัวกับเรามั้ย อะไรจี้จี้มัย เป็นแบบนี้แหละตั้งแต่ขายยา”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“คือหนูเป็นคนที่ว่าเห็นคนอื่นเดือดร้อนแล้วหนูแบบอยู่ไม่ได้อั้น คือหนูไม่ได้ทำผิดอั้น แต่หนูไปยอมรับแทนเค้า แล้วเค้าก็แบบว่าอ้อ ทำไม่ถึงยอมรับแทนเค้าแบบนั้น ถึงหนูก็เลยคิดว่าเออ หนูนี้อะไรก็แต่ความที่ว่าทุ่มเทอย่างเดียว ทุ่มให้เพื่อน คือแบบตัวเองนี่คือไม่เคยห่วงเลยว่าจะเป็นยังไง เพื่อนว่าเราแคร่ความรู้สึกคนรอบข้างมากกว่าแคร่ความรู้สึกของตัวเอง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลยังได้เล่าถึงสิ่งที่พวกเขารู้จักตัวเองในตอนนี้ที่อยู่ในศูนย์ฝึกฯ และสิ่งที่ทำให้พวกเขาได้รู้จักตัวเองมากขึ้น โดยมักมาจากประสบการณ์ตรงของพวกเขาเอง เช่น จากประสบการณ์ที่เคยจี้คนอื่น ทำให้รู้สึกผิด โกรธตัวเอง และตระหนักได้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี เพราะเป็นการรังแกผู้อื่น หรือจากประสบการณ์ที่ได้ลองอยู่กับตัวเอง ได้พักแล้วคิดทบทวนในสิ่งที่ผ่านมา ทำให้เห็นนิสัยที่ไม่ดีของ

ตัวเอง หรือจากประสบการณ์การเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ และได้สังเกตตนเองเวลาพูดคุยกับเพื่อน เวลาที่เพื่อนทำให้รู้สึกโกรธหรือโมโห เป็นต้น ซึ่งเยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวว่าสิ่งที่ได้จากประสบการณ์ตรงนี้ ทำให้พวกเขาได้เห็นถึงข้อเสียของตัวเองที่มี และทำให้รู้สึกอยากปรับเปลี่ยนตัวเองให้ดีขึ้นและมีการปรับตัวเองโดยการหัดใจเย็นขึ้น ระวังผู้อื่น หยุดคิดไตร่ตรองก่อนทำโดยไม่ใช้อารมณ์มาอยู่เหนือเหตุผล ไม่ทำร้ายผู้อื่น มีความรับผิดชอบทั้งส่วนตัวและส่วนรวมมากขึ้น พุดจาดี มีน้ำใจ มีมารยาทมากขึ้น เป็นต้น ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“เหตุการณ์นี้ ตอนที่ไปจีเค้าที่ ได้รู้ว่ารู้สึกยังไง ไปจีคน รู้สึกผิด รู้จักว่าไปทำอะไรแบบนี้ แล้วรู้จักนิสัยๆ ก็โกรธเหมือนกัน โกรธตัวเอง ก็นิสัยไม่ดีเหมือนกัน ไปทำร้ายคนอื่นนะ... (อยากปรับปรุง) นิสัยเสีย ปรังแกผู้อื่นแบบนี้ แล้วก็ชี้เกี้ยว บางทีก็มีชี้เกี้ยวเหมือนกัน โกรธง่าย หงุดหงิดง่ายเหมือนกัน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ลองอยู่กับตัวเองนะ ลองพักคิดว่า อ้อ เมื่อก่อนทำแบบนี้มัน ไม่ถูกนะ ก็คิดอยู่มันไม่ใช่ เราทำแบบนี้ แล้วใครๆ ก็ไม่ชอบนิสัยแบบนี้ ตัวเราเองเราก็ไม่ชอบเหมือนกันใครมาทำแบบนั้นกับเรา เราก็ลดๆ ลงหน่อย ก็นั่งอยู่คนเดียว ก็นั่งคิด เมื่อก่อนเรา เออ ทำนิสัยอะไรบ้าง เราอยู่แบบไหนบ้าง เออ อันไหนที่มันไม่ดีก็ทิ้งมันไป เริ่มใหม่ ครับ อะไรที่ทำไม่ดีก็เลิกทำทุกอย่างเลย กลับบ้านไปนิแทบจะไม่อยู่เฉย ตื่นมาตี 5 ละหมาดเสร็จก็กวาดบ้าน ล้างจาน อะไรทุกอย่าง เมื่อก่อนไม่เคยทำอะไรเลย... อ่านหนังสือแคนชอบมาก เมื่อก่อนหนังสือแทบไม่แตะเลย เดียวนี้แตะเต็มเลย ที่นอนแคนนะ เหมือนกับห้องสมุดแล้ว ชอบเขียนมาก แล้วก็ชอบอะไรที่เป็นคติ เป็นคำคม”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

5.2 จิตใจที่เป็นสุข

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับจิตใจที่เป็นสุขอยู่ 2 อย่าง คือ ความสุข และความภาคภูมิใจในชีวิต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 ความสุข

ความสุขที่ผ่านมานั้น เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่ามีทั้งความสุขแบบจอมปลอมและมีความสุขที่แท้จริง ความสุขแบบจอมปลอมเป็นความสุขที่เกิดจากการพยายามหาความสุขอย่างอื่นมาทดแทนความสุขที่ต้องการ เช่น หันไปรับความสุขจากการใช้สารเสพติด หรือจากการใช้ชีวิตแบบไร้

เป้าหมาย ใช้ชีวิตไปแบบวันๆ แทน ส่วนความสุขที่แท้จริงเป็นความสุขที่พวกเขารับรู้ว่าเป็นความสุข
 ที่สุดในชีวิต ซึ่งคือความสุขจากครอบครัว เช่น การได้ใช้เวลาด้วยกัน ได้ทำกิจกรรมร่วมกันใน
 ครอบครัวแบบพร้อมหน้าพร้อมตากัน การได้รับการดูแล ความสนใจ เอาใจใส่ใจ หรือความอบอุ่นจาก
 ครอบครัว เป็นต้น หรือความสุขจากการได้มีเพื่อน จากการได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม จากการได้ผ่อนคลาย
 ได้เป็นตัวของตัวเอง ได้มีอิสรภาพตามความต้องการของวัยรุ่น หรือแม้กระทั่งการได้เปิดรับ
 ประสบการณ์แปลกใหม่ และท้าทาย เป็นต้น ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“ก่อนหน้านั้นแคนมีความสุขที่ได้อยู่กับแฟน อยู่กับเพื่อน เทียว ใช้ชีวิต
 แบบเด็กๆ วัยรุ่นเลย น่องอะไรไม่สนใจเลย อยู่กับเพื่อน นอนอยู่กับแฟนแบบนี้ ชอบ
 เทียวชอบเล่นของ ชอบเล่นเกมกับเพื่อนแบบนี้ครับ ก็อยู่กับเพื่อนนั่นแหละ พ่อแม่
 แทบไม่สนใจ...(ตอนนี่) อยู่กับพ่อแม่ครับ ใช้อยู่กับพ่อแม่อย่างเดียวเลย... มันรู้สึก
 มันบอกไม่ถูก มันรู้สึกดี แบบอยากอยู่ อยากช่วยงาน ไม่รู้ รู้สึกมีความสุขเวลาได้
 ช่วยอะไรแก่ก็เออ รู้สึกมีความสุข”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ไอความสุขแบบจอมปลอมก็เยอะนะ สุขแค่ช่วงตอนเล่น ก็เหมือนที่บอก
 คือความสุขจอมปลอมแหละ ถ้าสุขจริงๆ ไม่รู้ว่าสุขที่ตรงไหน เวลาได้หยอกแม่
 เวลามีความสุขจริง เวลาอยู่ในนี้ที่เค้ามานะ ก็หยอก เค้าก็ถามมากขึ้นว่าอยากกิน
 อะไรมั๊ย อยากได้อะไรมั๊ย จากที่เค้าไม่เคย ถาม... ความที่แกรู้ว่าเราเป็นยังไง บางที
 เล่นกันแกชอบล้อคอคอ แกชอบตบ แบบนี้ แกรู้ว่าเราเป็นคนชอบเล่นยังไง ชอบมัด
 แก ชอบเล่นต่อๆ ถ้านี่ถึงวันนั้นก็มีความสุขนะ เพราะว่าแก ที่เคยเล่นกับเรา”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ที่มีความสุขก็คือ เวลาได้ นั่งกินข้าวกับพ่อ แล้วก็แม่ ก็คือ มีเคยมีอยู่แค่
 ครั้งเดียวที่ว่างกินข้าว คือมีหนู มีพ่อ แล้วก็แม่ 3 คน แล้วก็นั่งกินข้าวด้วยกัน ก็
 มันเป็นวันที่ว่าหนูมีความสุขมากที่สุดเลยคือแบบ ดูเหมือนพ่อกับแม่เค้ารักกัน ยังรัก
 กันอยู่เหมือนเดิมอะไรแบบเนี้ย ทั้งๆ ที่ว่าเค้าเลิกกันไปแล้ว ที่เค้ากลับมา นั่งกินข้าว
 ด้วยกันเพราะว่ามันเป็นวันเกิดของหนู ก็คือเค้าก็กลับ กลับมากินข้าวด้วยกัน แล้วก็
 เค้าก็ทำเหมือนปกติตอนที่ว่าเค้าเคยอยู่ด้วยกันมาก่อน ก็หนูก็เลยมีความสุข”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

5.2.2 ความภาคภูมิใจในชีวิต

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรู้สึกยาก ในการเล่าถึงความภาคภูมิใจของตน (ในช่วงแรกๆ ของการให้ข้อมูล) โดยมีเยาวชนผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวว่า ตนแทบไม่เคยรู้สึกหรือนึกถึงความภาคภูมิใจในตัวเองมาก่อนเลย ส่วนเยาวชนผู้ให้ข้อมูลบางรายก็สามารถนึกได้แต่ต้องใช้เวลาสักพักหน่อย อย่างไรก็ตาม พวกเขาได้พูดถึงความภาคภูมิใจที่มีต่อตนเองและความภาคภูมิใจที่มีเกี่ยวกับครอบครัว เช่น ภูมิใจในความเป็นอย่างนี้ ภูมิใจที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีนิสัยดี ได้เป็นผู้นำละหมาด ลายมือสวย ได้ทำตามสิ่งที่อ่านมาได้สำเร็จ เป็นเพื่อนที่ดี ให้คำปรึกษาได้ ได้บอกเตือนให้เพื่อนไม่ทำสิ่งไม่ดี เลิกยาเสพติดได้และได้เป็นตัวอย่งให้กับหลายๆ คน คือเป็นตัวอย่งในด้านกรกลับตัว ภูมิใจที่สามารถหันมาสนใจด้านการเรียนมากขึ้น ภูมิใจที่อย่างน้อยเคยได้พยายามอดทนทำสิ่งหนึ่งที่ชอบ แม้ว่าผลที่ออกมาจะไม่ชนะหรือไม่ชนะก็ตาม ภูมิใจที่เคยได้มีโอกาสไปแสดงละครถ่ายทอดศักดิ์ศรีความเป็นคนใต้ให้คนอื่นได้รู้ ภูมิใจที่แม่มาเยี่ยมและเป็นห่วง ได้เกิดมาเป็นลูกของพ่อแม่ ได้เป็นพี่ชายที่สามารถปกป้องน้องสาวได้ เป็นต้น ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“(ความภาคภูมิใจ) ก็หันมาสนใจการเรียนมากขึ้น เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ก็เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อนๆ ก็สามารถให้คำปรึกษาเพื่อนได้ ได้อยู่กับพ่อแม่ แคนว่า... เวลาพวกผู้หญิงมันหมั่นไส้น้องแคนไข่ม้อย มันต้องมีบ้าง แต่พอรู้ว่าเป็นน้องแคน ก็ไม่มีใครกล้าทำอะไรเลย... หลายคนนะเอาแคนเป็นตัวอย่งเออ ใ้ฉันดูเมื่อก่อนมันร้ายนะ แต่เดี๋ยง น้องๆ ก็ตาม เออ ภูมิใจ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“(ความภาคภูมิใจ) ไม่รู้ยังงี้ เคยมีคนถามหลายครั้งครับ (ที่ผ่านมา) ตอบแบบง่ายๆ ส่วนมากไม่ค่อยคิด ตอบๆ ไป... แข่งกีฬาไรเงี้ย แข่งฟุตบอลอะไรเงี้ยครับ ฝึกซ้อมทุกวันไรเงี้ย ครับ ถึงไม่ชนะก็ภูมิใจ... ไปแสดงละครขอโครงการสวนกล้วย เป็นละครเกี่ยวกับชีวิตคนใต้ไรเงี้ย ภูมิใจตรงว่า ได้ไปถ่ายทอดให้เค้าดูว่าคนใต้ไรแบบนี้ อย่างงี้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“ก็มีอยู่ครั้งเดียว คือหนูไปแข่งสวดสรรพระยะ แล้วก็ได้ที่ 1 ของอำเภอ ในอำเภอในจังหวัดเชียงใหม่ ก็ไปแข่ง พอหนูได้รางวัลมาปั๊บหนูก็โทรหาพ่อเป็นคนแรก แล้วก็พ่อกีพาหนู ไปเลี้ยงแล้วก็ก็มีเพื่อนๆ ที่ว่าไปแข่งสวดด้วยกันคะ แล้วก็แกก็พาไป

นั่งกินสเวนเช่นเป็นร้าน แล้วก็แกก็ซื้อเค้กมาให้เนื่องในที่ว่าหนูทำสำเร็จแล้วอะไร
แบบนี้ ก็หนูก็มีความสุขเหมือนกัน นะตอนนั้น ตอนแรกหนูคิดว่าจะทำไม่ได้
เพราะว่าหนูซ้อมจนแบบเสียงจะไม่มีแล้ว คือซ้อมทุกวัน แต่สุดท้ายก็ทำได้ ซ้อมกัน
เป็น 3 - 4 เดือนได้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

5.3 สิ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงสิ่งต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ อันได้แก่ เรื่องของการศึกษาหา
ความรู้ คำสอนของครอบครัว การคบเพื่อน การได้รางวัลตอบแทน และกิจกรรมและกฎเกณฑ์ของ
ทางศูนย์ฝึกฯ ในเรื่องของการประเมินชั้นและการอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการ
ประเมินชั้นซึ่งเป็นสิ่งที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลต่างให้ความสำคัญ ซึ่งในแต่ละชั้นของการถูกประเมิน
เยาวชนจะมีสิทธิ์แตกต่างกันตามชั้นการประเมิน คือ ชั้นที่ 1-2 ญาติสามารถมาเยี่ยมได้ทุกอาทิตย์
รวมถึงมีสิทธิ์ในการลาเยี่ยมบ้าน การเข้าโครงการพิเศษ รวมถึงสามารถออกไปนั่งกินข้าวพูดคุยกับ
ญาติเวลาที่ญาติมาเยี่ยมที่ศูนย์ฝึกฯ ได้ และสิทธิ์ในการขอลาออกจากศูนย์ฝึกฯ ก่อนระยะเวลาที่กำหนดไว้
ได้ ต่อมาชั้น 3 ครอบครัวและเพื่อนๆ สามารถมาขอเยี่ยมที่ศูนย์ฝึกฯ ได้เดือนละ 2 ครั้ง และในชั้น 4-
5 เยาวชนมีสิทธิ์ให้ญาติมาเยี่ยมที่ศูนย์ฝึกฯ ได้เดือนละครั้งเท่านั้น และไม่สามารถขอลาเยี่ยมบ้านได้
รวมทั้งยังไม่สามารถออกไปนั่งกินข้าว พบปะญาติที่มาเยี่ยม ภายนอกรั้วกำแพงศูนย์ฝึกฯ ได้ ดังที่
เยาวชนผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า “(ตอนนี่ชั้น) 5 (ก่อนหน้านี้) อยู่ชั้น 3... กว่าจะเข้าโครงการได้แต่ แต่ว่า
ต้องทำตัวให้ดี ทำชั้นให้ดี บางคนนั้นเค้าอยากมาเยี่ยมติดต่อกันทุกอาทิตย์นั้นแล แต่ว่ามันเป็นชั้น ชั้น
4 เยี่ยมได้เดือนละครั้ง ครับ แล้วมันนานแหละมาแรกๆ กว่าจะได้เยี่ยมหลายๆ ครั้ง ชั้น 1 ชั้น 2 เยี่ยม
ได้ทุกอาทิตย์ ชั้น 3 เยี่ยมได้เดือนละ 2 ครั้ง... (รอยล็ก) มีความหมายอะ มีทุกทีมันนั้นแล แต่ละทีมในนี้
ตามรูปอะ ต่างทีมสักเหมือนทีมผมไปสักรูปของทีมเพื่อนเนี่ยไม่ได้เลยนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

ในส่วนของการคบเพื่อน เยาวชนผู้ให้ข้อมูลหลายรายกล่าวว่า การคบเพื่อนเรียนนั้นรู้สึกดู
ภาคภูมิใจและไม่สนุก ซึ่งแตกต่างจากการคบเพื่อนที่เกเร ชอบมีเรื่องต่อยตีกันที่ทำให้พวกเขารู้สึกดู
เท่ขึ้นมา และรู้สึกว่าพวกเขาทำตัวเกเร คบหาเพื่อนที่ชอบมีเรื่องเช่นนี้เสมือนเป็นรูปแบบหรือ
ฟอร์มที่ทำให้เพื่อนๆ ยอมรับในตัวพวกเขา ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น

“ก็เพื่อนเรียนมากก็ไม่สนใจพวกแบบนี้ คบกันมันดูกากยังงั้นไม่รู้อะ มันดูแบบไม่เท่ ไม่หรอย ไม่รู้แค่ว่ามันทำฟอร์มมากกว่า แคให้เพื่อนยอมรับเหมือนแค่นั้นก็ความคิดแบบนี้แหละ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ทางโน้น (เพื่อนที่เล่นยา) ผูกพันกันมากกว่าทางนี้ (เพื่อนเรียน) มันไปเกี่ยวกับเรื่องเรียน เจ็บหัว ไม่ค่อยมีเรื่องเครียดเท่าไร... (นอกจากสารเสพติด) ด้านกีฬา คนตรีอะไรเงี้ย (เท่ในวัยรุ่น) (แต่เรียนเก่ง) ไม่ค่อยเท่าไรสำหรับวัยรุ่นที่นั่น”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

ต่อมาในส่วนของ การเลี้ยงดูจากครอบครัว เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งเล่าว่า แม่มักสอนเรื่องความเป็นลูกผู้ชายกับตนอยู่เสมอ โดยที่การเป็นลูกผู้ชายจะต้องเป็นผู้นำให้กับผู้หญิงได้ และมีความรับผิดชอบ ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น “จริงๆ ผู้ชายต้องเป็นผู้นำครอบครัว เมื่อก่อนแค่มมีแฟนแค่นชอบใช้อารมณ์กับแฟนแล้ว แม่เห็น แม่ไม่ชอบ แม่บอกอย่าไปทำแบบนั้น สงสารผู้หญิงนั่นแหละเพราะแม่ทำให้แค่นคิดได้ ชอบบอกว่าเป็นผู้ชายต้องเป็นผู้นำของผู้หญิง อย่าเป็นแบบพ่อเลยแบบนี้ เนี่ย ทำให้แค่นคิดได้ ผู้ชายต้องมีความรับผิดชอบ สำคัญ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลอีกรายหนึ่งที่แม่มักจะมีข้อเสนอเป็นสิ่งที่ตนอยากได้มาใช้เป็นรางวัล แลกเปลี่ยนเพื่อให้ตนทำพฤติกรรมในทางที่ดีและเหมาะสมตามที่ครอบครัวอยากให้ทำ ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลว่า “อยากได้คอมเนี่ย เรียนนั้นแล พ่อ อยากซื้อให้อยู่แล้วด้วย... แก (แม่) ถามผมอยากได้อะไรอ่า ฮัน แล้วผมบอกแล อิม ถ้าเราทำตัวดีขึ้นอั้น มันมีสิทธิ์ได้หลายอย่างอะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

นอกจากนี้ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้รายงานถึงเรื่องของการศึกษาเฝ้าหาความรู้ที่ทำได้เข้าใจในสิ่งต่างๆ มากขึ้น และมีทักษะ รวมถึงมีประสบการณ์ในชีวิตมากขึ้น ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่า เช่น “เวลาเข้ามาในนี้ก็ไปอ่านตามป้ายโทษของยาแบบนี้ นักจิตก็บอกอยู่ เออ ไปดูที่ประตูของห้องพักครู มันจะมีป้ายอยู่อาการของคนสูบบุหรี่ จากเฟสเค้าปริ้นท์ออกมาดูก็รู้เลย หลังใช้ 1 ปี 2 ปี 3 ปี โทว่าแล้วทำไมหน้าเราเป็นแบบนี้ ซ้อเสียว ตาสว่างตั้งแต่นั้นก็... ไซ่ ไม่มีข้อมูลเลยไปเชื่ออะไรมากๆ ใจ ความคิดผิด... ตอนแค่นเข้ามาแรกๆ แค่นถือจอบเพื่อนหัวเราะกันทุกคน แค่นถือจอบไม่เป็น ไม่เคยทำมาก่อน ตอกตะปูตอกมั่วหมด แค่นไม่เคย อยู่บ้านเอาแต่กินนอน กินนอน แล้วแบบไม่ใช้อยู่ใน

ชนบท แล้วมาแล้วเพื่อนมันเก่ง ก็ไม่เคย ตอนอยู่ที่นราฯ ผู้คุมเค้าหว่าเรา โอโหมิง เค้าว่ามึงทำอะไรไม่เป็นเลย แล้วจะหาเมียได้ไงวะ ตั้งแต่นั้นก็ฝึกทุกอย่างเลย แคนไม่ชอบบ่นงานก่อสร้าง มันหนัก ไม่เคยทำด้วยเมื่อก่อน ก็เลยทำ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

5.4 การรู้จัก และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

สืบเนื่องมาจากสิ่งที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้รับจากสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้มีการรู้จักและเรียนรู้เกิดขึ้น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในส่วนของการรู้จัก เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้รายงานเกี่ยวกับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในตัวเองที่เกิดขึ้นจากการเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ โดยมองว่าการเปลี่ยนแปลงตัวเองได้นั้นอยู่ที่ความคิดของตัวเองมากกว่าเป็นเพราะการเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ทั้งนี้เพราะไม่ใช่เยาวชนทุกคนที่เข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ จะสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ แต่การเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ นั้นเป็นเพียงสิ่งที่ช่วยเอื้อให้เกิดการเรียนรู้หรือคิดได้ โดยการเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ เยาวชนจะมีช่วงเวลาว่างทำให้มีเวลาอยู่กับตัวเอง และได้คิดทบทวนในสิ่งต่างๆ ที่ผ่านมา ซึ่งจากการได้มีเวลาอยู่กับตัวเองมากขึ้นนี้ยังเป็นการทำให้เยาวชนได้รู้จักตัวเองมากขึ้นและนำไปสู่การคิดได้มากขึ้นด้วย เช่น คิดได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ดี หรือไม่ดีกับตัวเองและคนรอบข้างบ้าง อะไรที่เกิดมาแล้วจะเป็นประโยชน์หรือเป็นโทษทั้งต่อตนเองและผู้อื่นบ้าง รวมถึงควรมีการคิดไตร่ตรองก่อนจะทำอะไร เป็นต้น นอกจากนี้เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเริ่มคิดได้ว่า ยังคิดได้ว่าหากยังคงใช้ชีวิตเหมือนเดิมคือ ทำตัวเหลวไหล ไม่เรียนหนังสือ ทำตัวเกเร เอาแต่เล่นยาไปวันๆ ชีวิตก็ต้องวนเวียนและจบลงด้วยการเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ หรือเรือนจำใหญ่ในท้ายที่สุด ทำให้เรียนไม่จบ หางานทำได้ยาก ไม่มีเงินไปเที่ยว ซึ่งจะทำให้มีชีวิตที่น่าเบื่อ ไม่มีโอกาสได้มีสังคมที่ดีเหมือนคนอื่นๆ ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น

“พอมาอยู่ด้านในนั้นคิดได้แหละว่า ยังมีพ่อแม่อยู่ แล้วเป็นห่วงน้อง คิดว่า คิดอันนี้ดี อันนี้ใช่ อันนั้นไม่ใช่ ก็เวลาทำผิดอะไรนั้น มีระเบียบ เมื่อก่อนคิดทำผิดไรแบบนี้ แต่ตอนเนี่ย แยกแยะได้แล้วดี ชั่ว คิดทบทวน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“เรียน ก็ผมก็เรียนไม่จบแล้วทำงานทำยาก ก็ทำเหมือนเค้าไม่ได้... ผมว่าผมได้รู้แล้ว
อะว่าที่นั่นลำบาก แล้วถ้าเราอยู่เรือนจำไม่ลำบากกว่านี้เออ ถ้าผมออกไปก็ผมไม่ทำผิดแล้ว
อื่น หยุตหมด ทุกสิ่ง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“แต่ก็คือไม่รู้ทำไมหนูถึงลึนคิดว่าที่คิดว่าชายยา แล้วมันได้เงินเยอะ อาจจะทำให้คิดว่ามัน
ได้เงินเยอะแล้วมันทำให้หนูอาจจะสบาย แต่ความจริงมันไม่ใช่เลย...ถ้าเกิดว่าออกไปและเกิด
แบบเค้า (พอไม่ให้ความอบอุ่น) ก็ยังเหมือนเดิม หนูก็คิดว่าหนูก็คงทำได้แล้วแหละ ก็ ก็ได้รับรู้
แล้วว่ารสชาติของชีวิตมันเป็นยังไง ไม่ ถึง ถึงเค้าจะไม่ทำแล้วถ้าเกิดว่าหนูคิดสักนิดก่อนที่จะ
ทำอะไรลงไปก็อาจจะไม่ใช่แบบนี้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

ในส่วนของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น เยาวชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรายงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่
ได้รับจากการเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ว่า พวกเขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตในด้านต่างๆ มากขึ้น รวมถึงยัง
ได้เรียนรู้ในสิ่งที่เป็นความรู้ ความสามารถที่จะสามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้ ไม่ว่าจะ
เป็นในส่วนองงานช่างต่างๆ หรืองานการเรือนต่างๆ อีกทั้งยังรับรู้ว่าการอยู่ที่ศูนย์ฝึกฯ เป็นโอกาสที่ดี
ที่ได้เข้ามาพัฒนาตัวเองและยังได้มีโอกาสในการสมานครอบครัว ปรับความเข้าใจกันกับคนใน
ครอบครัวด้วย ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น

“ก็ช่างตัดผม ก็ช่างเกษตรอะไรแบบนี้ด้วย ก็ทั้ง 2 อย่าง ก็เกษตร นำเอาไปใช้ที่บ้าน
เลย ปลูกผักอะไรอย่างงี้ ตัดผมก็นำเอาไปใช้ที่บ้านได้ ตัดให้ยายเลย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ได้ทั้งวิชาได้ทั้งความรู้อะไรหลายๆ อย่าง อยู่ในนี้มันสอนหลายๆ อย่าง มันให้
ประสบการณ์ เป็นที่ว่าอันนั้นจริงๆ คือว่าทำให้เราดีขึ้น คือว่าต่อให้ภายนอกจะดูแบบนั้นๆ
มันก็อยู่ แบบนั้นแหละ ทุกคนเข้ามาที่แคร์ว้นหลุดแค่นั้นแหละ แต่ความจริงสำหรับหนูมัน
ได้อะไรมากมายเพราะว่าเปลี่ยนจากผีให้เป็นคนได้อะ คือว่าสัตว์ประหลาดออกไป
จากใจเรา คือว่าดึงผีออกไปจากใจเรา...เข้ามาในนี้ก็เป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับหนู แต่ถึงคนอื่นจะ

เลวร้ายยังไง บางช่วงเราก็เบื่อ ราคากฎ มันต้องมีกฎมีอะไรเยอะเยอะ แล้วเราไม่ชอบให้ใครมา รัศกุมเราอยู่แล้ว เหมือนกับเรียน ไม่ชอบให้ครูสอน ราคากฎ พุดมาก พอมาอยู่ในนี้เราต้อง ยอม เพราะเรียนต่อเหมือนกัน เรียนก.ศ.น. ก็ไม่รู้สึกไม่ค่อยปวดหัวเหมือนเมื่อก่อน แต่ก็มี ราคากฎแหละ โดยที่เราเป็นแบบนี้ คือว่าที่นี่เปลี่ยน..ผีให้เป็นคนจริงๆ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

นอกจากนี้และเยาวชนผู้ให้ข้อมูลยังได้รายงานอีกว่า พวกเขามีความกระตือรือร้นในการ เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่ในระดับสูง มีการเริ่มวางแผนชีวิตมากขึ้น มีการถามตัวเองถึงชีวิตหลังออกไปจาก ศูนย์ฝึกฯ ว่าจะดำเนินชีวิต ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น

“10เลย... แคนชอบ อยากอยู่เรื่อยๆ แคนพยายามหาทุกอย่างแล้ว แคนหาใน ห้องสมุดจนไม่รู้ จะหาอย่างไรแล้ว หนังสือมันน่าอ่าน แคนเก็บไว้หมด จะเก็บอ่านๆ แต่ก็ เป็น ของเก่าๆ แคนว่าเค้าแทบ ไม่ให้ความสำคัญเท่าไรเลย ไม่ค่อยมีหนังสือใหม่ๆ ดิๆ มันก็มี แหละ แต่มันเป็นของก่อนๆ เวลาแคนไปพูดอะไรกับใครก็ไม่ทันเค้า อะไรที่เป็นความรู้นะ ตอนนี้นี้แคนอยากได้หมดเลยจริงๆ อยากหามากๆ เลย อยากได้ความรู้ทุกอย่าง หนังสือ น้ำ เค้าก็จะส่งมาให้ อะไรที่มันดีๆ น้ำก็ให้ แคนก็อ่านๆ อะไรที่ เป็นความรู้แคนเอาหมด แต่ว่า มันไม่มี ถ้าอยู่บ้านก็พอได้หา”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ถ้าเป็นเรื่องใหม่ๆ จะชอบจะสนใจ จะตั้งใจ ทุกเรื่อง ชอบทุกเรื่อง ช่างอะไรแบบนี้ ช่างยนต์ ได้แกะเครื่องอะไรยังงี้ จะตั้งใจ จะทำให้ได้ ครูสอนสักรอบแบบนี้จะตั้งใจดูเค้าเลย แล้วจะทำให้ได้แบบนี้ ชอบก็ชอบ ชอบทุกช่างแหละ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีเยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งที่รายงานว่า ตนไม่ค่อยมีความกระตือรือร้นใน การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ คือใช้ชีวิตไปวันๆ รอให้วันเวลาผ่านไปในช่วงที่อยู่ในศูนย์ฝึกฯ เท่านั้น สิ่ง ที่ ได้เรียนรู้ในศูนย์ฝึกฯ ไม่ได้ทำให้ตนรู้สึกมีความสุขมากนัก แค่ว่าพอทำได้ การเรียนรู้งานช่างในศูนย์ฝึกฯ ก็ ต้องทำเพียงเพราะให้ผ่านๆ จบๆ ไปเท่านั้น ไม่มีอะไรที่รู้สึกอยากทำจริงๆ และการอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ยัง ทำทำให้ไม่มีกำลังใจในการเรียนต่อกศน. อีกด้วย รวมทั้งการที่ตนต้องเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ เป็นครั้งที่

2 นี้ทำให้เกิดการเรียนรู้ว่าไม่ใช่เพราะความพลาดพลั้งอีกแล้ว ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลว่า “ไม่มี 6 ด้านช่วง เรียนช่วงเชื่อมครบ เหล็ก แคพอทำได้ คือถ้า อยู่ในนี้เค้าจะให้เรียนช่วง คือทำใจมัน จบบๆ ไปนี้ ไม่มีกำลังใจจะเรียนครบ ด้านใน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

รวมถึงในด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์ด้านต่างๆ เช่น ทางด้านอารมณ์ โดยเยาวชนผู้ให้ ข้อมูลกล่าวว่า การมีอารมณ์ร้อน เก็บอารมณ์ไม่อยู่จะยิ่งทำให้พวกเขาจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ยากมาก หรือจากประสบการณ์การกระทำผิดจนต้องเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ทำให้ได้รู้แล้วว่า การใช้ ชีวิตหรือความเป็นอยู่ในศูนย์ฝึกฯ นั้นลำบาก ต้องมีการปรับตัวในหลายๆ อย่าง เป็นต้น ดังการ รายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น

“ถ้ามีปัญหา สมมติเก็บอารมณ์ไม่ค่อยอยู่ การจัดการปัญหาตรงนั้นมันจะยากหน่อย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“รู้เลยว่าลำบาก อยู่ในนี้ลำบากที่ทีมพวกผมหนี พวกอยู่ที่มสขลลา สะเดา รัตตภูมิ หาดใหญ่ครับ มันมีตรัง สตูล ยะลา นราฯ ปัตตานี แล้วก็ปัจเจกตระ 9 แล้วสตูลเค้ากับ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส เค้ารวมตัวกัน แล้วพวกเค้ามาก แล้วพอตรงนี้มีเกือบ 100 คน พวก ผมนี้มี 60 บางคนนี่ เวลาเรื่องนี้ เวลามองเห็นเค้ามันดิแล้วเค้ามาหาเรื่อง แล้วก็มาขัดมา เนี่ย อยู่ลำบากหนี เค้าชี้หาเรื่อง เพราะทีมเค้ามาก อยู่ลำบากครับ... ดีแล้วอะที่ว่าติดในนี้ ไม่ได้ติดเรือนจำ ความคิดผมอื่น ผมว่าผมได้รู้แล้วอะว่าอยู่ที่นั่นมัน ว่าลำบากด้วยฮัน แล้วถ้า เราอยู่ในเรือนจำไม่ลำบากกว่านี้เออ แล้วผมว่าดีแล้วที่ผมติดในนี้ก่อน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

อีกทั้ง จากการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ครั้งนี้ มีหลายคำตอบที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายงานถึงความ แปลกใจในตนเอง เช่น แปลกใจกับคำตอบในเรื่องของชีวิตการเป็นอยู่นอกศูนย์ฝึกฯ ที่ผ่านมา และ เรื่องครอบครัว แปลกใจในเรื่องของความภาคภูมิใจในตัวเอง เรื่องของสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ และ ความคิดที่จะบวชให้แม่เพื่อตอบแทนพระคุณ รวมถึงแปลกใจในการกระทำที่ผ่านมาของตัวเองซึ่ง ไม่ได้ก่อให้เกิดผลดีกับตัวเองเลย อีกทั้งในบางคำตอบที่เกิดขึ้น ก็เป็นสิ่งที่พวกเขาไม่เคยคาดคิดมา ก่อนว่าพวกเขาจะเป็นคนเช่นนี้ เพราะไม่เคยได้เห็นตัวเองเช่นนี้มาก่อน หรือไม่เคยได้พูดกับใคร เช่นเดียวกับในเรื่องที่พูดกันวันนี้ ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายงานว่

“ก็มีเรื่องครอบครัว เรื่อง หลายคำถามเหมือนกัน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ก็ เกือบทุกคำตอบ ก็ไม่เคยพูดกับเพื่อนเรื่องนี้ ก็เรื่องบวช ก็เมื่อก่อนไม่เคยคิด”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“เรื่องของการเป็นอยู่ ชีวิตเราเป็นยังไงด้านนอก เรื่องครอบครัว”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

และสำหรับสิ่งที่ได้รับจากการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ในครั้งนี้ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่รายงานว่า เป็นกิจกรรมที่ดีที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมในการให้ข้อมูลสัมภาษณ์เพราะทำให้ได้ฝึกความกล้าในการพูด ได้มีโอกาสย้อนคิดทบทวนรวมถึงตระหนักถึงสิ่งที่ผ่านมาในชีวิต ได้มีโอกาสเล่าเรื่องราวหรือสิ่งที่ตัวเองรับรู้ในตนเอง และได้เป็นการทบทวนตัวเองอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นการทำให้ได้เห็นตนเองชัดเจนมากขึ้นว่าตนนั้นมีความคิดอะไร อย่างไรบ้าง ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า

“หลายอย่าง อนาคต ประสบการณ์ ความพยายาม”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“มีกิจกรรมแบบนี้แค้นว่ามันดีนะ ทำให้แค้นแบบกล้า หลายๆ ครั้งไม่กล้าเข้ากับอาจารย์แป๊ะแล้วไม่กล้าคุย เขิน แต่ก็ยังกล้า ก็ได้แบบทบทวน ก็ได้ย้อนคิดเรื่องที่เราผ่านมา ได้รู้ว่าเมื่อก่อนเป็น ยังไง ได้ตระหนัก”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ก็ได้หลายอย่าง ได้ข้อคิด ได้อะไรหลายอย่างเกี่ยวกับทุกเรื่องเลยคะ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

5.5 การเริ่มรู้จักว่าชีวิตต้องการอะไร

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เริ่มรู้จักว่าชีวิตต้องการอะไร จากการที่พวกเขาประเมินว่ามีการใช้ชีวิตอย่างมีความหวังหรือมีเป้าหมายอยู่ในระดับสูงคือ 8 – 10 คะแนน ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น “ก็ 10 เลยมีอยู่แล้วแค้น วันนึงแค้นคิดตลอดเวลาว่าถ้าแค้นออกไปข้างนอก ถ้าแค้นเห็นรถคันใหม่ๆ แล้วนั่งพร้อมครอบครัวแบบนี้ แค้นคิดว่าวันนึงแค้นต้องมีเงินเก็บไว้ เนอะ วันนึงต้องพาพ่อ แม่ ครอบครัวแบบนี้ไปนั่ง แค้นออกรถใหม่ๆ เออ ก็พา พ่อแม่แค้นไปเที่ยวทุกที่ ที่อยากไป

แคนก็เคยมีความคิดแบบนี้แหละ แต่ว่าเมื่อก่อนในรถคันนั้นต้องเป็นเพื่อน ต้องเป็นแฟนมากกว่า แต่ว่าตอนนี้ความคิดแคนเปลี่ยนแล้ว พ่อแม่ มากกว่า ไซ้ เนอะมันก็ดี กว่าจะไปจุดนั้นได้ก็ต้องเรียนก่อน เรียนปุ๊บก็มีงานทำที่มั่นคง ครับ ตอนนี่คือ หลุดออกไปเมื่อไหร่ แคนจะกลับไปธันวาถ้าหลุดก็ได้ กลับไปเลย ก็ น้องแคนก็เริ่มจะเขามหาลัยแล้วไง ตอนนี่ก็มี 5 แล้ว แม่ต้องใช้ตั้งเยอะอยู่ ก็เลย หา งานทำก่อนช่วงหนึ่ง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

แต่ก็มีเยาวชนผู้ให้ข้อมูล 1 รายที่กล่าวว่ายังไม่ค่อยทราบว่าเป็นอย่างไรในชีวิตที่ตน ต้องการ ซึ่งให้คะแนนอยู่ที่ 6 คะแนนจาก 10 คะแนนเต็ม ดังเช่นการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล ว่า “ไม่ทราบครับ ก็ผมไม่มั่นใจนั้นแล ไม่มีนั้นแล ไม่ใช่ไม่มั่นใจ ไม่มีจุดมุ่งหมายอัน ก็ได้หวังอะไร มาก... ผมวางตัวยังไม่ ไม่ถูก แล้วผมก็คิดว่าไม่มีอะไรแล้ว ปรับตัวไม่ได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

ซึ่งสิ่งที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่รายงานว่า เป็นสิ่งที่พวกเขาต้องการนั้นได้แก่ การมีอนาคต ทางด้านการเรียนและอาชีพที่ดี โดยพวกเขามีการเล่าถึงเส้นทางอนาคตที่อยากจะเป็นนี้ว่า หลังจาก ออกจากศูนย์ฝึกฯ ไม่อยากที่จะกลับไปใช้สารเสพติดอีก อยากจะกลับไปเรียนต่อให้จบ กศน. และ เรียนต่อในสายที่ตนเลือกไม่ว่าจะเป็นทางด้านอาชีพ หรือเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย โดยที่ใน ระหว่างเรียนนั้นอาจจะเรียนไปด้วยทำงานไปด้วย ทั้งนี้เพื่ออนาคตที่ดี ดังเช่นการรายงานของเยาวชน ผู้ให้ข้อมูลว่า

“ไปเรียนต่อข้างนอก เรียนพลางๆ ทำงานพลางถ้าเป็นไปได้อยากเรียนต่อมหาวิทยาลัย ไม่อยาก ไม่อยากเล่น (ยา)”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ไม่อยากเสียเวลา ถ้าเรียนก็คือไปเลย ถ้าเรายังอยู่แบบนี้ไม่มีอะไรดีขึ้นแล้วแคนว่า ถ้ายังกลับไปขายยาเหมือนเดิมก็ติดคุกอะ ก็นานกว่านี้ลำบากกว่านี้ด้วยแคนว่า ก็หลายๆ อย่าง มา นั่งคิด ไม่ได้แล้วต้องไปหยุด... อยากเรียนให้จบ ถ้าแคนไม่เรียน แคนก็ต้องอยู่แบบ นั้นแหละแคนว่า แต่ถ้าแคนเรียนนะ แคนต้องมีสังคมแบบนี้แน่เลย ก็เรียนดีกว่า... แคนว่า เอาเวลาเที่ยวมาอ่านหนังสือมากกว่า แคนว่า แคนคิดได้แล้วไง เลือกให้ไปเที่ยวอีกก็ไม่เอา”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“การเรียน เป็นทุกสิ่ง (ในตอนนี่) ก็เรียนต่อให้จบม.6 แล้วก็เรียนต่อปริญญา ก็ ออกไปรับประมาณปีหน้า ก้าว ก้าวออกไปทำงาน แล้วก็เรียนด้วย เรียนกศน. ให้จบ ก็เรียน จะได้สบาย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“คือหนูแบบอยากทำงาน อยากจะหาเงินด้วยตัวเองแล้วก็ส่งให้แม่อะไรแบบนี้คะ เป็นเงินที่หนูทำงานเอง ก็มีเหนี่ย ยังไงอะ อยากจะลองทำอะไรแบบเนี้ย หรืออยากทำคือไปเรียนการบริบาล มันก็เลยยัง ก็หนูกะว่าพอหลุดไปแล้วก็หนูจะกลับไปเรียนให้จบม.6 แล้วก็ไปเรียนบริบาล การบริบาล แล้วก็คือ หนูหวังว่าถ้าเกิดว่าหนูเรียนจบ หนูมีงานทำ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

ต่อมา เป็นความต้องการในชีวิตที่มีเรื่องครอบครัวเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งเยาวชนผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าอยากให้ความสัมพันธ์กับครอบครัวดีขึ้น อยากมีเวลาทำกิจกรรมหรือใช้เวลาด้วยกันในครอบครัวมากขึ้น เช่น กินข้าวพร้อมกัน ไปเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น อยากให้ครอบครัวเข้าใจ อยากให้ครอบครัวหันมาสนใจ ใส่ใจบ้าง อยากรู้สึกเป็นคนสำคัญ แต่ไม่ได้อยากให้ครอบครัวตามใจหรือรัดกุมกับพวกเขามากเกินไป อยากให้ครอบครัวแสดงความรักด้วยคำพูดหรือการกระทำบ้าง อยากให้ครอบครัวภาคภูมิใจในตัวพวกเขา และอยากจะทำแทนพระคุณพ่อแม่ เช่น การบวชให้แม่ ช่วยแม่ทำงานบ้าน อยากดูแลแม่ เป็นต้น รวมถึงอยากทำให้ครอบครัวรู้สึกภาคภูมิใจในตัวพวกเขาด้วย ดังการรายงานของเยาวชนผู้ใช้สารเสพติด เช่น

“กินข้าวด้วยกันบ้างครับ ก็อยากให้ทุกวัน ไปเที่ยวด้วยกันเนี้ย ก็อยากให้เค้าตามใจแบบเราอยากได้อะไรอย่างเนี้ย... ก็เรียนจะได้สบาย จบบๆ สบายทั้งตัวเอง สบายทั้ง พ่อ แม่ สบาย สบายใจเหนี่ย ก็อยาก ก็คือทำพ่อแม่เสียใจมากมาอย่างเนี้ยครับ อยากให้แกอยู่สบาย มีความสุขอะไรอย่างเนี้ยอยากบวชให้แม่... แค่อยากบวชให้แกบ้าง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“(กับแม่) คือหนูจะสร้างบ้านให้แม่ใหม่ แล้วก็คือจะให้แม่ย้าย คือไม่อยากจะให้แม่อยู่ห่างจาก หนู คือจะย้าย แบบให้อยู่ใกล้ๆ หนูหรือไม่ก็คืออยู่บ้านหลังเดียวกันไปเลยคะ ก็คือไม่อยากจะแกทำงานนั้น ไม่อยากให้แกคิดมากอะไรแบบนี้... (กับพ่อ) หนูอยากจะให้แกอะว่า เออห่วงใยหนูบ้าง มาดูแลหนูบ้าง ให้ความรักหนูบ้างอะไรอย่างเงี้ย ก็ หนูอยากจะให้แบบ ยังไง ให้พ่อแสดงออกมามากกว่านี้อันว่าเค้ารักหนู เค้าเป็นห่วงหนูอะไรแบบนี้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

นอกจากนี้ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลยังได้รายงานถึงความต้องการในชีวิตที่มีเรื่องของผู้อื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น อยากเป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ อยากมีคนเข้าหา อยากลองทำในสิ่งที่คนอื่นดูถูกให้สำเร็จเพื่อเอาชนะคำสบประมาท เป็นต้น ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายงานว่า

“อยากให้เพื่อนยอมรับว่าเราหล่อมั่ง อะไรแบบนี้ เวลาเรามีเรื่องแบบนี้ ใครๆ ก็เริ่มมาสนิท กับเราแบบนี้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ก็จะไป จะพยายามทำให้ได้ หลุดไปใหม่ๆ ก็อาจจะไปบ้านน้ำ พักกายพักใจ เอาชนะให้ได้ อยากลองทำดูอีกครั้ง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

และสุดท้ายเป็นความต้องการจากตัวเอง โดยที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า หลังจากออกไปจากศูนย์ฝึกฯ แล้วอยากที่จะมีชีวิตใหม่ๆ โดยอยากให้ตนเองกลับมามีความมั่นใจอีกครั้ง อยากหัดคิดด้านบวกต่อตัวเอง อยากมีความสุขจริงๆ อยากเรียนรู้อะไรใหม่ๆ โดยการเดินทางสายใหม่ คบเพื่อนกลุ่มใหม่ เพราะอย่างน้อยที่สุดก็ยังไม่รู้จักจบที่เหมือนเดิมที่ผ่านมา อยากพักและทำงานก่อนเพื่อไม่ให้อยู่ว่าง และคิดฟุ้งซ่าน รวมทั้งอยากมีชีวิตอิสระ ได้ทำในสิ่งที่อยากทำตอนยังมีชีวิตอยู่ ดังเช่นการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลว่า

“สิ่งที่อยากทำคือเปลี่ยน อยากมีเพื่อนใหม่ๆ เหมือนอยู่ที่นี้ได้มีเพื่อนใหม่ๆ คือว่าอยากเดินทางสายใหม่เจออะไรใหม่อีก แต่ถ้าเราไปทางเดิม เดียวก็ไปจบวิทยาลัยกำแพงสูงเหมือนเดิม แต่ถ้ามีเพื่อนกลุ่มใหม่ เค้จะดีจะเลวเราก็ได้ลุ้นไปว่ามันจะยังไง เออ มันอาจจะวนก็ได้ แต่บางที่เราอาจจะได้เรียนรู้อะไรใหม่ๆ บ้าง ไม่ใช่ไปจบเพราะสิ่งที่เรารู้ว่ามันเป็นยังไงเราก็ต้องจบ แต่นี้เรา ลองไป เหมือนไปลองดู”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

แต่ก็ยังมีเยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งทีกล่าวว่า ตนยังอยากกลับไปใช้ชีวิตแบบเดิม คืออยากกลับไปใช้ชีวิตได้เที่ยวแบบเดิมๆ เพราะรู้สึกเบื่อชีวิตในศูนย์ฝึกฯ ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า “อยากออกไปเรียนด้านนอกครับ ไม่มีกำลังใจจะเรียนครับด้านในนี้ คือด้านนอก คือเที่ยวไปด้วยเรียนไปด้วย อยากกลับไปเที่ยวแบบเดิมๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

ทั้งนี้ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดได้รายงานถึงสิ่งที่เป้าหมาย ณ ปัจจุบันที่ต้องทำก่อนจะไปถึงเป้าหมายที่ต้องการต่างๆ ได้ว่า พวกเขาจะต้องพยายามระครองตัวไม่ให้เกิดกฏของทางศูนย์

ฝึกๆ เพื่อที่จะทำเรื่องขอลอยตัวก่อนกำหนด และในเยาวชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้กล่าวว่า รวมถึงมีการตั้งใจเรียนในขณะที่อยู่ในศูนย์ฝึกฯ ไปด้วย เพื่อที่จะสามารถก้าวต่อไปยังเป้าหมายต่างๆ ในอนาคตที่ตั้งใจไว้ รวมถึงมีการเตรียมตัวให้มีคุณสมบัติที่พร้อมต่อการศึกษาต่อตามเป้าหมายที่ต้องการต่อไปด้วย ดังที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายงานว่า

“ตอนนี้อนาคตคือว่าอยากหลุดจากที่นี่ไปแล้ว อยากจะกลับไปเรียนต่อครับ มีไร
อยาก อยากจะทำ เหมือนกลับไปเรียนต่ออย่างนี้ครับ กลับไปเรียนต่อ จะทำให้ได้ คิดว่าถ้า
ถ้าจะหลุดธันวาคมปี 58 จบกศน. รวๆ มีนา 59 แล้วจะเอาวุฒิม.6 ไปต่อมหาลัยครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“หนูมีรอยสัก แต่ว่าหนูเคยลบแล้วครั้งนึง ไปจัดการกับตัวเองให้เรียบร้อย เหมือน
เรื่องรอยสักไปเอาออกให้หมดเลย... หนูศึกษาก่อนหน้าที่หนูจะออกจากโรงเรียนอีก”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

5.6 รู้จักคุณค่าและความหมายในชีวิต

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรายงานการรู้จักคุณค่าและความหมายในชีวิตมากขึ้น หลังจากได้เข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ โดยรู้ว่าตนมีชีวิตอยู่เพื่ออะไรหรือเพื่อใคร ทั้งนี้เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงสิ่งที่ทำให้พวกเขาได้รู้จักกับคุณค่าและความหมายในชีวิต จากการทำสิ่งที่พวกเขามีสิ่งยึดเหนี่ยวในจิตใจและมีประสบการณ์ที่มีความหมายต่อพวกเขา ดังนี้

เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายงานว่าสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของพวกเขาคือ พ่อแม่ และศาสนา โดยพ่อแม่จะเป็นคนที่สอนให้พวกเขาได้มีชีวิตต่อไป และยังคงเป็นห่วงเป็นใย คอยดูแล ให้ความสนใจ ให้ความใส่ใจ คอยสอน คอยบ่น ไม่ทอดทิ้งไม่ว่าจะทำผิดหรือไม่ก็ตามท่านก็ยังคงรักไม่เปลี่ยนแปลง ยังมีครอบครัวอยู่เคียงข้างเสมอ ทำให้รู้ว่าพวกเขายังสำคัญและมีความหมายต่อครอบครัว ในขณะที่เดียวกันเยาวชนผู้ให้ข้อมูลเองก็รับรู้ว่าครอบครัวก็เป็นสิ่งสำคัญสำหรับพวกเขาเช่นเดียวกัน ส่วนศาสนา เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายงานว่า ศาสนาสอนให้อยู่ต่อบนโลกนี้อย่างบุคคลที่มีคุณค่า รวมทั้งการปฏิบัติตามหลักคำสอนศาสนาจะทำให้ชีวิตดีขึ้น ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น

“(ที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ) พ่อแม่ ศาสนา แม่สอนให้มีชีวิตต่อไป ศาสนาก็สอนเหมือนกัน
สอนทุก อย่าง สอนให้เราอยู่ต่อ อยู่บนโลกนี้ อยู่ให้มีค่า”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เรื่องแม่ด้วย เรื่องพ่อ-แม่ เราทำให้เค้าเสียใจมาเยอะแล้ว แคนไม่เคยเห็นแบบ
 ยังไง..เค้าร้องไห้เพราะแคนตลอดเลย แคนกลับมาตี 3 ตี 4 แคนโทรไปปลุกแม่ก็ยังไม่นอน
 ตื่นมาเปิดประตู โอ้บ้าแล้วเราทำแบบนี้ได้ยังไงวะ ก็เลย... นี่ไง เพราะแคนรู้ว่าทุกคนอยาก
 ทำ แต่ว่า ก็เหมือนแคน แคนก็เขิน แต่ทำทุกวันมันก็ไม่เขิน ถ้าบางทีเรากลัว แล้วเราไม่รู้
 วันตายวันไหน รู้ไงว่า พ่อแม่สำคัญที่สุดพอมาอยู่ในนี้ เพราะว่าแม่มาหาเราตลอด รู้ว่า แม่
 รักเรานะ รู้ว่าแม่ก็อยากกอดแต่กลัวเราไม่ชอบแบบนี้ อยากกอด”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ก็มีเพื่อนแบบ เพื่อนที่รู้จักกันอะ รู้ใจมากขึ้น แบบ เค้ารู้ใจผม ผมรู้ใจเค้าอะไรแบบ
 นี้ ทำให้ ชีวิตไม่น่าเบื่อ หรืออ้างว้าง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“(อยู่เพื่อ) เพื่อตัวเองครับ บอกไม่ถูก เหมือนเราทำไงก็ได้ให้ชีวิตเราอยู่ด้วยดี เจ๊
 ครับ... (คต) ถ้าชีวิตไม่สิ้นก็ดีขึ้น... (ตน) ยังมีความหมายสำหรับครอบครัว ก็ที่เค้าสอนที่
 เค้าบ่น คือเค้ายังรักเรา เรายังมีความหมายกับเค้าอยู่ ยังไงเราก็เป็นลูกของเค้า... ครอบครัว
 ต่อให้เราทำอะไร ก็มีครอบครัวอยู่ข้างๆ ครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

เยาวชนยังได้รายงานถึงประสบการณ์ต่างๆ ที่มีความหมายในชีวิตของพวกเขา เช่น
 ประสบการณ์ความสำเร็จในชีวิต ประสบการณ์การถูกจับกุมที่ทำให้รู้ว่าทำดีไม่一定会ผลอย่างไร ที่ทำ
 ให้รู้ว่าเมื่อทำผิดก็ต้องเข้ามาใช้ชีวิตในศูนย์ฝึกฯ ซึ่งชีวิตภายในศูนย์ฝึกจะไม่สะดวกสบายเหมือน
 ชีวิตด้านนอก เพราะชีวิตด้านนอกศูนย์ฝึกฯ นั้นเป็นชีวิตที่มีอิสรภาพและได้ใช้ชีวิตในสังคม ไม่ต้องอยู่
 ในกฎเกณฑ์ ที่แสนจะน่าเบื่อ น่ารำคาญ อย่างไรก็ตาม เยาวชนผู้ให้ข้อมูลก็มองว่าเป็นประสบการณ์
 หนึ่งที่ทำให้พวกเขาได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมาย หรือจากประสบการณ์ในการคบเพื่อน ที่ทำให้ได้
 เรียนรู้ว่าการคบเพื่อนนั้นไม่ควรคบแบบมั่วๆ และให้ความไว้วางใจเต็มที่ เพราะเพื่อนที่เราไว้วางใจก็
 สามารถโกหกหรือหักหลังเราได้เช่นกัน หรือจากประสบการณ์ของทางศูนย์ฝึกฯ ที่ทำให้พวกเขาได้มี
 โอกาสพูดขอโทษพ่อแม่ในสิ่งที่เคยทำผ่านมา ทำให้พวกเขาได้รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้พูดขอโทษ และทำให้
 รู้ว่าพ่อแม่ให้อภัยพวกเขาเสมอ หรือแม้กระทั่งประสบการณ์ของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งที่กำลังกล่าวว่า

เป็นประสบการณ์ที่เลวร้ายที่สุด แต่กลับกลายเป็นประสบการณ์ที่น่าจดจำมากที่สุดในชีวิต เพราะทำให้ตนได้เรียนรู้ในหลากหลายด้านของมนุษย์ เป็นต้น ดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูล เช่น

“การที่ถูกจับ มีประสบการณ์ให้เรารู้ว่าเป็นไงๆ ทำผิดแล้วเป็นยังไง ก็ต้องมาอยู่ที่นี่ ไม่ค่อยสบาย การทำดีเป็นไง ได้อยู่กับสังคม”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ชีวิตนี้ (ไม่มีอะไรที่) น่าจดจำเท่ากับเค้าแล้วเป็นอะไรที่พิเศษมาก เค้าคนเดิมแหละ (หัวหน้า ทีมลัทธีย์) เพราะมันเลวร้ายที่สุดแล้วเป็นอะไรที่มันทำให้เรา ตีนะที่เค้าทำร้ายเราแบบนี้ เพราะเราได้รู้สึกตัวใจ ว่าเอาความดีของเค้าก็มีอยู่บ้าง แต่ให้เราเรียนรู้ว่าชีวิตคนเรามันเป็นแบบนี้ แกทำให้เห็น หลายๆ ด้าน ในด้านดีๆ ก็มี”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

ท้ายสุด เป็นการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลถึงสิ่งที่ช่วยป้องกันไม่ให้พวกเขาเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือใช้สารเสพติด ดังเช่น จากการที่ครอบครัวหันมาใส่ใจและเข้าใจพวกเขามากขึ้น ตามใจให้น้อยลง โดยเฉพาะเรื่องเที่ยว ให้อะไรที่พวกเขาอยากได้บ้าง ไม่จำเป็นต้องให้ในทุกๆ เรื่อง เพราะจะช่วยให้พวกเขาไม่รู้สึกเครียดรวมถึงหากพวกเขาได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสารเสพติดในทางที่ถูกต้องชัดเจน ก็จะเป็นการช่วยพวกเขาได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้เยาวชนผู้ให้ข้อมูลยังได้รายงานว่าหากไม่หยุดหยิ่งงาย มีความร่าเริง และตั้งใจเรียนจริงจัง หรือการไปเรียนที่อื่นที่ไกลจากสังคมเดิมๆ ที่แวดล้อมด้วยสารเสพติด ก็สามารถช่วยให้พวกเขาไม่หันเข้าหาการใช้สารเสพติดได้เช่นกัน ดังเช่นการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลว่า

“ถ้าตอนนั้นได้รถเครื่องก็มีสิทธิ์ ก็ได้ตั้งใจ... (ฝากรุ่นน้อง) ก็อยากให้เค้ารู้ว่ายาเสพติดมันไม่ดี ก็อยากให้เค้าไม่หยุดหยิ่งงาย ให้อะไรก็อยากให้อะไรเรียน เรียนให้จบ ให้ดีก็ทำงานด้วยก็ได้ เรียนด้วย เรียน ทำงานไปด้วยเพื่อได้หาประสบการณ์ทำงาน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“หนูคิดว่าใช่ ถ้าพ่อหันมาสนใจ ใส่ใจหนูบ้าง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

กล่าวโดยสรุปของการวิจัยในครั้งนี้ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า 1) โมเดลเชิงสาเหตุของการสนับสนุนจากครอบครัวที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 2) การสนับสนุนจากครอบครัว

มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน ส่วนผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่ามี 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การขาดการยั้งคิดทำให้กระทำผิดและใช้สารเสพติด 2) การเริ่มตระหนักในสุขภาพและการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพร่างกาย 3) มุมมองที่เปลี่ยนไปในความสัมพันธ์กับครอบครัวและคนรอบข้าง 4) การเรียนรู้การจัดการอารมณ์ ความรู้สึกของตน และ 5) การเติบโต งามงามของสุขภาวะที่เกิดขึ้นภายหลังเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ

บทที่ 5

สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการสนับสนุนจากครอบครัว และความหมายในชีวิตที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด และเพื่อศึกษาประสบการณ์ทางจิตใจด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธีประเภทเชิงสามเส้าแบบเกิดพร้อมกัน (Concurrent triangulation mixed methods design) ซึ่งเป็นการวิจัยที่ผู้วิจัยจะเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพพร้อมไป โดยที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับข้อมูลทั้ง 2 ประเภทเท่ากัน การวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลข้อมูลทั้งสองแยกกัน ส่วนการบูรณาการผลการวิจัยทั้งสองวิธีจะเกิดขึ้นในขั้นตอนการอภิปรายผล เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้องกันของข้อมูลทั้งสอง

สมมติฐานการวิจัย

1. โมเดลเชิงสาเหตุของการสนับสนุนจากครอบครัวที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. การสนับสนุนจากครอบครัว มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 9 จังหวัดสงขลา จำนวน 249 คน เป็นเพศชายจำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 90 และเป็นหญิงจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10 มีอายุระหว่าง 15 - 23 ปี โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 17.67 ปี ($SD = 1.38$)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ เยาวชนชายและหญิงผู้กระทำผิดและใช้สารเสพติดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 9 จังหวัดสงขลาที่ตอบแบบสอบถามในการ

เก็บข้อมูลเชิงปริมาณแล้ว และสมัครใจที่จะให้ข้อมูลสัมภาษณ์ จำนวน 8 คน เป็นเพศชายจำนวน 6 คน และเพศหญิงจำนวน 2 คน โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว ข้อมูลเกี่ยวกับความถี่ที่เคยใช้สารเสพติดและข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพที่ผ่านมา
2. มาตรการสนับสนุนจากครอบครัว (Perceived Social Support from Parents) ปรับปรุงจาก Wills (1991) มาตรการนี้มีข้อกระทงทั้งหมด 19 ข้อ แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ (1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ (emotional support) จำนวน 9 ข้อ และ (2) การสนับสนุนด้านทรัพยากร (instrumental support) จำนวน 10 ข้อ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) รวมและรายด้านเท่ากับ .86, .77 และ .78 ตามลำดับ
3. มาตรการความหมายในชีวิต (Purpose in Life Test) ปรับปรุงจาก Crumbaugh และ Maholick (1964) และ อรัญญา ตัญคำภีร์ (2544) มาตรการนี้มีข้อกระทงที่ใช้ในการวิจัยนี้ทั้งหมด 18 ข้อ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) เท่ากับ .83
4. มาตรการสุขภาวะ (Perceived Wellness Survey) ปรับปรุงจาก Adams, Bezner และ Steinhardt (1997) มาตรการนี้มีข้อกระทงที่ใช้ในการวิจัยนี้ทั้งหมด 31 ข้อ มาตรการนี้แบ่งออกเป็น 6 ด้านย่อย ได้แก่ (1) สุขภาวะด้านจิตใจ (psychological wellness) (2) สุขภาวะด้านอารมณ์ (emotional wellness) (3) สุขภาวะด้านสังคม (social wellness) (4) สุขภาวะด้านร่างกาย (physical wellness) (5) สุขภาวะด้านจิตวิญญาณ (spiritual wellness) และ (6) สุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด (intellectual wellness) และสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) รวมเท่ากับ .89 และสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) รายด้านมีค่าอยู่ระหว่าง .53 ถึง .68

5. **แนวคำถามสัมภาษณ์** (Interview protocol) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาคำถามสำหรับสัมภาษณ์ ประสบการณ์การสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดและใช้สารเสพติด

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ นักจิตวิทยา และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ในการคัดกรองเบื้องต้น และนัดพบกับกลุ่มตัวอย่าง (เยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด) พร้อมทั้งให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย และขอความร่วมมือกับกลุ่มตัวอย่างในการตอบมาตรวัดต่างๆ รวมถึงการสัมภาษณ์ด้วยชุดคำถามสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์และรายงานผลการวิจัยของข้อมูลทั้งสองประเภทแบบแยกกัน สำหรับการบูรณาการข้อค้นพบจากการวิจัยจะเกิดขึ้นในขั้นตอนการอภิปรายผล เพื่อพิจารณาว่าข้อมูลทั้งสองประเภทได้สนับสนุนหรือสอดคล้องกันอย่างไรบ้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ จากโปรแกรมเอสพีเอสเอส พอร์ วินโดวส์ (SPSS for Windows) ได้แก่ การหาค่าสถิติพื้นฐาน (ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ช่วงพิสัย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ และความโด่ง) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product – Moment correlation Coefficient) ร่วมกับโปรแกรมลิสเรลเวอร์ชัน 8.72 เพื่อวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการเชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงจะนำมาวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ระหว่างการเก็บข้อมูล หลังจากการเก็บข้อมูลสิ้นสุด ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological approach) เพื่อตอบคำถามการวิจัย สุดท้ายเป็นการเรียงร้อยเรื่องราวตามประเด็นหลักที่ค้นพบร่วมกับการนำบริบทที่ศึกษามาอธิบาย สำหรับความน่าเชื่อถือของงานวิจัย (Trustworthiness) ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูล ช่วยให้ข้อมูลที่ครอบคลุม รวมถึงการตรวจสอบสามเส้าด้านการศึกษาความระหว่งนักวิจัย (Investigator triangulation) และการให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง (Member check)

การพิทักษ์สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมการวิจัย มีการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูลโดยคำนึงถึงความยินดีของผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นหลัก ตั้งแต่เริ่มกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล จนกระทั่งนำเสนอผลการวิจัย โดยผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย และลักษณะการสัมภาษณ์เชิงลึก มีการขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและชี้แจงให้ทราบสิทธิ์ของผู้เข้าร่วมการวิจัยในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ ขออนุญาตบันทึกเสียง และนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงไปถอดความ เก็บรักษาไว้เป็นความลับและทำลายข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงเมื่อสิ้นสุดการวิจัย ในส่วนของข้อมูลให้ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าไม่ต้องการเปิดเผย ผู้วิจัยได้ตัดช่วงนั้นออกไม่นำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และเมื่อผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่าข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลส่วนใดที่มีผลกระทบต่อบุคคลที่ 3 โดยไม่มีความหนักแน่นเพียงพอในการนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการตัดออกจากการรวบรวมข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยทำการนำเสนอในภาพรวม และใช้นามสมมุติแทนชื่อจริง เป็นต้น

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของการสนับสนุนจากครอบครัวที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการสนับสนุนจากครอบครัวและความหมายในชีวิตสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสุขภาวะได้ร้อยละ 49 ($\chi^2 = 25.49, df = 22, p = .27, GFI = .98, RMSEA = .03$) และการสนับสนุนจากครอบครัวมีอิทธิพลต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 นอกจากนี้ การสนับสนุนจากครอบครัว มีอิทธิพลรวมทิศทางบวกต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด ($\beta = .64, SE = .09$) โดยแบ่งเป็นอิทธิพลทางตรง ($\beta = .50, SE = .09$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และอิทธิพลทางอ้อมผ่านความหมายในชีวิต ($\beta = .13, SE = .04$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลเป็นเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 9 จังหวัดสงขลาจำนวน 8 ราย สำหรับ
 ประสบการณ์ทางด้านจิตใจการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด แบ่งเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การขาดการยั้งคิดทำให้กระทำผิดและใช้สารเสพติด เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงประเด็นย่อย 2 ประเด็น คือ (1) ขาดการยั้งคิด กระทำผิดที่นำมาสู่การถูกจับกุมโดยเยาวชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่รายงานถึงประสบการณ์ในการถูกจับกุมในคดีต่างๆ เช่น ร่วมกับเพื่อนชิงทรัพย์ มียาเสพติดในครอบครองเพื่อใช้เสพและจำหน่าย พยายามฆ่าผู้อื่น เป็นต้น ทั้งนี้ การกระทำผิดข้างต้นเกิดขึ้นเพราะความต้องการช่วยเหลือเพื่อนหรือมีสาเหตุมาจากผู้อื่น และยังได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้นำมาสู่การถูกจับกุมอีกว่า เกิดจากการที่พวกเขาขาดสติยั้งคิด และหาหนทางในการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสม(2) การใช้สารเสพติด (การเริ่มลองใช้ คงใช้ และความพยายามหักห้ามใจเลิกใช้สารเสพติด)เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรายงานว่า ได้เริ่มใช้สารเสพติดตอนอายุประมาณ 12-14 ปี โดยมักเริ่มจากการสูบบุหรี่ การใช้ยาไอซ์ ยาบ้า หรือน้ำกระท่อม ซึ่งเริ่มจากความอยากรู้อยากลองตัว ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลจากการใช้สารเสพติด ความเป็นวัยรุ่นที่เสียหน้าไม่ได้ และความต้องการการยอมรับจากเพื่อน รวมถึงความเครียดจากปัญหาครอบครัว เพื่อน ที่นำมาสู่การเริ่มลองใช้สารเสพติด และยังคงมีการใช้สารเสพติดชนิดอื่นๆ ต่อมาเรื่อยๆ เช่น ยาบ้า กระท่อม กัญชา ยาไอซ์ โซลแลม เป็นต้น รวมถึงมีการเพิ่มปริมาณและความถี่ในการใช้สารเสพติดตัวเดิม และมีการใช้แบบผสม (ใช้สารเสพติดมากกว่า 1 ชนิดร่วมกัน) เพื่อขยับระดับของความแรงของฤทธิ์สารเสพติดสำหรับการพยายามเลิกใช้สารเสพติด พวกเขาบอกว่า ต้องมีจิตใจที่เข้มแข็งมากพอ ที่จะเอาชนะทั้งใจตัวเองและเอาชนะสภาพแวดล้อมรอบตัวที่เป็นสิ่งเร้าให้พวกเขากลับไปใช้ อย่างไรก็ตามจะต้องใช้เวลาในการเลิก โดยการค่อยๆ เลิก ค่อยๆ ลดปริมาณการใช้สารเสพติดลง ไม่สามารถเลิกใช้สารเสพติดได้แบบทันทีทันใด

ประเด็นที่ 2 การตระหนักในสุขภาพและการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพร่างกาย เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้เล่าถึงในช่วงเวลา ก่อนและหลังการเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ กล่าวคือ ในช่วงก่อนมาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรับรู้สุขภาพร่างกายมีความเสื่อมโทรม แต่หลังเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ สุขภาพร่างกายเริ่มมีการฟื้นตัวจากการที่มีการลดหรือหยุดใช้สารเสพติด และมีการออกกำลังกาย ดูแล

รักษาความสะอาดของร่างกาย และควบคุมปริมาณอาหารการกินมากขึ้นสำหรับในเยาวชนผู้ให้ข้อมูล
บางราย

ประเด็นที่ 3 มุมมองที่เปลี่ยนไปในความสัมพันธ์กับครอบครัวและคนรอบข้าง เยาวชนผู้ให้
ข้อมูลได้กล่าวถึงความสัมพันธ์กับครอบครัวว่า ความสัมพันธ์โดยภาพรวมนั้นดี แต่อาจมีบางจุดที่ทำให้
ให้อยากเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์นั้น เช่น อยากรู้หน้าคุยกันกับพ่อมากขึ้น ได้ปรับความเข้าใจกัน
ได้พูดแบบเปิดใจกัน เพราะเวลาเมื่อไหร่จะได้ปรึกษาแบบผู้ชายกับผู้ชาย (มุมมองของผู้ให้ข้อมูล
เพศชาย) และ (ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลหญิงคนหนึ่ง) อยากรู้ให้พ่อหันมาให้ความสนใจ ใส่ใจ ให้
ความรู้สึกรอบด้านทางกายและใจมากกว่าเงินทอง และความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง เยาวชนผู้ให้ข้อมูล
รายงานว่าความสัมพันธ์กับคนรอบข้างว่าอยู่ในระดับที่ค่อนข้างดี โดยความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง
ก่อนใช้นั้นดี แต่เมื่อเริ่มรู้ว่าพวกเขาใช้สารเสพติดทำให้เริ่มมีความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น
ญาติที่จากเคยทำอะไรจะให้ แต่กลับเริ่มไม่ให้ตามคำขอแล้ว และความสัมพันธ์ในช่วงหลังจากหยุดใช้
สารเสพติด ความสัมพันธ์กับคนรอบข้างบางคนก็เริ่มดีขึ้นเพราะเคยเชื่อมั่นในตัวพวกเขามาก่อน แต่
บางคนนั้นยังคงไม่เชื่อว่าพวกเขาสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองให้เลิกใช้สารเสพติดได้แล้วจริง

ประเด็นที่ 4 การเรียนรู้การจัดการอารมณ์ ความรู้สึกตนเอง เยาวชนผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึง
ประเด็นย่อย 3 ประเด็นคือ (1) การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกตนเอง โดยอารมณ์ด้านลบก่อนหน้าเข้ามา
อยู่ที่ศูนย์ฝึกฯ ที่มักเกิดขึ้น เช่น โกรธ หงุดหงิด รำคาญ เครียด ผิดหวัง เบื่อ เซ็ง เศร้า เสียใจ ว้าเหว
เป็นต้น รวมถึงการรับรู้ถึงสิ่งที่เป็นปัญหาที่หนักหนาในชีวิต เช่น ตอนที่ยายยาเสพติดทำให้ทะเลาะกับ
พ่อ เพราะพ่อจะให้ออกไปจากบ้านถ้ายังคงคิดยายยาเสพติดอยู่ หรือตอนที่ถูกจับกุม เพราะไม่เคย
คาดคิดมาก่อนเนื่องจากที่ผ่านมานั้นสามารถหนีจากการถูกจับมาได้ตลอด เป็นต้น (2) การรับรู้
ผลกระทบทางใจจากการใช้สารเสพติด ที่ทำให้พวกเขาารู้สึกแยกกับตัวเอง เช่น การที่กลายเป็นคนติดยา
ทั้งๆ ที่เพียงเริ่มจากความอยากลองเท่านั้น กลายเป็นคนที่ระแวง ขาดความมั่นใจในตัวเอง ขี้หงุดหงิด
อารมณ์แปรปรวน รวมถึงความรู้สึกว่าไม่น่าใช้สารเสพติดเลย และ (3) การเรียนรู้การจัดการอารมณ์
ความรู้สึก หมายถึง การสามารถจัดการกับอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองรวมถึงความสามารถในการ
จัดการปัญหาด้านต่างๆ โดยที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลมีการรายงานว่า พวกเขาสามารถจัดการปัญหาที่ดีขึ้น
โดยใช้วิธีการหลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงปัญหาแทนการใช้กำลังหรืออารมณ์ และมีเรื่องของคำสอนทาง
ศาสนาและคำสอนของญาติ เรื่องสิทธิประโยชน์ และเรื่องอนาคตการเรียนและครอบครัว ที่มีส่วน

ช่วยในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก ของพวกเขา โดยเป็นสิ่งที่ช่วยให้พวกเขาใจเย็นมากขึ้น และหลีกเลี่ยงการมีเรื่องกับคนอื่น

ประเด็นที่ 5 การเติบโต งามของสุขภาพที่เกิดขึ้นภายหลังเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ เยาวชน ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงประเด็นย่อย 6 ประเด็นด้วยกัน ได้แก่

1) การรู้จักตนเอง เยาวชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เล่าว่า ก่อนหน้าอยู่ในศูนย์ฝึกฯ นั้นพวกเขา เป็นคนที่ร่าเริง ชอบช่วยเหลือผู้อื่น โดยเฉพาะกับเพื่อน มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก กินอยู่อย่างง่าย แต่ มีอารมณ์ร้อน โกรธหรือหงุดหงิดง่าย ไม่ยอมใคร มักใช้กำลังในการจัดการปัญหา ก่อน และมองว่ารู้จัก ตัวเองดีมากแต่นึกไม่ค่อยออกเมื่อให้พูดถึงตัวเอง และยังเล่าถึงสิ่งที่ทำให้พวกเขาได้รู้จักตัวเอง มากขึ้น โดยมักมาจากประสบการณ์ตรงของพวกเขาเอง เช่น จากการได้ลองอยู่กับตัวเอง ลองพักแล้วคิด ทบทวนในสิ่งที่ผ่านมา ทำให้เห็นนิสัยที่ไม่ดีของตัวเอง เป็นต้น ทำให้พวกเขาได้เห็นถึงข้อเสียของ ตัวเอง และอยากปรับเปลี่ยนตัวเองให้ดีขึ้น เช่น หัดใจเย็นขึ้น ระวังผู้อื่น หยุดคิดไตร่ตรองก่อนทำ โดย ไม่ใช่เพียงแต่อารมณ์ เป็นต้น

2) จิตใจที่เป็นสุข ได้แก่ ความสุขและความภาคภูมิใจ โดยที่ผ่านมามีทั้งความสุขแบบ จอมปลอม ที่เกิดจากการพยายามหาความสุขอย่างอื่นมาทดแทนความสุขที่ต้องการจริง เช่น หันไป รับความสุขจากการใช้สารเสพติดแทนความรักความอบอุ่นจากครอบครัว จากการใช้ชีวิตแบบไร้ เป้าหมาย ใช้ชีวิตไปแบบวันๆ เป็นต้น และความสุขที่แท้จริง เป็นความสุขที่พวกเขารับรู้ว่าเป็น ความสุขที่สุดในชีวิต ซึ่งคือความสุขจากครอบครัว เช่น การได้ใช้เวลาร่วมกัน การได้รับการดูแล ความสนใจ เอาใจใส่ใจ หรือความอบอุ่นจากครอบครัว เป็นต้น หรือความสุขจากการได้มีเพื่อน จาก การได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม จากการได้ผ่อนคลาย ได้เป็นตัวของตัวเอง ได้มีอิสรภาพตามความ ต้องการของวัยรุ่น หรือแม้กระทั่งการได้เปิดรับประสบการณ์แปลกใหม่ และท้าทาย และในส่วนของ ความภาคภูมิใจ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลรู้สึกยากต่อการเล่าถึงความภาคภูมิใจของตนในช่วงแรกๆ ของการ ให้ข้อมูล อย่างไรก็ตาม พวกเขาได้พูดถึงความภาคภูมิใจที่มีต่อตนเอง เช่น ภูมิใจที่สามารถควบคุม อารมณ์ได้ เลิกยาเสพติดได้และได้เป็นตัวอย่างให้กับหลายๆ คนในด้านการกลับตัว ภูมิใจที่อย่างน้อย เคยได้พยายามอดทนทำสิ่งหนึ่งที่ชอบแม้ว่าผลที่ออกมาจะไม่ชนะหรือไม่ชนะก็ตาม เป็นต้น และความ ภาคภูมิใจที่มีเกี่ยวกับครอบครัว เช่น ภูมิใจได้เกิดมาเป็นลูกของพ่อแม่ เป็นต้น

3) สิ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ทำให้เยาวชนผู้ให้ข้อมูลมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง ต่างๆ มากขึ้น จากการศึกษาหาความรู้ คำสอนของครอบครัว การคบเพื่อน หรือจากกฎระเบียบของ

ทางศูนย์ฝึกฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องของการประเมินชั้น ซึ่ง เยาวชนจะมีสิทธิ์แตกต่างกันในแต่ละชั้น โดยยิ่งทำตัวดีอยู่ในกฎเกณฑ์ก็จะได้อยู่ในชั้นน้อยๆ และมีสิทธิ์มากขึ้น เป็นต้น

4) การรู้จักคิดและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น เป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจากสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ที่ทำให้เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเกิดการคิดได้ รู้คิดและเรียนรู้ นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงในตัวเอง เช่น การเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ทำให้มีการคิดทบทวนในสิ่งต่างๆ ที่ผ่านมาได้รู้จักตัวเองมากขึ้นและนำไปสู่การคิดได้มากขึ้นด้วย เช่น คิดได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ดี หรือไม่ดีกับตัวเองและคนรอบข้างบ้าง รวมถึงรู้ว่าควรมีการคิดก่อนทำ เป็นต้น นอกจากนี้พวกเขาเริ่มคิดได้ว่า หากยังใช้ชีวิตที่ทำตัวเหลวไหลเหมือนเดิม เอาแต่เล่นยาไปวันๆ ชีวิตก็ต้องวนเวียนและจบลงด้วยการเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ หรือเรือนจำใหญ่ในท้ายที่สุด ทำให้เรียนไม่จบ หางานทำได้ยาก ไม่มีโอกาสได้มีสังคมที่ดีเหมือนคนอื่น ๆ

5) การเริ่มรู้จักว่าชีวิตต้องการอะไร จากการที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูลประเมินส่วนใหญ่ว่ามีการใช้ชีวิตอย่างมีความหวังหรือมีเป้าหมายอยู่ในระดับสูงคือ 8 - 10 คะแนน โดยมีสิ่งทีพวกเขาต้องการ เช่น การมีอนาคตด้านการเรียนและอาชีพที่ดี การไม่กลับไปใช้สารเสพติดอีก การมีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดีขึ้น ได้ใช้เวลาร่วมกันมากขึ้น เช่น กินข้าวพร้อมกัน ไปเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น เข้าใจ หันมาสนใจกัน แสดงความรักกันมากขึ้น ความต้องการตอบแทนพระคุณพ่อแม่ เช่น การบวชให้แม่ ช่วยแม่ทำงานบ้าน อยากรู้อาชีพแม่ เป็นต้น รวมถึงการทำให้ครอบครัวรู้สึกภาคภูมิใจในตัวพวกเขาด้วย นอกจากนี้ ยังมีการอยากเป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ อยากมีคนเข้าหา และหลังจากออกไปจากศูนย์ฝึกฯ แล้วอยากที่จะมีชีวิตใหม่ๆ กลับมามีความมั่นใจอีกครั้ง หัดคิดด้านบวกต่อตัวเอง อยากมีความสุข อยากมีชีวิตอิสระ ได้ทำในสิ่งที่อยากทำตอนยังมีชีวิตอยู่ อย่างไรก็ตาม ก่อนจะไปถึงสิ่งต่างๆ ที่ต้องการ พวกเขาเรียนรู้ว่าตอนนี้ พวกเขาต้องพยายามระมัดระวังไม่ให้ทำผิดกฎของทางศูนย์ฝึกฯ เพื่อที่จะทำเรื่องขอปล่อยตัวก่อนกำหนด และ/หรือมีการตั้งใจเรียนในขณะที่อยู่ในศูนย์ฝึกฯ ไปด้วย รวมถึงมีการเตรียมตัวให้มีคุณสมบัติที่พร้อมต่อการศึกษาต่อตามเป้าหมายที่ต้องการต่อไป

6) รู้จักคุณค่าและความหมายในชีวิต เยาวชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรายงานการรู้จักคุณค่าและความหมายในชีวิตมากขึ้นหลังจากได้เข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ โดยรู้ว่าตนมีชีวิตอยู่เพื่อตัวเอง และครอบครัว ทั้งนี้พวกเขาได้กล่าวถึงสิ่งที่ทำให้พวกเขาได้รู้จักกับคุณค่าและความหมายในชีวิต จากการที่พวกเขามีสิ่งยึดเหนี่ยวในจิตใจซึ่งคือพ่อแม่ที่สอนให้พวกเขาให้มีชีวิตต่อไป คอยเป็นห่วงเป็นใย อยู่เคียงข้างพวกเขาเสมอ ทำให้พวกเขารู้สึกสำคัญต่อครอบครัวและครอบครัวเองก็มีความสำคัญต่อพวกเขาเช่นกัน และศาสนา สอนให้อยู่ต่อบนโลกนี้อย่างบุคคลที่มีคุณค่า รวมทั้งการปฏิบัติตามหลักคำ

สอนศาสนาจะทำให้ชีวิตดีขึ้น และจากการที่พวกเขาได้มีประสบการณ์อันเป็นความหมายต่อพวกเขา เช่น ประสบการณ์ความสำเร็จในชีวิต ประสบการณ์การถูกจับกุมที่ทำให้รู้ว่า ชีวิตภายในศูนย์ฝึกจะไม่สะดวกสบายเหมือนชีวิตด้านนอกที่มีอิสรภาพและได้ใช้ชีวิตในสังคม ไม่ต้องอยู่ในกฎเกณฑ์ ที่แสนจะน่าเบื่อ น่ารำคาญ หรือประสบการณ์ที่เลวร้ายที่สุด แต่กลับกลายเป็นสิ่งที่น่าจดจำมากที่สุดในชีวิต เพราะทำให้ได้เรียนรู้ในหลากหลายด้านของมนุษย์ เป็นต้น

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า การสนับสนุนจากครอบครัวมีทั้งอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมผ่านความหมายในชีวิต ต่อสุขภาวะของเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. การสนับสนุนจากครอบครัวทั้งสองด้าน คือ ด้านอารมณ์ และด้านทรัพยากร มีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาวะของเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด แสดงให้เห็นว่า เยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด ที่รับรู้ว่าจะพวกเขาได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ในด้านอารมณ์ เช่น การพวกเขาสามารถพูดคุยถึงเรื่องราวและความรู้สึกต่างๆ ของตนกับครอบครัวได้ โดยที่ครอบครัวให้กำลังใจกัน มีความเต็มใจที่จะรับฟัง ให้คำแนะนำ และให้การยอมรับ การรับรู้ว่าจะพวกเขาสามารถพูดคุยเปิดใจกับคนในครอบครัวได้ หรือ เมื่อมีปัญหา และได้พูดคุยกับคนในครอบครัวก็ทำให้พวกเขารู้สึกดีขึ้น เป็นต้น และด้านทรัพยากร เช่น การที่เขารับรู้ว่าจะครอบครัวให้ความช่วยเหลือจากครอบครัวในด้านความรู้ การจัดการหรือแก้ไขปัญหา สิ่งของ เงินทอง เป็นต้น เยาวชนที่ได้รับการเติมเต็มไม่ว่าจะเป็นเรื่องอารมณ์ความรู้สึก หรือสิ่งของวัตถุภายนอก จะรับรู้ว่าจะตนเองมีสุขภาวะที่ดีด้วย

ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด ได้ขยายความเข้าใจในข้อมูลเชิงปริมาณ ในประเด็นที่ว่า เยาวชนมีการตระหนักในการเปลี่ยนแปลงในที่บอกด้านการสนับสนุนของครอบครัวจากช่วงที่ใช้สารเสพติด และหลังจากกระทำผิดและถูกจับกุม โดยเยาวชนผู้ให้ข้อมูล ก่อนกระทำผิดและถูกจับกุม พวกเขาใช้สารเสพติด และรับรู้ว่าจะครอบครัวของตนที่ไม่ได้ให้ความใกล้ชิดสนิทสนม ไม่ได้ให้ความสนใจ ใส่ใจหรือความอบอุ่นที่มากพอกับเยาวชน เช่น การที่ครอบครัวไม่ค่อยมีเวลาให้ ไม่ค่อยไม่ได้พูดคุยกัน ไม่ค่อยได้หยอกล้อหรือทำกิจกรรมในครอบครัวร่วมกัน มักทำให้เยาวชนมีความรู้สึกไม่กล้าที่จะเข้าไปพูดคุย หรือปรึกษากับครอบครัวเมื่อมีปัญหา

แม้ว่าอาจจะไม่ใช่ทุกเรื่องก็ตาม แต่ที่สำคัญคือ การกระทำดังกล่าวของครอบครัวอันเป็นการให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ แก่เยาวชนจะช่วยให้เยาวชนมีการรับรู้ได้ถึงความรักที่ครอบครัวมีให้ตนอย่างแท้จริง ดังเช่น ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 บอกว่า “เหมือนที่หนูพูดเสมอ ว่าเค้ายังไม่สนใจเราเลย แล้วเรื่องอะไรเราต้องสนใจไปแคร์ เค้า เค้าจะเป็นยังไงก็เรื่องของเค้า เค้าไม่สนใจหนู... (ทำให้) เหมือนว่าจะไม่ได้ต้องการความรักจากครอบครัวต้องการความรักจากอย่างอื่นนี่” ต่อมาเมื่อพวกเขาได้มีโอกาสทบทวนตนเอง และครอบครัวมาเยี่ยม มาให้กำลังใจ ทำให้เยาวชนตระหนักถึงการสนับสนุนของครอบครัว ที่พร้อมคอยให้ความช่วยเหลือ ยังคงมอบความรัก ให้ความใส่ใจเยาวชน ทำให้พวกเขามีความกล้าที่จะปรึกษาปัญหาต่างๆ มากขึ้น ดังเช่น ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2 ระบุว่า หลังจากที่ถูกทำผิดและถูกจับกุม เขารู้ว่าแม่มีความเข้าใจ มีความรัก และพร้อมรับฟังเขา “เดี๋ยวนี้รักกันมากเลยก็พอตั้งแต่เข้ามาอยู่ในนี้เรารู้เลยว่าเออ ใครนะที่รักเราจริงๆ ใคร ที่มาเยี่ยมเราทุกวัน เอาข้าวมาให้กิน พอเรามาอยู่ในนี้ไม่ใช่แล ไม่ใช่เพื่อนไม่ใช่แฟน แต่เป็นแม่กับพ่อ ใช่ เหมือนเพื่อนก็มีอยู่แหละที่มาเยี่ยม ก็ไม่เท่าพ่อแม่ เรารู้เลยพ่อแม่รักเรามากนะ ตั้งแต่เมื่อก่อน พอเราคิดว่าที่พ่อแม่ทำกับเรามันไม่ใช่แต่เมื่อก่อนเราแทบไม่เห็นค่ามันเลย เดียวนี้พ่อแม่ต้องมาก่อน เพื่อนอะไรก็ทีหลัง กลับไปต้องกอดจากเมื่อก่อนไม่เคยกอดนะ เดียวนี้กลับไป ทั้งกอดทั้งหอม... เป็นคนอยู่กับแม่ จะสนิทกับแม่มากกว่ามีแม่เหมือนมีเพื่อน คนเข้าใจลูกได้ดี เข้าใจลูกทุกอย่าง ก็เล่นเฟสด้วย เข้าใจลูก ออเป็นแบบนี้แหละ เข้าใจแล้วว่าทำไมลูกเล่นเฟส ต้องมีพัฒนาการต้องตามลูกให้ทัน” การสนับสนุนด้านอารมณ์ และการที่ครอบครัวมาเยี่ยมเป็นประจำที่ศูนย์ฝึกฯ ยิ่งเป็นการทำให้เยาวชนเริ่มรับรู้ได้ถึงความรักที่ครอบครัวมีให้ตน และทุกครั้งที่ครอบครัวมาเยี่ยมก็จะคอยพูดให้กำลังใจ ให้ทำตัวดีๆ ให้พยายามต่อไป นับได้ว่าเป็นสิ่งที่ช่วยในการเยียวยาจิตใจชั้นเยี่ยมให้กับเยาวชน เพราะอย่างน้อยที่สุดก็ทำให้เยาวชนได้รับรู้ว่ามีครอบครัวที่อยู่เคียงข้างตนเสมอ อีกทั้งยังทำให้เยาวชนมีพลังใจในการสู้ อดทนพร้อมในการเผชิญหน้ากับปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการที่ต้องปรับตัว ต้องใช้ชีวิตตามกฎระเบียบต่างๆ ของทางศูนย์ฝึกฯ รวมถึงมีความพยายามเลิกใช้สารเสพติดอีกด้วย

ประเด็นของอิทธิพลทางบวกของการสนับสนุนของครอบครัวนี้ สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาของ Wills, Vaccaro & McNamara (1992) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยที่ช่วยให้เยาวชนได้มีการปรับตัวที่ดีและมีการใช้สารเสพติดในระดับต่ำ และมีพฤติกรรมที่ดี

นอกจากนี้ การที่เยาวชนที่รับรู้ว่าคุณได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวจะส่งผลให้มีสุขภาพสูงด้วย สามารถอภิปราย ตามสุขภาพ 6 ด้าน ได้ดังต่อไปนี้

ด้านปัญญาและการรู้คิด ในเรื่องการเผชิญปัญหาของเยาวชน การสนับสนุนทางจากครอบครัวถือเป็นการสนับสนุนทางสังคมที่เยาวชนนำมาใช้ เพื่อหาสิ่งช่วยเหลือและเพื่อให้ได้รับกำลังใจ ตรงกับการศึกษาของ Cook และ Hepner (1997 อ้างถึงใน เปรมพร มั่นเสมอ, 2545) ที่พบว่า การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมและอารมณ์ (Social/Emotion Support) เป็นกลวิธีการเผชิญปัญหารูปแบบหนึ่ง รูปแบบการเผชิญปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ถือเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนจากครอบครัวโดย เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับเยาวชนผ่านการใช้ความต้องการทางจิตใจ การให้เหตุผล การให้ข้อมูลหรือผลป้อนกลับแก่เยาวชนที่ครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

และจากข้อมูลสัมภาษณ์พบอีกด้วยว่า การที่ครอบครัวมีรูปแบบของการใช้เหตุผลในการพูดคุยนั้นจะช่วยให้อาสาสมัครมีการเปิดใจรับฟัง และเรียนรู้ที่จะใช้เหตุผลในการจัดการกับปัญหาต่างๆ แทนการใช้อารมณ์ด้วยเช่นกัน ซึ่งจะส่งผลดีที่ตามมานั้นก็ดีกว่าการใช้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผล เพราะการใช้เหตุผลจะเป็นการที่อย่างน้อย เยาวชนจะมีเวลาได้คิด หรือไตร่ตรองก่อนที่จะตัดสินใจลงมือกระทำ

ด้านร่างกาย ครอบครัวจะเป็นคนช่วยเหลือหรือสนับสนุนขั้นต้นในเรื่องของปัจจัย 4 ได้แก่ ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 อย่างนี้เป็นสิ่งบ่งบอกถึงการมีสุขอนามัยของเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของสุขภาพร่างกาย โดยหากเยาวชนได้รับการสนับสนุนในขั้นต้นนี้ซึ่งเป็นความอยู่รอดในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือโดยผ่านปัจจัยที่ 5 (เงิน) หรือการอบรมสั่งสอนก็ตาม การสนับสนุนจากครอบครัวในขั้นต้นนี้จึงเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ส่งผลต่อการมีสุขภาพทางด้านร่างกายของเยาวชน กล่าวคือ เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยเอื้อให้เยาวชนได้เรียนรู้และเห็นความสำคัญของการดูแลสุขภาพร่างกายให้มีความสมบูรณ์แข็งแรง

ด้านจิตใจ การสนับสนุนจากครอบครัวจะมีส่วนช่วยให้เยาวชนเกิดการเชื่อว่าตนได้รับความรัก ความเอาใจใส่ การเห็นคุณค่าและยอมรับจากบุคคลรอบข้าง รวมถึงเอื้อให้เยาวชนได้รู้จักตนเองและเข้าใจตัวเองมากขึ้น มีการมองอนาคตด้านบวก มองโลกในแง่ดี มีความหวังและความใฝ่ฝันที่ดีและเป็นไปได้ ซึ่งหากวัยรุ่นได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวที่ดีก็จะทำให้มีการเห็นคุณค่าในตนเอง รับรู้ว่าตนมีความหมาย มีเจตคติที่ดีต่อชีวิตของตนเอง นำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีต่อไป (Diener, 1999)

ด้านอารมณ์ การที่ครอบครัวให้การสนับสนุนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของอารมณ์จะเป็น การช่วยให้เยาวชนมีอารมณ์และความรู้สึกในทางบวกมากขึ้น รวมถึงมีความภาคภูมิใจในตนเอง มี ความเชื่อมั่นในตนเอง มีการยอมรับและเห็นคุณค่าของตนเอง และช่วยในการปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น ดังเช่นการรายงานถึงการปรับเปลี่ยนตนเองได้ ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ที่กล่าวว่า “(ความภาคภูมิใจ) ก็หันมาสนใจการเรียนมากขึ้น เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ก็เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อนๆ ก็ สามารถให้คำปรึกษาเพื่อนได้ ได้อยู่กับพ่อแม่ แคนว่า... หลายคนนะเอาแคนเป็นตัวอย่างเออ ใ้ฉันดู เมื่อก่อนมันร้ายนะ แต่เด็กๆ น้อยๆ ก็ตาม เออ ภูมิใจ”

ด้านจิตวิญญาณ ในส่วนนี้ครอบครัวจะมีส่วนในการเป็นกำลังใจ เป็นฝ่ายสนับสนุนให้เยาวชน ได้มีประสบการณ์ในด้านต่างๆ เพื่อจะได้ค้นพบซึ่งสิ่งที่สำคัญและเป็นความหมาย ในขณะเดียวกันจาก ข้อมูลสัมภาษณ์ที่ได้พบว่า สิ่งที่เยาวชนรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่เป็นเหมือนที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและมีความหมาย ในชีวิตของพวกเขา นั่นคือ ครอบครัว และศาสนา ที่ทำให้พวกเขาเริ่มรู้ว่าชีวิตต้องการอะไรบ้าง และ สามารถดำเนินชีวิตต่อไปโดยมีสิ่งที่เป็นความหมายดังกล่าวในการตั้งเป้าหมายรวมถึงวางแผนอนาคต อย่างมีจุดมุ่งหมาย ดังเช่นการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ว่า “พ่อแม่ ศาสนา แม่สอนให้ มีชีวิตต่อไป ศาสนาก็สอนเหมือนกัน สอนทุกอย่าง สอนให้เราอยู่ต่อ อยู่บนโลกนี้ อยู่ให้มีความ”

ด้านสังคม การที่เยาวชนรับรู้ถึงการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งโดยตรงในมิติของ สุขภาวะด้านสังคมนี้ โดยหากเยาวชนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวเต็มที่ จะทำให้เยาวชนมีความ มั่นใจในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนรอบข้าง (Powers, 1994) ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน ญาติสนิท หรือครู อาจารย์ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่เยาวชนได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากครอบครัวทำให้เป็นการส่ง ต่อความมั่นใจในการสร้างปฏิสัมพันธ์ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นของเยาวชนต่อมา อีกทั้งใน เรื่องของกฎระเบียบในครอบครัวก็สำคัญในการที่เยาวชนจะได้เรียนรู้การปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นใน สังคม กล่าวคือ อาจเริ่มมาจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว โดยการที่ครอบครัวแสดงออกซึ่ง พฤติกรรมที่เหมาะสมหรือเป็นต้นแบบที่ดีให้กับเยาวชน (Role model) จากข้อมูลในสัมภาษณ์ เยาวชนได้กล่าวถึงความสำคัญของการเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี โดยการเป็นต้นแบบ ที่ดีนั้นสำคัญว่าการพูดสอนเสียอีก เพราะเยาวชนจะมีความเชื่อถือและศรัทธาจากการเห็นว่า ครอบครัวสามารถทำได้จริงอย่างที่พูดสอน ไม่ใช่เพียงการพูดสอนแต่ครอบครัวเองก็ไม่สามารถทำให้ เห็นได้เลยดังการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ที่กล่าวว่า “...เออ บ่นมันบ่นอย่างเดียว แคนก็ ไม่ชอบ แคนก็เข้าใจน้อง แคนไปบ้านน้ำแคน ดูเค้าดูลูกแบบใช้เหตุผลมากกว่า จะพูดกันอะไรแบบนี้ นะมันไม่ดี คือมันเกี่ยวกับการสอนลูก เด็กอะไรต้องสอนยังไง แคนก็พยายามเอาเรื่องนี้ไปเล่าให้แม่ฟัง

“ต้องคุยด้วยเหตุผล แม่ก็เปลี่ยน” ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ตามแนวคิดของ Bandura (1989) ที่เชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมร่วมกับปัจจัยส่วนบุคคล

เหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยแรกเริ่มที่สำคัญอย่างยิ่งในการที่เยาวชนจะมีโอกาสได้พัฒนาตนไปสู่การมีพัฒนาการในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของพัฒนาการทางสังคมที่ดี ที่จะนำไปสู่การมีโอกาสดูแลเรียนรู้โลกและชีวิตอันจะนำไปสู่การมีสุขภาวะที่ดี

2. การสนับสนุนจากครอบครัวมีทั้งอิทธิพลทางอ้อมต่อสุขภาวะของเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด ผ่านการรับรู้ความหมายในชีวิต ประเด็นนี้สามารถอภิปรายได้ว่า การตระหนักในการสนับสนุนจากครอบครัวที่เยาวชนได้รับถือว่าการเติมเต็มความหมายในชีวิต ดังที่ได้ระบุไว้ในงานวิจัยของ Lambert, Stillman, Baueister, Fincham, Hicks และ Graham (2010) ว่าความหมายในชีวิต คือการที่เยาวชนรับรู้ว่าคุณเองมีชีวิตอยู่เพื่ออะไรบางสิ่งที่มีความหมาย และมีความสำคัญต่อชีวิต เยาวชนก็จะมีคามสนใจ กระตือรือร้นในการพยายามเติมเต็มความรู้สึกกว้างเปล้าอ้างว้างในชีวิตด้วยการกระทำที่มุ่งสู่เป้าหมายและความหมายในชีวิต ตลอดจนเป็นผู้ที่มีการทุ่มเทตนเองด้วยการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในชีวิต (Crumbaugh & Maholic, 1969; Fabry, 1988, Stavros, 1991; อรรถญา ตัญคำภีร์, 2553) โดยที่การสนับสนุนจากครอบครัวสามารถเข้าไปมีส่วนช่วยในการตระหนักถึงความหมายในชีวิตของเยาวชนผ่านการเชื่อมโยงตนกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว และสัมพันธ์ภาพต่อผู้คนรอบข้าง จากการมีสัมพันธ์ภาพที่ใกล้ชิด และอบอุ่นของครอบครัวคอยสนับสนุนส่งเสริม ซึ่งจะทำให้เยาวชนรู้ว่าตนยังมีครอบครัวที่ให้ความสำคัญ นำมาสู่การเห็นค่าในตัวเอง รวมทั้งการสนับสนุนในครอบครัวยังช่วยเอื้อให้เยาวชนได้มีทัศนคติต่อชีวิตที่เข้มแข็งเพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่ต่อไปได้อีกด้วย ดังเช่น ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 ระบุว่า “ผม (อยู่เพื่อ) เพื่อตัวเองครับ บอกไม่ถูก เหมือนเราทำไ้ก็ได้ให้ชีวิตเราอยู่ด้วยดี เจ๊ครับ... (คติ) ถ้าชีวิตไม่สิ้นก็ดิ้นกันไป... (ตน) ยังมีความหมายสำหรับครอบครัว ก็ที่เค้าสอนที่เค้าบ่น คือเค้ายังรักเรา เรายังมีความหมายกับเค้าอยู่ ยังไงเราก็เป็นลูกของเค้า... ครอบครัว ต่อให้เราทำอะไร ก็มีครอบครัวอยู่ข้างๆ ครับ” ซึ่งสอดคล้องกับในประโยคที่กล่าวว่า

“ในชีวิตของคนๆ หนึ่ง หากเขารู้ว่าเขามีใครบางคน หรือมีบางสิ่งที่เขาใช้ชีวิตอยู่เพื่อแล้ว เขาจะรู้สึกว่ามีชีวิตมีค่า” (Frankl, 1967; Steger & Frazier, 2006)

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพยังได้ขยายความเข้าใจในข้อมูลเชิงปริมาณนี้ โดยพบว่า เยาวชนเหล่านี้ เริ่มรู้จักถึงสิ่งที่พวกเขาต้องการอย่างแท้จริงในชีวิตจากการที่เริ่มรับรู้ว่าคุณค่าของตนเองก็มีความสำคัญ มีความหมายกับครอบครัวและในขณะเดียวกันครอบครัวก็เป็นสิ่งสำคัญและมีความหมายในชีวิตของพวกเขาเช่นกัน ดังเช่น ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ที่กล่าวว่า “เรื่องแม่ด้วย เรื่องพ่อ-แม่ เราทำให้เค้าเสียใจมาเยอะแล้ว..เค้าร้องไห้เพราะแคนตลอดเลย แคนกลับมาตี 3 ตี 4 แคนโทรไปปลุกแม่อีกยังไม่นอน ตื่นมาเปิดประตูอ้อบ้าแล้วเราทำแบบนั้นได้ยังไงวะ ก็เลย...แล้วเราไม่รู้ว่าจะวันตายวันไหน รู้ไงว่าพ่อแม่สำคัญที่สุดพอมาอยู่ในนี้ เพราะว่าแม่มาหาเราตลอด รู้ว่าแม่รักเรานะ” สิ่งนี้ทำให้เยาวชนเริ่มหันมาใช้ชีวิตอย่างมีเป้าหมาย มีจุดมุ่งหมายในชีวิตมากขึ้น และส่วนมากจะเป็นเรื่องของการวางแผนอนาคตทางการเรียนที่ตั้งใจจะกลับมาเรียนต่อให้จบในระบบของการศึกษานอกระบบ (กศน.) ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมถึงอยากจะทำอาชีพในระดับของอุดมศึกษาด้วยถ้าเป็นไปได้ ทั้งนี้ก็เพื่อจะได้มีงานที่ดีทำและสามารถเลี้ยงดูครอบครัว (พ่อ แม่) ได้โดยไม่อยากให้ครอบครัวและตัวเองต้องลำบาก ทำให้ ณ ตอนนี้อย่างน้อยก็มีการพยายามทำในสิ่งต่างๆ เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่ต้องการ โดยพวกเขามีการตระหนักได้ว่าสิ่งแรกที่ต้องทำก่อนนั้นคือการทำให้ตัวเองดีเพื่อจะได้ออกไปจากศูนย์ฝึกฯ เร็วกว่ากำหนด และสามารถออกไปใช้ชีวิตได้อย่างอิสระตามต้องการและมีความเป็นอยู่ที่ดีมากขึ้น ดังเช่น ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ที่กล่าวว่า “การเรียน เป็นทุกสิ่ง(ในตอนนี) ก็เรียนต่อให้จบม.6 แล้วก็เรียนต่อปริญญา ก็ออกไปครบประมาณปีหน้า ก้าว ก้าวออกไปทำงาน แล้วก็เรียนด้วย เรียนกศน. ให้จบ ก็เรียนจะได้สบาย”

ทั้งนี้ การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาของ Maton (1990 อ้างถึงใน Millstein, Peterson & Nightingale, 1993) ที่พบว่า การที่วัยรุ่นได้ร่วมทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหมายในชีวิตนั้นมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต สุขภาวะ (Well-being) และรวมถึงการเห็นคุณค่าในตนเองด้วย อาจกล่าวได้ว่า หากเยาวชนได้มีโอกาสสัมผัสกับความหมายในชีวิต อันเป็นเสมือนปัจจัยหนึ่งที่เข้ามาช่วยส่งเสริมให้เยาวชนมีพลังหรือมีชีวิตชีวามากขึ้นและนำไปสู่การมีกรรู้จักตัวเองและสามารถปรับตัวต่อโลกรอบๆ ตัว อันจะนำไปสู่การมีสุขภาวะที่

ดี กล่าวคือ ความหมายในชีวิตเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จะเข้ามาช่วยเอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดีในเยาวชน ผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด

จะเห็นได้ว่า การสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญซึ่งควรได้รับการตระหนักและส่งเสริมเป็นอย่างยิ่ง เพราะเปรียบได้เสมือนกับรากฐานของชีวิตและอนาคตของเยาวชน เนื่องจากการสนับสนุนจากครอบครัว เป็นแหล่งสนับสนุนปฐมภูมิอันเป็นพื้นฐานที่สำคัญของชีวิต เพราะครอบครัวเป็นกลุ่มที่มีความผูกพันกันตามธรรมชาติ มีความผูกพันทางอารมณ์และจิตใจ มีทัศนคติและพฤติกรรมที่ช่วยกระตุ้นส่งเสริมให้มีการดำเนินชีวิตร่วมกัน เป็นแหล่งให้คำปรึกษา รวมทั้งมีการพึ่งพากันทางเศรษฐกิจ สังคม และการปฏิบัติหน้าที่ การสนับสนุนจากครอบครัวจึงเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมแห่งแรกที่บุคคลได้รับความเต็มใจโดยไม่มีข้อต่อรอง (อัครสรรา สถาพรวงษา, 2551)

นอกจากนี้ ความสำคัญของการสนับสนุนจากครอบครัวที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือให้เยาวชนก้าวผ่านช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นช่วงวัยที่ง่ายต่อการก้าวสู่การกระทำผิดได้ง่าย เพื่อนำไปสู่การมีสุขภาวะที่ดี ยังสามารถอภิปรายได้ ด้วยทฤษฎีต่างๆ ทางจิตวิทยา ได้ดังนี้

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีการกล่าวถึง การที่เยาวชนมีอารมณ์ ความรู้สึกทางลบ เช่น โกรธ เบื่อ เซ็งได้ง่ายวางตัวไม่ถูก ปรับตัวไม่ได้ และมีการใช้สารเสพติด ดังข้อมูลของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ที่กล่าวว่า “(หยุดหงิด) เรื่องชีวิตอนาคต ไม่รู้เหมือนกัน อนาคตตอนไหน อนาคตข้างหน้าจะเป็นยังไง อืม... บางทีก็ไม่มีอะไร เล่นยา อืม เซ็ง ไม่รู้จะทำอะไร เบื่อ” หรือจากข้อมูลของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ที่กล่าวว่า “ไม่ทราบครับ ก็ผมไม่มั่นใจนั่นแล ไม่มีนั่นแล ไม่ใช่ไม่มั่นใจ ไม่มีจุดมุ่งหมาย อัน ก็ไม่ได้หวังอะไรมาก... ผมวางตัวยังไม่ ไม่ถูก แล้วผมก็คิดว่าไม่มีอะไรแล้ว ปรับตัวไม่ได้” ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยพัฒนาการทางบุคลิกภาพและอารมณ์ โดยบุคคลจะมีการพัฒนาในเรื่องของบุคลิกภาพและอารมณ์ตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งพัฒนาการอารมณ์นี้สำคัญมากต่อพฤติกรรมของบุคคลและการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสังคม และพัฒนาจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของเด็กและเยาวชนในที่สุด เนื่องด้วยธรรมชาติของพัฒนาการ “ฮอร์โมนและวุฒิภาวะ” ที่ทำให้เมื่อบุคคลเข้าสู่วัยรุ่นจะมีลักษณะอารมณ์ที่รุนแรงและแปรปรวน หรือที่ Hall (1904 อ้างถึงในประไพพรรณ ภูมิ วุฒิสาร, 2553) เรียกว่า วัยพายุบุแคม (Storm and Stress) และยังมีการเพิ่มของอารมณ์ด้านลบอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวัยรุ่นตอนต้น รวมถึงในเรื่องของการค้นหาเอกลักษณ์แห่งตน (self-

identity) ที่หากเยาวชนยังไม่สามารถค้นหาได้สำเร็จ มักทำให้เยาวชนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และทำตามกลุ่ม ทำตามเพื่อน เช่น หนีไปใช้สารเสพติดตามคำชวนหรือคำทำของเพื่อน ดังเช่น “ความที่เป็นวัยรุ่นก็ไม่อยากเสียหน้าแบบนี้ อิม บางทีก็เอาตะกั่วอะไรแค่นี้ ประมาณนี้ หลายอย่าง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4) ซึ่งในจุดนี้ หากครอบครัวสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านอารมณ์ คอยให้ความช่วยเหลือ ประคับประคอง และอยู่เคียงข้างในเรื่องต่างๆ รวมถึงเปิดโอกาสในสิ่งต่างๆ ให้เยาวชนได้ค้นหาเอกลักษณ์แห่งตนได้สำเร็จ ก็จะเป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยไม่ให้เยาวชนต้องหันเข้าหาหรือพึ่งการใช้สารเสพติดที่เป็นเหมือนความสุขจอมปลอม ที่ทำให้เยาวชนรู้สึกว่ามีพื้นที่อยู่ในสังคมหนึ่ง

การที่เยาวชนผู้ให้ข้อมูล ระบุว่า “เหตุการณ์นี้ ตอนที่ไปจี๋เค๊าพี ได้รู้ว่ารู้สึกยังไง ไปจี๋คนรู้สึกผิด รู้จักว่าไปทำอะไรแบบนี้ แล้วรู้จักนิสัยจี้ๆ ก็โกรธเหมือนกัน โกรธตัวเอง ก็นิสัยไม่ดีเหมือนกัน ไปทำร้ายคนอื่นนะ... (อยากปรับปรุง) นิสัยเสีย ไปรังแกผู้อื่นแบบนี้ แล้วก็ชี้เกียจ บางทีก็มีชี้เกียจเหมือนกัน โกรธง่าย หงุดหงิดง่ายเหมือนกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1) สามารถนำพัฒนาการทางสังคม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม (Piget, 1932) มาใช้อธิบายได้จากความเชื่อที่ว่า คุณธรรมของบุคคลจะพัฒนาขึ้นในช่วงวัยเด็กจนถึงวัยรุ่นผ่านปัจจัยทางครอบครัวสังคม และสิ่งแวดล้อม (Santrock, 2005) ที่จะหล่อหลอมขึ้นมาเป็นโครงสร้างทางความคิด พัฒนาผ่านการให้และรับ (Give and take) ระหว่างตัวบุคคลกับสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับกับ Kohlberg (1969) ที่เชื่อว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของบุคคลกับสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพัฒนาการเชิงคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งครอบครัวสามารถเข้ามามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนเยาวชนในเรื่องของคุณธรรม ศีลธรรมต่างๆ รวมถึงควรปฏิบัติตนให้ดูเป็นแบบอย่างด้วย เพื่อที่เยาวชนจะสามารถเรียนรู้และซึมซับในเรื่องของการปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และไม่ขัดต่อกฎ ระเบียบ หรือบรรทัดฐานในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในเชิงคุณภาพที่ได้มีเยาวชนผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 กล่าวถึงบทบาทที่ครอบครัวจะเข้ามามีส่วนช่วยในเรื่องนี้ได้ด้วยการปฏิบัติตัวให้ลูกเห็นเป็นแบบอย่างก่อน ดังประโยคที่ว่า “เออ บ่นมันบ่นอย่างเดียว แคนก็ไม่ชอบ แคนก็เข้าใจน้อง แคนไปบ้านน้ำแคน ดูเค้าดูลูกแบบใช้เหตุผลมากกว่า จะพูดกันอะไรแบบนี้มันไม่ดี คือมันเกี่ยวกับการสอนลูก เด็กอะไรต้องสอนยังไง แคนก็พยายามเอาเรื่องนี้ไปเล่าให้แม่ฟัง ต้องคุยด้วยเหตุผล แม่ก็เปลี่ยน”

ข้อมูลการสัมภาษณ์เยาวชนผู้กระทำความผิดที่ใช้สารเสพติดที่ได้กล่าวถึงสิ่งแรกเริ่มที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เยาวชนมีการเบี่ยงเบนหรือหันเข้าหาความสุขจากอย่างอื่นแทนความสุขจากครอบครัว ด้วยแสดงพฤติกรรมไม่ดี ไม่ว่าจะเป็นการคบเพื่อนที่เกเร การอาละวาดในบ้าน ทำประชดประชัน

กระแทกแตกตัน หรือการใช้สารเสพติด ทั้งนี้เพื่อเรียกร้องความสนใจจากครอบครัว อยากที่จะได้รับการแสดงออกถึงความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัว ดังเช่นการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ที่กล่าวว่า “เหมือนที่หนูพูดเสมอ ว่าเค้ายังไม่สนใจเราเลย แล้วเรื่องอะไรเราต้องสนใจไปแคร์ เค้า เค้า จะเป็นยังไงก็เรื่องของเค้า เค้าไม่สนใจหนู... (ทำให้) เหมือนว่าไม่ได้ต้องการความรักจากครอบครัว ต้องการความรักจากอย่างอื่นนี่ ความสุขจากอย่างอื่นนี่ สารตัวที่มันช่วยมาแบบนี้” และ “ความไม่สามารถทำตามเป้าหมายได้” ดังเช่นการรายงานของเยาวชนผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 ที่กล่าวว่าตนรู้สึกเครียด และกดดันอย่างมากจากการที่แม่คาดหวังอยากให้ตนได้เรียนจบสูงๆ และทำงานเป็นข้าราชการเช่นเดียวกับพ่อ แต่ตนไม่สามารถเรียนต่อไปได้เพราะเรียนไม่เข้าใจ รู้สึกอึดอัดทุกครั้งที่ต้องทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนๆ ซึ่งตนไม่สามารถช่วยเหลืองานอะไรในกลุ่มได้เลย แม้ว่าจะพยายามตั้งใจเรียนอย่างมากแล้วก็ตามแต่ก็ยังรู้สึกไม่เข้าใจเนื้อหาในบทเรียน ทำให้ไม่รู้ว่าจะหาทางแก้ได้อย่างไรจึงหันมาใช้ยาเสพติดเพื่อช่วยคลายเครียด ดังประโยคที่กล่าวว่า “ผมเรียนไม่เก่งแล้วผมท้อ เพราะว่าผมทำไม่เป็น เรียนไปก็เท่านั้นแหละ แล้วเวลาทำการบ้านไร เวลาเข้ากลุ่มไรมันอึดแล้วมันลำบากผม ทำไม่ค่อยเป็นหนะ แล้ว... เวลาเค้าให้ทำงาน (กลุ่ม) แล้วผมทำไม่เป็น แล้วผมช่วยอะไรเค้า (ไม่ได้)... ผมอยากออกจากโรงเรียนนั่นแหละ แต่ว่าแม่ไม่ให้ออกอะ ผมว่าผมเรียนไม่ได้จริงๆ แล้วผมก็ร้อง แกกก็ร้องนะ ครับ ผมก็เสียใจเนี่ย เพราะว่าผมเรียนไม่รู้เรื่องเลยนั่น ผมพยายามฟังเค้าอธิบายแล้ว ผมก็ไม่รู้เรื่องเลย ครับ ครับ นั่นแหละก็ทำให้ผมเบื่อนั่นแหละ ผมขยันนั่นแหละ แต่ว่าผมทำไม่เป็น ไม่รู้จะทำยังไง ขยันไปก็เท่านั้นแหละ” ทั้งนี้เป้าหมายดังกล่าวอาจถูกกำหนดโดยสังคม ครอบครัวหรือมาตรฐานต่างๆ ของสังคม เมื่อเยาวชนไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะทำตามเป้าหมายดังกล่าวได้ จึงเกิดเป็นความเครียด รวมถึงความเจ็บปวด ที่ร่วมกันแสดงออกในรูปแบบของพฤติกรรมก้าวร้าว เยาวชนจะถอนตัวจากการรับผิดชอบต่อเป้าหมายทั้งหมด และเกิดเป็นการชะงักของพัฒนาการทางสังคม (Psychological moratorium) นำไปสู่เส้นทางของการกระทำผิด ซึ่งสอดคล้องกับในทฤษฎีพฤติกรรมก้าวร้าว (Theory of Aggressive Behavior) ของ Parsons (1948) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าวในเยาวชน และวัยรุ่นนี้เป็นเสมือนสิ่งที่จะช่วยลดความไม่สบายใจ ความคับข้องใจ ด้วยการใช้พฤติกรรมก้าวร้าว จนในที่สุดก็นำไปสู่การกระทำที่ผิดกฎหมายหรือก่ออาชญากรรม พัฒนามาจากพื้นฐานที่สำคัญ 2 ประการคือ “ความไม่เต็มเต็มภายใน” เป็นผลมาจากการได้รับความรัก ความอบอุ่นไม่เพียงพอจากครอบครัวเกิดเป็นความคับข้องใจและพัฒนาเป็นความก้าวร้าวในที่สุด หรือเกิดความไม่แน่ใจว่าตนเอง

เป็นที่ต้องการหรือไม่ และพัฒนาเป็นความกลัว ซึ่งจะแสดงออกให้เห็นในรูปแบบของพฤติกรรมก้าวร้าว

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การสนับสนุนจากครอบครัวและความหมายในชีวิตร่วมกัน อธิบายความแปรปรวนของสภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดได้ร้อยละ 49 ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง โดยที่การสนับสนุนจากครอบครัวเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลทางตรงต่อสภาวะสูงสุด ซึ่งขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ $.50 (\beta = .50, p < .01)$ ยิ่งเป็นการสนับสนุนสมมติฐานที่ควรมีการยกระดับสภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดโดยเน้นการพัฒนาหรือส่งเสริมเรื่องของการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นสำคัญ ส่วน ความหมายในชีวิตมีอิทธิพลทางตรงต่อสภาวะเท่ากับ $.32 (\beta = .32, p < .01)$ นับว่ามีค่าสูงปานกลางซึ่งควรมีการส่งเสริมในเยาวชนเช่นกัน ในขณะเดียวกัน การสนับสนุนจากครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อความหมายในชีวิตเท่ากับ $.42 (p < .01)$ กล่าวคือ เยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดมีการสนับสนุนจากครอบครัวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ความหมายในชีวิตเพิ่มขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า หากมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาส่งเสริมด้านการสนับสนุนจากครอบครัวในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด จะเป็นการส่งเสริมพัฒนาด้านความหมายในชีวิตไปในตัวของเยาวชน อีกทั้งการสนับสนุนจากครอบครัวกับความหมายในชีวิตยังร่วมกันส่งผลต่อการมีสภาวะของเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดด้วย ซึ่งยิ่งเป็นการเอื้อให้เยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดสามารถปรับตัวและนำไปสู่การมีสภาวะที่ดีขึ้น

จะเห็นได้ว่า หากเยาวชนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวที่แข็งแกร่งมากพอ รวมถึงมีการรับรู้ถึงความหมายในชีวิตแล้วนั้นจะยิ่งเป็นการส่งเสริมต่อการมีสภาวะที่ดีจึงอันเป็นเสมือนสิ่งที่เอื้อให้เยาวชนได้มีการดำเนินชีวิตที่ได้ทำสิ่งต่างๆ ได้เต็มศักยภาพ มีความยืดหยุ่น และสามารถปรับตัวต่อสิ่งต่างๆ รอบข้างได้ และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและความสำเร็จต่างๆ ได้ (Diener, Suh, Lucas, & Smith, 1999)

สรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่า การสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสภาวะ นั้นมีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกันอย่างเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากแต่ละตัวแปรต่างมีการเอื้อและสนับสนุนซึ่งกันและกันในบางมิติ ซึ่งหากนักจิตวิทยาหรือผู้ที่ทำงานกับเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้

สารเสพติดได้มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องของการสนับสนุนจากครอบครัว และความหมายในชีวิต
แล้วนั้น ก็จะช่วยให้เยาวชนกลุ่มนี้สามารถพัฒนาในด้านสุขภาพให้เพิ่มขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การที่เยาวชนผู้กระทำผิดและใช้สารเสพติดมีสุขภาพ
ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ปัญญาและการรู้คิด และจิตวิญญาณได้ หรือที่เรียกว่ามีสุขภาพได้นั้น
พวกเขาต้องมีทั้งการสนับสนุนจากครอบครัวที่ดี และรับรู้ความหมายในชีวิตร่วมด้วย กล่าวคือ พวกเขา
จะรับรู้ว่าการครอบครัวให้ความรัก ความใส่ใจช่วยเหลือ และรับรู้ว่าการครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญและมี
ความหมายในชีวิตของพวกเขา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะการนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้
ดังนี้

1.1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนักจิตวิทยาการศึกษา นักจิตวิทยาการศึกษา ควรมี
การร่วมมือกับทางศูนย์ฝึกฯ โดยอาจ เข้าไปมีส่วนในการประเมินด้านสุขภาพของเยาวชนผู้กระทำผิด
ที่ใช้สารเสพติด ร่วมกับการประเมินจากมาตรวัด เมื่อพบว่าเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดที่มีสุขภาพ
ภาวะต่ำ อาจจัดเป็นโครงการพัฒนาสุขภาพให้แก่เยาวชน ที่เน้นการส่งเสริมด้านการสนับสนุนจาก
ครอบครัวโดยให้ครอบครัวได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการกับเยาวชนด้วยเพื่อให้ได้มีโอกาสเปิดใจพูดคุย
ปรับความเข้าใจกันในครอบครัว และเน้นการส่งเสริมความหมายในชีวิต โดยให้เยาวชนได้มีโอกาส
มองย้อนตน และตระหนักถึงสิ่งที่สำคัญในชีวิต ผ่านการให้การปรึกษา

เชิงจิตวิทยาแบบรายเดี่ยวและ/ หรือรายกลุ่ม

1.1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ฝึกฯ ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้กับพ่อแม่ หรือคน
ในครอบครัวถึงวิธีการมอบความรักและให้การสนับสนุนเยาวชนในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม ทั้ง
ในขณะที่เยาวชนอยู่ในศูนย์ฝึกฯ และหลังจากที่เยาวชนได้ออกไปใช้ชีวิตนอกศูนย์ฝึกฯ รวมถึงให้มีการ
ประเมินสุขภาพของเยาวชนกลุ่มนี้เป็นรายปี โดยเริ่มตั้งแต่แรกรับเข้ามาในศูนย์ฝึกฯ

1.1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลเยาวชน ควรมีการจัดให้ความรู้ในเรื่องผลที่เป็นโทษจากการใช้สารเสพติด โดยมีการจัดอบรม ให้ความรู้แก่เยาวชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น โดยอาจจัดทำเป็นคลิปที่สะท้อนชีวิตความเป็นอยู่เมื่อกระทำผิดและใช้สารเสพติดของเยาวชน ที่เมื่อเยาวชนได้เห็นจะเกิดการตระหนักถึงผลอันเป็นโทษที่จะตามมาจากการใช้สารเสพติด หรืออาจมีการจัดให้เยาวชนผู้ที่สามารถกลับตัวได้แล้ว ซึ่งเคยผ่านการกระทำผิดและใช้สารเสพติดมาก่อน มาเป็นวิทยากรบรรยายถึงประสบการณ์การกระทำและใช้สารเสพติด และการใช้ชีวิตในศูนย์ฝึกฯ ที่ผ่านมามีเป็นอย่างไร รวมถึงมีการจัดให้ความรู้ในการเลี้ยงดู ให้ความรักและการสนับสนุนเยาวชนในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้ครอบครัวได้เห็นถึงความสำคัญของการสนับสนุนจากครอบครัวที่มีส่วนสำคัญยิ่งในการปกป้องเยาวชนไม่ให้ก้าวสู่เส้นทางของการใช้สารเสพติดและกระทำผิด

1.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพในประเด็นของการเติบโต งามงามด้านสุขภาพที่เกิดขึ้นภายหลังเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ จะเห็นว่า เยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดมีการรายงานถึงความเปลี่ยนแปลงของสุขภาพโดยรวมดีขึ้น เช่น จากการศึกษาที่พวกเขาบอกว่าเริ่มรู้จักว่าตนต้องการอะไร และรู้จักว่าครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญและมีความหมายต่อพวกเขาที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการออกแบบพัฒนาต้นด้านสุขภาพในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด โดยเน้นด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างคือเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดที่เข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ระยะเวลาหนึ่งแล้วนั้น (ประมาณ 3 เดือนขึ้นไป) มีคะแนนของการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาพในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่เป็นการศึกษาในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดโดยทั่วไป ที่พบว่า เยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดมีแนวโน้มของการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต รวมถึงสุขภาพในระดับต่ำ ดังเช่นในการศึกษาของ Wills, Vaccaro & McNamara (1992) ที่พบว่า ปัจจัยเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดในระดับสูง ได้แก่ เหตุการณ์ในชีวิตทางลบและอารมณ์ทางลบ และปัจจัยปกป้องที่ส่งผลให้วัยรุ่นมีการปรับตัวที่ดีและมีการใช้สารเสพติดในระดับต่ำ ได้แก่ การสนับสนุน

จากครอบครัว (การสนับสนุนทางอารมณ์และการสนับสนุนทางด้านทรัพยากรจากพ่อแม่) และสมรรถนะของพ่อแม่ (ระดับการศึกษาและทักษะทางสังคมของพ่อแม่) การติดสารเสพติดในเยาวชนเป็นปรากฏการณ์หนึ่ง que แสดงถึงความพยายามของพวกเขาในการที่จะเติมเต็มความว่างเปล่า ลดความรู้สึกว่าตนไร้ความหมายในชีวิต ลดความรู้สึกไม่พึงพอใจในชีวิตตน หรือลดภาวะไร้ความสุข เพื่อให้ชีวิตสามารถดำเนินต่อไปได้ หรือเป็นภาวะที่พวกเขาขาดการรับรู้ความหมายในชีวิต (Newcomb & Harlow, 1986; De la Flor, 1997) และงานวิจัย Anette(2006) พบว่าวัยรุ่นที่มีสุขภาวะเช่น มีการจัดการปัญหาได้ดีจากการควบคุมตนเองในด้านอารมณ์และพฤติกรรมที่ดีก็จะช่วยลดแนวโน้มของการใช้สารเสพติด (บุหรื เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกัญชา) ลงได้ เป็นต้น ทั้งนี้ จากข้อสังเกตของผู้วิจัยเองพบว่า จากข้อมูลสัมภาษณ์ของเยาวชนผู้ให้สัมภาษณ์ที่กล่าวถึงการที่ครอบครัวมีการตามใจในทุกๆ เรื่องทำให้เยาวชนรับรู้ว่ามีว่าจะทำสิ่งที่ถูกหรือผิด ครอบครัวก็จะเห็นด้วยและยอมรับในการกระทำนั้นเสมอ ทำให้เยาวชนไม่มีความรู้สึกผิดหรือลั้งเลใจในการทำในสิ่งที่ผิด หรืออาจเนื่องมาจากจากการที่เยาวชนได้มีเวลาคิดทบทวนถึงสิ่งต่างๆ ที่ผ่านมามาทำให้คิดได้ และเกิดการตระหนักถึงสิ่งที่ครอบครัวทำให้ตนมาโดยตลอด ทำให้เห็นถึงความรักของพวกเขามากขึ้น จึงเริ่มมีการประเมินและรับรู้ว่าการครอบครัวได้ให้การสนับสนุนพวกเขาทั้งด้านอารมณ์และทรัพยากรที่มากพอ

ในส่วนของคะแนนความหมายในชีวิตที่ค่อนข้างสูงในเยาวชนกลุ่มนี้ อาจเนื่องมาจากจากการที่เยาวชนอยู่ในช่วงของวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่อยากได้รับความสนใจ อยากมีความโดดเด่น ประกอบกับมีมุมมอง ความคิด หรือค่านิยมเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดว่าเป็นสิ่งที่ทำหยาและดูเท่ ทำให้กลายเป็นว่าการดูเท่เป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นความหมายในชีวิตของพวกเขา แต่เป็นความหมายในทางที่ไม่เหมาะสมหรือขัดต่อบรรทัดฐานทางสังคม ในทางกลับกัน จากข้อมูลในการสัมภาษณ์พบว่าการที่เยาวชนมีการรับรู้ความหมายในชีวิตที่ค่อนข้างสูงนั้นอาจมาจากการที่ ณ ชีวิตขณะสัมภาษณ์ (ในศูนย์ฝึกฯ) เยาวชนเริ่มมีความเข้าใจว่าตนต้องการอะไรในชีวิตและรู้ว่าอะไรที่สำคัญในชีวิตสำหรับตน อันเกิดจากการที่เยาวชนที่ได้มีเวลาในการทบทวนตัวเองเกี่ยวกับชีวิตที่ผ่านมาทำให้เกิดการคิดได้ รู้คิด และเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตนสู่วิถีการดำเนินชีวิตในเส้นทางที่เหมาะสมอย่างมีเป้าหมายและมีความหมาย

ด้านคะแนนสุขภาวะโดยรวมของเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดที่มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูงนี้ จากข้อสังเกตของผู้วิจัยประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เยาวชนกลุ่มนี้ จึงอาจ

เป็นได้ว่า การที่เยาวชนเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ซึ่งมีกฎ ระเบียบที่เคร่งครัด หรือมีข้อห้ามต่างๆ โดยเฉพาะในเรื่องของสารเสพติด ทำให้เยาวชนไม่ได้มีการใช้สารเสพติดหรือใช้สารเสพติดได้น้อยลง ต่างจากตอนที่ใช้ชีวิตอยู่ด้านนอกศูนย์ฝึกฯ ที่สามารถใช้สารเสพติดได้มากกว่าหรือถี่กว่า ซึ่งส่งผลให้เยาวชนได้มีการหยุดพักหรือฟื้นตัวจากสารเสพติดที่ถือได้ว่าเป็นตัวบั่นทอนหรือทำลายสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของสุขภาพร่างกายและจิตใจ และจากการที่ได้เข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ทำให้มีเวลาว่างทำให้เยาวชนใช้ช่วงเวลาที่ว่างในการพัฒนาตัวเองในหลายๆ ด้านมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการดูแลสุขภาพร่างกายด้วยการออกกำลังกาย การควบคุมน้ำหนัก การหมั่นทำความสะอาดร่างกาย รวมถึงดูแลผิวพรรณ การได้เข้าเรียนรู้ในด้านอาชีพ (งานช่าง หรือการเรือน) ทำให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น เห็นประโยชน์จากการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้ เป็นต้น นอกจากนี้อาจเกิดจากการที่เยาวชนได้มีโอกาสคิดและทบทวนเกี่ยวกับตัวเอง ทำให้รู้จักตัวเองมากขึ้น เห็นตัวเองชัดเจนทั้งในด้านดีและด้านที่ต้องการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขในเรื่องของอารมณ์ การอยู่ร่วมกับผู้อื่น รวมถึงในการที่เข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ เพื่อนๆ ที่เข้ามาอยู่ร่วมกันต่างกลุ่ม คนที่มีสังคมค่อนข้างใกล้เคียงกัน ทำให้มีความเข้าใจกันมากกว่า และในส่วนตัวสัมพันธ์กับพ่อแม่ นั้นก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงทั้ง 2 ฝ่าย อาจมีการปรับเข้าหากันมากขึ้น ทำให้เข้าใจกันมากขึ้น สิ่งต่างๆ ข้างต้นนำมาสู่การรับรู้สุขภาพโดยรวมในระดับที่ค่อนข้างสูงของเยาวชนนั่นเอง

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป หากเป็นไปได้ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับเยาวชนกลุ่มนี้ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี กล่าวคือ มีทั้งการสัมภาษณ์ เยาวชนกลุ่มนี้ร่วมกับการใช้มาตรวัดทั้ง 3 มาตรวัด ได้แก่ มาตรวัดการสนับสนุนจากครอบครัว มาตรวัดความหมายในชีวิต และมาตรวัดสุขภาพในการประเมินในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดตั้งแต่ก่อนเริ่มเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ หรืออาจศึกษาในช่วงแรกเริ่มมาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ และมีการเก็บข้อมูลดังกล่าวอีกครั้งในระหว่างการใช้ชีวิตของเยาวชนกลุ่มนี้ในศูนย์ฝึกฯ และมีการเก็บข้อมูลในช่วงที่เยาวชนกลุ่มนี้ใกล้จะครบระยะของการเข้ามาฝึกฯ ตนในจากศูนย์ฝึกฯ ทั้งนี้เพื่อที่ผู้วิจัยจะสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนในแต่ละด้านได้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร มีอะไรที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง และในทิศทางใด รวมถึงอะไรที่ทำให้เกิดผลเช่นนั้น เป็นต้น

2.2 จากการศึกษาครั้งนี้ที่พบว่า การสนับสนุนจากครอบครัวมีอิทธิพลรวมทางบวก ต่อสุขภาพในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด ค่าอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ $.64$ ($\beta = .64, p <$

.01) โดยมีอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .50 ($\beta = .50, p < .01$) ซึ่งมากกว่าอิทธิพลทางอ้อมผ่าน
 ความหมายในชีวิต ($\beta = .13, p < .01$) เท่ากับ .37 โดยที่ค่าอิทธิพลทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .01 ซึ่งจากผลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าน่าจะมีตัวแปรอื่นที่มีความสำคัญในการส่งผลต่อการมีสุขภาวะของ
 เยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการเพิ่มตัวแปรที่น่าจะมีส่วน
 เกี่ยวข้อง เช่น ความสัมพันธ์ในครอบครัว (Family relationship) หรือ การผูกมัด (Commitment)
 เป็นต้น

2.3 นอกจากนี้ ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการขยายการเก็บข้อมูล
 กล่าวคือ ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมโดยเก็บข้อมูลจากเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติดที่อยู่ในศูนย์ฝึกฯ
 ของทางภูมิภาคอื่นด้วย รวมถึงมีการเพิ่มจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อ
 เพิ่มความน่าเชื่อถือของผลจากการวิจัยมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับเยาวชนที่เคยกระทำ
 ผิดและใช้สารเสพติด รวมถึงเป็นแนวทางให้กับนักจิตวิทยาการศึกษา และวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องใน
 การออกแบบความช่วยเหลือ พัฒนาเยาวชนกลุ่มนี้ต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจสอบข้อกระทงของมาตรฐานวัด

ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้

ลำดับ	รายนาม	หน่วยงาน
1	รองศาสตราจารย์สุภาพรพรณ โคตรจรัส	คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
2	รองศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์	คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
3	อาจารย์ ธนวัต ปุณยกนก	อิสระ
4	นางสุนณา จรุงรุ่งโรจน์	สถานพินิจฯ จังหวัดสงขลา (อดีต ผู้อำนวยการ)

AF 02-12

The Ethics Review Committee for Research Involving Human Research Subjects,
Health Science Group, Chulalongkorn University
Institute Building 2, 4 Floor, Soi Chulalongkorn 62, Phyat hai Rd., Bangkok 10330, Thailand.
Tel: 0-2218-8147 Fax: 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

COA No. 166/2014

Certificate of Approval

Study Title No.085.1/57 : FAMILY SUPPORT, MEANING IN LIFE, AND WELLNESS
AMONG JUVENILE DELINQUENTS WITH SUBSTANCE
ABUSE: A MIXED METHODS STUDY

Principal Investigator : MISS NARTRAGARN CHAYUTASAHAKIT

Place of Proposed Study/Institution : Faculty of Psychology,
Chulalongkorn University

The Ethics Review Committee for Research Involving Human Research Subjects, Health Science Group, Chulalongkorn University, Thailand, has approved constituted in accordance with the International Conference on Harmonization – Good Clinical Practice (ICH-GCP) and/or Code of Conduct in Animal Use of NRCT version 2000.

Signature: Signature:
(Associate Professor Prida Tasanapradit, M.D.) (Assistant Professor Nuntaree Chaichanawongsaroj, Ph.D.)
Chairman Secretary

Date of Approval : 28 November 2014 Approval Expire date : 27 November 2015

The approval documents including

- 1) Research proposal
  - 2) Patient/Participant Information Sheet and Informed Consent Form
  - 3) Researcher
  - 1) Questionnaire
-
 Protocol No. 085-1/57
 Date of Approval..... 28 NOV 2014
 Approval Expire Date..... 27 NOV 2015

The approved investigator must comply with the following conditions:

1. The research/project activities must end on the approval expired date of the Ethics Review Committee for Research Involving Human Research Subjects, Health Science Group, Chulalongkorn University (ECCU). In case the research/project is unable to complete within that date, the project extension can be applied one month prior to the ECCU approval expired date.
2. Strictly conduct the research/project activities as written in the proposal.
3. Using only the documents that bearing the ECCU's seal of approval with the subjects/volunteers (including subject information sheet, consent form, invitation letter for project/research participation (if available)).
4. Report to the ECCU for any serious adverse events within 5 working days
5. Report to the ECCU for any change of the research/project activities prior to conduct the activities.
6. Final report (AF 03-12) and abstract is required for a one year (or less) research/project and report within 30 days after the completion of the research/project. For thesis, abstract is required and report within 30 days after the completion of the research/project.
7. Annual progress report is needed for a two-year (or more) research/project and submit the progress report before the expire date of certificate. After the completion of the research/project processes as No. 6.

AF 05-07

หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย
(สำหรับเยาวชนที่ตอบแบบสอบถาม)

ทำที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เลขที่ ประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย.....

ข้าพเจ้า ซึ่งได้ลงนามท้ายหนังสือนี้ ขอแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย การสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด:
การวิจัยแบบผสมวิธีชื่อผู้วิจัย นางสาวนาตราภรณ์ ชยุตสาทกิจ นิสิตระดับมหาบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาการปรึกษา
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานที่ติดต่อผู้วิจัย คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้น 7 อาคารบรมราชชนนีศรีศศทพระ

ถ. พระราม 1 ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์มือถือ 081-477-7210

E-mail: nartragarn@gmail.com

ข้าพเจ้า ได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาและวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย รายละเอียดขั้นตอนต่างๆ ที่
จะต้องปฏิบัติหรือได้รับการปฏิบัติ ความเสี่ยงอันตราย และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยเรื่องนี้ โดยได้อ่าน
รายละเอียดในเอกสารชี้แจงเข้าร่วมการวิจัยโดยตลอด และได้รับคำอธิบายจากผู้วิจัย จนเข้าใจเป็นอย่างดีแล้ว

ข้าพเจ้าจึงสมัครใจเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ตามที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยข้าพเจ้า
ยินยอม ตอบแบบสอบถาม เป็นเวลาประมาณ 15-20 นาที จำนวน 1 ครั้ง และเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัยแล้ว ข้อมูลที่
เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะถูกทำลายทิ้งทั้งหมด

ข้าพเจ้ามีสิทธิถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการถอนตัว
ออกจากการวิจัยนั้น จะไม่มีผลกระทบต่อข้าพเจ้าทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าได้รับคำรับรองว่า ผู้วิจัยจะปฏิบัติตามข้อข้อมูลที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
และข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะนำเสนอข้อมูลการวิจัยเป็นภาพรวม
เท่านั้น ไม่มีข้อมูลใดในการรายงานที่จะนำไปสู่การระบุตัวข้าพเจ้า

หากข้าพเจ้าไม่ได้รับการปฏิบัติตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้า
สามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ชั้น 4 อาคารสถาบัน 2 ซอยจุฬาลงกรณ์ 62 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
โทรศัพท์ 0-2218-8147, 0-2218-8141 โทรสาร 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน ทั้งนี้ข้าพเจ้าได้รับสำเนาเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
และสำเนาหนังสือแสดงความยินยอมไว้แล้ว

ลงชื่อ...นางสาวนาตราภรณ์ ชยุตสาทกิจ... ลงชื่อ.....

(นางสาวนาตราภรณ์ ชยุตสาทกิจ) (.....)

ผู้วิจัยหลัก ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

เลขที่โครงการวิจัย..... 085-1/37

วันที่รับรอง..... 28 พ.ย. 2557

วันหมดอายุ..... 27 พ.ย. 2558

ลงชื่อ.....

(.....)

พยาน

AF 05-07

หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย
(สำหรับเยาวชนที่ได้รับการสัมภาษณ์)

ทำที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เลขที่ ประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย.....

ข้าพเจ้า ซึ่งได้ลงนามท้ายหนังสือนี้ ขอแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย การสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด:
การวิจัยแบบผสมวิธี

ชื่อผู้วิจัย นางสาวนาตราภรณ์ ชยุตสาทกิจ นิติระดับมหาบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาการปรึกษา
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานที่ติดต่อผู้วิจัย คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้น 7 อาคารบรมราชชนนีศรีศศพร
ถ. พระราม 1 ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์มือถือ 081-477-7210 E-mail: nartragarn@gmail.com

ข้าพเจ้า ได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาและวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย รายละเอียดขั้นตอนต่างๆ ที่
จะต้องปฏิบัติหรือได้รับการปฏิบัติ ความเสี่ยง/อันตราย และประโยชน์ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการวิจัยเรื่องนี้ โดยได้อ่าน
รายละเอียดในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยตลอด และได้รับคำอธิบายจากผู้วิจัย จนเข้าใจเป็นอย่างดีแล้ว

ข้าพเจ้าจึงสมัครใจเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ตามที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย กรณีได้รับคัด
กรองเข้าสู่การสัมภาษณ์ ข้าพเจ้ายินยอมให้ข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้า โดยการสัมภาษณ์ รวมถึงการบันทึกเทปการ
สนทนา เป็นเวลาประมาณ 60-90 นาที จำนวน 1 ครั้ง และเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัยแล้ว แถบบันทึกเสียง รวมถึงข้อมูลที่
เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะถูกทำลายทิ้งทั้งหมด

ข้าพเจ้ามีสิทธิถอนตัวออกจากกรวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการถอนตัว
ออกจากกรวิจัยนั้น จะไม่มีผลกระทบในทางใดๆ ต่อข้าพเจ้าทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าได้รับคำรับรองว่า ผู้วิจัยจะปฏิบัติตามข้าพเจ้าตามข้อมูลที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
และข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะนำเสนอข้อมูลการวิจัยเป็นภาพรวม
เท่านั้น ไม่มีข้อมูลใดในการรายงานที่จะนำไปสู่การระบุตัวข้าพเจ้า

หากข้าพเจ้าไม่ได้รับการปฏิบัติตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้า
สามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ผู้ที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ชั้น 4 อาคารสถาบัน 2 ซอยจุฬาลงกรณ์ 62 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์ 0-2218-8147, 0-2218-8141 โทรสาร 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน ทั้งนี้ข้าพเจ้าได้รับสำเนาเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
และสำเนาหนังสือแสดงความยินยอมไว้แล้ว

ลงชื่อ.....นางสาวนาตราภรณ์ ชยุตสาทกิจ.....
(นางสาวนาตราภรณ์ ชยุตสาทกิจ)

ผู้วิจัยหลัก ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย 081-477-7210 (.....)

วันที่รับรอง 28 พ.ย. 2557 พยาน

วันหมดอายุ 27 พ.ย. 2558 1/2

ปรับปรุงเมื่อ 23 พฤษภาคม 2554

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์
คุณภาพมาตรวัดที่ใช้ในการวิจัย

โครงการวิจัย : การสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะใน
เยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด : การวิจัยแบบผสมวิธี
ผู้วิจัย : นางสาวเนตรการณ ชยุดสาหกรรม เลขประจำตัว 5577605338
สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ศุ้ยคำภีร์

สรุปมาตรวัดที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ มาตรวัดการสนับสนุนจากครอบครัว, ความหมายในชีวิต และสุขภาวะ เมื่อนำไปทดลองใช้กับเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 82 คน พบว่ามีความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Cronbach' Alpha ดังนี้

1. มาตรวัดการสนับสนุนจากครอบครัวเท่ากับ .859
2. มาตรวัดความหมายในชีวิตเท่ากับ .832
3. มาตรวัดสุขภาวะเท่ากับ .890

โดยมีข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง และคุณภาพรายข้อของมาตรวัด ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	67	81.7
หญิง	15	18.3
อายุ		
15	5	6.1
16	15	18.3
17	26	31.7
18	26	31.7
19	2	2.4
20	6	7.3
21	2	2.4
รวม	82	100.0
ศาสนา		
พุทธ	72	87.8
คริสต์	0	0.0
อิสลาม	0	0.0
รวม	10	12.2
	82	100.0
ระดับการศึกษา		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3	1	1.2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	32	39.0
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3	40	48.8
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6	8	9.8
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช)	1	1.2

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส)	0	0.0
ปริญญาตรี	0	0.0
อื่นๆ โป้ดระนุ	0	0.0
รวม	82	100.0
ก่อนมาอยู่ศูนย์ฝึกฯ อาศัยอยู่กับ		
บิดา มารดา	59	72.0
ญาติ พี่น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย เพียงลำพัง	12	14.6
อื่นๆ โป้ดระนุ	4	4.9
รวม	7	8.5
	82	100.0
ความถี่ของการใช้สารเสพติดที่ ผ่านมก		
น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์	4	4.9
2-3 ครั้งต่อสัปดาห์	26	31.7
4-5 ครั้งต่อสัปดาห์	11	13.4
เกือบทุกวัน	41	50.0
รวม	82	100.0
สุขภาพของฉั้เมื่อเทียบกับคนอื่น		
แข็งแรงดี	63	76.8
ไม่ศ้อยแข็งแรง	19	0.0
เจ็บป่วยบ่อยๆ	0	23.2
รวม	82	100.0

ตารางที่ 2

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อและรายคำถามการวัดการสนับสนุนจากครอบครัว โดยการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัด (Corrected Item-Total Correlation) (N=82)

ข้อ	การวิเคราะห์ข้อกระทง				CITC								
	วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ		t	P value	ผ่าน		ข้อ						
	กลุ่มต่ำ (N =24)	กลุ่มสูง (N =24)			ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	รวม	ที่เลือก					
	M	SD	M	SD	ราย	ด้าน	ราย	ด้าน	รวม	ข้อ			
					9 ข้อ	ข้อ	20	ด้าน 9	ข้อ	19 ข้อ			
ด้านที่ 1: การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional support) คำสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) รายด้านเท่ากับ .777													
1	ฉันสามารถพูดเปิดใจกับครอบครัวของฉันได้	2.12	0.61	3.25	0.68	6.04	.000***	✓	.644	.601	.644	.605	✓
2	ฉันรู้สึกใจน้อยเมื่อใจที่จะบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ของฉันให้ครอบครัวฟัง	2.25	0.79	3.46	0.59	5.99	.000***	✓	.539	.529	.539	.537	✓
3	ฉันไม่กล้าที่จะเล่าถึงปัญหาของฉันให้คนในครอบครัวฟัง	2.33	1.01	3.25	0.53	3.94	.000***	✓	.363	.367	.363	.361	✓
4	ครอบครัวของฉันนั้น หากฉันบอกพวกเขาถึงปัญหาที่มีอยู่	2.46	0.93	3.25	0.61	3.49	.001	✓	.424	.282	3.49	.300	✓
5	ครอบครัวของฉันคงพูดซ้ำเดิม หากฉันเล่าถึงปัญหาที่เกิดขึ้นให้ฟัง	2.88	0.95	3.58	0.72	2.92	.003	✓	.417	.329	2.92	.326	✓

ข้อ	ข้อคำถาม	การวิเคราะห์ข้อ तरह วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ		ผ่าน สถิติ ทดสอบ P value	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2			ข้อ กรรทง ที่เลือก
		กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง		รวม	ราย	รวม	ราย	รวม		
		(N=24) M SD	(N=24) M SD		20 ข้อ	9 ข้อ	20 ข้อ	9 ข้อ	19 ข้อ		
6	เมื่อมีสิ่งดีๆ เกิดขึ้นกับเงิน ฉันมักเล่า ให้ครอบครัวของฉันฟัง	2.50 0.83	3.79 0.51	6.48 .000***	✓	.388	.519	.388	.511	✓	
7	เมื่อฉันรู้สึกแย่กับสิ่งต่างๆ ครอบครัวของฉันจะรับฟังฉัน	2.58 0.83	3.50 0.51	4.61 .000***	✓	.478	.551	.478	.556	✓	
8	เมื่อฉันมีปัญหา ฉันรู้ว่าคนใน ครอบครัวจะพยายามเข้าใจฉัน	2.71 0.75	3.62 0.50	5.00 .000***	✓	.449	.521	.449	.534	✓	
9	ยามที่ฉันมีปัญหา เมื่อได้พูดคุยกับ คนในครอบครัวก็ทำให้ฉันรู้สึกดี ขึ้น	2.96 0.69	3.62 0.50	3.85 .000***	✓	.473	.500	.473	.520	✓	

ข้อ	ข้อความ	การวิเคราะห์ข้อกระทบ วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ		t	P value	ผ่าน		CITC				
		กลุ่มต่ำ (N=24) M SD	กลุ่มสูง (N=24) M SD			สถิติ ทดสอบ	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ข้อ กระทบ ที่เลือก	
							ราย ด้าน	รวม	ราย ด้าน	รวม		
6	เมื่อมีสิ่งดีๆ เกิดขึ้นกับฉัน ฉันมักเล่า ไว้ได้รอบคอบกว่าของเงินเฟ้อ	2.50 0.83	3.79 0.51	6.48	.000***	✓	.388	.519	.388	.511	✓	✓
7	เมื่อฉันรู้สึกแย่กับสิ่งต่างๆ ครอบครัวของฉันจะรับฟังฉัน	2.58 0.83	3.50 0.51	4.61	.000***	✓	.478	.551	.478	.556	✓	✓
8	เมื่อฉันมีปัญหา ฉันรู้ว่าคนใน ครอบครัวจะพยายามเข้าใจฉัน	2.71 0.75	3.62 0.50	5.00	.000***	✓	.449	.521	.449	.534	✓	✓
9	ยามที่ฉันมีปัญหา เมื่อได้พูดคุยกับ คนในครอบครัวทำให้ฉันรู้สึกดี ขึ้น	2.96 0.69	3.62 0.50	3.85	.000***	✓	.473	.500	.473	.520	✓	✓

ข้อ	ข้อความ	การวิเคราะห์ข้อกรงทาง วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	P value	ผ่าน				CITC				
		กลุ่มต่ำ (N=24)		กลุ่มสูง (N=24)				สกิด ทด สอบ	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		รวม ราย ด้าน 10 ข้อ	รวม ราย ด้าน 19 ข้อ	รวม ราย ด้าน 19 ข้อ	ข้อ กรง ที่ เลือก
		M	SD	M	SD				ราย ด้าน 11 ข้อ	รวม ราย ด้าน 20 ข้อ	ราย ด้าน 10 ข้อ	รวม ราย ด้าน 19 ข้อ				
15	หากฉันมีปัญหาเรื่องสุขภาพ ฉันสามารถพูดคุยกับคนในครอบครัวได้	3.08	0.58	4.00	0.00	7.70	.000***	✓	.315	.430	.445	.430	✓	✓		
16	หากฉันเจ็บป่วยหรือไม่สบาย ฉันไม่กล้าบอกคนในครอบครัว	2.75	1.03	3.79	0.51	4.44	.000***	✓	.523	.331	.336	.306	✓	✓		
17	เมื่อฉันรู้สึกเบื่อ หรือเซ็ง คนในครอบครัวก็จะเสอสิ่งที่น่าสนใจให้ฉันได้ลองทำ	2.08	0.83	4.41	0.50	2.92	.003	✓	.451	.262	.364	.285	✓	✓		
18	ฉันไม่มีคนในครอบครัวที่คอยชี้แนะเวลาเมื่อ เซ็ง หรือไม่ทำอะไร	2.92	1.06	4.41	0.57	2.49	.009	✓	.378	.269	.234	.244	✓	✓		
19	เมื่อฉันมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน คนในครอบครัวของฉันจะมีคำแนะนำถึงวิธีการแก้ไข	2.25	0.74	3.54	0.66	6.40	.000***	✓	.277	.537	.539	.543	✓	✓		
20	เมื่อฉันมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน คนในครอบครัวมักจะ ไม่เข้าข้างฉัน	2.75	0.90	3.25	0.79	2.05	.024	✓	.144	.120	-	-	x	x		

r critical = .220, df= 100, p < .05

ตารางที่ 3
 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนและระดับความหมายในชีวิต โดยการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและสัมประสิทธิ์
 สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อในแบบวัด (Corrected Item-Total Correlation) (N=82)

ข้อ	ชื่อคำถาม	การวิเคราะห์ข้อกระทง				CITC			ข้อ กระทง ที่เลือก
		วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ		P value	ผ่าน สถิติ ทดสอบ	ครั้งที่ 1 ราย ด้าน 19 ข้อ	ครั้งที่ 2 รวม 18 ข้อ	✓	
		กลุ่มต่ำ (N=24) M SD	กลุ่มสูง (N=22) M SD						
1	ฉันมักจะ...(เพื่อนชายทุกสิ่งทุกอย่าง/ จริงจัง กระตือรือร้น)	3.88 2.11	6.27 1.52	4.39	.000***	✓	.392	.418	✓
2	สำหรับฉันชีวิตดูเหมือนจะ...(ตื่นเต้น เสมอ/ ซ้ำซากจืดจาง)	2.75 2.23	6.41 1.05	7.21	.000***	✓	.533	.534	✓
3	ชีวิตฉัน...(ไม่มีเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมาย ใดๆ หรือจุดมุ่งหมายไม่ชัดเจน/ มี เป้าหมาย)	4.83 2.50	6.50 1.06	2.99	.003	✓	.447	.440	✓
4	การดำรงอยู่ของฉัน...(ไม่มีจุดมุ่งหมาย และไร้ความหมาย/ มีจุดมุ่งหมายแต่มี ความหมาย)	4.67 2.06	6.95 0.21	5.42	.000***	✓	.627	.621	✓
5	ทุกๆ วันจะ...(มีสิ่งใหม่ๆ เสมอ/ เหมือนเดิมทุกอย่าง)	3.42 2.52	6.68 1.29	5.60	.000***	✓	.442	.452	✓

ข้อ	ข้อคำถาม	การวิเคราะห์ข้อกรรทง วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				P value	ผ่าน สถิติ ทดสอบ	CITC				
		กลุ่มต่ำ (N = 24)		กลุ่มสูง (N = 22)				ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ข้อ กรรทง ที่เลือก		
		M	SD	M	SD			ราย ด้าน	รวม			
6	ถ้าฉันเลือกได้ ฉัน...(ไม่อยากเกิดมาอีก เลยทุกชาติ/ เกิดใหม่ให้เหมือนชาตินี้)	3.92	1.44	5.95	1.62	4.52	.000***	✓	.390	.389	✓	✓
7	หลังจากออกจากสถานพินิจ/ศูนย์ ฝึกอบรมฯ ฉันปรารถนาที่...(ทำในสิ่งที่ อยากจะทำเสมอ/ ไม่มีอะไรที่อยากทำ เลย)	6.25	1.07	6.91	0.43	2.78	.005	✓	.293	.304	✓	✓
8	ในการดำเนินชีวิตไม่ประสบความสำเร็จ ฉัน...(ไม่ได้สร้างความก้าวหน้าใดๆ เลย/ ได้สร้างความสำเร็จให้แก่ชีวิต)	4.92	1.86	6.36	1.18	3.18	.002	✓	.398	.373	✓	✓
9	ชีวิตของฉัน...(ว่างเปล่าแม้แต่ความสิ้น หวัง/ อยู่ท่ามกลางสิ่งดีๆ ที่น่าตื่นเต้น)	4.71	1.30	6.86	0.35	7.81	.000***	✓	.588	.578	✓	✓
10	ถ้าวันนี้นั้นต้องตายไป ฉันรู้สึกว้าชีวิต ฉัน...(มีคุณค่ามาก/ ไร้คุณค่า)	3.83	2.53	5.00	2.12	1.69	.049	✓	.108	-	x	x
11	เมื่อคิดถึงชีวิต ฉัน...(สงสัยบ่อยครั้งว่า ทำไมจึงมีชีวิตอยู่/ มองเห็นเหตุผลใน การมีชีวิตอยู่เสมอ)	4.42	1.64	6.09	1.44	3.66	.001	✓	.358	.353	✓	✓

ข้อ	ข้อความ	การวิเคราะห์เชิงพรรณนา วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				P value	ผ่าน สถิติ ทดสอบ	CITC		ข้อ กระทบ ที่เลือก	
		กลุ่มต่ำ (N =24)		กลุ่มสูง (N =22)				ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2		
		M	SD	M	SD			ราย ด้าน 19 ข้อ	รวม 18 ข้อ		
12	เมื่อมองดูโลกรอบตัวที่เกี่ยวข้องกับฉัน โลกนี้...(สร้างควมสับสนแก่นักเรียน/ดู ลงตัว มีความหมายต่อนักเรียนอย่าง พอเหมาะ)	2.08	1.25	6.00	1.80	8.64	.000***	✓	.549	.542	✓
13	ฉันเป็นคนดี...(ขาดความรับผิดชอบ/ มี ความรับผิดชอบ)	4.75	2.13	6.50	0.96	3.64	.001	✓	.296	.315	✓
14	ในเรื่องเสรีภาพของตนเอง เรา จะเลือกสิ่ง ที่เขาต้องการ ฉันเชื่อว่า...(มีเสรีภาพ เต็มที่/ มีเสรีภาพจำกัด)	5.08	2.36	6.36	1.05	2.41	.011	✓	.210	.183	x
15	เกี่ยวกับความตาย ฉัน...(เตรียมพร้อม เสมอ ไม่กลัวความตาย/ ไม่ได้เตรียมตัว ไม่ยกยอตัวเอง)	3.71	2.60	2.86	2.32	-	.126	x	-	-	x
16	เกี่ยวกับการฆ่าตัวตาย ฉัน...(นึกถึงเสมอ ว่าเป็นการแก้ปัญหา/ ไม่นึกถึงเลย)	5.88	1.75	6.95	0.21	2.99	.003	✓	.366	.358	✓
17	ฉันสามารถกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อทำให้ชีวิตตนเองมีความหมาย และ ลงมือทำอย่างเต็มที่ (มีความสามารถ)	4.83	1.31	6.23	1.27	3.66	.001	✓	.398	.410	✓

ข้อ	ข้อคำถาม	การวิเคราะห์ข้อกรรทง วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				P value	ผ่าน สถิติ ทดสอบ	CITC		ข้อ กรรทง ที่เลือก		
		กลุ่มต่ำ (N =24)	กลุ่มสูง (N =22)	t	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2				
		M	SD	M	SD			ราย ด้าน	รวม 18ข้อ			
	มาก/ ไม่เคยทำได้เลย)											
18	ชีวิตของฉัน...(ฉันกำหนด/ อยู่นอกเหนือ การควบคุมของฉัน)	5.38	1.86	6.32	1.52	1.87	.034	✓	.173	.203	x	✓
19	กิจกรรมในชีวิตประจำวันของฉัน...(เป็น สิ่งน่าสนใจ/ เป็นสิ่งน่า น่าใจ)	4.17	1.99	6.91	0.29	6.66	.000***	✓	.530	.557	✓	✓
20	ฉันพบว่าชีวิตของฉัน...(ไม่มีจุดมุ่งหมาย ที่จะทุ่มเทตัวเองเพื่ออะไรเลย/ มี เป้าหมายชัดเจน น่าพอใจ)	4.25	1.85	6.86	0.47	6.70	.000***	✓	.663	.675	✓	✓

r critical = .220, df= 100, p < .05

ตารางที่ 4

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อและรายด้านมาตรฐานวัดสุขภาพจิต โดยการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัด (Corrected Item-Total Correlation) (N=82)

ข้อ	ข้อคำถาม	การวิเคราะห์ข้อกระทง				t	P value	ผ่านสถิติทดสอบ	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ข้อกระทงที่เลือก
		วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ		รวม					รวม				
		กลุ่มต่ำ (N=25) M SD	กลุ่มสูง (N=22) M SD	รายด้าน 5 ข้อ	รวม 33 ข้อ				รายด้าน 4 ข้อ	รวม 31 ข้อ			
ด้านที่ 1: สุขภาวะด้านจิตวิทยา (Psychological wellness) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) รายด้าน เท่ากับ .587													
1	ฉันมองอนาคตของฉันในทางที่ดีเสมอ	4.28	0.74	5.36	0.85	4.69	.000***	✓	.332	.447	.355	.460	✓
7	ฉันแทบจะไม่เชื่อว่าจะมีสิ่งดีๆ เกิดขึ้นกับฉัน	3.40	1.12	3.91	1.66	1.25	.110	x	-	-	-	-	x
13	ฉันมองอะไร ในด้านดีเสมอ	3.92	0.81	5.00	0.87	4.39	.000***	✓	.322	.496	.426	.493	✓
19	ในอดีตที่ผ่านมา ฉันคาดหวังสิ่งที่ดีที่สุด	4.12	0.97	4.91	0.97	2.78	.004	✓	.375	.467	.492	.481	✓
25	ในอดีตที่ผ่านมา ฉันแทบไม่เคยคาดหวังว่าทุกๆ สิ่งจะเป็นไปอย่างที่ต้องการ	3.12	0.93	3.95	1.17	2.72	.005	✓	.360	.347	.228	.330	✓
31	ในอนาคตอะไรๆ ก็จะไม่เป็นไปอย่างที่ฉันอยากจะทำให้เป็น	3.24	0.83	3.82	1.30	1.79	.041	✓	.102	.106	-	-	x

ข้อ	ข้อคำถาม	การวิเคราะห์ข้อกระทบ วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				P value	ผ่าน สถิติ ทดสอบ	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ข้อ กระทบ ที่เลือก	
		กลุ่มต่ำ		กลุ่มสูง				รวม ด้าน 33 ข้อ	รวม ด้าน 6 ข้อ	รวม ด้าน 6 ข้อ	รวม ด้าน 31 ข้อ		
		M	SD	M	SD								
ด้านที่ 2: สุขภาวะด้านอารมณ์ (Emotional wellness) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) รายด้าน เท่ากับ .640													
2	มีบางเวลาที่ฉันรู้สึกวุ่นวาย กว่าคนอื่นส่วนใหญ่ที่ฉันรู้จัก	2.96	0.98	4.18	1.14	3.96	.000***	✓	.337	.240	.337	.232	✓
8	โดยทั่วไปแล้ว ฉันรู้สึกมั่นใจใน ความสามารถของฉัน	3.96	0.90	5.36	0.66	6.08	.000***	✓	.395	.635	.395	.634	✓
14	บางครั้ง ฉันคิดว่าฉันเป็นคนที่ไม่ ดี	3.08	1.22	5.09	1.02	6.08	.000***	✓	.368	.553	.368	.533	✓
20	ฉันไม่มั่นใจในความสามารถที่จะ ทำอะไรก็ได้ในอนาคต	3.24	0.97	4.50	1.60	3.22	.002	✓	.335	.434	.335	.403	✓
26	ฉันรู้สึกมั่นใจที่ได้เป็นตัวของตัวเอง	4.56	1.04	5.86	0.35	5.88	.000***	✓	.290	.393	.290	.394	✓
32	ที่ผ่านมา ฉันรู้สึกมั่นใจในตัว เมื่ออยู่ท่ามกลางคนแปลกหน้า	3.12	1.05	4.45	0.80	4.84	.000***	✓	.389	.452	.389	.476	✓

ข้อ	ข้อคำถาม	การวิเคราะห์เชิงประพ วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	P value	ผ่าน สถิติ ทดสอบ	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ข้อ กระทบ ที่เลือก
		กลุ่มต่ำ		กลุ่มสูง					รวม	รวม	ราย ด้าน	ราย ด้าน	
		M	SD	(N=25)	(N=22)				33	31 ข้อ	6 ข้อ	6 ข้อ	
ด้านที่ 3: สุขภาวะด้านสังคม (Social wellness) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' s alpha) รายด้าน เท่ากับ .676													
3	สมาชิกในครอบครัวมาหาฉันเพื่อ รับกำลังใจ	4.16	0.94	4.95	0.90	2.95	.003	✓	.384	.377	.384	.381	✓
9	บางครั้งฉันก็ไม่แน่ใจว่า ครอบครัวของฉันจะอยู่ช่วยเหลือ ฉันตอนที่ฉันต้องการ	2.92	1.04	4.55	1.50	4.36	.000***	✓	.438	.438	.438	.430	✓
15	เพื่อน ๆ รู้ว่าจะสามารถไว้วางใจ ในตัวฉันและขอคำปรึกษาได้	3.64	0.86	4.77	0.81	4.62	.000***	✓	.534	.517	.534	.542	✓
21	ตั้งแต่ในอดีตที่ผ่านมา ครอบครัว ของฉันพร้อมที่จะให้กำลังใจฉัน เสมอ	4.36	0.81	5.86	0.35	8.42	.000***	✓	.437	.611	.437	.620	✓
27	ที่ผ่านๆ มา ฉันไม่ค่อยมีเพื่อนที่จะ ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยตลอดเวลา	2.96	1.34	4.55	1.22	4.22	.000***	✓	.384	.399	.384	.371	✓
33	เพื่อนของฉันจะช่วยเหลือฉันทุก เวลาที่ฉันต้องการความช่วยเหลือ	3.60	1.19	4.50	0.91	2.88	.003	✓	.336	.418	.336	.431	✓

ข้อ	ข้อคำถาม	การวิเคราะห์อิทธิกรของวิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				P value	t	ผ่าน					ข้อ การ ทรง ที่ เลือก	
		กลุ่มต่ำ (N =25)		กลุ่มสูง (N =22)				สถิติ ทดสอบ	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2			รวม 31 ข้อ
		M	SD	M	SD				ราย ข้อ	รวม 33 ข้อ	ราย ข้อ	รวม 4 ข้อ		
ด้านที่ 4: สุขภาวะด้านร่างกาย (Physical wellness) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) รายด้าน เท่ากับ .662														
4	ในอดีตที่ผ่านมา ฉันมักมีข้อจำกัดในด้านสุขภาพร่างกาย	3.80	0.82	4.32	1.52	1.43	.082	x	-	-	-	x	x	
10	ร่างกายของฉันมีภูมิคุ้มกันด้านทานความเจ็บป่วยที่ดี	4.04	0.90	4.82	1.18	2.57	.007	✓	.386	.366	.424	.366	✓	
16	สุขภาพร่างกายของฉันแน่นได้เลิศ	3.44	0.82	4.82	1.05	5.04	.000*	✓	.509	.570	.497	.597	✓	
22	เมื่อเปรียบเทียบกับคนที่รู้จักแล้วสุขภาพร่างกายของฉันในอดีตที่ผ่านมาแน่นได้เยี่ยม	3.72	0.94	4.95	0.84	4.72	.000*	✓	.520	.544	.511	.563	✓	
28	ฉันคาดหวังว่าจะมีสุขภาพกายที่ดีอยู่เสมอ	4.28	0.84	5.32	0.78	4.36	.000*	✓	.484	.421	.520	.452	✓	
34	ฉันคาดหวังสุขภาพทางกายของฉันจะแยกลง	3.92	1.04	4.68	1.13	2.41	.010	✓	.205	.254	-	.254	✓	

ข้อ	ข้อคำถาม	การวิเคราะห์ข้อกระทบ วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				P value	ผ่าน สถิติ ทดสอบ	CITC			ข้อ กระทบ ที่เลือก		
		กลุ่มต่ำ (N =25)		กลุ่มสูง (N =22)				ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2			
		M	SD	M	SD			ราย ด้าน	รวม 33 ข้อ	ราย ด้าน		รวม 31 ข้อ	
ด้านที่ 6: สุขภาวะด้านปัญญาและการรู้คิด (Intellectual wellness) คำสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) รายด้านเท่ากับ .530													
6	ฉันมักจะทำกิจกรรมที่ท้าทายให้ คิดและหาเหตุผลทำเสมอ	4.12	0.93	4.45	0.91	1.24	.110	x	.134	-	-	x	x
12	ฉันหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ต้องใช้ สมาธิจริงจัง	3.56	1.04	4.64	1.09	3.45	.001	✓	.254	.329	.261	.315	✓
18	โดยทั่วไปแล้ว ฉันรู้สึกพอใจกับ ประสบการณ์ในชีวิตประจำวันที่ กระตุ้นไม่ได้ใคร่ครวญ	4.08	1.12	4.91	0.81	2.88	.003	✓	.346	.325	.410	.355	✓
24	ปริมาณข้อมูลที่ได้รับในแต่ละ วันนั้นมีพอเหมาะไม่มากเกินไป	4.04	0.90	4.55	0.67	2.18	.018	✓	.209	.214	-	.230	✓
30	ในอดีต ฉันพบว่าความท้าทายที่ ได้ใช้ปัญญาและการคิดนั้นสำคัญ ต่อการมีสุขภาพโดยรวมที่ดี	4.08	0.86	4.68	0.89	2.35	.012	✓	.393	.378	.331	.401	✓
36	บ่อยครั้งที่ชีวิตของฉันดูจะขาด การกระตุ้นทางความคิดในด้าน บวก	3.24	0.83	4.05	1.36	2.40	.011	✓	-.019	.257	-	-	x

r critical = .220, df = 100, p < .05

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

สำหรับเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่อง การสนับสนุนจากครอบครัว
 ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้สารเสพติด: การวิจัยแบบผสม
 วิธี

โดย

นางสาว ณาตกรการณ ชยุตสาหกิจ นิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะ

จิตวิทยา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1: ข้อมูลส่วนบุคคล

เพศ ชาย หญิง

อายุ ..... ปี

ศาสนา พุทธ คริสต์ อิสลาม อื่นๆ โปรดระบุ.....

จำนวนพี่น้อง ..... คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด ..... คน

การศึกษา ประถมศึกษาต้น (ป.1-3) ประถมศึกษาปลาย (ป.4-6)

มัธยมศึกษาต้น (ม 1-3) มัธยมศึกษาปลาย (ม.4-6)

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ปริญญาตรี อื่นๆ โปรดระบุ.....

ก่อนถูกจับกุมอาศัยอยู่กับ บิดา มารดา เพียงลำพัง

ญาติ พี่น้อง ปู่ ย่า ตายาย อื่นๆ โปรดระบุ

.....

เคยใช้สารเสพติด (ตอบได้มากกว่า 1 ชนิด) ยาบ้า ยาไอซ์

กัญชา

กระท่อม อื่นๆ โปรดระบุ.....

ระยะเวลาที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ (เฉพาะครั้งนี้) .....ปี .....เดือน .....วัน

จำนวนครั้งที่เข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ .....ครั้ง

ความถี่ของการใช้สารเสพติดที่ผ่านมา

น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์

4-5 ครั้งต่อสัปดาห์ เกือบทุกวัน

สุขภาพของฉันเมื่อเทียบกับคนอื่น

แข็งแรงดี ไม่ค่อยแข็งแรง เจ็บป่วยบ่อย ๆ

เวลาว่าง ฉันมักจะทำกิจกรรมคือ (นอกศูนย์ฝึกฯ) .....

และ (ในศูนย์ฝึกฯ).....

หากเจ็บป่วยบ่อย ๆ ต้องพบแพทย์ประจำ ประมาณ.....ครั้ง ต่อ หนึ่งปี

ตอนที่ 2 :โปรดทำเครื่องหมาย X ในช่องคำตอบเพื่อประเมินว่าข้อความต่อไปนี้

ข้อความ	ไม่ตรง	ตรง	ตรง	ตรงมาก
	เลย	น้อย	มาก	ที่สุด
	1	2	3	4
1 ฉันสามารถพูดเปิดใจกับครอบครัวของฉันได้	1	2	3	4
2 ฉันรู้สึกไว้นั่นคือใจที่จะบอกเล่าเรื่องต่างๆ ของฉันให้ครอบครัวฟัง	1	2	3	4
3 ฉันไม่กล้าที่จะเล่าถึงปัญหาของฉันให้คนในครอบครัวฟัง	1	2	3	4
...				

ตอนที่ 3 :โปรดทำเครื่องหมาย X ในช่องคำตอบเพื่อประเมินว่าข้อความต่อไปนี้ท่านเห็นด้วยมากน้อยเพียงใด

ข้อความ	ไม่เห็น	ไม่	ไม่	เห็น	เห็น	เห็น
	ด้วย	เห็น	เห็น	ด้วย	ด้วย	ด้วย
	เลย	ด้วย	ด้วย	4	มาก	มากที่สุด
	1	มาก	3		5	6
1 ฉันมองอนาคตของฉันในทางที่ดีเสมอ	1	2	3	4	5	6
2 มีบางเวลาที่ฉันรู้สึกว่าตนเองด้อยกว่าคนส่วนใหญ่ที่ฉันรู้จัก	1	2	3	4	5	6
3 สมาชิกในครอบครัวมาหาฉันเพื่อรับกำลังใจ	1	2	3	4	5	6
...						

ตอนที่ 4: โปรดทำเครื่องหมาย X ลงบนตัวเลขที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

1. ฉันมักจะ...

1	2	3	4	5	6	7
เบื่อหน่าย ทุกสิ่งทุกอย่าง			ไม่แน่ใจ			รำเริง กระตือรือร้น

2. สำหรับฉันชีวิตดูเหมือนจะ...

7	6	5	4	3	2	1
ตื้นตันเสมอ			ไม่แน่ใจ			ซ้ำซากจำเจ

3. ชีวิตฉัน...

1	2	3	4	5	6	7
ไม่มีเป้าหมาย/หรือจุดมุ่งหมายไม่ชัดเจน			ไม่แน่ใจ			มีเป้าหมาย

ภาคผนวก จ

เอกสารอนุญาตเก็บข้อมูลจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สำนักพัฒนากระบวนการยุติธรรมฯ โทร. ๐ ๒๓๓๔๓ ๙๖๘๗

ที่ ผณ.๐๖๑๑๗/ *MJ&E* วันที่ *๑๓* พฤศจิกายน ๒๕๕๗

เรื่อง อนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลเยาวชนในหน่วยงาน

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๔

ด้วยคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้อนุมัติให้นางสาวณาตกรารณ์ ชยุตสาทกิจ นักศึกษาปริญญาโท สาขาจิตวิทยา แขนงจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาพในเยาวชนผู้กระทำความผิดที่ใช้สารเสพติด : การวิจัยแบบผสมผสานวิธี" และขอเข้าถึงข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ กับเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๔ จึงขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยเข้าถึงข้อมูล กับเยาวชน ในหน่วยงานของท่าน รายละเอียดตามเอกสารแนบ

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้พิจารณาแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งได้ให้คำแนะนำ และให้รับทราบข้อปฏิบัติในการเข้าถึงข้อมูลแล้ว จึงอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าถึงข้อมูลได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะประสานกับหน่วยงานในเรื่องวันและเวลาที่จะเข้าถึงข้อมูลอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นางกึ่งกาอุจน์ บุญประสิทธิ์)

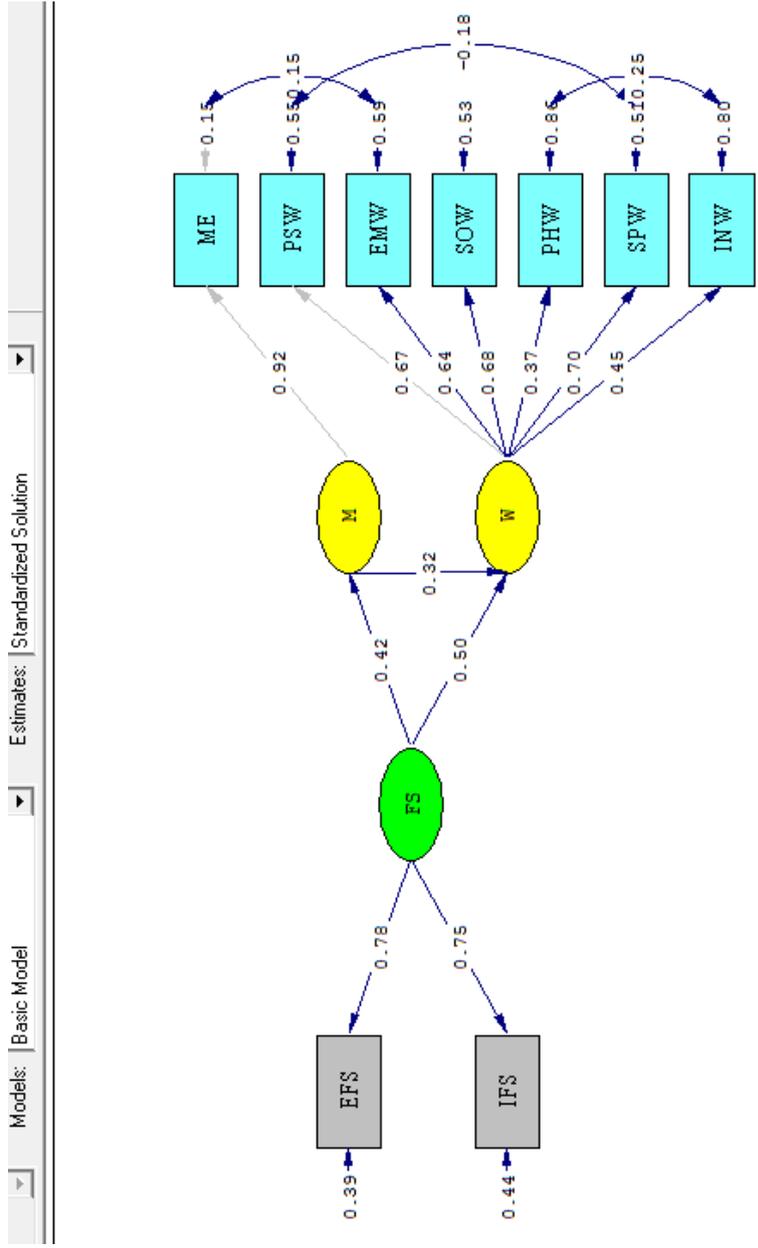
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ภาคผนวก ฉ

ภาคผนวก ฉ 1

ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำผิด
ที่ใช้สารเสพติด

Chi-Square=25.49, df=22, P-value=0.27403, RMSEA=0.025

DATE: 6/ 1/2015

TIME: 15:29

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. J"reskog & Dag S"rbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.

7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100

Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.

Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140

Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-
2005

Use of this program is subject to the terms specified in
the

Universal Copyright Convention.

Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file C:\Users\acer\Desktop\BPANG'
SEM\modification.spl:

FMW

DA NI=9 NO=249 MA=CM

LA

ME PSW EMW SOW PHW SPW INW EFS IFS

KM

1

.342 1
 .467 .403 1
 .317 .433 .403 1
 .121 .275 .221 .283 1
 .350 .284 .493 .493 .255 1
 .159 .291 .238 .351 .417 .317 1
 .317 .424 .343 .382 .120 .223 .234 1
 .293 .336 .343 .347 .107 .296 .237 .587 1
 ME
 5.4683 4.2871 3.9995 3.9886 3.9826 4.0070 3.9508 3.0998 3.1207
 SD
 .93222 .69043 .64105 .64824 .65976 .68262 .60871 .46708 .45921
 MO NX=2 NY=7 NE=2 NK=1 C
 LX=FU,FI LY=FU,FI BE=FU,FI GA=FU,FI PH=SY PS=SY TD=FU,FI TE=FU,FI
 FR LY(2,2) LY(3,2) LY(4,2) LY(5,2) LY(6,2) LY(7,2)
 FR TE(2,2) TE(3,3) TE(4,4) TE(5,5) TE(6,6) TE(7,7)
 FR LX(1,1) LX(2,1)
 FR TD(1,1) TD(2,2)
 FR GA(1,1) GA(2,1) BE(2,1)
 FR TE(5,7) TE(6,2) TE(1,3)
 FI TE(1,1) LY(1,1)
 VA .13 TE(1,1)
 VA 1 LY(1,1)
 LE
 ME W
 LK
 FS
 PD
 OU SE TV EF SS MI RS FS SC

FMW

Number of Input Variables 9
 Number of Y - Variables 7
 Number of X - Variables 2
 Number of ETA - Variables 2
 Number of KSI - Variables 1
 Number of Observations 249

FMW

Covariance Matrix

	ME	PSW	EMW	SOW	PHW	
SPW	-----	-----	-----	-----	-----	--

ME	0.87					
PSW	0.22	0.48				
EMW	0.28	0.18	0.41			
SOW	0.19	0.19	0.17	0.42		
PHW	0.07	0.13	0.09	0.12	0.44	
SPW	0.22	0.13	0.22	0.22	0.11	
0.47						
INW	0.09	0.12	0.09	0.14	0.17	
0.13						
EFS	0.14	0.14	0.10	0.12	0.04	
0.07						
IFS	0.13	0.11	0.10	0.10	0.03	
0.09						

Covariance Matrix

	INW	EFS	IFS
	-----	-----	-----
INW	0.37		
EFS	0.07	0.22	
IFS	0.07	0.13	0.21

FMW

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	ME	W
	-----	-----
ME	0	0
PSW	0	0
EMW	0	1
SOW	0	2
PHW	0	3
SPW	0	4
INW	0	5

LAMBDA-X

FS

 EFS   6
 IFS   7

BETA

	ME	W
	-----	-----
ME	0	0
W	8	0

GAMMA

	FS

ME	9
W	10

PSI

	ME	W
	-----	-----
	11	12

THETA-EPS

	ME	PSW	EMW	SOW	PHW	
SPW	-----	-----	-----	-----	-----	---

	ME	0				
	PSW	0	13			
	EMW	14	0	15		
	SOW	0	0	0	16	
	PHW	0	0	0	0	17
19	SPW	0	18	0	0	0
0	INW	0	0	0	0	20

THETA-EPS

INW

INW 21

THETA-DELTA

EPS IFS
-----
22 23

FMW

Number of Iterations = 16

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	ME	W
	-----	-----
ME	1.00	- -
PSW	- -	0.46
EMW	- -	0.41
		(0.05)
		7.91
SOW	- -	0.44
		(0.05)
		8.28
PHW	- -	0.24
		(0.05)
		5.02
SPW	- -	0.48
		(0.06)
		7.57
INW	- -	0.27
		(0.05)
		5.96

LAMBDA-X

	FS

EFS	0.36
	(0.03)
	11.38
IFS	0.34
	(0.03)
	11.00

BETA

	ME	W
	-----	-----
ME	- -	- -
W	0.37	- -
	(0.09)	
	4.02	

GAMMA

FS

```

-----
ME      0.36
        (0.07)
        5.55

W       0.50
        (0.09)
        5.70

```

Covariance Matrix of ETA and KSI

```

           ME           W           FS
-----  -----  -----
ME      0.74
W       0.45      1.00
FS      0.36      0.64      1.00

```

PHI

```

           FS
-----
           1.00

```

PSI

Note: This matrix is diagonal.

ME	W
-----	-----
0.61	0.51
(0.07)	(0.12)
8.64	4.44

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

ME	W
-----	-----
0.18	0.49

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

ME	W
-----	-----
0.18	0.40

Reduced Form

	FS

ME	0.36
	(0.07)
	5.55
W	0.64
	(0.09)

7.16

THETA-EPS

SPW	ME	PSW	EMW	SOW	PHW	
-----	-----	-----	-----	-----	-----	---
ME	0.13					
PSW	--	0.26 (0.03) 8.21				
EMW	0.09 (0.03) 3.05	--	0.24 (0.03) 9.43			
SOW	--	--	--	0.22 (0.02) 8.97		
PHW	--	--	--	--	0.38 (0.03) 10.78	
SPW	--	-0.09	--	--	--	
0.24						

(0.03) (0.02)
 7.84 -3.87
 INW - - - - 0.10
 - - - - - (0.02)
 4.35

THETA-EPS

INW

 INW 0.30
 (0.03)
 10.57

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

	ME	PSW	EMW	SOW	PHW
SPW	0.85	0.45	0.41	0.47	0.14

 0.49

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

INW

0.20

THETA-DELTA

EFS

IFS

0.08

0.09

(0.02)

(0.02)

5.07

5.86

Squared Multiple Correlations for X - Variables

EFS

IFS

0.61

0.56

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 22

Minimum Fit Function Chi-Square = 27.20 (P = 0.20)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 25.49 (P =
0.27)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 3.49

90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 20.26)

Minimum Fit Function Value = 0.11

Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.014

90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.082)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.025

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.061)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.85

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.29

90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.27 ; 0.36)

ECVI for Saturated Model = 0.36

ECVI for Independence Model = 4.16

Chi-Square for Independence Model with 36 Degrees of Freedom =
1013.04

Independence AIC = 1031.04

Model AIC = 71.49

Saturated AIC = 90.00

Independence CAIC = 1071.70

Model CAIC = 175.40

Saturated CAIC = 293.29

Normed Fit Index (NFI) = 0.97

Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.99

Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.59

Comparative Fit Index (CFI) = 0.99

Incremental Fit Index (IFI) = 0.99

Relative Fit Index (RFI) = 0.96

Critical N (CN) = 368.35

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.014

Standardized RMR = 0.036

Goodness of Fit Index (GFI) = 0.98

Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.95

Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.48

FMW

Fitted Covariance Matrix

	ME	PSW	EMW	SOW	PHW	
SPW	0.87	0.21	0.28	0.20	0.11	0.22
ME		0.48	0.19	0.21	0.11	0.13
PSW			0.41	0.18	0.10	0.11
EMW				0.42	0.11	0.10
SOW					0.44	0.06
PHW						0.05
SPW						
INW						
EFS						
IFS						

Fitted Covariance Matrix

	INW	EFS	IFS
	-----	-----	-----
INW	0.37		
EFS	0.06	0.22	
IFS	0.06	0.13	0.21

Fitted Residuals

	ME	PSW	EMW	SOW	PHW
SPW	-----	-----	-----	-----	-----

ME	0.00				
PSW	0.01	0.00			
EMW	0.00	-0.01	0.00		
SOW	-0.01	-0.01	-0.01	0.00	
PHW	-0.04	0.01	-0.01	0.01	0.00
SPW	0.01	0.00	0.02	0.01	0.00
0.00					
INW	-0.03	0.00	-0.02	0.02	0.00
0.00					
EFS	0.01	0.03	0.01	0.01	-0.02
-0.04					
IFS	0.00	0.01	0.01	0.01	-0.02
-0.01					

Fitted Residuals

	INW	EFS	IFS
	-----	-----	-----

INW	0.00		
EFS	0.00	0.00	
IFS	0.01	0.00	0.00

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.04
 Median Fitted Residual = 0.00
 Largest Fitted Residual = 0.03

Stemleaf Plot

```

- 4|0
- 3|63
- 2|1
- 1|995211
- 0|9631000000000000
  0|122245667778
  1|113338
  2|09
    
```

Standardized Residuals

	ME	PSW	EMW	SOW	PHW
SPW					
	-----	-----	-----	-----	-----

ME	1.01				
PSW	0.48	- -			
EMW	1.01	-0.96	- -		

	SOW	-0.47	-1.05	-1.36	- -	
	PHW	-1.19	0.74	-0.36	0.84	- -
- -	SPW	0.33	- -	1.80	0.67	-0.06
	INW	-1.26	-0.22	-1.24	1.29	- -
0.15	EFS	0.63	2.65	0.69	1.26	-1.29
-3.80	IFS	0.06	0.46	1.00	0.60	-1.39
-1.12						

Standardized Residuals

	INW	EFS	IFS
INW	- -		
EFS	0.27	- -	
IFS	0.51	- -	- -

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -3.80

Median Standardized Residual = 0.00

Largest Standardized Residual = 2.65

Stemleaf Plot

- 3|8

- 2|

- 1|443322100

- 0|5421000000000000

0|1133555667778

1|000338

2|7

Largest Negative Standardized Residuals

Residual for EFS and SPW -3.80

Largest Positive Standardized Residuals

Residual for EFS and PSW 2.65

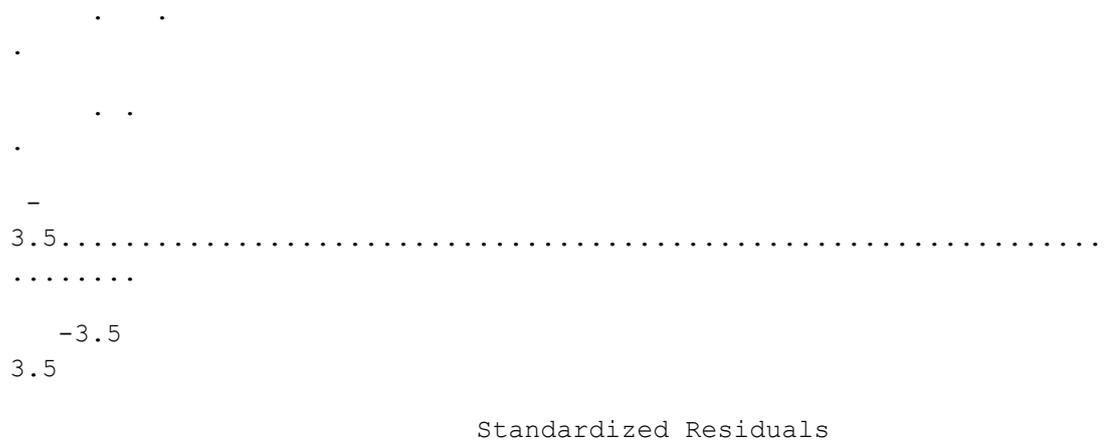
FMW

Qplot of Standardized Residuals

FMW

Modification Indices and Expected Change

Modification Indices for LAMBDA-Y

	ME	W
ME	- -	- -
PSW	0.75	- -
EMW	1.02	- -
SOW	0.03	- -
PHW	0.77	- -
SPW	0.04	- -
INW	0.43	- -

Expected Change for LAMBDA-Y

	ME	W

ME	- -	- -
PSW	0.06	- -
EMW	0.49	- -
SOW	-0.01	- -
PHW	-0.05	- -
SPW	0.01	- -
INW	-0.03	- -

Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	ME	W
	-----	-----
ME	- -	- -
PSW	0.05	- -
EMW	0.42	- -
SOW	-0.01	- -
PHW	-0.04	- -
SPW	0.01	- -
INW	-0.03	- -

Completely Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	ME	W
	-----	-----
ME	- -	- -
PSW	0.07	- -
EMW	0.66	- -
SOW	-0.01	- -
PHW	-0.06	- -

SPW	0.02	- -
INW	-0.05	- -

No Non-Zero Modification Indices for LAMBDA-X

No Non-Zero Modification Indices for BETA

No Non-Zero Modification Indices for GAMMA

No Non-Zero Modification Indices for PHI

No Non-Zero Modification Indices for PSI

Modification Indices for THETA-EPS

	ME	PSW	EMW	SOW	PHW	
SPW						
	-----	-----	-----	-----	-----	---

ME	- -					
PSW	0.53	- -				
EMW	- -	0.37	- -			
SOW	0.09	1.19	1.39	- -		
PHW	0.47	0.95	0.03	0.22	- -	
SPW	0.29	- -	2.65	0.15	0.05	
- -						
INW	0.58	0.25	0.86	1.13	- -	
0.00						

Modification Indices for THETA-EPS

INW

 INW   - -

Expected Change for THETA-EPS

	ME	PSW	EMW	SOW	PHW	
SPW	-----	-----	-----	-----	-----	---

ME	- -					
PSW	0.02	- -				
EMW	- -	-0.01	- -			
SOW	-0.01	-0.03	-0.02	- -		
PHW	-0.02	0.02	0.00	0.01	- -	
SPW	0.02	- -	0.04	0.01	0.01	
- -						
INW	-0.02	-0.01	-0.02	0.02	- -	
0.00						

Expected Change for THETA-EPS

INW

 INW   - -

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

	ME	PSW	EMW	SOW	PHW
SPW					

	ME	PSW	EMW	SOW	PHW	SPW	INW
ME	- -						
PSW	0.04	- -					
EMW	- -	-0.03	- -				
SOW	-0.01	-0.06	-0.05	- -			
PHW	-0.03	0.05	0.01	0.02	- -		
SPW	0.03	- -	0.08	0.02	0.01		
INW	-0.04	-0.02	-0.04	0.05	- -		

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

INW
INW

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	ME	PSW	EMW	SOW	PHW
SPW					
EFS	0.12	3.13	0.04	1.24	0.50
IFS	0.12	0.66	0.56	0.00	1.05

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

INW
INW

 EFS   0.10
 IFS   0.55

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	ME	PSW	EMW	SOW	PHW
SPW					
-----	-----	-----	-----	-----	-----
EFS	0.01	0.03	0.00	0.01	-0.01
-0.04					
IFS	-0.01	-0.01	0.01	0.00	-0.01
0.00					

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

INW

 EFS   0.00
 IFS   0.01

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	ME	PSW	EMW	SOW	PHW
SPW					
-----	-----	-----	-----	-----	-----
EFS	0.02	0.08	0.01	0.05	-0.03
-0.14					
IFS	-0.02	-0.04	0.03	0.00	-0.05
0.02					

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	INW
EFS	0.01
IFS	0.03

Maximum Modification Index is 9.90 for Element (1, 6) of THETA DELTA-EPSILON

FMW

Factor Scores Regressions

ETA		ME	PSW	EMW	SOW	PHW
SPW						
0.09	ME	0.86	0.09	-0.27	0.06	0.01
0.49	W	0.07	0.45	0.25	0.32	0.07

ETA		INW	EFS	IFS
	ME	0.02	0.05	0.04

SPW   - -   0.48

INW   - -   0.27

LAMBDA-X

FS

EFS   0.36

IFS   0.34

BETA

ME

W

ME   - -

- -

W   0.32

- -

GAMMA

FS

ME   0.42

W   0.50

Correlation Matrix of ETA and KSI

ME

W

FS

ME   1.00

W	0.53	1.00	
FS	0.42	0.64	1.00

PSI

Note: This matrix is diagonal.

	ME	W
-----	-----	
	0.82	0.51

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	FS

ME	0.42
W	0.64

FMW

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

	ME	W
-----	-----	
ME	0.92	- -
PSW	- -	0.67
EMW	- -	0.64
SOW	- -	0.68

PHW	- -	0.37
SPW	- -	0.70
INW	- -	0.45

LAMBDA-X

	FS

EFS	0.78
IFS	0.75

BETA

	ME	W
	-----	-----
ME	- -	- -
W	0.32	- -

GAMMA

	FS

ME	0.42
W	0.50

Correlation Matrix of ETA and KSI

	ME	W	FS
	-----	-----	-----

ME	1.00		
W	0.53	1.00	
FS	0.42	0.64	1.00

PSI

Note: This matrix is diagonal.

	ME	W
-----	-----	
	0.82	0.51

THETA-EPS

	ME	PSW	EMW	SOW	PHW	
SPW	-----	-----	-----	-----	-----	---

	ME	0.15				
	PSW	--	0.55			
	EMW	0.15	--	0.59		
	SOW	--	--	--	0.53	
	PHW	--	--	--	--	0.86
	SPW	--	-0.18	--	--	--
0.51						
	INW	--	--	--	--	0.25
--						

THETA-EPS

INW

 INW   0.80

THETA-DELTA

	-----	-----
	EFS	IFS
	-----	-----
	0.39	0.44

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	FS
ME	0.42
W	0.64

FMW

Total and Indirect Effects

Total Effects of KSI on ETA

	FS
ME	0.36
	(0.07)
	5.55
W	0.64

(0.09)

7.16

Indirect Effects of KSI on ETA

	FS

ME	- -
W	0.13
	(0.04)
	3.52

Total Effects of ETA on ETA

	ME	W
	-----	-----
ME	- -	- -
W	0.37	- -
	(0.09)	
	4.02	

Largest Eigenvalue of B*B' (Stability Index) is 0.135

Total Effects of ETA on Y

	ME	W
	-----	-----
ME	1.00	- -
PSW	0.17 (0.04) 4.02	0.46
EMW	0.15 (0.04) 3.82	0.41 (0.05) 7.91
SOW	0.16 (0.04) 4.03	0.44 (0.05) 8.28
PHW	0.09 (0.03) 3.39	0.24 (0.05) 5.02
SPW	0.18 (0.04) 4.05	0.48 (0.06) 7.57
INW	0.10 (0.03)	0.27 (0.05)

3.64   5.96

Indirect Effects of ETA on Y

	ME	W
	-----	-----
ME	- -	- -
PSW	0.17 (0.04) 4.02	- -
EMW	0.15 (0.04) 3.82	- -
SOW	0.16 (0.04) 4.03	- -
PHW	0.09 (0.03) 3.39	- -
SPW	0.18 (0.04) 4.05	- -

INW	0.10	- -
	(0.03)	
	3.64	

Total Effects of KSI on Y

	FS

ME	0.36
	(0.07)
	5.55
PSW	0.29
	(0.04)
	7.16
EMW	0.26
	(0.04)
	7.00
SOW	0.28
	(0.04)
	7.26
PHW	0.15
	(0.03)

	4.75
SPW	0.30
	(0.04)
	7.36
INW	0.17
	(0.03)
	5.53

FMW

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of KSI on ETA

	FS

ME	0.42
W	0.64

Standardized Indirect Effects of KSI on ETA

	FS

ME	- -
W	0.13

Standardized Total Effects of ETA on ETA

	ME	W
	-----	-----
ME	- -	- -
W	0.32	- -

Standardized Total Effects of ETA on Y

	ME	W
	-----	-----
ME	0.86	- -
PSW	0.15	0.46
EMW	0.13	0.41
SOW	0.14	0.44
PHW	0.08	0.24
SPW	0.15	0.48
INW	0.09	0.27

Completely Standardized Total Effects of ETA on Y

	ME	W
	-----	-----
ME	0.92	- -
PSW	0.21	0.67
EMW	0.20	0.64
SOW	0.22	0.68
PHW	0.12	0.37

SPW	0.22	0.70
INW	0.14	0.45

Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	ME	W
	-----	-----
ME	- -	- -
PSW	0.15	- -
EMW	0.13	- -
SOW	0.14	- -
PHW	0.08	- -
SPW	0.15	- -
INW	0.09	- -

Completely Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	ME	W
	-----	-----
ME	- -	- -
PSW	0.21	- -
EMW	0.20	- -
SOW	0.22	- -
PHW	0.12	- -
SPW	0.22	- -
INW	0.14	- -

Standardized Total Effects of KSI on Y

	FS
ME	0.36
PSW	0.29
EMW	0.26
SOW	0.28
PHW	0.15
SPW	0.30
INW	0.17

Completely Standardized Total Effects of KSI on Y

	FS
ME	0.39
PSW	0.43
EMW	0.41
SOW	0.43
PHW	0.23
SPW	0.44
INW	0.28

Time used: 0.031 Seconds

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวณาตกรารณ์ ชยุตสาหกิจ เกิดเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2532 ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนสุราษฎร์ธานี และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2555 และเดียวกันนี้ ได้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา การปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมายเหตุ : ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับเนื้อหาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถติดต่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ที่ email: nartragarn@gmail.com

ภาษาไทย

- กนกวรรณ สร้อยคำ. (2550). การวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การออกแบบการวิจัยแบบผสมผสานตามลำดับ. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กระทรวงยุติธรรม, ส. ส. ป. ป. ส. (2546). คู่มือเจ้าหน้าที่ตำรวจ แนวทางการแก้ไขวิกฤตการณ์จากผู้ที่เกิดอาการประสาทหลอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นพดล คำเต็ม. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟูอุปสรรค การสนับสนุนจากครอบครัว กับความสำเร็จในวิชาชีพของหัวหน้าหน่วยผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์. (ปริญญามหาบัณฑิต), สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เนาวรัตน์ ปลายน้อย. (2549). การติดตามการประเมินผลและการสังเคราะห์ความรู้ : บทเรียนการพัฒนาการจัดการความรู้ท้องถิ่นในโครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) ภาคกลาง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญเพราะ แสงเทียน. (ม.ป.ป.) (1 ed.). กรุงเทพฯ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญรัตน์ ทรงพาณิชย์. (2544). ผลของจิตบำบัดแบบแสวงหาความหมายต่อความหมายในชีวิตของผู้ลี้ภัย. (ปริญญามหาบัณฑิต), สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ประเวศ วะสี. (2544). สู่สุขภาพ 4 มิติ. ในสุขภาพทางจิตสังคมและจิตวิญญาณ. กรุงเทพฯ: บริษัทเซนจูรี จำกัด.
- ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร. (2553). จิตวิทยาวัยรุ่น. เอกสารประกอบคำสอน คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- ประธาน วัฒนวานิชย์. (2530). กฎหมายเกี่ยวกับความผิดของเด็กและกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประกายประก.
- ปิยะณัฐ แยมสรवल. (2553). ประสบการณ์การกระทำผิดซ้ำของเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน การศึกษารายกรณี. (ปริญญามหาบัณฑิต), สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัส สุนทรโชติ และเพ็ญพักตร์ อุทิศ. (2556). ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับพลังต้านการเสพยาบ้าของวัยรุ่นที่เข้ารับการบำบัด แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2, 85-98.

- วิโรจน์ สารรัตน์. (2545). วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม กระบวนทัศน์ใหม่สำหรับการวิจัยทางการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: อักษราพิพัฒน์.
- วิชุดา กิจจรธรรม. (2555). เหตุและผลของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/ นักศึกษาไทย. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 18(1), 2-16.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2539). ทฤษฎีบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2556). คดีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกตามประเภทยาเสพติด. สืบค้นจาก <http://www5.djop.moj.go.th/stat/statbetween2008-2011/item/311-คดีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯทั่วประเทศ-จำแนกตามประเภทยาเสพติด#>
- สุกมา แสงเดือนฉายและคณะ. (2544). กระบวนการกลายเป็นผู้ติดยาบ้าของวัยรุ่นชาย. กรุงเทพฯ.
- สุชา จันทน์เอม. (2542). จิตวิทยาวัยรุ่น : การวิจัยเรื่องการกระทำผิดของเด็กและวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภักดิ์ อนุกุล. (2528). สิทธิของเด็กและเยาวชนในการกระทำผิดทางอาญา. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/449433>
- สุภัทรา ปกาสิทธิ์. (2551). การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ครอบครัวและสังคมของวัยรุ่นชายที่กระทำผิดครั้งแรก วัยรุ่นชายที่กระทำผิดซ้ำ และวัยรุ่นชายทั่วไป. (ปริญญามหาบัณฑิต), สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อนุพงศ์ จันทรจุฬา, ส. พ. ส., วงษ์โสพนากุล และ นवलจันทร์ โอทอง. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัว และการกำกับตนเองเพื่อการเลิกยาเสพติดของผู้ป่วยยาเสพติด: กรณีศึกษาในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคใต้. สืบค้นจาก <http://www.sdtc.go.th/paper/609>
- อรัญญา ต้อยคำภีร์. (2536). ผลของกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสต่อการเพิ่มความมุ่งมั่นในชีวิตของหญิงในสถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดตระการที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอชไอวี. (ปริญญามหาบัณฑิต), สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อรัญญา ต้อยคำภีร์. (2553). จิตบำบัดแนวความหมายในชีวิต. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- อัครสรา สถาพรจนา. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากรอบครัว บรรยากาศจริยธรรมในงาน กับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข. (ปริญญามหาบัณฑิต), สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ. (2539). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวโลกอสต่อการเพิ่มความเข้มแข็งในการมองโลกของผู้ติดสุรา. (ปริญญาโทบริหารจิต), สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ภาษาอังกฤษ

from http://digi.library.tu.ac.th/thesis/sw/2305/09CHAPTER_2.pdf

Adams, G. A., King, L. A., & King, D. W. (1996). Relationships of job and family involvement, family social support, and work-family conflict with job and life satisfaction. *Journal of applied psychology*, 81(4), 411.

Adams, T., Benzer, J., Garner, L., & Woodruff, S. (1998). Construct validation of the perceived wellness survey. *American Journal of Health Studies*, 14, 212-219.

Adams, T., Bezner, J., & Steinhardt, M. (1997). The conceptualization and measurement of perceived wellness: Integrating balance across and within dimensions. *American Journal of Health Promotion*, 11(3), 208-218.

Adams, T. B., Bezner, J. R., Drabbs, M. E., Zambarano, R. J., & Steinhardt, M. A. (2000). Conceptualization and measurement of the spiritual and psychological dimensions of wellness in a college population. *Journal of American college health*, 48(4), 165-173.

Antonovsky, A. (1987). The salutogenic perspective: toward a new view of health and illness. *Advances*.

Asgeirsdottir, B. B., Sigfusdottir, I. D., Gudjonsson, G. H., & Sigurdsson, J. F. (2011). Associations between sexual abuse and family conflict/violence, self-injurious behavior, and substance use: The mediating role of depressed mood and anger. *Child abuse & neglect*, 35(3), 210-219.

Auhagen, A. E., & Bierhoff, H.-W. (2002). *Responsibility: The many faces of a social phenomenon*: Routledge.

Bandura, A. (1989). Human agency in social cognitive theory. *American psychologist*, 44(9), 1175.

Bandura, A., & Simon, K. M. (1977). The role of proximal intentions in self-regulation of refractory behavior. *Cognitive Therapy and Research*, 1(3), 177-193.

- Barber, B. K., Stolz, H. E., Olsen, J. A., Collins, W. A., & Burchinal, M. (2005). Parental support, psychological control, and behavioral control: Assessing relevance across time, culture, and method. *Monographs of the society for research in child development*, i-147.
- Barnes, G. M., & Farrell, M. P. (1992). Parental support and control as predictors of adolescent drinking, delinquency, and related problem behaviors. *Journal of Marriage and the Family*, 763-776.
- Barnes, G. M., Farrell, M. P., & Banerjee, S. (1994). Family influences on alcohol abuse and other problem behaviors among black and white adolescents in a general population sample. *Journal of Research on Adolescence*, 4(2), 183-201.
- Baumeister, R. F. (1991). *Meanings of life*: Guilford Press.
- Baumrind, D. (1985). Familial antecedents of adolescent drug use: A developmental perspective. *Etiology of drug abuse: Implications for prevention*, 13-44.
- Benard, B. (1991). Fostering resiliency in kids: Protective factors in the family, school, and community.
- Bering, J. M. (2003). Towards a cognitive theory of existential meaning. *New Ideas in Psychology*, 21(2), 101-120.
- Blankfeld, D. F., & Holahan, C. J. (1996). Family support, coping strategies, and depressive symptoms among mothers of children with diabetes. *Journal of Family Psychology*, 10(2), 173.
- Boehnke, K., & Bergs-Winkels, D. (2002). *Juvenile delinquency under conditions of rapid social change*. Paper presented at the Sociological forum.
- Brownfield, D. (1987). Father-son relationships and violent behavior. *Deviant behavior*, 8(1), 65-78.
- Burke, M. T., Hackney, H., Hudson, P., Miranti, J., Watts, G. A., & Epp, L. (1999). Spirituality, religion, and CACREP curriculum standards. *Journal of Counseling and Development*, 77, 251-257.
- Chamberlain, K., & Zika, S. (1988). Religiosity, life meaning and wellbeing: Some relationships in a sample of women. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 411-420.

- Cowen, E. L. (1994). The enhancement of psychological wellness: Challenges and opportunities. *American journal of community psychology, 22*(2), 149-179.
- Creswell, J. W., Plano Clark, V. L., Gutmann, M. L., & Hanson, W. E. (2003). Advanced mixed methods research designs. *Handbook of mixed methods in social and behavioral research, 209-240*.
- Crumbaugh, J., & Maholick, L. T. (1969). *Manual of instructions for the Purpose in Life Test*: Psychometric Affiliates.
- Crumbaugh, J. C., & Maholick, L. T. (1964). An experimental study in existentialism: The psychometric approach to Frankl's concept of noogenic neurosis. *Journal of clinical psychology, 20*(2), 200-207.
- Feldman, R. A., Stiffman, A. R., & Jung, K. G. (1987). *Children at risk: In the web of parental mental illness*: Rutgers University Press.
- Frankl, V. (1959). Man's search for meaning. *An Introduction to Logotherapy*. Washington Square, New York.
- Frankl, V. E. (1956). *Theorie und Therapie der Neurosen: Einführung in Logotherapie und Existenzanalyse*: Urban & Schwarzenberg.
- Freud, S., & Bonaparte, P. M. (1954). *The origins of psychoanalysis: Imago*.
- Hanson, W. E., Creswell, J. W., Clark, V. L. P., Petska, K. S., & Creswell, J. D. (2005). Mixed methods research designs in counseling psychology. *Journal of Counseling Psychology, 52*(2), 224.
- Harlow, L. L., & Newcomb, M. D. (1990). Towards a general hierarchical model of meaning and satisfaction in life. *Multivariate Behavioral Research, 25*(3), 387-405.
- Hattie, J. A., Myers, J. E., & Sweeney, T. J. (2004). A factor structure of wellness: Theory, assessment, analysis, and practice. *Journal of Counseling and Development, 82*(3), 354-364.
- House, J. S., Kahn, R. L., McLeod, J. D., & Williams, D. (1985). Measures and concepts of social support.
- Kaplan, B. H., Cassel, J. C., & Gore, S. (1977). Social support and health. *Medical care, 47-58*.

- Kim, I. K., & Kim, C.-S. (2003). Patterns of family support and the quality of life of the elderly. *Social Indicators Research*, 62(1-3), 437-454.
- Kimmel, D. C., & Weiner, I. B. (1995). *Adolescence: A developmental transition*: John Wiley & Sons Incorporated.
- Kohlberg, L. (1969). *Stages in the development of moral thought and action*: New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Lambert, N. M., Stillman, T. F., Baumeister, R. F., Fincham, F. D., Hicks, J. A., & Graham, S. M. (2010). Family as a salient source of meaning in young adulthood. *The Journal of Positive Psychology*, 5(5), 367-376.
- Leedy, P. D., & Ormrod, J. E. (2005). Practical research. *Planning and design*, 8.
- Lemos, V. d. A., Antunes, H. K. M., Baptista, M. N., Tufik, S., Mello, M. T. D., & Formigoni, M. L. O. d. S. (2012). Low family support perception: a 'social marker' of substance dependence? *Revista Brasileira de Psiquiatria*, 34(1), 52-59.
- Lillyquist, M. J. (1980). *Understanding and changing criminal behavior*: Prentice-Hall Englewood Cliffs, NJ.
- Lucas, R. E. (2007). Adaptation and the Set-Point Model of Subjective Well-Being Does Happiness Change After Major Life Events? *Current Directions in Psychological Science*, 16(2), 75-79.
- Mason, W. A., & Windle, M. (2001). Family, religious, school and peer influences on adolescent alcohol use: a longitudinal study. *Journal of studies on alcohol*, 62(1), 44-53.
- Maton, K. I. (1990). Meaningful involvement in instrumental activity and well-being: Studies of older adolescents and at risk urban teen-agers. *American Journal of Community Psychology*, 18(2), 297-320.
- Mednick, B. R., Baker, R. L., & Carothers, L. E. (1990). Patterns of family instability and crime: The association of timing of the family's disruption with subsequent adolescent and young adult criminality. *Journal of Youth and Adolescence*, 19(3), 201-220.
- Messerli, H. R., & Oyama, Y. (2004). Health and wellness tourism-global. *Travel & Tourism Analyst*(August), 1-54.

- Mohr, J. J., Gelso, C. J., & Hill, C. E. (2005). Client and Counselor Trainee Attachment as Predictors of Session Evaluation and Countertransference Behavior in First Counseling Sessions. *Journal of Counseling Psychology, 52*(3), 298.
- Munley, P. H. (1975). Erik Erikson's theory of psychosocial development and vocational behavior. *Journal of Counseling Psychology, 22*(4), 314.
- Myers, J. E., Sweeney, T. J., & Witmer, J. M. (2000). The wheel of wellness counseling for wellness: A holistic model for treatment planning. *Journal of Counseling & Development, 78*(3), 251-266.
- Newcomb, M. D., & Harlow, L. (1986). Life events and substance use among adolescents: mediating effects of perceived loss of control and meaninglessness in life. *Journal of personality and social psychology, 51*(3), 564.
- O'Donnell, M. (2007). The heart and the brain within the broader context of wellness. *Cleveland Clinic journal of medicine, 74*(1), S56.
- Organization, W. H. (2002). Prevention and promotion in mental health.
- Paeratakul, S., White, M. A., Williamson, D. A., Ryan, D. H., & Bray, G. A. (2002). Sex, Race/Ethnicity, Socioeconomic Status, and BMI in Relation to Self-Perception of Overweight. *Obesity research, 10*(5), 345-350.
- Piaget, J. (1932). The moral development of the child. *Kegan Paul, London*.
- Prins, H. (2002). Psychopathic Disorder-Concept or Chimera. *December 2002 J. Mental Health L., 247*.
- Randall, J. E. (1960). A new species of *Acanthurus* from the Caroline Islands, with notes on the systematics of other Indo-Pacific surgeonfishes.
- Robbins, G., Powers, D., & Burgess, S. (1994). *A wellness way of life*: WCB Brown & Benchmark Publishers.
- Robins, C. J., & Hayes, A. M. (1993). An appraisal of cognitive therapy. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 61*(2), 205.
- Santrock, J. (2005). *Adolescence*, New York: University of Texas: McGraw Hill.
- Savi Cakar, F., & Karatas, Z. (2012). The Self-Esteem, Perceived Social Support and Hopelessness in Adolescents: The Structural Equation Modeling. *Educational Sciences: Theory and Practice, 12*(4), 2406-2412.

- Skinner, B. F. (1990). Can psychology be a science of mind? *American psychologist*, 45(11), 1206.
- Souweidane, V., & Huesmann, L. R. (1999). The influence of American urban culture on the development of normative beliefs about aggression in Middle-Eastern immigrants. *American journal of community psychology*, 27(2), 239-254.
- Stevenson, J. M., Greenhorn, D., Bryant, J., Deakin, J. M., & Smith, J. (1996). Gender differences in performance of a selection test using the incremental lifting machine. *Applied ergonomics*, 27(1), 45-52.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2012). *Using Multivariate Statistics* (6 ed.): Pearson.
- Tashakkori, A., & Creswell, J. W. (2007). Editorial: The new era of mixed methods. *Journal of mixed methods research*, 1(1), 3-7.
- Teufel-Shone, N. I., Staten, L. K., Irwin, S., Rawiel, U., Bravo, A. B., & Waykayuta, S. (2005). Family cohesion and conflict in an American Indian community. *American journal of health behavior*, 29(5), 413-422.
- Tuttle, J. (1995). Family support, adolescent individuation, and drug and alcohol involvement. *Journal of Family Nursing*, 1(3), 303-326.
- Vachon, M. L. (2008). *Meaning, spirituality, and wellness in cancer survivors*. Paper presented at the Seminars in Oncology Nursing.
- Creswell, J. (2009). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*: SAGE Publications, Incorporated.
- Wills, T. A., Vaccaro, D., & McNamara, G. (1992). The role of life events, family support, and competence in adolescent substance use: A test of vulnerability and protective factors. *American journal of community psychology*, 20(3), 349-374.
- Wills, T. A., Walker, C., Mendoza, D., & Ainette, M. G. (2006). Behavioral and emotional self-control: relations to substance use in samples of middle and high school students. *Psychology of Addictive Behaviors*, 20(3), 265.
- Wong, P. T. (1998). Meaning-centred counselling. *The quest for human meaning: A handbook of theory, research and application*, 72-110.
- Wu, R. (1973). *Behavior and illness*: Prentice Hall